

Relle 4/CAN

Canadan Suomalainen Järjestö johtaa suomalaisen väestön kulttuuri- ja valistustyössä ja järjestämisessä taisteluun paremman elämän ja sosialismin puolesta!

Taisteluun Canadan sorretun ja rüistetyin väestön paremman elintason ja kansanvaltaisten oikeuksien puolesta!

Yhteisrintamaan nälkää, fasismia ja sotaa vastaan!

1911

Canadan Suomalainen Järjestö

25 VUOTTA

K.K.

1936

ARV. M

DIG.

Kaikkien maiden työläiset, liittykää yhteen!

Canadan Suomalainen Järjestö 25 vuotta

□□□□

Kuvauksia ja muistelmia 25-vuotiselta
toimintataipaleelta
1911—1936

□□□□

SIVISTYSTYÖVÄEN KESKUSLIITTO
MIGRATION/MIGRANTTIT
P.O. Box 100
5080 TOWER PL. (1021) 581 7838
Fax (521) 533 3460

VAPAUS PUBLISHING COMPANY LIMITED,
SUDBURY, ONT., 1936

ARK
DIG.

LUKIJALLE

VIETTÄESSÄMME Canadian Suomalaisen Järjestön 25-vuotisjuhlaa katsoo tpk. asiaankuuluvaksi samalla tehdä Järjestöemme ja sen toiminta lähemmin tunnetuksi Canadian suomalaisille myöskin tämän vaatimattoman julkaisun avulla.

Tästä julkaisusta ei ole pyrittykään muodostamaan mitään tyhjentävää historiaa CSJ:n 25-vuotisesta toiminnasta ja kaikista niistä eri vaiheista joiden läpi se on tällä ajalla joutunut kulkemaan. Tällaisesta yksityiskohtaisesta historiasta muodostuisi suuri teos. Tämä julkaisu muodostuu Järjestöemme toimintaan pitemmän aikaa kiinteästi osallistuneiden toverien erillisistä kirjoituksista, kirjoittaen he kukin niistä kokemuksista ja eri vaiheista Järjestöemme toiminnassa joiden kanssa he ovat olleet läheisemmin kosketuksissa ja ovat heille voimakkaammin mieliin painuneet. Mutta samalla on julkaisun sisältö pyritty järjestämään niin, että lukija saisi siitä mahdollisimman eheän kokonaiskuvan Järjestötämme.

Suuri osa suomalaisista on saapunut Canadaan Järjestöemme perustamisen jälkeen ja samalla aikaa on täällä kasvanut tuhansiin nouseva uusi sukupolvi. Näille eivät Järjestöemme aikasemmat vaiheet ole niinkään tunnettuja ja menneiden tapahtumien mieliin palauttaminen virkistää näissä tapahtumissa itse mukanaolleetakin.

Tässä mielessä esitämme tämän julkaisun Canadian suomalaisen väestön luettavaksi ja sikäli kuin siten onnistumme tekemään Järjestöemme tunnetuksi laajemmille joukoille Canadian suomalaisia ja lähentämään heitä Järjestöömme, mikäli he eivät vielä ole Järjestöemme toiminnassa, niin on julkaisu saavuttanut tarkoituksensa.

Toronto, Ontario, maaliskuun 9 päivä 1936.

TOIMITUSKOMITEA.

Kaksikymmentäviisivuotiaalle

Kirj. H. WANHALA

Sadan neljänneksen jo ollut oot
kokoomassa joukkoja yhteen.
Maan uumenista, tehtaista,
sekä metsistä miehet uhkeet.

Oot koonnut naiset — vanhatkin,
nuorison kauniin ja lapsetkin —
väen uuraan orjana raatavan,
pajaan suurcen, ääreesi ahjon.

Et ollut suuri sa syntyissä —
vaan toiveet sinust' oli kauneimmat,
ei turhaan — kasvoit, vahvistuit.
Voimas' oot lisännyt tuhansittain!

Kaupunkia ei täällä maan,
paikkakuntaa pientäkään,
jossa ei sua tunnettais',
tarpeellisuuttas' kaivattais'.

Sa ollos tiedon, opin ahjo eelleen,
vaikk' kirot, herjat sua uhkailee,
Oot oikeuden puolla varmaan.
Sen tietäköhön joka ihminen.

Sa oot kuin valo auringon,
mist' cloon — intoa saa hengen.
Myös voimaa terveyttä lietsot
ja — vapaustaisteluunkin kiedot.

Suur' — niin suur' oot — ja sun työs'
johdattaen pimeyden yöss' —
harhailevat tielle oikealle, jota
kulkenut oot vuotta viisikolmatta.

Ei epäilijät sanonnalle sijaa saane,
ett yhteistyö ei eteenpäin ois mennyt
kuin edistyksen työtä näin vuosia
on tehnyt järjestömme.

25 vuotta sitten on siemen kylvetty
yhteistyön — nyt nähkää
se askel askeleelta eestyy,
kuin päivän säde hälvetessä yön.

“ISO PAJA” Kirj. J. W. AHLQVIST'

TÄLLÄ nimellä tunnettiin Toronton räätälien työhuone v. 1902—1913 asti. Sillä on ollut suuri merkitys muokatessamme maaperää järjestöllemme ja yleensä suomalaisten suhtaantumisessa tämän maan työväenliikkeeseen.

Suomalaisia räätäleitä alkoi siirtymään Canadaan suuremmissa määrin n.s. Bobrikoffin vainovuosina. Osa oli jo ollut Suomen poliittisen ja taloudellisen liikkeen mukana, toisia oli kuulunut “nuorsuomalaiseen” ja “aktivistien” liikkeeseen.

Torontoon oli asettunut asumaan Jaakko Lindala niminen räätäli v. 1890. Hän oli ollut Yhdysvalloissa useita vuosia ja mikäli tiedetään, oli ensimmäinen suomalainen, joka asettui varsinaiseksi asukkaaksi Canadaan. Vähän myöhemmin saapui Jussi Ranta ja Reinhold Mikkonen. Nämä toverit olivat tienraivaajia suomalaisten asettumisessa asumaan Torontoon, josta sitten alkoi suomalaisen väestön leveneminen muualle Ontarioon.

Kun suomalaisia räätäleitä alkoi siirtymään enemmän Torontoon, perustivat Lindala ja Ranta työhuoneen, josta sai vuokrata pöytätilan visistä summasta viikolta. (Työnantajilla ei ollut omia työhuoneita ja jos jollakin oli, niin ei ne tyydyttäneet suomalaisia, joten he vuokrasivat istumapaikan jo toimivista säilien työhuoneista, tai perustivat sellaisen itse.)

J. Lindala rakensi v. 1904 erityisen työhuoneen ja alakertaan höyrysaunan. Tämä työhuone tunnettiin nimellä "Iso paja", erotukseksi "pikku pajoista", joita oli jo useita. Pajassa oli istumatiloja 50 räätälille. Lindala ja Ranta omistivat työvälineet.

Tämä "iso paja" oli hyvin suuresta merkityksestä meille vasta maahan tulleille, sillä kielentaitamattomuuden ja erilaisen työtavan vuoksi emme olisi voineet pitää työpaikkojamme ja vallata kaikki ensiluokan liikkeet. Jokaiselle pajaan tulleelle annettiin auliisti apua työtavan neuvomisessa y.m. Vanhat "jänkit" auttoivat kaikella tavalla eteenkäsien.

Pajassa vallitsi hyvä järjestys ja puhtaus. Jokaisen piti kuulua unioon, sama vaatimus oli "pikku pajoissa". Kun keväällä 1912 jouduttiin lakkoon, oli uniossa 104 suomalaista, joista 14 naisia.

Tästä "isosta pajasta" muodostui Toronton suomalaisten keskus. Sieltä välitettiin "piioille" paikkoja, myytiin laivatikettejä, välitettiin rahaa Suomeen, hankittiin työpaikkoja, toimittiin tulkkina j.n.e. Ken vaan apua tarvitsi, tuli sitä hakemaan "isosta pajasta".

Kun sosialismin aatevirtaukset alkoivat saada suurempaa jalansijaa, tuli myös tästä "isosta pajasta" jokapäiväinen ahjo, jonka pesää kohennettiin... Kaikenlaiset yhteiskunnalliset kysymykset olivat pohdinnan ja väittelyn alaisia, joistakin kysymyksistä voitiin väitellä päiväkausia, toisia kysymyksiä pohdittiin vuosikaupalla, pulpahtaen esiin jonkun väittelyhaluisen alotteesta. Uskontokysymys sai perinpohjaisen repostelun aina aikaan. Jos pajassa oli joku, joka omasi uskonnolliset käsitteet, niin ei ottanut kovinkaan pitkää aikaa, ennenkuin hänestä oli piiskattu uskonnon käsitteet pois. Ingersollin uskontovastaiset vihkoset tarjosivat pajaväittelylle edulliset "tietolähteet".

Pajaan tilattiin yhteisillä varoilla Suomesta Työmies ja porvari-puolueiden lehdistä joko Suometar tai Päivälehti sekä Kurikka ynnä kaikki tämän mantereen työväenlehdet sekä yksi porvarismielinen lehti. Näin oli aina uutta väittelyn aihetta. Väittelyssä piti noudattaa jonkinlaista järjestystä. Jos keskustelu alkoi mennä "hulinaksi", huusi pajan vanhus Ranta: "yksi kerrallaan", johon huutoon toisia yhtyi ja jonkinlainen järjestys palaantui. Kysymyksien taakse muodostui aina useampia ryhmiä, joten toinen aina auttoi toistaan kun jouduttiin pulaan.

Kirjallisuutta levitettiin paljon. Olin useita vuosia pajan kirjallisuus-asiamiehenä. Kirjat myytiin ostohinnalla. Yhteisillä varoilla ostettiin kirjallisuutta, mikä sitten lahjotettiin osaston kirjastoon. Kinastelujen

väliajoilla luettiin kirjat ääneen. Se, joka sattui olemaan joutilaana, istui pöydällä olevalla tuolilla ja luki. Kun joku väsyi, vaihdettiin miestä. Kiireenä aikana oli palkattu lukija.

"Iso paja" oli agitaattorien mielipaikka. Siellä he olivat aamusta iltaan asti, ottaen osaa väittelyihin. Vanhaan aikaan kun luokkatietoisuuden harrastus oli suuri, oli agitaattoreitakin paljon. Kaikki yhdysvaltalaiset puhujat, tupa-agitaattorit y.m. "lentävät" valistuksen edistäjät poikkesivat Torontoon, sillä Toronto oli tunnettu parhaaksi kolehdin saantipaikaksi ja vieraanvaraiseksi. Monta puhujaa puettiin yhteisillä varoilla ja yhteisellä työllä.

Kun Raivaaaja ja Työmies joutuivat rahapulaan, lähetettiin "pikalähetti" Toronton räätäleistä "suonta iskemään". Tulee mieleen eräskin tapaus, kun "kultakieli" Alex Halonen saapui aamupäivällä pajaan, jossa hän ilmoitti, että Raivaaajan ovet suletaan ellei Torontosta saada \$1,000 seuraavaan päivään kello 3 mennessä. Kysymystä harkittuamme päätettiin kutsua joukkokokous illaksi. Mies lähetettiin vuokraamaan haalia ja toisia ilmottamaan kokouksesta. Iltaan mennessä tiesi koko siirtokuntamme tästä hälyyttävästä tilanteesta (Raivaaaja oli meidän itäläisten äänenkannattaja). Kokouksessa saatiin lahjotuksina \$60 ja lainoina \$230. Vajaus oli suuri. Neuvottelimme miten saada puuttuva erä kasaan. Tulimme siihen lopputulokseen, että yritetään "isosta pajasta" saada laina, jonka toiset takaavat. Siihen aikaan eivät lehtiliikkeemme olleet kovinkaan luotettavia... Seuraavana aamuna, ennenkuin Halonen ehti pajaan, oli sovittu rahansaantimuodosta. Jotkut toverit panivat rahansa yhteen ja niin saatiin \$800, toiset sitoutuivat takuuseen. Ennen päivällistä oli \$1,000 lähetetty sähkösanomalla Raivaaajalle. Tällaisia pikalainoja jouduimme usein tekemään.

Ensimmäinen puhuja keski-Ontarion alueelle lähetettiin "isosta pajasta" kesällä 1906.

Toronton Suomalainen Seura oli perustettu 1902. "Vapaat aatteet" oli tunnuksena. Toinen seura perustettiin 1904, joka otti tunnukseksi "raittius- ja työväenyhdistys". Näiden seurojen tarpeellisuudesta, tarkotusperistä y.m. riitti pajassa toista vuotta kinastelua ja rähinää, päättyen kompromissiin, että seurat yhdistettäisiin ehdolla, että liitytään maan sosialistipuolueeseen. Tämä "isossa pajassa" käyty alkuvalmistelu hyväksyttiin sitten molemmissa seuroissa ja ensimmäisessä yhteisessä kokouksessa valittiin 15 henkilöä liittymään Socialist Party of Canadaan. Tämä tapahtui keväällä 1905.

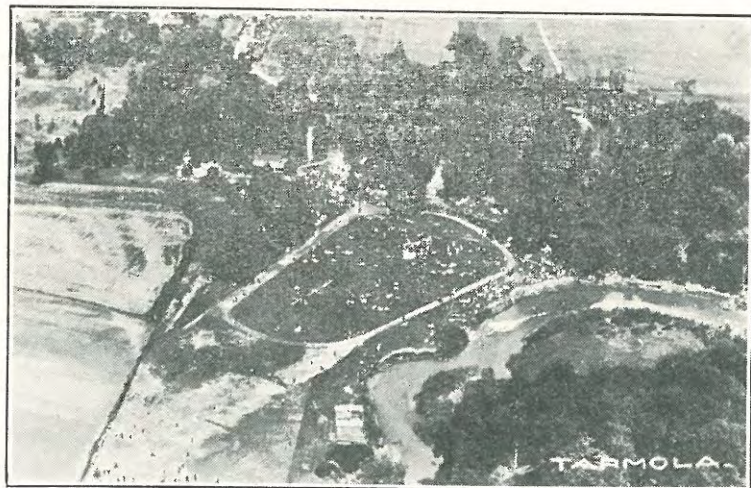
Lukemattomat ovat ne tapahtumat mitä "isossa pajassa" käytyjen kinastelujen tuloksena ratkaistiin toimintamme edistämiseksi. Sadoissa voidaan laskea ne henkilöt, jotka "senaatissa" — kuten pajaa toisten tovereiden taholta kutsuttiin — oppivat esiintymään kokouksissa puheenvuoron käyttäjinä ja joista tuli niitä työjuhtia, jotka olivat paikal-

lisen ja myöhemmin koko maata käsittävän järjestötoiminnan uhraantu-
vaisia työskentelijöitä.

Uniomme vaikutuksesta saatiin kaikkiin isompiin liikkeisiin vapaat
työhuoneet 1910 jälkeen. Lakko, joka alkoi keväällä 1912, päättyen 13
kuukautta kestäneen kovan taistelun jälkeen, tappoi myös "ison pajan".
Lindala myi rakennuksen ja lakon seurauksesta oli "sällit" hajaantuneet,
suuri osa siirtyen Yhdysvaltoihin.

Työskenneltyäni tässä pajassa lähes 8 vuotta, voin itse kohdaltani
sanoa, että se ansio mitä tällainen keskusteluille vapaa työhuone tarjosi,
jossa ei ollut "paasia", jossa jokainen oli oma "paasinsa", oli suuresta
merkityksestä luokkatietoisuuden juurruttamisessa. Harvoista tämän pa-
jan kasvateista on tullut vallankumouksellisen liikkeen vastustajia. Ainoa
varjopuoli, joka oli tällä ja toisilla suomalaisten työhuoneilla, oli se, että
me eristäydyimme englanninkieltä puhuvista työtovereistamme, minkä
seurauksena oli, että emme oppineet englanninkieltä, joka toimintamme
edistämiseksi olisi ollut niin välttämätöntä.

Tämä on pintapuolinen historia "isosta pajasta", joka on tehnyt
osansa järjestöimme kehityksessä...

Toronton osaston kesäleiri

IMATRA YHDEKSÄS

KIRJ. A. KARI

SUOMALAISTEN työläisten yhteispyrinnöt ovat Port Arthurissa kulke-
neet samaa latua kuin muuallakin Canadassa. Ensin on muodostunut
seurakunta, sitten jonkinlainen raittiusseura ja sitten työväenyhdistys.

Vuodesta 1901 lähtien alkoi siirtolaisuus Suomesta Canadaan vilkas-
tumaan suuremmissa mittakaavassa. Niihin aikoihin elettiin Suomessa
sitä n.s. bobrikoffilaista vainon aikaa. Suomen työväki käsitti valtiollisia
vapauksiaan sorrettavan niin kauheasti, että piti parempana kun pääsi
pakenemaan kellon kuulumattomiin. Se sorto, verrattuna nykyisen Suo-
men tasavallan fasistiseen vainoon, oli kaikin puolin lasten leikkiä.

Siirtolaisuuden vilkastuessa muodostuu aina erikoisia paikkoja, mi-
hin suuremmat joukot pysähtyvät. Sellaisia paikkoja oli Port Arthur ja
Fort William. Ensin pysähtyi paikkakunnalle sellaisia, mitkä oman on-
nensa takomistouhussa tulivat tänne uuteen maahan "puuveitsellä kultaa
vuolemaan". Vuoden 1902 aikoina pysähtyi paikkakunnalle jo sellaisia-
kin, jotka olivat Suomessa ottaneet osaa alkaneeseen työväenliikkeeseen.

Nämä "helsinkiläiset herrat", kuten niitä yleisesti silloin haukus-
keltiin, koettivat ottaa osaa jo uudemman kerran perustettuun raittius-
seuraan. Mutta seura, vaikka olikin itsenäinen, oli toimintamuodoissaan
jäljitellyt aito veljeysseuralaista tapaa. Kokouksien aika meni juoppous-
rikoksien anteeksiantoon y.m. pikkunäpertelyihin. Jos joku uskalsi ehdot-
taa jonkun vapaamman kysymyksen keskusteltavaksi, tapettiin se ennak-
koluuloisen johtajiston aloitteesta.

"Helsinkiläiset herrat" eivät tykänneet talon tavoista. Omissa ko-
kouksissaan he totesivat, että on sula mahdollisuus saada seurassa muo-
dostumaan mitään järjellisempää toimintaa, joten on paras perustaa sel-
lainen seura, missä saa vapaammin hengittää.

Seuran perustajat kehittivät hiljaisuudessa asiaa. Alkoivat kirjeen-
vaihdon Yhdysvaltain puolelle perustetun Imatra-liiton kanssa. Tulok-
sena siitä oli, että 25 p:nä toukokuuta v. 1908 oli perustava kokous, ei
huoneessa, vaan metsässä, jossa saneltiin syntysanat seuralle, minkä nimi
oli "Imatra yhdeksäs", kuuluen Imatra-liittoon.

Silloin perustettu seura on pohjana nyt toiminnassa olevalle S.J.
osastolle. Kun Yhdysvaltain puolella alkoivat suomalaistenkin keskuu-
dessa luokkarajat selvenemään, missä selvittelyssä Imatra-liitto jäi porva-
riston keppihevoseksi, niin erosi siitä myöskin pois Port Arthuriin perus-

tettu seura ja alkoi toimimaan itsenäisenä työväen yhdistyksenä. Nimeä ja suuntaa on muutettu useampaan kertaan, aina sen mukaan kun työväenliikkeen kehitys on mennyt eteenpäin. Aina on koetettu pysyä, niinkuin tavataan sanoa, ajan tasolla.

Tämän kirjoittaja tuli paikkakunnalle noin neljä kuukautta seuran perustamisen jälkeen. Silloin jo oli seuralle valmistumassa oma kokoushuone, oli soittokunta, näytelmäseura ja huvitoimikunta. Toiminta kohdistui alkuaikoina luonnollisesti syistä valistukselliselle ja huvialalle. Tanssittiin, näyteltiin, soitettiin ja keskusteltiin. Jäsenmäärä oli alussa luonnollisesti pieni, mutta innostus sitä suurempi. Toiminta oli suurimmalle osalle jäsenistöä uutta, verrattuna entisiin toimintamuotoihin. Yleisenä ajatuksena oli se, että Dufferin kadun "Torpan" (ensimmäisen haalin nimi) jäsenet ovat jumalan kieltäjiä, ylen syntisiä olioita — ja kyllähän sitä koetettiin ulospäin näyttääkin, ettei kovin suurta arvoa annettu jumalakäsitellemme.

Muistan aina erään keskustelun uskovan työtoverini kanssa. Hän kysyi minulta, että mihin minä uskon? "Minä uskon jauhosäkkiin niin kauan kun siellä riittää jauhoja", oli vastaukseni. "Herra jumala siunatkoon, etkö sinä tunnusta ollenkaan jumalaa olevan!" huudahti toverini. "Jaa, mitä jumaluuskäsitellemme tulee, on se minun yksityisasiani, josta en rupea sinulle tiliä tekemään. Sitäpaitsi sinähän vaan kysyitkin mihin minä uskon. Jauhosäkki se lopultakin on mihin uskovat, niin jumalaiset kuin jumalattomatkin. Ilman sitä tulee nälkä ja nälän mukana epäusko." Siihen katkesi meiltä keskustelu uskon asioista.

Alkuaikoina oli osasto tienraivaajana monella alalla suomalaisten valistuspyrinnöissä koko tällä alueella. Osaston toimesta perustettiin Port Arthuriin ensimmäinen suomalainen lainakirjasto. Sisäisessä toiminnassa ylläpiti soittokuntaa, laulukuo- roa ja voimisteluseuraa. Alkuaikoina saivat keskustelukokoukset hyvinkin suurta huomiota osakseen.

Ei kulunut montakaan vuotta aikaa kun ennakkoluulot katosivat vastustajienkin keskuudessa. Jäsenmäärä nousi ja toiminta muodostui sitä mukaa vilkkaammaksi. "Torpan" tilat alkoivat käydä sietämättömän pieniksi, joten alettiin suunnittelemaan uuden käytännöllisemmän huoneuston laittamista. Tuloksena oli, että v. 1910 maaliskuulla muutettiin toiminta tilavaan "Työn Temppeleihin". Noin 10 vuoden kuluttua häädettiin osasto ulos rakentamastaan huoneustosta tavalla, minkä selostaminen tämän yhteydessä ottaisi liian paljon tilaa.

Kaikista virheistään huolimatta on osaston toiminta tämän kolmen vuosikymmenen aikana ollut suurimerkityksellinen suomalaisten kulttuurillisen tason kohottamisessa. Se on piirtänyt kunniakkaan lehden Port Arthurin työläisten historiaan. Alusta alkaen on ymmärretty se tosiasia, että pienenä eristettynä joukkona emme voi paljoakaan vaikuttaa maan varsinaiseen työväenliikkeeseen. Sentähden on koetettu saada yh-

teyksiä englanninkielisten kanssa. Pitkin aikaa on uhrattu huomattavia summia yhteisiin valistustarkoituksiin.

Huomattavat ovat myöskin ne summat millä alkuaikoina avustettiin Työmiestä, Raivaajaa ja osaston aloitteesta perustettiin myöskin "Työkansa", joka olemassaoloajallaan muokkasi kypsän maaperän "Vapaudelle".

Ei ole väheksyttävä myöskään sitä työtä mitä osasto on oloajallaan tehnyt paikallisten ja koko maata käsittävien taloudellisten taistelujen tukemiseksi.

Imatra 9:s, nykyinen S. J. Port Arthurin osasto, on ollut suurena tekijänä ympäristön toisten osastojen syntymiseen. Jokaisella paikkakunnalla, missä osastoja on, on melkein poikkeuksetta ollut alkuteki-jöinä entiset Arthurin osaston jäsenet.

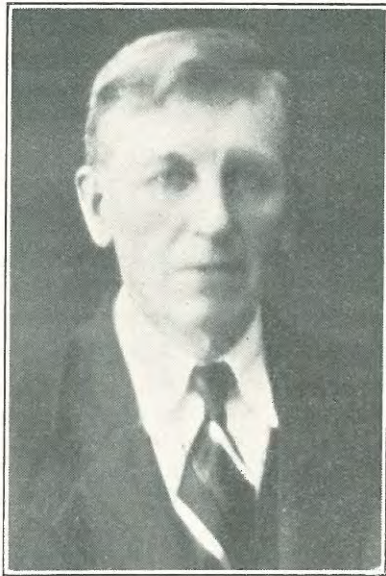
Lähtiessään toiselle 25-vuotiselle taipaleelle Suomalaiseen Järjestöön kuuluvana osastona, selventyköön yhä selvemmäksi se päämäärä mihin koko maailman työväenluokka pyrkii. Astukaamme yhteisrintamaan luokkatovereiden kanssa. Yhteisvoimin me vaan voimme murskata kapitalistisen järjestelmän ja ritirinnan taistellen luoda työläisten Neuvosto-Canadian.

Port Arthurin osaston nykyinen johtokunta

KATSAUS CSJ:n LADYSMITHIN OSASTON TOIMINTAAN

KIRJ. A. KOTILA

SUOMALAINEN SOSIALISTI-OSASTO perustettiin Ladysmithiin, B. C., tammikuun alkupuolella v. 1908. Koska silloin ei vielä ollut olemassa Suomalaista Järjestöä, niin liitettiin Socialist Party of Canadaan, mikä niinä aikoina oli melko elinvoimainen, varsinkin länsi-Canadassa. Sen päämaja sijaitsi Vancouverissa, B. C., ja oli siinä etupäässä länsimaakunnissa, sen parhaimmillaan ollessa yli 30 osastoa. Ladysmithin osasto oli järjestyksessä No. 10.

Sanotun puolueen silloinen elinvoimaisuus johtui etupäässä siitä, että kuluvan vuosisadan alkuvuosina onnistuttiin B. C:n lainlaatijakuntaan valitsemaan kolme sosialistia; J. H. Hawthornthwaite Nanaimon vaalipiiristä; Parker Williams Newcastlen; ja eräs Mckenzie Vancouverista. Kuluvan vuosisadan ensimmäisen vuosikymmenen aikana olivat konservatiivi- ja liberaalipuolueiden voimasuhteet B. C:ssä niin tasaväkkiset, että nämä kolme sosialistia kykenivät pitämään "vallan tasapainon" käsissään B. C:n lainlaatijakunnassa esilläolevia kysymyksiä ratkaistaessa. Siitä taas vuorostaan johtui, että sosialistiedustajat saivat, jomman kumman vanhan puolueen kanssa kompromiseeraamalla ajetuksi läpi useita eri lakiehdotuksia, joita näinä aikoina pidettiin ensiluokkaisina työväestöä koskevin lakeina. Mainita voi m.m. maakunnan hiilikaivostyöläisiä koskevan lain, mikä määräsi kahdeksan tunnin työpäivän, maanpäältä lukien takaisin maanpäälle. Sanottu laki tuli voimaan 1908- ja on sen jälkeen ollut käytännössä. Useita hiilikaivostyöalaa koskevia turvallisuussäädöksiä saatiin ajettua läpi. Mutta yhtiöt kykenivät kiertämään, ja jopa suo-

rastaan rikkomaankin niitä, niin että niiden merkitys on aikojen kuluessa jäänyt vähäarvoisemmaksi työläisille, vaikkakin ne aikoinaan uutuudellaan viehättivät työläisiä.

Sosialistipuolueen johtava aines oli noina aikoina, sen ajan huomioonottaen, hyvin pitkälle menevä taistelumielisyydessään. Itä-Canadassa olivat silloiset sosialistit pitivät sen ohjelmaa ja menettelytapoja liian utopistisina ja mahdottomuuksia tavoittelevina. Siitä johtui, että idässä oleva johtava aines, mukaanluettuna suomalaiset, olivat ainaisessa riidassa sen kanssa.

V. 1911 oli puolueella konventsioni marraskuulla Vancouverissa, B.C. Siihen mennessä olivat riittaisuudet kärjistyneet niin vakaviksi, että se samalla kertaa muodostui tuon puolueen hajaannuskonventsioniksi. Idässä oli järjestetty sosialidemokraattinen puolue, mihin idässä olevat sosialistiosastot olivat yhtyneet. Suomalaiset osastot olivat siihen yhtyneet kaikki, muutamia B. C:n osastoja lukuunottamatta. Mainitun konventionin jälkeen erosivat B. C:n suomalaiset osastot sosialistipuolueesta ja yhtyivät sosialidemokraattiseen puolueeseen, mukaan luettuna myöskin Ladysmithin osasto. Sen jälkeen alkoi se aika, jolloin Ladysmithin osasto on suorittanut ne vähäiset tehtävät, mitä se näinä kuluneina 28 vuoden aikana on tehnyt.

* * *

Koska täällä lännellä ja eritoten Vancouver saarella tapahtuneilla asioilla on oma erityinen arvonsa Canadian, jopa Yhdysvaltainkin suomalaisten aikaisemmassa sosialistisessa liikkeessä, niin siksi lienee paikallaan luoda silloisiin tapahtumiin lyhyt katsaus tämänlaatuisessa historiallisessa julkaisussa.

Sikäli kuin vielä elossa olevilta, aikuisempina vuosina Vancouver saarelle siirtyneiltä suomalaisilta olen kuullut, on suomalaisten sinne siirtyminen ollut alkuasteellaan viime vuosisadan yhdeksänkymmenluvun keskivaiheilla. Lokak. 11 päivänä 1891 on ollut sellainen merkkitapaus, että North Wellingtonissa, B.C., perustettiin itsenäinen raittiusseura, nimeltä Aallotar. Seura oli aikoinaan edistysmielisimpiä raittiusseuroja suomalaisten keskuudessa ja oli se yhtämittäa toiminnassa v. 1912 paikkeille, minkä jälkeen siitä ei enää voida paljon mainita.

Yleisen mielenkiinnon kohteeksi joutui Vancouver saari v. 1910. Silloin Matti Kurikka saapui Australiasta, jonne hän oli edellisenä vuonna matkustanut Suomesta "ihanneyhteiskuntaa" perustamaan. Yritys siellä kuitenkin epäonnistui. Nanaimossa ja ympäristöllä olevat suomalaiset hommasivat Matille kyytirahat ja niin hän saapui Nanaimoon, sanotun vuoden elokuulla. Ja alkoi heti touhuamaan Kalevan Kansan siirtolan perustamista. Seuraavan vuoden alkupuolella hän teki maatakäsitävän luentomatkan kaikille huomattavammille suomalaisille asutuspaikoille. Pian sen jälkeen perustettiin Nanaimossa Aika-niminen viikkolehti, jonka

avulla hän alkoi tekemään agitatsiona "Sointula-aatteen" puolesta. Kirkollinen pimitys oli tämän mantereen suomalaisen väestön keskuudessa näinä aikoina ehkä korkeimmillaan kuin mitä se on koskaan ollut. Ja juuri kirkon mädänneisyyden paljastamiseksi, "Sointula-aatetta" lukuunottamatta, kohdisti sanottu lehti kaiken tarmonsä, josta oli seurauksena, että vanhoillisen väestön keskuudessa nousi aikamoinen hälinä. Jopa menttiin niinkin pitkälle, että eri paikkakunnilla hommattiin kansankokouksia, joiden tarkoituksena oli vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen siten, että Kurikka voitaisiin karkoittaa maasta pois.

Vapaamielisen väestön keskuudessa otettiin tuo agitatsioni vastaan kokonaan toisella tavalla, sillä siihen aikaan alkoi tämän mantereen suomalaisen työväestön keskuudessa sosialistinen liike ottamaan ensimmäisiä askeleitaan. Näissä piireissä katsottiin Kurikan Sointula-liikettä pelastavaksi tekijäksi, vapautumiseksi pahan ja riistävän kapitalistisen maailman raateluksilta. Niin suuntautui oikea "kansanvaellus" kohti kuviteltua ihannemaata. Suurin osa matkailijoista kuitenkin muutamien kuukausien kokeilun jälkeen palasi katkerasti pettyneinä takaisin sinne, mistä olivat tulleet. Palasivat takaisin "kapitalistiseen maailmaan". Joukossa kuitenkin oli huomattavan paljon sellaista vakavaa ainesta, joka jäi Malakosaarelle pysyväisesti asumaan. Huomioonottaen sen seikan, että he eivät ole onnistuneet pääsemään kokonaan pakoon tätä pahaa maailmaa, kuten homman perustajan tarkoitus oli, ovat he kuitenkin kyenneet järjestämään itselleen ja perheilleen, ehkäpä keskinkertaista siedettävämmät ja vapaammat olot kuin mitä työläisillä yleisesti on, ollessaan suorastaan palkkatyömarkkinoilla. C. S. J:n kuuluva elinvoimainen ja toimiva osasto on Sointulan asukkailla parhaana todisteena siitä, etteivät he ole joutuneet taantumuksellisten joukkoon. Mutta kylläpä he itse tekevät näistä asioista perusteellisemman selostuksen tässä historiallisessa julkaisussa. Joten se siitä.

* * *

Nyt on palattava takaisin Ladysmithin osastoa koskeviin kysymyksiin. Kuten alussa jo mainittiin perustettiin se tammik. v. 1908. Ladysmithin osastossa ei ole koko sen olemassaolon aikana ollut mitään erityisiä "kuuluisuuksia", vaan on se kokoonpanoltaan aina muodostunut tavallisista känsäkourista. Siitä huolimatta on se onnistunut näiden kuluneiden 28 vuoden aikana menettelemään siten ettei mitään huomattavampia kompastuksia ole sattunut. Alkuvuosilta ei ole mitään erityisempää mainitsemista, sillä se oli sellaista rauhallista, jokapäiväistä toimintaa, kuten yleisesti pienissä osastoissa. V. 1912 alkupuolella erotettiin osastosta yksi sen perustavista sekä luottotoimissa käytetyistä jäsenistä. Syynä erottamiseen oli se, että hän toimi New Yorkin Uutisten innokkaana asiamiehenä. Sanottua lehteä toimitti niinä aikoina Matti Kurikka. Kuten muistetaan kävi se kiivasta kamppailua silloista sosialistista työväen-

liikettä vastaan. Tämä Ladysmithin osastosta erotettu jäsen oli tutustunut Kurikkaan Kalevan Kansan liikkeen aikana, eikä hän useista hänelle annetuista muistutuksista huolimatta luopunut New Yorkin Uutisten asiamiestoimesta, joten lopputuloksena oli hänen eroittamisensa.

V. 1912 syyskuulla alkoi Vancouver-saarella hiilenkaivajain lakko, joka kesti elokuuhun v. 1914. Tuohon lakkoon osallistui kaikki osaston miespuoliset jäsenet ja olivat niin aktiivisia kuin mitä näinä aikoina yleisesti pidettiin lakkotoimintaan kuuluvana. V. 1913 elokuulla oli koko lakkoalueella vakavaluontoisia mellakoita. Maakuntahallitus lähetti sota-väkeä tilannetta "rauhottamaan" ja yksistään Ladysmithin alueella toimitettiin yli 60 vangitsemista. Käydyssä oikeusilveilyssä tuomittiin muutamia etumaisempia johtajia kahden vuoden kuritushuonevankeuteen. Osa sai kuuden kuukauden tuomion ja huomattava enemmistö kolmen kuukauden tuomion sekä \$50 sakkoo. Allekirjoittanut m.m. kuului viimeiseen ryhmään.

V. 1913 joutui osasto käymään eräänlaista suuntataistelua maakunnan lainlaatijakunnassa olleen sosialistin, Parker Williamsin kanssa.

Maakuntavaalit oli toimitettu v. 1912 ja oli hän tullut uudelleen valituksi New Castlen vaalipiiriin edustajaksi, minä hän oli ollut v. 1903 alkaen. Sanottujen vaalien aikana ei koko vaalipiirissä ollut, suomalaista osastoa lukuunottamatta, mitään muuta toimivaa puolueen osastoa, joten hänen ehdokkaaksi nimittämisenä tapahtui suomalaisen osaston toimesta. Hän oli sitä ennen kuulunut jäsenenä sosialistipuolueeseen. Mutta kun hän hyväksyi ehdokkuuden sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluvalla osastolla, niin sosialistipuolueen johto erotti hänet puolueesta. Tästä eroittamisesta Williams loukkaantui niin, että hän jäi eroon myöskin sosialidemokraattisesta puolueesta. Suomalaisen osaston toimesta kutsuttiin yleinen kokous, johon kehoitettiin osallistumaan englannin- ja muun kielistä väestöä, jotka olivat myötävaikuttaneet Williamsin valitsemiseen. Williamsille itselleen lähetettiin kutsu saapua selittämään, miksi hän on jäänyt pois puolueesta. Hän laverteli hyvin laveasti jonkin joutavaa lörpötystä. Pääsyyksi sanoi sen, että hän oli erotettu sosialistipuolueesta.

Kokous, mitä nykyään kutsuttaisiin yhteisrintamakokoukseksi, hyväksyi, suomalaisia lukuunottamatta, Williamsin menettelyn.

Suomalaisen osaston puolesta kehitettiin asiaa edelleen. Laadittiin hyvin perusteellinen asiakirja, jossa osoitettiin mihin moinen holtittomuus johtaa ja kehoitettiin häntä yhtymään sosialidemokraattiseen puolueeseen, jos hän edelleen toivoo saavansa vaalipiirinsä työläisväestön kannatuksen. Mutta hän oli jo niihin aikoihin mennessä joutunut niin läheisiin tekemiin porvaripuolueitten kanssa, että suomalaisen osaston parhaatkin yritykset hänen ojentamiseksi raukesivat tyhjiin.

V. 1916 toimitettiin seuraavat maakuntavaalit. Liberaalipuolue

pääsi silloin valtaan huomattavalla enemmistöllä. Williamsilla oli niin läheiset suhteet liberaalipuolueen kanssa, että kun samana vuonna tuli B. C:n maakunnassa voimaan tapaturmain korvauslaki ja kun maakuntahallitus valitsi kolmimiehistön komitean valvomaan lain käytäntöönpanoa ("The Workmen's Compensation Board"), niin Williams oli yksi niistä onnen poikia, jotka tulivat tuon lautakunnan jäseniksi. Hän on siinä toimissa edelleenkin \$8,000 vuosipalkalla. Hänen virkakautensa päättyi viime vuoden lopulla, mutta nykyinen liberaalihallitus jatkoi sitä kymmenellä vuodella. Sillä tavalla kapitalistit uskollisia apulaisiaan palkitsevat.

* * *

Vuoteen 1914 saakka oli osasto toiminut raittiusseura Aallottaren omistamassa huoneustossa. Eikä koko sinä aikana, mitä se siinä toimi, ollut minkäänlaisia selkkauksia olemassa. Mutta edellämäisestä lakkotilanteesta johtuneena oli osaston jäsenmäärä sekä se toimintakyky huomattavasti voimistunut. Sanotun vuoden alkukuukausina toimeenpannut tilaisuudet olivat sekä sisällöltään, että osanoton puolesta, paikalliset olot huomioon ottaen, erittäin hyvin onnistuneita. Se osa suomalaista väestöstä, joka ei voinut hyväksyä osaston toimintaa ja ennenkaikkea sitä kannattamista, mitä se sai yleisön puolesta, katseli karsain silmin sitä innostavaa toimintaa mikä oli käynnissä. Niin herätettiin kuolleena ollut raittiusseura tilapäisesti henkiin ja sen nimessä annettiin osastolle 30 päivän häätökäskey haalista.

Se oli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Sillä olivathan useat osaston toimivista jäsenistä aikoinaan olleet tuota haalia rakentamassa, kun sen sijaan häätäjien joukko oli tilapäisesti kokoon haalittua ainesta, joka ei välittänyt mitään muuta kuin, että sai tehdä kiusaa, ja sai siitä alhaista nautintoa. Tuo häätökäskey ei kuitenkaan vaikuttanut sillä tavalla kuin sen antajat olivat laskeneet. Päinvastoin, se satoi yhtä kiinteämmästi yhteen osaston kannattajat sekä sen toimitsijat. Osaston jäsenmäärä oli näinä aikoina yli 80, eli korkein kuin se on milloinkaan ollut. Sen joukon yksimielinen päätös oli, että rakennetaan haali ja niin tehtiin.

Vieläkin tuntuu rintaa pullistavan kun muistelee sitä innostusta, mikä siinä rakennustouhussa vallitsi. Kun rakennushommaan ryhdyttiin, oli osaston kassa tyhjä. Toimitettiin paikallinen keräys, m.m. vetoamalla liikemiehiin. Se tuotti yli \$360. Toverilainoja saatiin huomattavasti ja rakennusaineet eivät silloin olleet nykyyhintoihin verrattuna kalliita. Työvoima oli vapaa, koska oltiin lakkotilanteessa. Neljän viikon aikana edistyi rakennustyöt niin hyvin, että ensimmäinen kokous voitiin pitää "omien seinien sisällä". Mutta sen jälkeen seurasi ikäänkuin jonkunlainen "takatalvi", sillä pari vuotta kestänyt lakkotilanne loppui saman vuoden elokuulla, juuri samoihin aikoihin kuin alkoi maailmansota. Lakko hävitettiin täydellisesti ja yleinen liike-elämä oli silloin kokonaan

lamaantunut. Minkäänlaisia ansiomahdollisuuksia ei ollut. Sellainen tilanne kesti seuraavan vuoden syyskuuhun asti, jolloin taas liike-elämä alkoi vilkastumaan. Parin seuraavan vuoden aikana maksettiin kaikki velka, mikä haalia rakentaessa oli tullut. Haali on sen jälkeen säilynyt velattomana.

* * *

Kun Canadian hallitus syyskuussa v. 1918, bolshevikikauhun kiihoittamana julisti voimaan lain, jonka mukaan 13 ulkomaalaisilla kielillä toimivaa työläisten järjestöä julistettiin laittomaksi, niiden mukana Suomalainen Järjestö, niin seurasi sitä tilapäinen hajaannus järjestötoiminnassa. Sanotun lain rikkomisesta uhattiin viiden vuoden kuritushuoneetuomiolla sekä \$5,000 sakolla niille, jotka kuuluvat laittomiksi julistettuihin järjestöihin. Saman ukaasin alaiseksi joutuivat saksan, unkarin, bulgarian, turkin, rumanian, venäjän, ukrainan, suomen, ruthenian, syyrian, kroatian ja latvian kielillä julkaistut painotuotteet.

Sitten kun toimilupa saatiin uudestaan, alkoi Ladysmithin osastokin toiminnan, kuten kaikki toisetkin järjestön osastot. Kuitenkin tuntui ikäänkuin olisi jäänyt jonkunlainen herpautuminen toimintaan Ladysmithiin nähden. Sillä oli kuitenkin syynä talouselämän perusteissa. Kivihiihtuotanto, mikä sodan aikana ja sen jälkeisinä vuosina oli ollut erityisen vilkkaassa käynnissä, alkoi v. 1925 jälkeen lamaantumaan. Seurasi aina kesänaikaisia joukottaisia työstä erottamisia. Talvikuukausina työskenneltiin osa-ajalla ja sen johdosta alkoi suomalaisen väestön paikkakunnalta pois siirtyminen, jota jatkui vuosi toisensa jälkeen, kunnes

CSJ:n B. C:n Aluetoimikunta, vasemmalta oikealle seisomassa: F. Asterblad, J. Raunio, B. Hill ja W. Katainen, istumassa: E. Suojanen, Lauri Rantala, Betty Rantala ja E. Wilen.

1932, Karjalaan muutto vei yhdellä kertaa, eli yhden vuoden aikana, tun-
tuvan osan paikkakunnan suomalaisesta väestöstä.

Sitä mukaa kuin suomalaisen väestön pois muuttaminen jatkui, pie-
neni myöskin osaston toiminta ja on se tähän mennessä saavuttanut
alhaisimman asteen kuin missä se on koskaan ollut kuluneiden 28 vuo-
den aikana.

Ladysmith tulee kaikesta päättäen, sikäli kuin teollinen elämä on
kyseessä, jäämään unhotettujen joukkoon. Kivihiilituotanto, joka on
ollut paikkakunnan varsinainen tuki, on sananmukaisesti loppunut. En-
nen muinoin työskenteli 800—1,000 mieheen hiiliteollisuudessa. Ny-
kyään noin 50 paikkeilla. Kutakuinkin suhde on sama metsätöihin näh-
den, sikäli kuin Ladysmith on kyseessä. Se osa paikkakunnan asukkaista,
etupäässä vanha polvi, joka on paikkakunnalle jäänyt, elää suurimmalta
osalta hätäaputöiden varassa. Suomalaisesta väestöstä on vain rippeet
jäljellä. Osaston jäsenmäärä on siinä parinkymmenen paikkeilla. Paitsi
allekirjoittanutta, kuuluu osastoon vielä kolme muuta perustavaa jäsentä,
joka todistaa, että jäsenistö ei yleensä ole ollut muuttelua.

Mikäli tulevaisuus on kyseessä, niin se ei näytä Ladysmithiin nähden
valoisalta. Se ei kuitenkaan ole mikään tekijä vallankumoukselliseen
liikkeeseen nähden yleensä. Päinvastoin, vanhan järjestelmän ristiriidat
käyvät päivä päivältä yhä terävämmiksi ja yhä mahdottomammiksi sovit-
taa nykyisen järjestelmän vallitessa, joten köyhälistön edessä oleva suur-
työ lähenee nopein askelin ratkaisuaan kohti. Siinä tehtävässä pyrkii
Ladysmithin osastokin kantamaan vähäisen kortensa yhteiseen kekkoon.

TORONTON OSASTO VANHIN CSJ:n OSASTOISTA

Torontossa oli yhteistoimintaa suomalaisen työväestön keskuudessa
jo paljon ennen Järjestön toiminnan varsinaista alkamista. Toimien itse-
näisenä Finnish Societyn nimellä, oli sillä York kauntin lupakirja, niin
sanotun yhdistyslain alaisena. Tämä Finnish Societyn nimi on vieläkin
virallisena nimenä S. J. osaston virallisissa, "laissa" kulkevissa asiapape-
reissa. Tästä aikaisemmasta toiminnasta johtui, että Toronton järjestynyt
suomalainen työväestö joutuikin tekemään aloitteen C. S. J:n synnyttä-
misestä koko maata käsittäväksi järjestöksi minkä olemassaolon 25-vuotis-
juhlaa nyt vietämme.

Tämä Finnish Society valitsi keskuudestaan toimikunnan, jonka huo-
leksi jäi ryhtyä yhteyteen Ontarion maakunnassa eri paikkakunnilla asu-
vien suomalaisten työläisten kanssa ja herättää keskustelu järjestön tar-
peellisuudesta.

Toimikunta lähettiikin keskuudestaan puhujamatkalle Ontarioon
F. Syrjälän, jonka matkan jälkeen tämä toimikunta teki aloitteen järjestön
perustamiseksi. Finnish Society liittyi ensimmäisenä muodostettuun järjes-
töön ja valitsi keskuudestaan väliaikaisen toimeenpanevan komitean ja
sihteerin. Näin siis muodostui Toronton suomalaisten keskuuteen Cana-
dan Suomalaisen Järjestön osasto numero 1, joka on jatkuvasti toiminut
ja on saanut myös pitää tuon numero ensimmäisen järjestysnumeronaan.

Järjestön keskus on aina ollut Torontossa ja niin on osastollemme
jäänyt yksi vaikeimpia tehtäviä, järjestön muihin osastoihin verrattuna.
Osasto on aina saanut huolekseen valikoida osaston jäsenistä ehdokkaat,
joista on valittu järjestön johto — toimeenpaneva komitea. Siten on ku-
luneiden 25 vuoden aikana osaston aktiivisimmat jäsenet vedetty järjestön
yleisien asioiden johtoon, mikä on kohdaltaan lisännyt toimitsijavoimien
puutetta. Järjestön keskuksen sijaitseminen Torontossa on ikäänkuin vel-
voittanut osastoa kiinteästi seuraamaan niiden jäseniensä toimintaa, jotka
ovat muodostaneet järjestön toimeenpanevan komitean. Lukemattomat
ovat ne tunnit, jotka Toronton osasto on kokousajastaan saanut uhrata
järjestön johdon järjestämiskysymyksissä, varsinkin vuosina 1913—14
ja vieläpä 1915—16, jolloin Amerikan suomalaisten keskuudessa tunnetun
I. W. W:n ja Suomalaisen Järjestön väliset suuntariidat ajottiin sellaisi-
naan siirtää Canadaan ja niiden riitojen kautta sekä yhteydessä valloittaa
järjestön johto, kuin myöskin muut järjestön elimet.

Nämä vuodet vaativat Toronton osastolta lujuttua ja aktiivisuutta
taistelussa järjestön hajoitus- ja valtaustoimenpiteitä vastaan, jotka ensi-
kädessä suunnattiin järjestön johtoon. Osaston jäsenistö joutui koko voi-

millään aktiiviseen taisteluun ja onnistuikin esittämään järjestön jäsenistölle toimeenpanevan komitean valintaa varten sellaiset toverit, joiden kautta voitiin säilyttää järjestön kokonaisuus ja edelleen yhdistää maassa olevat suomalaiset niiden kulttuuri- ja valistuskysymyksiensä yhteyteen, jotka järjestön ohjelmassa määritellään sen tehtäviksi. Yhtenäisyys säilyi niin järjestössä kuin Toronton osastossakin. Järjestön, samoin kuin paikallisen osastonkin jäsenmäärä oli huomattavan suuri sen aikuiseen asutukseen nähden.

* * *

Järjestön ensimmäisen sanomalehden ja lehteä kustantavan yhtiön perustamista on Toronton osasto ollut avustamassa, ottaen sellaisia ylivoimaisia otteita tukeakseen lehtiliikettä, kuin esim. lainaamalla Työkansaa kustantaneelle yhtiölle kaksituhatta dollaria. Rahat hankittiin siten, että joitakin vuosia aikasemmin ostamansa taloon otti osasto lainan ja luovutti rahat lehtiliikkeen tukemiseksi, joista varoista vain pieni murto-osa on saatu takaisin.

Tällä kertaa omistaa Toronton osasto yhden parhaimman toimintahuoneuston, järjestöemme monista temppeleistä. Mutta tämä mainio toimintahuoneusto ei kuitenkaan tyydyttävällä tavalla vastaa jäsenistömme toimintahuoneuston tarvetta, sillä talo on rakennettu noin kolme mailia sivuun kaupungin keskuksesta ja on ikäänkuin keskellä kylää silloin jos koko osaston jäsenistö, jokaiselta taholta, matkustaa tuonne talolle joko katuvaunulla tai muulla ajoneuvolla. Juuri sen seikan vuoksi onkin senaikuinen suomalainen väestö valinnut tuon temppeleinsä paikan, koska asuivat hajalla, jokaisella ilmansuunnalla. Ennenkaikkeaa oli suurimpana tekijänä rahojen vähyys ja se, että tontin sai paljoa sopivamman ja halvemmalla tuosta paikasta, missä nykyinen osaston huoneusto sijaitsee.

Mutta samaan aikaan, hiukan talon valmistumisen jälkeen, alkoi sodan ajan lakkautuksissa ollut siirtolaisuus uudelleen. Ja niin tuli paikkakunnalle paljon suomalaisia työläisiä, jotka olivat valmiit liittymään osastomme jäsenyyteen paikkakunnalle saavuttuaan. Mutta he jäivät asumaan keskikaupungille. Niin alkoikin osaston kokouksissa käydä yhä äänekkäämmäksi keskustelu uuden toimintahuoneuston rakentamisesta keskikaupungille, vaikka juuri muutamia vuosia aikasemmin oli saatu tämä edellä mainittu, tarkoituksiimme hyvin sopiva talo, mikä ei ollut sopivalla paikalla niihin osaston jäseniin nähden, jotka asuivat keskikaupungilla. Keskustelut muuttuivat yhä tulisemmiksi uuden talon tarpeellisuudesta. Tonttia katseltiin, piirustuksia suunniteltiin, kustannusarvioita laadittiin ja mentiinpä jo niinkin pitkälle, että käsirahoja annettiin maan ostoa varten. Toverilainoja merkkailtiin, puolivalmiita piirustuksia kurkisteltiin ja kustannusarviot kohosivat jo vissiin lähelle sataatuhatta. Monet tuliset kokoukset käytyä, oli loppujen lopuksi ratkaiseva kokous, missä hyvin pienellä äänten enemmistöllä tuli päätökseksi, ettei

uutta huoneustoa aleta rakentamaan, koska se saattaisi osaston kokonaan työskentelemään "morkettikomppanioiden" hyväksi, voidakseen pitää tuon talon käsissään, jonka kustannukset saattaisivat kohota huomattavan suuriksi. Osa osaston jäsenistä jo silloin näki pulakauden vaaran uhkaavan maan teollisuutta ja kun juuri muutamia vuosia rakennetusta talosta oli vielä huomattavan suuri kiinnitysvelka, lähemmäksi kaksikymmentätuhatta, niin loppui tuo kiihkeä uuden talon rakennustouhu, joka jo oli levitetty kautta maan suomalaisten tietoon.

Sama kokous päätti kumminkin ratkaista tuon kokoushuoneen tarpeen keskikaupungilla siten, että päätti vuokrata sieltä sopivalta paikalta osastolle toimintahuoneuston, keskikaupungin toimintaa varten. Niin saikin toimikunta, jonka huolena oli huoneuston hankinta, sopimuksen aikaan nykyiseen toimintahuoneustoomme, 184 Spadina Ave., 1930 vuoden lopussa, josta alkain osa osaston toimintaa on tapahtunut tuossa huoneustossa. Tosin tuonkin huoneuston kunnostaminen toimintaamme varten tuli osastolle maksamaan noin kaksituhatta dollaria.

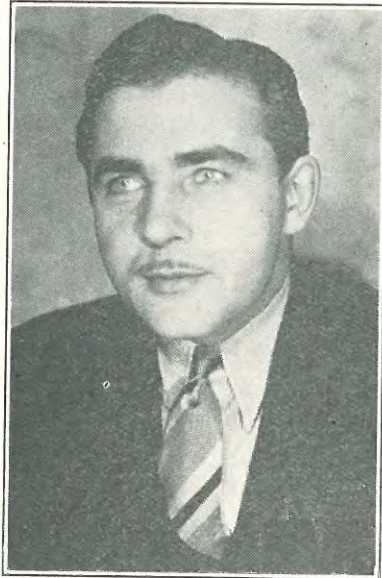
Vuonna 1930 osti osasto jäsenistöään varten kesäleiripaikan 14 mailin etäisyydestä keskikaupungilta, läheltä Woodbridge-nimistä paikkaa. Maa-ala käsittää 13 eekkeriä ja maksoi osasto siitä \$4,500 käteisellä ostettuna. Niiden vuosien aikana kun maa on ollut osastolla, on osasto kiinnittänyt sinne varoja uusien huoneustojen rakentamiseen. Ollen siellä sauna; ensiluokkainen, aika suuri ravintola, missä voi yhtä aikaa ruokailla parisen sataa vierasta; tanssipaviljonki noin 200 tanssijalle, ja kaksi makuuhuonerakennusta kesävieraiden asumista varten, joihin voidaan sijoittaa noin viitisenkymmentä asujaa. Lapsia varten on tilaa noin lähes sadalle lapselle. Viime kesän aikana oli siellä yhtäaikaan 85 suomalaista lasta. Kesäleiripaikka maksaa osastolle rakennuksineen lähes kymmenentuhatta dollaria, mutta sitten se tarjookin tyydyttävän lepopaikan kesälomaansa viettäville. Paikka onkin saanut yhä kasvavan paikkakunnan suomalaisen työväestön kannatuksen. Tuhannet suomalaiset vierailevat kesän ajalla täällä rauhaisassa laaksossa. Kansainvälisissä juhlissa on paikalla ollut viisitoistakin tuhatta yhtäaikaan. Näin on tämä osaston omistama kesäleiripaikka tullut koko kaupungin työväestön tietoon. Osasto on tehnyt sen mahdollisimman tyydyttäväksi, että suomalainen työväestö siellä muodostuisi yhdeksi suureksi perheeksi, eikä tarvitsi muualta etsiä paikkaa, jossa saa nauttia kesän tarjoamasta virkistyksestä.

Näillä toimenpiteillä onkin C. S. J:n Toronton osasto muodostunut yhdeksi suurimmaksi järjestön osastoista ja samalla myöskin Toronton suurimmaksi suomalaisten yhtymäksi, harjoittaen laajaa valistus- ja kulttuurityötä paikkakunnan suomalaisten kesken ja antaen kaikille kaupungissa asuville suomalaisille työläisille mahdollisuuden yhtyä toimivaksi jäseneksi valistus- ja kulttuurityömme monipuoliselle ladulle.

C. S. J:n Toronton osaston johtokunta.

VAPAAUS ON VANHIN, ENITEN LUETTU JA LEVINNYT SUOMALAINEN SANOMALEHTI CANADASSA

KIRJ. E. SUKSI

KUN tarkastamme Vapauden kahdeksantoista vuoden historiallista taivalta, jonka ajan Vapaus-lehti on ilmestynyt, niin huomaamme, että lehden kehittyminen on ollut jatkuvaa, vuodesta vuoteen. Alkuvuosina ilmestyi Vapaus ainoastaan kaksi kertaa viikossa, josta se kasvoi siinä määrin, että tuli mahdolliseksi sen muuttaminen kuusi kertaa viikossa ilmestyväksi lehdeksi. Siis ainoaksi Canadian suomalaisten päivälehdiksi, joka on aina ollut eniten luettu ja levinnyt suomenkielinen sanomalehti Canadian suomalaisten keskuudessa.

Vapauden kehityskausi ei ole ollut niinkään helppoa, sillä sitä vastassa on ollut kapitalistiluokan taantumukselliset voimat, aina sen ilmestymisen alkua ajoilta asti. Kapitalistiluokka on hallituksineen yrittänyt estää lehtemme ilmestymisen "pannaan" julistamisella ja kieltämällä siltä toisen luokan postioikeudet heti lehden ilmestymisen alkuaikoina. Mutta kaikkien näiden ja lukuisien muiden vastuksien läpi on Vapaus-lehti voitokkaasti kulkenut, josta suurin tunnus ja ansio kuuluu Vapauden tilaaja- ja lukijakunnalle, jotka ovat aina lujasti liittyneet lehtensä Vapauden ympärille, tukien sitä taistelussa kapitalistiluokan taantumuksellisia voimia vastaan.

Myöhäisemmät vuodet, aina vuodesta 1929 alkaen, jolloin kapitalistinen kriisi ja talouspula iski kyntenä työläisten ja vähävaraisen väestön kukkaraan, riistäen tuhansilta työläisiltä ansio- ja toimeentulomahdollisuudet, on ollut aikaa, joka on lyönyt leimansa myöskin lehtiliikkeemme talouteen. Tuhannet lehtemme ystävät joutuivat työttömiksi ja samalla

kertaa varattomaksi, koska ei enää saanut työtä jonka kautta olisi voinut ansaita toimeentulon, vaan päinvastoin on pakko elää niukan ja vähäisen avustuksen varassa, jos sitäkään saa. Nämä työläiset joutuivat kieltämään itseltään niin tärkeän tiedonantajan kuin Vapaus on, koska ei ollut varoja sen tilaamiseen. Toisaalta on kymmeniä tapauksia, jotka osoittavat sen, että työläiset säästävät viimeiset senttinsäkin Vapauden tilausta varten, koska he tietävät, että Vapaus on ainoa Canadian suomalaisten työläisten ja raatajafarmarien äänenkannattaja, joka on aina taistellut työläisten etujen puolesta ja ollut heidän ohjaajanaan viimeiset 18 vuotta. Tämän onkin suomalainen siirtolaisväestö käsittänyt perin selvällä tavalla, ryhtymällä joukkotyöllä tukemaan ja levittämään Vapaus-lehteä Canadian suomalaisten luettavaksi. Viimeisten neljän vuoden aikana järjestetyissä Vapauden levitysrintäyksissä on joukkotyö näytellyt loistavaa osaa. Sen avulla on Vapaudelle hankittu uusia tilaajia. Tästä joukkojen uhrautuvaisesta työstä onkin ollut tuloksena, että noin vuosi sitten alkoi Vapaus ilmestymään kaksi kertaa viikossa kuusisivuisena lehtenä, edellyttäen enempi ja monipuolisempaa lukemista sen tilaajille. Tämän lisäksi on lehtemme parantunut huomattavasti. Siihen on lisätty monia eri osastoja, kuten nuoriso-osasto, Päivän pakina y.m. Tämä osoittaa, että Vapauden mennyt toiminta on ollut jatkuvaa kehittymistä aina tähän päivään asti, joka kehittyminen on taattu sille vain joukkotyön tuloksena.

Mutta siitä huolimatta, vaikka meillä on merkittävänä näinkin suurta jatkuvaa kehitystä Vapauden toiminnassa, on lehtiliikkeemme ympärillä olemassa vielä heikkouksiakin, jotka voidaan poistaa huolellisen ja säännöllisen toiminnan avulla. Kaikkein suurimpana ilmenee asiamiestoiminnan heikkous Vapauden ryntäyksien väliajoilla. Monissa ryntäyksissä on Vapauden levityskurit saavuttaneet kerrassaan loistavia tuloksia, mutta näitä saavutuksia ei ole aina voitu lujittaa pysyväisiksi, vaan on monia Vapauden tilauksia päästetty katkeamaan heikon asiamiestoiminnan tähden. Me emme voi yksistään luottaa siihen, että kun kaksi kertaa vuodessa rynnistetään Vapauden levittämiseksi, niin ryntäyksen väliajoilla ei tarvitse huolehtia lehden levittämisestä. Meidän on omattava säännöllisen toiminnan pohjaksi se, että jokaisella paikkakunnalla järjestetään asiamiestoiminta säännölliseksi ja järjestelmälliseksi työskentelyksi, tarkasti huolehtimalla siitä ettei yhtään Vapauden tilausta pääse katkeamaan, vaan että ne ajoissa uusitaan. Tässä työssä tulisi meidän omata työskentelymme pohjaksi se toiminnan ohje, että lähtisimme ulos joukkojen keskuuteen tehden itsemme ystäviksi niille tuhansille suomalaisille työläisille, jotka eivät vielä lukeudu Vapauden lukijakuntaan. Tässä työssä me voimme käyttää Vapautta ystävyiden ja yhtenäisyyskaipuun tulkitsijana, sillä Vapaus pyrkii raivaamaan tietä Canadian suomalaisen siirtolaisväestön yhtenäisyydelle, laajan kansanrintaman muodostamiselle.

VAPAUS PUBLISHING COMPANY LIMITED

Jo kahdessa viimeksi pidetyssä CSJ:n edustajakokouksessa on ollut keskustelua Vapauden omaisuuden järjestelystä siinä mielessä, että se olisi mahdollisimman hyvin turvattu kaikenlaisilta "pikkukiristäjiltä", jotka lakkaamatta vaanivat tilaisuutta saada kyntensä kiinni Vapauden omaisuuteen "oikeuden" avulla. Canadian Suomalaisen Järjestön XI edustajakokouksen hyväksymän päätöksen mukaan on Järjestön toimeenpaneva komitea jatkanut järjestelyjä Vapauden kustantamisen siirtämiseksi sitä varten muodostetulle yhtiölle. Nämä järjestelyt ovat edistyneet siinä määrin, että Vapauden kustantaminen siirtyi tälle uudelle yhtiölle tämän vuoden alusta.

Vapauden julkaisemisoikeuden luovutusta koskeva päätös, joka hyväksyttiin CSJ:n XI edustajakokouksessa kuuluu seuraavasti:

"Tämä Canadian Suomalaisen Järjestön XI edustajakokous päättää luovuttaa Vapauden julkaisemisoikeuden *Vapaus Publishing Company Limited*-nimiselle kustannusyhtiölle, minkä osakepääoma käsittää 40,000 osaketta ilman nimellisarvoa ja mistä luovuttamisesta *Canadian Suomalainen Järjestö* saa 39,500 yhtiön osaketta.

Samalla vuokraa Canadian Suomalainen Järjestö kustannusyhtiölle Sudburyssa sijaitsevasta rakennuksestaan toimitus-, konttori- ja painuhuoneen sekä painokoneiston ja luovuttaa yhtiölle kirja- ja rihkamaraston, sekä konttorikaluston, joista Canadian Suomalainen Järjestö saa riittävän kiinnityksen. Kiinnityksen ja vuokran suuruus sekä muut maksuehdot jätetään CSJ:n toimeenpanevan komitean ja Vapaus Publishing Co. Ltd. välillä järjestettäväksi."

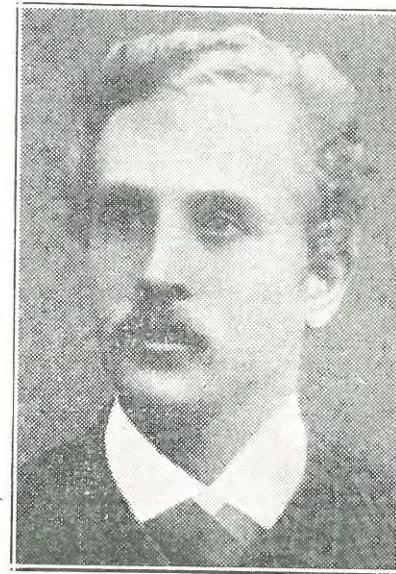
Tuo edustajakokouksessa tehty päätös kumoo selvästi ne vääristelyt, joita on tehty vastustajien taholta, erikoisesti Vapaa Sanan palstoilla, kuinka muka Vapauden asioiden hoito on siirtynyt pois järjestyneitten työläisten käsistä. On jo itsestään selvä, koska Canadian Suomalainen Järjestö omistaa yhtiön 40,000 osakkeesta 39,500 osaketta, ettei voi olla puhettakaan siitä että Vapauden asioiden määrittäminen olisi luisunut pois työläisten käsistä. Tämän lisäksi on jokaisella Canadian Suomalaisen Järjestön toimeenpanevan komitean jäsenellä yksi yhtiön osake ja viidellä CSJ:n jäsenellä Sudburyssa, jotka muodostavat yhtiön virallisen johtokunnan. Siis ei yhtään yhtiön osaketta ole Järjestön ulkopuolella olevalla henkilöllä.

Me voimme aivan rehellisesti lausua ja myöntää, että Canadian Suomalaisen Järjestön toimeenpaneva komitea on menetellyt tässä asiassa Vapauden liikkeen etujen mukaisesti, sillä tällä järjestelyllä voidaan ainakin jossain määrin turvata se omaisuus, jonka Canadian suomalaiset työläiset ovat hankkineet yhteiseksi omaisuudeksi CSJ:n ja Vapauden liikkeen rakentamisen kautta.

LIEKKI — CANADAN SUOMALAISTEN KAUNOKIRJALLINEN VIIKKOLEHTI

Voimakkaan sysäyksen antoi tälle kysymykselle Canadian Suomalaisen Järjestön yhdestoista edustajakokous, jossa edustajat eri puolilta maata toivat esille toivomuksena sen, että Vapauden lehtiliikkeen taholta ryhdyttäisiin kustantamaan kaunokirjallista viikkolehteä. Heti edustajakokouksen jälkeen ryhdyttiin Vapauden taholta lähemmin suunnittelemaan tämän kaunokirjallisen lehden julkaisemista, jossa edistyttiin niin nopeasti, että Liekin näytenumero ilmestyi viime vuoden joulukuun alkupäivinä, 4,000 painoksena.

Tämän jälkeen on Liekki saanut lämpimän vastaanoton laajan lukijakuntansa taholta. Myöskin levitysryntäys, joka suoritettiin helmikuun kolmen ensimmäisen viikon aikana, osoittaa, että Liekillä on hyvä menestys Canadian suomalaisten keskuudessa, koska sen tilaajamäärä tuon ryntäyksen päätyttyä kohotettiin 2,035 tilaukseen asti. Tämä toteaa, että Liekillä on jo suuri joukko ystäviä, jotka edelleen tulevat laajentamaan Liekin levikkiä Canadian suomalaisten keskuuteen. Samalla kun Liekin ystävät ovat toimineet lehden hyväksi, ovat he myöskin lausuneet toivomuksenaan lehden toimitukselle, että Liekkiä tulnaisiin laajentamaan nykyisestä nelisivuisesta kaksitoista sivua käsittäväksi. Me voimme lausua lehden toimituksen kuin myöskin lehteä kustantavan yhtiön mieltäpitenä, että tulemme ottamaan huomioon Liekin ystävien tekemät esitykset lehden laajentamiseen nähden. Samalla me toivomme, että nykyiset Liekin ystävät osallistuisivat Liekin levittämiseen.

A. B. MÄKELÄ
(Kaapro
Jääskeläinen)
oli kahteen otteeseen Vapauden toimittaja. Hän kuoli helmik. 28 päivänä, 1932, Sointulassa Malksaarella.

Mäkelä oli ensimmäisiä ja etevimpiä suomalaisia työvän sanomalehtimiehiä, toimien ensin Suomessa, sitten Yhdysvalloissa ja Canadassa.

CANADAN TYÖLÄISTEN JOHTAJA — TIM BUCK

Canadan Kommunistipuolueen monivuotinen ja nykyinen sihteeri, joka yhdessä seitsemän muun puolueen johtavan jäsenen kanssa, niiden joukossa järjestömme sihteerinä toiminut A. T. Hill, tuomittiin marraskuussa 1931 viiden vuoden kuritushuonevankeuteen "laittomaan puolueeseen" kuulumisesta ja toiminnasta sen virkailijana. Buck ja hänen seitsemän toveriaan vapautuivat maanlaajuisen puolustustaistelun seurauksena, palveltuaan noin puolet heille tuomituista rangaistuksista.

25-VUOTTA JOHTOA TYÖVÄENLUOKALLE

TIM BUCK

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN 25-vuotisjuhla on enemmän kuin vain pelkkä maininta siitä, että on kulunut 25 vuotta järjestön perustamisesta.

Canadan Suomalaisen Järjestön muodostuminen tapahtui juuri maailmansodan edellisinä luokkatietoisuuden valtavan nousun vuosina. Se eli maailmansodan shovinististen ja lamaanuttavien vuosien läpi, esittääkseen johtavaa osaa Canadan työväen luokkaliikkeen rakentamisessa, maailmansotaa ja Venäjän vallankumousta seuranneina poliittisten taistelujen epäselvinä ja usein pettävinä vuosina. Tämän tuloksena se kehittyikin niin kiinteäksi osaksi yleisestä työväenluokan poliittisesta elämästä, että sen historia todellisuudessa on Canadan työväenluokan historian läpileikkaus.

Maailmansodalla oli kahdenlainen vaikutus suomalaisiin vallankumouksellisiin työläisiin, kuten muihin kansallisuuksiinkin. Sodanaikaiset poikkeuslait (War Measures Act), yritykset murskata työväenluokan järjestöt ja yleinen kiihkoisanmaallisuuden henki tuntuivat jonkun aikaa uhkaavan koko vasemmistoliikkeen olemassaoloa. Mutta historia ja sodan aiheuttama yhteiskunnallisen kehityksen ääretön nopeistuminen, tuotti syvällisen vaihdoksen ulkomaalaissyntyisten työläisten yhteiskunnallisessa asemassa ja vaikutuksessa, ja tuomitsi taantumuksen yritykset tuloksettomiksi.

Sota, työvoiman puute, sotatarvetuotannon "kultainen kausi" ja porvariston riistovoittojen jano ajoi heidät vetämään yhä lisääntyviä tuhansia siirtolaistyöläisiä teollisuuteen. "Siirtolaisia ei hyväksytä" ilmoitukset otettiin alas ja ulkomaalaiset työläiset, joutuen yhä enemmän englanninkieltä puhuvien ja maansyntyisten työläisten keskuuteen, toivat mukanaan tieteellisen sosialistisen ajattelun valon ja vallankumouksellisten pyrkimyksien ja taistelujen innon tehtäisiin, rautatiepajoihin ja mah-taviin työkeskuksiin, jotka olivat aikaisemmin olleet yhtä suljetut edistysmieliselle ajattelulle kuin siirtolaisillekin.

Sen johdosta tov. Vaaran oikeusjutusta syntyi — ei vain "suomalainen juttu" — mutta työväen juttu. Sen johdosta toverien Vaaran, Parkerin ja muiden karkoittamista vastusti yhteinen liike, jonka muodostivat kaikki Canadassa asuvat kansallisuudet.

“25 vuotta Canadian Suomalaista Järjestöä” on siis ollut 25 vuotta edistystä, kohti yhteistä työväenluokan päämäärää. Paljon edistystä onkin huomattavissa ja suomalaiset työläiset voivat olla ylpeitä heidän järjestösolidaarisuudestaan, päivälehdestään VAPAUDESTA, ja heidän ominaisesta kestävyydestään ja väsymättömyydestään työväenluokan taisteluissa.

Paljon on kuitenkin vielä tehtävää. Kun sosialismin voitto Neuvostoliitossa ja kasvava vallankumouksellinen luokkatietoisuus kotimaassa kohoo porvariston eteen proletariaatin nousun uhkana, joutuu se ajautumaan yhä päättäväisemmin kohti fasismia, säilyttääkseen valta-asemansa ja erikoisoikeutensa. Meidän tehtävämme on ottaa vastaan tämä taantumuksen keskittyminen laajenevalla työläisten yhteisrintamalla. Taisteleva yhteisrintama voi tänään estää fasismien kehityksen ja imperialistisen sodan syttymisen. Taistelu sosialismin puolesta on tänään taistelua työtätekevien yhteisrintaman puolesta. Tässä taistelussa, Canadian Suomalainen Järjestö tulee jatkamaan tärkeää osaansa. Kaksikymmentäviisi vuotta on se ollut taistelevien suomalaisten työläisten järjestöllinen keskus. Tästä lähtien tulee sen olla keskus jonka kautta taistelevat suomalaiset työläiset avustavat yhä laajempien Canadian työläisjoukkojen järjestämisessä ja innostamisessa.

J. W. Ahlqvist ja Martin Hendrickson

YHDYSVALTAIN ST. JÄRJESTÖN TERVEHDYS CSJ:lle

*Canadian Suomalaiselle Järjestölle,
Toimeenpanevalle komitealle ja jäsenistölle:*

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN täyttäessä 25 vuotta, Yhdysvaltain Suomalainen Työväen Järjestö tervehtii Canadian Suomalaista Järjestöä, toimeenpanevaa komiteaa ja jäsenistöä.

Lukuisat ja katkeamattomat ovat ne siteet, jotka yhdistävät näiden järjestöjen työn ja toiminnan toisiinsa raatajäväestön vallankumouksellisten luokkaetujen puolesta käydyissä taisteluissa pääoman mahtia vastaan. Nyt kun Canadian Suomalainen Järjestö sivuuttaa neljännesvuosittaisen taipaleensa, niin me lujitamme näitä siteitä lähettämällä tulisen tervehdysksemme Canadian Suomalaisen Järjestön jäsenille ja kaikille Canadian suomalaisille työläisille ja farmareille.

Meidän järjestömme, rajan kummallakin puolella, ovat käyneet siteitä taisteluita työläisten ja farmarien etujen ja oikeuksien puolesta ja niiden perusteelta kasvattaneet joukkoja marxilaisuuden ja leniniläisyyden omaksumiseen, täten luokkamme taisteluitten vallankumouksellista päämäärää työläisten mieliin terottaen.

Canadian suomalainen työväki antoi apuaan yhteisille pyrintöillemme jo ennen koko maata käsittävän Järjestön perustamista, ilmeten se lehtiemme tukemisena, lakkojen avustamisena ja rohkaisuina taisteluissa taantumuksen voimia vastaan. Sitten koko järjestön olemassaolon ajan ovat järjestömme vuoroin toistaan tukien torjuneet porvariston iskuja. Tällainen yhteistyö on suoritettu milloin lakkojen tukemisena, järjestymisoikeuden ja lehtiemme auttamisena ja porvariston aatemaailmasta tulleiden sekoittavien aatevirtausten torjumisena, myöskin proletariaatin vallankumouksellisen opin puhtauden puolustamisena ja kansainvälisyyden juurruttamisena Canadian ja Yhdysvaltain suomalaisen työväen aatemaailmaan. Canadian Järjestö on taistellut tarmokkaasti luokkamme taisteluita johtavan puolueen, Kommunistipuolueen toimintaoikeuksien puolestajana, tehden siinä erittäin arvokasta työtä. Työväenjärjestöjen toimintaoikeudet ovat taattuina Yhdysvalloissa ja Canadassa vain silloin kun työväki niitä joukolla suojelee ja puolustaa.

Erittäin suuri merkitys on ollut sillä vuorovaikutuksella mikä järjestöjemme kesken esiintyy työväenluokan kulttuurityön ja valistus-toiminnan moninaisilla aloilla.

Ne taistelut, joita järjestömme ovat rajan kummallakin puolella käyneet reformismin ja opportunismien poisjuurimiseksi tämän mantereiden suomalaisten työläisten aatoksista ja järjestötyöstä ovat nyt perusteena ja takeena aatteelliselle selvyydelle, jota tarvitaan yhteisrintamatyössä ja suomalaisten keskeisen yhteistoiminnan kasvattamisessa ja siinä taistelussa jota me kaikin käymme työläisten elinehtojen puolesta, fasismia ja imperialistista sotaa vastaan.

Canadan työväki on korostanut työväenluokan kansainvälisyyttä Toivo Antikaisen puolustuksessa ja toimien Suomen työväen vallankumouksellisen puolueen toiminta-alueiden hyväksi, neuvostotunnuksen puolesta. Erikoisesti työläisten suuren yhteisen isänmaan, Neuvostoliiton puolustaminen on kantanut luokkamme vapautuksen sanomaa jokaisen raatajan sydämeen Yhdysvalloissa ja Canadassa.

Eläköön Canadan Suomalainen Järjestö!

Eläköön työväen vapaustaistelu Kommunistisen Internationalen johdolla!

*Yhdysvaltain Suomalaisen Työväen Järjestön
Toimeenpaneva Komitea.*

JÄRJESTÖMME

Kirj. MAGNUS RAEUS

*Se on nostanut lippunsa puhtaan,
joka työläinen nähdä sen voi;
ei se taipunut vainohon uhkaan,
yhä riveihin kutsunta soi.*

*Vuosisadasta neljännes taakse,
jo on jäänyt sen kulkiessa;
sen on soihutuna valistus, aate,
meidän luokkamme taistelussa.*

*Rivit laajeni, ryntäys kiihtyy;
ylös luokkamme varjosta pois.
Punalippumme juurella yhtyy,
kenen vapaus kalleinta ois.*

*On erheitä tehty ja lyöty;
yhä eespäin käynyt on tie.
Mistä parhain on yhteinen hyöty,
sitä tietä se suuntansa vie.*

*Kun taistelu ankara kiihtyi,
se riveistä heikkoja vei;
ken hämäten joukkohon yhtyi,
hän ei pitkälle pettänyt, ei.*

*Teille raatajasiskot ja -veljet,
yhä joukkoomme kutsunta soi;
tule, yhdessä raivaamme teljet,
mitkä riistäjä esteeksi loi.*

*Meidän luokkamme onnen on ehto,
työn tuottavan valtiut vaan;
sana: JÄRJESTY! —
aatteen on kehto,
käy työhömmä, toimintaan.*

*Et lannistu myrskyjen tullen,
seisot sittenkin pystyssä päin;
näet kauniina huomenen uuden,
tuolta saapuvan kiirehtäin.*

*Näet, tietous voimia antaa
ja vakaus varmuuden luo;
tosi-sankarinimeä kantaa,
jotka kaikkensa aatteelle suo.*

*Ovat meille ne puhtainta kultaa,
tuo tietous Dimitroffin,
ja Antikaisessa loistaa,
suuret piirtehet sankarin.*

*Työ, uhraus, suurta tai pientä,
jos luokkamme eduksi on;
se on yhteisen onnemme eestä,
kerran nouseva arvohon.*

J. W. Ahlqvist nykyään. Toveri Ahlqvist täyttää 60 vuotta marraskuun 17 p:nä 1936, siis suunnilleen samanaikaisesti kun Järjestömme täyttää virallisesti 25 vuotta. Toveri Ahlqvist on tehnyt enemmän kuin ehkä kukaan muu yksilö Järjestömme rakentamiseksi. Hän työskenteli Toronton paikallisessa osastossa jo vuosia ennen Järjestön muodostamista, ollen suurena tekijänä Järjestön syntymisessä. Hän oli Järjestön ensimmäisen tpk:n jäsen ja Järjestön monivuotinen sihteeri, ottaen aktiivisesti osaa tpk:n työhön aina siihen asti kunnes hän joitakin vuosia sitten muutti maalle asumaan. Ja korkeasta iästään huolimatta seuraa hän edelleenkin kiinteästi Järjestömme toimintaa ja luokkataistelun kehitystä, edistäen niitä sikäli kuin se hänelle nykyisessä eristetyssä asemassaan on mahdollista.

JÄRJESTÖMME TOIMINTA VUOTEEN 1920

KIRJ. J. W. AHLQVIST

ALKUVAIHEET

JÄRJESTÖMME taivaltama 25 vuoden taival, on muistoista ja tapahtumista hyvin rikas. Se on kuin uutisviljelijän työvainio, joka alkaa korpeen raivaamaan viljelysaluetta. Sen raskaan työn ja vaivan tuntee ainoastaan se, joka sen on tehnyt. Näin on järjestömme osastojen ja yksityisten tovereiden työ näyttävä hyvin pieneltä niille, jotka sitä nykyään katselevat, vaan niille, jotka ovat olleet tätä raivaustyötä tekemässä, niille se tuntuu rakkaalle. Tämän 25 vuoden muistojen elvyttäjäksi on tähän julkaisuun kerätty jotain, joka osottaa jälkeentuleville niitä vaikeuksia ja uhrauksia, mitä on tehty luokkatietoisuuden herättämiseksi, lujittamiseksi ja asemamme ymmärtämiseksi tämän maan työväenliikkeessä.

Ajatus Canadian suomalaisen agitatsioonijärjestön muodostamisesta ilmeni jo vuonna 1906. Me seurasimme mielenkiinnolla Yhdysvaltain järjestön kehitystä ja sitä suurta raivaustyötä mitä se teki kansalaistemme keskuudessa, niistä esteistä huolimatta mitä siellä olevat kirkkokunnat, "veljeysseurat" ja kaikenlaiset kamasaksat tielle asettivat, että työläiset eivät pääse luisumaan pois heidän vaikutusvaltansa alaisuudesta.

Torontossa käydyin, kahden kilpailevan seuran välisen taistelun tuloksena oli, että Suomalainen Seura, ja oli perustettu 1902 "vapaille aatteille" ja "Raittius- ja Työväenyhdistys Taimi", joka oli perustettu 1904, liittyivät yhteen ehdolla, että liitytään maan sosialistipuolueeseen. Tämän liiton sopimuksen perusteella valittiin heinäkuun 1905, 15 henkilöä liittymään Socialist Party of Canadian jäseneksi, ottamaan selvää puolueen säännöistä, menettelytavoista y.m. ja sen perusteella valmistamaan maaperää koko Toronton Suomalaisten Yhdistysten Liiton — joka nimi oli otettu käytäntöön näiden kahden seuran liittyessä yhteen — puolueeseen liittämiseksi. Nämä ensimmäiset suomalaiset, jotka liittyivät Canadian sosialistipuolueeseen olivat: F. J. Syrjälä, J. W. Ahlqvist, J. Lindala, R. Roine, K. Lehto, E. Tigert, H. Pursi, W. Heikkinen, W. Gröndahl, J. F. Lahti, A. Stenman, V. Holmstedt, Mimmi Oksanen, Aino Möttönen ja August Pakarinen.

Tämä 15-henkinen ryhmä yritti tehdä voitavansa asioiden selville saamiseksi ja tehdä sosialistista agitatsioonityötä, mutta muoto ei ollut onnistunein, joten 4 p. maalisk. 1906 päätettiin, että seuraavat henkilöt:

J. W. Ahlqvist, E. Tigert, A. Stenman, J. Lindala, E. Kuronen, R. Roine, J. F. Lahti, O. Kuosmonen, Emmi Pasanen ja Hanna Kuosmonen — pyytävät lupakirjan S. P. of C., joka heille myönnettiin. Näin muodostui ensimmäinen suomalainen sosialistiosasto Canadaan. Nämä toverit esittivät "pää"-yhdistyksellemme 18 p. marrask. 1906, että koko yhdistys liittyisi puolueeseen, joka esitys kiivaan keskustelun jälkeen hyväksyttiin 42 äänellä 8 vastaan.

Tämä 10-henkinen osasto alotti kirjevaihdon Canadassa olevien suomalaisten yhdistyksiensä kanssa tarkoituksella liittää ne puolueeseen ja suunnitella jonkinlaisen agitatsioonijärjestön muodostamista. Tällaisia yhdistyksiä oli Torontoa lukuun ottamatta Port Arthurin S. Työväenyhdistys, Copper Cliffin nuorisoseura, Phoenix ja Nanaimon yhdistykset B. C:n maakunnassa. Asialle oltiin myötämielisiä ja torontolaiset hyväksyttiin muodostumaan täksi agitatsioonikomiteaksi. Näissä yhdistyksissä olleet toverit olivat agitatsioonijärjestön eläyttämiä, kansalaistemme kasvatus-työtä varten, sillä he käsittävät täydellisesti sen, että **SOSIALISTEINA HEIDÄN TULEE OLLA JÄSENEÄ JA EDISTÄÄ TÄMÄN MAAN TALOUDELLISTA JA POLIITTISTA VALLANKUMOUSLIIKETTÄ.** Tämä muodostuikin perustaksi ja on se sinä aina säilynyt.

Canadaan tulleet suomalaiset olivat jo kotimaassaan tutustuneet sosialistisiin periaatteisiin ja tunteneet kotimaisen valtiollisen ja taloudellisen työväenliikkeen vainon, joten vieraaseen maahan tullessaan, jossa he tunsivat kaikki ne ikävyydet ja vastoinkäymiset, mitä vieraat olosuhteet sekä kielentaitamattomuus mukanaan toivat, he yhdistyivät seuraelämään ja yhteistoimintaan toisten toistensa kanssa.

Tämä puolueeseen liittynyt alkusolu lähetti ensimmäisen puhujan, F. J. Syrjälän puhujamatkalle keski-Ontarioon ja myöhemmin Sanna Kallion (Kannaston) ja M. Hahlin. Yhdysvaltalaisia puhujia saimme täällä käymään V. Kososen, M. Henriksonin, T. Tainion, M. Kurikan ja K. Murroksen.

Syksyllä 1908 pidettiin ensimmäinen Socialist Party of Canadan (Canadan Sosialistipuolueen) Ontarion maakunnan osastojen edustajakokous, jonka yhteydessä pidettiin suomalaisten edustajien kesken neuvottelukokous, jossa oli pääkysymyksenä järjestön muodostaminen. Järjestön perustamiseen oli myös suurena kannustimena, saada aikaan järjestetty toiminta aikaisemmin perustetun lehtemme, Työkansan hyväksi. Riittäisyydet ja hajanaisuus, mitkä olimme aiheuttaneet esittämällä "väkivalloittamattomia" otettavaksi S.P. of C. ohjelmaan, aiheutti sen, että v. 1909—1910 kulutettiin keskinäisiin riitoihin ulkolaisten ja englanninkielisten välillä, hidastuttaen järjestön muodostamista. Puolueesta erotettiin sitten kaikki ulkolaiset ja joitakin englanninkielisiä osastoja.

Kuten edellä jo mainitsin, oli tarkoitus perustaa Suomalainen Järjestö, agitatsioonityötä varten, edistämään kansalaistemme luokkatietoi-

Socialist Party of Canada Ont. maakunnan ensimmäinen ja samalla koko Canadan ensimmäinen sosialistien edustajakokous, joka pidettiin Toronton osaston huoneustella syysk. 1908. Suomalaisia on kuvassa Piirani Cobaltista, Taipale South Porcupinesta, Aino Suomi, Tigert, Kuronen, Lindala ja Ahlqvist Toronton osastosta. Sanna Kallio ja J. V. Kannasto Port Arthurin alueelta myöhästyivät, joten heitä ei näy kuvassa.

suden herättämistä ja ollaksemme mukana tämän maan taloudellisen ja poliittisen liikkeen tukemisessa. Meidän suomalaisten ei tarvinnut olla kauan täällä, kun huomasimme, että englanninkielistä puhuva työväestö ei katsonut maahan virtaavaa siirtolaisväestöä ensinkään suopeasti. He väittivät, että olimme tulleet tänne työnantajien houkutuksesta, polkeaksemme työläisten palkkoja. Kielentaitamattomuus ja olosuhteet pakottivat siirtolaiset alistumaan minkälaisiin ehtoihin tahansa. Oivaltaesamme tämän ja tuntiessamme kapitalistisen järjestelmän riiston muodot, kannusti tämä meitä yhä enemmän nostattamaan tämän maan sosialistista liikettä, mikä oli yhtä nuorta kuin meidänkin toiminta (Sosialistipuolue oli perustettu 1905), että emme tulisi olemaan esteenä tämän maan nousvalle työväenliikkeelle, vaan että voisimme kaikin voimin sitä tukea. Tämä oli järjestömme tarkoitus — liittää kansalaistemme tämän maan työväenliikkeeseen ja tehdä luokkavalistustyötä oman järjestömme avulla, sillä kukaan muu kuin me itse, ei voinut sitä kielivaikeuksien vuoksi tehdä.

Puolueesta pois potkittujen ja puolueessa vielä olleiden tyytymättömien osastojen toimesta oli Torontoon muodostettu väliaikainen keskuskomitea, jossa Toronton suom. osaston valitsevat henkilöt edustivat pois-potkittuja suomalaisia osastoja, joka piti yllä agitatsionia ja järjestettyä toimintaa. Tämä komitea kehoitti osastoja lähettämään edustajia yhteiseen neuvottelukokoukseen Torontoon. Kokous pidettiin 15 ja 16 p:nä huhtik. 1911, jossa perustettiin uusi puolue, joka sai nimekseen "Canadian Socialist Federation". Tämän uuden puolueen toimeenp. komitea ryhtyi neuvotteluihin lännen tyytymättömien osastojen ja itsenäisten osastojen kanssa, niiden yhdistämisestä tähän uuteen puolueeseen. Yhteinen neuvottelukokous näiden osastojen edustajien kanssa pidettiin saman vuoden jouluk. lopulla Winnipegissä, jossa muokkailtiin puolueen sääntöjä ja hyväksyttiin puolueelle nimeksi "Social Democratic Party of Canada". Suomalaisia edusti tässä kokouksessa J. Lindala.

JÄRJESTÖN PERUSTAMINEN

Tämän puolueen perustavan kokouksen yhteydessä pidettiin suomalaisten edustajien neuvottelukokous. Toronton osasto oli valinnut eri osastojen ja lehtemme Työkansan painostuksesta väliaikaisen toimeenpanevan keskuskomitean 18 p. jouluk. 1910, joka selosti tälle kokoukselle mitä oli tehty järjestön perustamiseksi, johon kysymykseen nähden läsnäolleet edustajat antoivat raportin osastojensa mielipiteistä. Annettujen selostusten ja käydyn keskustelun perusteella velvotettiin väliaikainen keskuskomitea jatkamaan työtään, laatimaan sääntöluonnoksen osastojen lausuntoja varten ja alistamaan sen sitten yleisäänestykselle.

Komitea teki työtä käskettyä. Säännöt hyväksyttiin ja Toronto järjestön toimeenpanevan komitean kotipaikaksi. Asiat näin pitkälle kehittyneenä, esitti väliaikainen komitea raportin Toronton osastolle 3 p. syysk. 1911, sekä pyysi valitsemaan järjestölle toimeenpanevan komitean (myöhemmin toimeenpaneva komitea ja sihteeri valittiin vuosittain yleisäänestyksellä v. 1923 asti).

Tuloja oli tällä väliaikaisella keskuskomitealla ollut \$325.50, jotka oli saatu osastoilta lahjoituksina ja avustuksina puhujamme O. Turjan hyväksi. Menoja oli \$303.00, josta agitatsionin \$223.60; kirjallisuuteen \$67.61, ja kirjevaihtoon y.m. \$2.79; jääden alkavalle toimeenp. komitealle \$20.50.

Tähän ensimmäiseen toimeenp. komiteaan valittiin J. W. Ahlqvist, K. Holm, J. F. Lahti, P. Leskinen, J. Lindala, K. Lehto ja E. Pirttinen.

Toimet jaettiin seuraavasti: Ahlqvist puheenjohtaja; Lahti sihteeri; Lindala rahastonhoitaja ja Leskinen pöytäkirjuri (palkallinen sihteeri otettiin 1913).

Sääntöjen tultua käännettyä englanninkielelle, esitettiin ne puolueen

toimeenpanevalle komitealle ja anottiin järjestölle lupakirjaa, joka saapui 25 p. lokak. 1911.

Näin alkoi järjestömme toimintansa, ryhtyen kuusi vuotta kestäneen alkuraivaustyön tuloksena suorittamaan sitä vaivalloista työtä, mitä on työläisten herättämisessä, oikeuksien valvomisessa ja uuden yhteiskuntamuodon luomisessa.

Järjestön ensimmäinen tpk. valittu Toronton osaston kokouksessa syysk. 3 p:nä 1911. Yläriivi vasemmalta oikealle: E. Pirttinen, J. Lindala ja J. W. Ahlqvist. Alarivi K. Lehto, K. Holm ja J. F. Lahti. Näiden lisäksi kuului tähän ensimmäiseen tpk. vielä toveri Leskinen, jonka kuvaa ei ole saatavissa.

Järjestön perustamisen aikana kuului puolueen kautta järjestöömme seuraavat osastot:

Ontarion maakunnassa: Toronto, Port Arthur, Cobalt, Nolalu, Sault Ste. Marie, Fort William, Sellwood, Garson Mine, Nipigon, Copper Cliff, Creighton Mine ja Mond Mine. Vuoden vaihteessa liittyi Porcupine ja Silver Centre.

British Columbian maakunnassa: Phoenix, Vancouver, Victoria, Ladysmith ja vuoden vaihteessa Sointula.

Albertan maakunnassa: Coleman, Calgary ja Canmore.

Saskatchewanin maakunnassa: Lake Coteau.

Järjestöön liittyessä omasivat kaikki osastot sosialistiset periaatteet. Suuri osa osastoista oli järjestäjiemme perustamia. Varhaisempina aikoina oli keski-Ont. alueella nuorisoseuroja Copper Cliffissä, Garsonissa ja Mondissa. Nimi oli kuitenkin vain verho, jonka takana tehtiin sosialistista

valistustyötä. Mitään erityisiä "valtauksia" raittiusseuroilta ei meidän tarvinnut tehdä, sillä niitä ei ollut montaa ja ajan virtauksen mukana ne yhtyivät meihin, tai kuolivat kilpailussa "veren vähyyteen". Kirkkokunnista meillä ei liioin ollut sanottavasti vastusta, sillä pappien käytyroimiset ja renginpalvelukset isännilleen paljastettiin joukoille ja niin niistä tippui lypsettävät vähitellen pois. Nykyään on niillä paljon enemmän jalansijaa ja vaikutusta työläisiin kuin koskaan ennen Canadassa.

JÄRJESTÖN KEHITYS

Järjestö alkoi nopeasti kehittyä, kuuluen vuoden lopussa järjestön kautta puolueeseen 19 osastoa, joiden jäsenmäärä oli 1,205. Kassassa rahaa \$118.71.

Allaoleva tilasto osottaa eri vuosina järjestön nousua ja laskua, johon on ollut vaikuttamassa maassa vallitsevat tilanteet ja järjestön sisällä tapahtuneet tekijät.

1911	osastoja	19,	jäsenmäärä	1205
1912	"	40,	"	2218
1913	"	49,	"	2829
1914	"	64,	"	3062
1915	"	66,	"	1867
1916	"	59,	"	1962
1917	"	60,	"	2697
1918	"	66,	"	3056
1919	"	64,	"	1990
1920	"	46,	"	1743
1921	"	57,	"	2084

Järjestön varat olivat tämän 10 vuoden ajalla nousseet \$2,421.94 yli velkojen.

Kuten tilastoista huomataan oli jäsenmäärä varsin alhainen 1915, johon oli vaikuttamassa yleinen pulavuosi ja Työkansan menetys. Sodan ja hallinnollisten vainojen seurauksena laski jäsenmäärä huomattavasti v. 1919—20.

PUOLUEEN TOIMINNAN AVUSTAMINEN

Kuten alussa jo mainitsin, oli järjestön tarkoituksena luokkavalistus-työ kansalaistemme keskuudessa ja tämän maan työväenliikkeen tukeminen.

Suomalaisia alkoi liittyä osastoina S. P. of C. 1906, yksityisinä oli heitä jo liittynyt 1905. Kuinka paljon tälle puolueelle ehdittiin suorittaa verotusta y.m. avustusta, ennenkuin suomalaiset siitä erotettiin, ei ole tiedossa, mutta se oli huomattavan suuri summa. Samoin ei ole tiedossa mitä ehdittiin suorittaa C. S. Federationille.

Siitä alkaen kun järjestömme tunnustettiin sosdem. puolueen taholta, annettiin järjestön kautta rahaa puolueelle v. 1918 loppuun mennessä \$12,013.73. Tästä on poissa kaikki ne avustukset mitä yksityiset ja osastot ovat lahjottaneet suoraan puolueelle. Samoin on siitä poissa ne avustukset mitä kerättiin vaali-, lakko-, sanomalehti-, puolustus- ym. tarkotuksiin, joista ei ole tarkkaa tilastoa, mutta erään muistiinpanoni mukaan, on se ollut noin \$15,000. Voin sanoa, että tämän ensimmäisen 10 vuoden aikana olemme luovuttaneet vähintään \$30,000 tämän maan työväenliikkeen avustamiseksi.

Tpk. v. 1913. Seisomassa vasemmalta oikealle J. Pulkkinen, W. Heikkinen ja E. Tigert. Istumassa E. Pirttinen, J. Lindala, J. W. Ahlqvist ja P. Mertanen.

SUOMENKIELISEEN VALISTUSTYÖHÖN KÄYTETYT VARAT

Aulis on ollut järjestömme jäsenten ja kannattajien antama avustus järjestömme omaa valistustyötä varten. Se selviää parhaiten seuraavasta tilastosta, mikä osoittaa siihen käytettyjen varojen määrän eri vuosina.

1911	-----	\$222.60
1912—13	-----	3532.38
1914	-----	2368.99
1915	-----	1045.89
1916	-----	714.27

“Order-in-Council” komennon aikainen tpk. Seisomassa vasemmalta oikealle J. W. Slup ja J. W. Ahlqvist. Istumassa I. Peltonen, F. Keinonen ja J. Latva.

1917	-----	2765.51
1918	-----	2076.35
1919—21	-----	6520.64

Tästä on poissa kaikki ne varat mitä osastot ovat itse käyttäneet agitatoritarkoituksiin, samoin mitä aluekomiteat ovat käyttäneet sekä mitä on annettu “villeille” puhujille, jotka eivät ole olleet järjestön palkkaamia. Myöskään ei tässä ole otettu huomioon mitä varoja luovutettiin Työkansan ylläpitämiseksi, mutta sen on täytynyt olla huomattavan suuri. Yksistään Työkansan osakkeiden ostoon ja toverilainoihin käytettiin yli \$65,000.

SUOMEEN LÄHETETTYJÄ AVUSTUKSIA

Tästä ei minulla ole tilastoa käytettävissä, mikä olisi vaikea laatia, sillä olisi käytävä läpi paljon asiapapereita, eikä siltikään saataisi osapuillekaan tarkkaa tilastoa, sillä osastot lähettivät paljon varoja suoraan Suomeen; vaalitaisteluihin, lakkoavustuksiin, oikeudenkäyntiavustuksiin y.m. tarkoituksiin. Suomen sisällissodan jälkeen kerättiin v. 1918 Suomen työväenliikkeen uudelleen rakentamiseksi yksistään \$6,091.71. Punaorvoille rahassa \$2,973.32 sekä suuri määrä vaatteita. Neuvostoliittoa kohdanneen katon lieventämiseksi kerättiin järjestön kautta \$5,306.24; Karjalan Työkansan Kommuunalle \$3,600 ja Suomen poliittisten vankien puolustusrahastoon \$1,538.99.

Monia muita keräyksiä ja avustuksia, joista tässä ei ole mainittu, pantiin toimeen vuosina 1918—21. Näiden keräyksen yhteinen summa kohosi \$27,136.09.

JÄRJESTÖMME TOINEN VAIHE

Järjestömme kehitys, kuten edellä käy selville, oli nousua ja laskua, riippuen kulloinkin tapahtumain laadusta. Vaiherikkain aika oli taistelu lehtemme Työkansan hengissä pitämiseksi; sen vararikon seuraukset; Yhdysvaltain lehtien pois sulkeminen Canadasta; oman lehden perustamisponnistelut; sekä Vapauden perustamisvaikeudet. Näistä kohdista olen tehnyt selvää Vapauden muistojulkaisussa “Vapaus 1917—1934”, joten rajotetun tilan vuoksi en niihin nyt tässä kajoa. Julkaisussa viitataan Nuortevan laatimaan “poliittiskansalliseen väitöskirjelmään”, joka on historiallinen asiakirja järjestömme toisen vaiheen alkamisessa ja joka on käännettynä alempana.

Maailmansodan päättymisvaiheissa oli Canadian valtuutus hysteerisessä tilanteessa, kuten kaikkien maiden maiden kapitalistiluokat. Ennen sodan päättymistä julisti Canadian hallitus hallinnollisella määräyksellä 25 p. syysk. 1918 kaikkiaan 15 ulkomaista järjestöä ja ryhmittymistä,

niiden joukossa järjestömmekin ja pari päivää myöhemmin kaikki vieraskieliset lehdet lakkautetuiksi. Tästä tiedon saatuaamme kiirehti lähetystö Ottawaan yrittäen saada muutoksia asetukseen, mutta ilman tulosta. Oli kiirehdittävä lopettamaan kaikki suomenkielinen toimintamme, sillä sen jatkamisesta olisi voitu sakottaa \$5,000 ja antaa vankeutta 5 vuotta. Ase-

Kuvassa olevat henkilöt: Mrs. Nuorteva, Santeri Nuorteva, Neuvosto-Venäjän lähetystön sihteeri ja heidän poikansa Matti, sekä Ludvik O. A. K. Martens, Neuvosto-Venäjän silloinen edustaja Yhdysvalloissa.

Kuva otettiin minun ollessani lähetystön vieraana Lafayette hotellissa, jossa oli lähetystön päämaja, tammik. 25 p. 1920. Kuvan lahjoitti minulle toveri Nuorteva muistoksi tapahtumista.

Yhdysvaltain oikeusdepartementin agentit olivat "etsineet" Martensia useita päiviä, vangitakseen hänet maasta karkottamista varten. Vaikutusvaltaiset henkilöt olivat kuitenkin saaneet tämän estettyä ja sen sijaan Martens otti vastaan "haasteen" esiintyä senaatin utkijakomitean edessä, jonka johdosta tämä kuva otettiin. Myöhemmin Martens suostui lähtemään maasta vapaaehtoisesti. Nuorteva houkuteltiin Englantiin, josta hänet karkotettiin ja vietiin englantilaisella sotalaivalla Neuvostoliittoon. — J. W. AHLQVIST.

tuksen vaikutus oli vielä kaiken lisäksi taannehtiva, niin että kenen huostasta löytyi vieraskielisiä lehtiä ja kirjallisuutta (lukuunottamatta raamattua, tieteellisiä ja kaunokirjallisia kirjoja), oli saman rangaistuksen alainen. Ulkolaiset joutuivat paljon kärsimään näistä asetuksista, ennenkuin ne saatiin kumotuksi.

Suomenkieli ja me suomalaiset olimme joutuneet erityisen huomion kohteeksi, kun kotimaamme lahtarihallitus oli kutsunut saksalaisia joukkoja Suomeen, joten jouduimme suoranaiseksi "vihollismaalaisiksi", joskaan meitä ei vielä kohdeltu kuten toisia sodanaikaisia vihollismaalaisia.

Useita kymmeniä suomalaisia vangittiin ja sakotettiin, vaihtellen saktot 50 dollarista 2,000 asti. Useita karkotustuomioita annettiin.

Järjestön ja Vapauden piti saada takaisin oikeutensa edes jossain muodossa, sillä olimme ihan kuin "säkissä". Salaista kirjevaihtoa ja ohjeiden antoa pidettiin yllä, mutta eihän se yleistä asemaa paljoakaan parantanut, joten järjestön toimeenp. komitea päätti yrittää saada luvan itsenäiselle järjestölle, mitä asiaa edistämään saimme Santeri Nuortevan.

Laadittiin uudet säännöt ja selostuskirjelmä siitä mitä olimme tehneet kansalaistemme keskuudessa ja mitä aijoimme vastaisuudessa toimia. Lähetystön muodosti Nuorteva ja Ahlqvist. Tämän kirjelmän jätimme oikeusministerille, valtiosihteerille ja yleisen turvallisuuden johtajalle ("Director of Public Safety"), jonka huostaan oli uskottu yleisen turvallisuuden valvominen Canadassa. Hän oli siis se "pää", jonka mielivallasta riippui asiamme onnistuminen. Ennen lähtöä hankin meidän lakimieheltä suositusta. Hän oli ollut Toronton Suomalaisen Seuran lakimies sen perustamisesta asti ja toimi järjestön, sekä yleensä Toronton suomalaisten lakimiehenä, omistaen yhden Toronton huomatuimmista lakimiesliikkeistä. Hän oli myös persoonallisesti tuttava tämän turvallisuusministerin kanssa. Parin pitemmän neuvottelun jälkeen lupasi "turvallisuusministeri" harkita asiaa ja antaa kirjeellisesti vastauksen, jonka sitten saimmekin 18 p. jouluk. 1918. Siinä myönnettiin lupa itsenäisen järjestön alkamiseen ehdolla, että emme saa kuulua osana mihinkään tämän maan työväenpuolueeseen. Hänellä oli tiedossa koko meidän järjestömmen menneisyys, josta oli "raportteerannut" eräs ilmiantotoimisto, minkä sihteerinä oli eräs "lerppu livekäs" Port Arthurista. Tämä "pää" väitti, että me ulkolaiset ylläpidimme vallankumouksellista kasvatustyötä, jota pieni englanninkielinen joukko johti, jonka vuoksi meidät on eristettävä heistä. Me katsoimme pakolliseksi alistua tähänkin, saadaksemme oman valistus-työmme uudelleen alulle, sillä myöhemmin kyllä löytyy keinoja yhteistoimintaa varten. Tämä itsenäinen järjestö toimi itsenäisenä helmik. 1922 asti jolloin perustettiin Workers Party, minkä perustamisessa järjestö oli mukana jouluk. 1921 ja mihin liityimme kielijärjestönä.

Hallitukselle esittämämme kirje kuului seuraavasti:

“Herra:

Viidentuhannen suomea puhuvan asukkaan ja Canadian kansalaisen puolesta, jotka aikaisemmin muodostivat Suomalaisen Sosialistijärjestön, osana Canadian Sosialidemokraattisesta Puolueesta, me kunnioittaen pyydämme teitä myötämielisesti tarkistamaan mukana seuraavan sääntöluonnoksen, mikä on aijottu uudelle Canadian suomenkieltä puhuvan väestön järjestölle ja myöntämään meille mahdollisuuden toimintamme jatkamiseen omalla kielellämme, säännöissä esitetyissä muodoissa.

Julistaessaan ulkomaalaiset kielijärjestöt laittomiksi ja kieltäen melkein kaiken yhteistoiminnan suomenkielellä, on hallinnollinen asetus (“Order-in-Council”) aiheuttanut mitä ikävintä taloudellista ja henkistä vahinkoa tuhansille ahkerimmille — ja Canadian kansalliselta kannalta katsottuna — halutuille suomea puhuville kansalaisille. Se on asettanut seläläisen esteen heidän luonnollisille pyrkimyksilleen, että tuhannet suomea puhuvat työläiset käsittävät mahdolltomaksi jäädä maahan tällaisten olojen alaisuuteen.

Olettaen, että liittovaltion hallituksen tarkoituksena ei ole ollut aiheuttaa tällaisia seurauksia, vaan uskoen, että sotatilanne on aiheuttanut mainitun asetuksen julistamisen, on nyt mielestämme tullut aika, jolloin toisten seikkain tulisi saada täyden huomion vieraita kieliä puhuvan väestön suhteen, jonka vuoksi pyydämme esittää teille seuraavat väitteet esityksemme puolesta.

Kansallisen lyhytnäköisyyden pohjalta katsottuna on todellakin valitettavaa, että joku osa jonkin maan asukkaista käyttää muuta kieltä kuin historiallista ja virallista maan kieltä. Canadian liittovaltion tulisi kuitenkin — ollen maa, jolle on paljon hyötyä siirtolaisuudesta ja joka kutsuu siirtolaisia tulemaan maahan — parhaansa mukaan soveltautua niihin luonnollisiin vaatimuksiin, joita vieraita kieliä puhuvan väestön täällä olo aiheuttaa.

Tällaisten välttämättömien pyrkimyksien sivuuttaminen ei ole mahdollista estämällä vieraita kieliä puhuvan väestön käyttämästä heidän omaa kieltään sellaiseen sivistykselliseen toimintaan kuin on ehdottomasti välttämätöntä heidän aineellisten ja aatteellisten harrastuksiansa kehittämiseksi. Tilaisuus kehittää tällaisia harrastuksia niiden mahdollisuuksien mukaan, mitä maan varsinaisella väestöllä on, kiihottaa siirtolaisia tulemaan maahan, mutta mikä on välttämättömintä — pysyttää heitä olemaan maassa, ottamaan osaa kansallisten rikkauksien kehittämiseen ja niin paljon kuin mahdollista, sulattaen heitä varsinaiseen väestöön, poistaen siten ajatuksenkin palaamisesta siihen maahan mistä on tullut.

Oman kielenkäytön kieltäminen yhteisissä taloudellisissa ja aatteellisissa kysymyksissä — ainakin suomalaiset tuntevat heiltä riistetyn tämän oleellisen keinon nauttia kansallisen elämän eduista, mikä on heidät

“Ottawa, 12 p. jouluk. 1918.

johtanut tänne ja mikä saattaa heidät pysymään täällä, vähitellen kehittäen heistä canadalaisia, ei ainoastaan pyrkimyksiltään ja toiminnaltaan, vaan myös kielellisestikin — johtaa luonnollisesti, ei ainoastaan jatkuvaan siirtolaisuuden pysähtymiseen, mutta kuten merkit viittaavat, myöskin maasta poistumiseen suurissa joukoissa, vaikka, kuten tulemme osoittamaan toisessa osassa kirjettämme, liittovaltion edut vaatisivat ahkeran, tavoiltaan puhtaan ja kykenevän suomalaisen siirtolaisväestön maassa pysymisen.

Suomalaiset puhuvat kieltä, mikä eroaa suuresti indo-eurooppalaisen rodun kielistä ja aikuisen suomalaisen on tavattoman vaikeaa oppia englanninkieltä. Vaikka kokemus toisaalta osottaa, että suomalaisten vanhempien lapset kouluissa hyvin pian oppivat maan kielen ja sulautuvat canadalaisiin oloihin ja tapoihin, ehkä läheisemmin kuin monen muun kansallisuuden lapset, niin on kuitenkin varmaa, että täysi-ikäinen vanhempi suomalainen hyvin harvoin saavuttaa sellaisen englanninkielen taidon, mikä edellyttäisi heille sen käyttämisen kautta täyden hyödyn niiden taloudellisten ja aatteellisten mahdollisuuksien suhteen, jotka aiheuttivat heidän tulonsa maahan.

Kansallinen lyhytnäköisyys osoittaa turmiolliseksi sen, että vieras-kieliset Canadassa eristäytyvät omiin kansallisiin ryhmiinsä, joissa kehittävät toimintaansa omalla kielellään. Sellainen eristäytyminen ja sellainen toiminta ehkäisevät sulautumista canadalaisiin. Edelläolevaan nähden me tahdomme kuitenkin huomauttaa tällaisille väittäjille, että ulkolaisten eristäytyminen ja toiminta omalla kielellään *ei ole syy, vaan seuraus* kykenemättömyydestä käyttää maan virallista kieltä. Eristäytyneiden ulkomaalaisten pakoittaminen toimimaan englanninkielellä varsinaisen väestön kanssa, ei johda epäkohdan korjaamiseen, vaan jatkuvaan eristäytymiseen, ilman mitään rakentavaa aineellista tai aatteellista toimintaa, joka johtaa käytännöllisesti siveellisen moraalitason alentumiseen, toimettomuuteen, juopotteluun vajoamiseen y.m. paheisiin, *mitkä ovat vastakohtana kasvatuksellisille pyrkimyksillemme*. Me emme sano tätä ainoastaan teoreettisena johtopäätelmänä, vaan sitä on todistamassa laajat kokemukset suomalaisten siirtolaisten historiassa. Menneinä aikoina, kun suomalaisilla ei ollut taloudellisia ja aatteellisia harrastuksia eikä järjestöjä, oli suomalaisen nimi halveksittu ja häpeä naapureilleen. Heitä pidettiin — eikä syyttä — puolivilleinä, kykenemättöminä hallitsemaan intohimojaan ja ehdottomasti haluttomina sekä kykenemättöminä sulautumaan maan varsinaiseen väestöön. He työskentelivät enimmäkseen sekatyöläisinä; heiltä puuttui itsekunnioitusta, heidän elämän tasonsa oli alhainen. Joka on ollut suomalaisten kanssa kosketuksessa 15 tai 20 vuotta sitten — ennenkuin Canadian ja Yhdysvaltain suomalaisten kesken oli kehittynyt yhteistoimintamuotoja heidän omalla kielellään, taloudellisella ja kasvatuksellisella alalla, tulee varmasti vakuuttamaan edelläolevan todeksi.

Viimeiset kaksikymmentä vuotta ovat saaneet aikaan ihmeellisen muutoksen tässä suhteessa. Canadan suomalainen edustaa nykyään ehkä korkeampaa elämän tasoa kuin mikään muu vieraskielinen kansallisuus Canadassa. Heidän monet osuustoiminnalliset liikeyrityksensä johdetaan edistysmielisesti ja liikekannalta katsoen kyvykkäästi. Heidän toimintansa työväentaloilla; heidän laajeneva toimintansa kasvatuksellisessa suhteessa; heidän siveellinen reippautensa urheilualalla; ja heidän luotettavuutensa — etupäässä Canadan työväen toimintaan liittoutuneiden suomalaisten kesken — on antanut suosiollisen kuvan jokaiselle, joka on saattanut katsoa läpi sen ennakkoluulojen pilven, joka on luotu niiden taholta, jotka eivät ole olleet halukkaita näkemään muuta kuin sen, että suomalaiset ovat kiintyneitä ainoastaan sosialistiseen liikkeeseen.

Neljäkymmentä prosenttia suomalaisista on tänäpäivänä ahkeria pienviljelijöitä Ontarion, Albertan, Saskatchewanin ja British Columbian maakunnissa. He ovat näillä takapajuisilla alueilla raivanneet tietä sivistykselle. *He ovat tulleet maassa olemaan ja sitä osaltaan kehittämään, jos heille myönnetään siihen ennakkoluulottomasti oikeus heidän omia tarpeitaan varten.*

Jäljelläoleva osa suomalaisista on kehittyneitä työläisiä kaivannoissa, rakennus-, laivaveistämö- y. m. käsityöaloilla.

Ei voida kieltää, että nämä yhteistoiminnalliset ja kasvatukselliset yritykset ovat edesauttaneet suurta enemmistöä kansalaisiamme kehityksen ja edistyksen tielle, joiden toimintamuotojen välttämätöntä jatkamista tässä anomme.

Myönnettäköön, että se tuntuu monelle yksilölle vastenmieliseltä, että näissä toiminnoissa ilmenee sosialistinen valistustyö. Tämä vastenmielisyyden on ilmennyt pelottavana voimana kaikissa kansallisissa ryhmitymissä, mitä voidaan havaita niissä ulkomaalaisten toiminnoissa, mitkä on muodostettu taantumuksellisille periaatteille ja mitkä vieraskielisinä yhdistyksinä eivät kehitä canadalaisia tapoja, vaan ulkolaisia — kotimaisia tapojaan. Suomalaisten kesken tiedetään, että suomalaisten vanhoilliset katsomukset ja tavat ovat vastenmielisiä tämän maan yleiselle mielipiteelle sentähden, että heidän taantumukselliset yhteispyrkimyksensä on tietoisesti kohdistettu vanhanmaan käytäntötapojen säilyttämiseen ja ikuistuttamiseen. Juuri se kansainvälisyys, mikä saattaa jotkut vastustamaan Canadan suomalaisia sosialisteja, on toisaalta takeena mahdollisimman pikaiseen sulautumiseen maan varsinaiseen väestöön, jättäen sivuun kaikki vanhat tavat, jotka sitoisivat heitä vanhaan maahan.

On tosiasia, joka helposti voidaan todistaa, että se "canadalaistuttamistyön" määrä, mitä meidän entinen järjestömme teki opettaessaan englanninkielistä; levittäessään englanninkielistä kirjallisuutta; järjestäessään yhteistoimintaa englanninkielisen väestön kanssa; edistäessään maan kansalaiseksi tulemistä; tehdessään tunnetuksi maan lakeja, valtiomuotoa,

tapoja ja historiaa; on kymmenkertaisesti enemmän kuin minkä tahansa muun ulkomaalaisen kielitoiminnan tekemä työ.

Canadan suomalaisia sosialisteja on syytetty vihollismaan, IWW:n ynnä muiden liittolaisiksi. Me emme ole kieltäneet harrastuksiamme sosialistipuolueiden edustaman parlamenttaarisen liikkeen kanssa ja myönämme, että työläisinä meillä on kiinteä harrastus unionistiseen liikkeeseen. Me tahdomme kuitenkin todeta sen, että Suomalaisen Järjestön muodostumisesta asti, olemme joutuneet käytännössä vastustamaan IWW-liittoa. Suuri osa järjestömme toiminnasta on ollut jatkuvaa taistelua syndikalistisia ja anarko-syndikalistisia käsitteitä vastaan. Mitään yhteyksiä meillä ei ole ollut vihollismaiden kanssa. Kotimaamme hallitus on liittoutunut saksalaisten kanssa, jota emme ole hyväksyneet. Kansainvälisen työväenliikkeen kannattajina meillä luonnollisesti on harrastuksia työläisten edistämiseen kaikkialla maailmassa, kuitenkin me olemme käsitäneet, että työväenliikkeen tulisi kaikissa maissa pitää yllä toimintaansa kunkin maan olojen ja mahdollisuuksien rajoissa. Emme usko, että on viisasta yrittää istuttaa erilaisiin olosuhteisiin jossakin toisessa maassa toimintamuotoja ja taktiikkaa, joita jonkun toisen maan työväenliike käyttää.

Me emme vetoa teidän armoonne, Herra. Me vetoamme teidän oikeamielisyysenne ja harkintakykyynne. Ollessamme kiitollisia niistä monista mahdollisuuksista, mitä Canada antaa meille siirtolaisille pienestä maasta, missä meillä näitä mahdollisuuksia ei ollut, me kuitenkin katsomme, että voidaksemme nauttia Canadan myöntämistä eduista ja osaltamme saattaa niitä käytäntöön ja edistääksemme maan kansan hyvinvointia, täytyy meidän saada mahdollisuus työskentelyyn omalla kielellämme, että meidän ei tarvitsisi kärsiä parhaimpien aatteellisten ja taloudellisten harrastuksiemme häviämisestä. Me puhumme tässä suhteessa meidän yhteisien etujemme nimessä.

Me toivomme vilpittömästi, että nyt kun sota-ajan poikkeustilanne ei enää aseta kysymyksiä, joilla moni on puolustanut niitä toimenpiteitä, joita on kohdistettu ulkomaalaisia järjestöjä vastaan, että te ennakkoluulottomasti harkitsette meidän pyrkimyksiämme ja annatte meille tilaisuuden jatkaa sitä työtä, mikä on viitotettu meidän esittämässämme järjestön perussäännöissä.

Me tulemme ilolla antamaan lisäselostuksia mitä katsotte tarvitsevanne asian onnellista ratkaisua varten.

Kunnioituksella teidän,

J. W. AHLQVIST
Entisen Suomalaisen Järjestön sihteeri.

Tästä kirjeestä on poissa "sarvet". Mutta se tilanne, jossa silloin olimme, vailla sanomalehtiä ja kokoontumismahdollisuuksia, pani harkit-

semaan mitä ja miten sanoi. Kuten edellä jo sanoin, saimme toimintaluvan järjestölle, mutta Vapaudelle emme saaneet ilmestyslupaa, ennenkuin vasta 7 p. huhtik. 1919. Lehti alkoi ilmestymään säännöllisesti saman kuun 23 p., jota on poikkeuksetta jatkunut tähän asti. (Katso julkaisu "Vapaus 1917—1934.)

Tällaisena alkoi järjestömme toinen taival.

TEHTY TYÖ JA TULOS

Tarkastaessamme toimintaamme näiden 10 alkuvuoden aikana, osoittaa se sellaista luottamusta ja uhrautuvaisuutta asiamme hyväksi, että

Sanna Kannasto (Kallio) Canadan suomalaisten työläisten ensimmäinen palkallinen puhuja ja organiseeraaja. Hän aloitti työskentelynsä tällä alalla jo niin aikaiseen kuin v. 1908. Sen jälkeen on hän lukuisat kerrat kiertänyt kaikki Canadan suomalaisasutukset, rannasta rantaan, ja hänen lukemattomat puhetilaisuutensa ovat epäilemättä olleet suurena tekijänä Canadan suomalaisten työläisten luokkatietoisuuden herättämisessä.

itse mielestäni voin sanoa, että olemme tehneet velvollisuutemme. Me emme ole saaneet senttiäkään sosdem. puolueelta sen paremmin kuin rajojen ulkopuoleltaakaan agitatsionimme edistämiseksi, vaikka Canadan Utisten ympärillä ollut valkosuomalaisten johtajajoukko yritti sitä Canadan hallitukselle uskottaa.

Onko käytetyt varat tuottaneet mitään vastaavaa hyötyä? Tällaisen kysymyksen teki joku vuosi taaksekäsin eräs "työväenlehti". Vastaavaa rahallista hyötyä ei voida tilastollisesti esittää, mutta suomalaisten työläisten luokkatietoisuus — että he ovat ihmisiä ja tuottajia, joilla on oikeus asettaa vaatimuksia toisten palkkaorjien kanssa ja yhdistää voimansa nykyisen järjestelmän muuttamiseen — tämä on saatu juurrutettua järjestömme kautta tuhansiin kansalaisiimme. Samalla kun olemme suuressä määrin edistäneet vallankumouksellisten oppien levittämistä tässä maassa.

Kansalaisemme, jotka noin 20—30 vuotta sitten joutuivat myymään työvoimaansa Canadan kapitalisteille, muistavat vallan hyvin minkäläisissä oloissa he joutuivat työskentelemään ja minkäläisen kohtelun saivat osakseen. Ei tarvitse mennä näinkään pitkää aikaa ajassa taakse käsin, kun muistetaan minkälaiset olot vallitsivat metsätöissä, kaivantoseuduilla, rautatiekämpillä y.m. Asunto- ja ruokaolot olivat mitä kauheimmat. Olosuhteiden pakko ja kielentaitamattomuus pakottivat alistumaan näihin oloihin. Juopottelu ynnä kaikenlaiset muut paheet kukoistivat. Kaikkeen tähän on saatu parannusta suuremmissa tai pienemmissä mittakaavassa ja se on saatu aikaan tehdyn agitatsionin kautta — yhteen liittymisen voimalla. Suomalaisia, jotka menneinä aikoina olivat haluttua lakkojen rikkurivoimaa ja tunnettuja nöyryydestään työnantajiaan kohtaan, tavataan nykyään aniharvoin lakonrikkurina. Mateleminen on myös hävinnyt. Siellä missä on järjestäytyminen kysymyksessä, ei suomalaiset ole edistyneen tiellä. Myös on hyvin suuri askel otettu itsearvon tunnossa. Suomalaisten asunnot, vaatetus ja elämäntavat ovat muuttuneet. Meillä on korkealle kehittynyt seuralämä, kirjallisuus ja taiteellinen harrastus, jotka eroavat suuresti "kansallismielisten" heimoveljemme tavoista. Samaa voidaan sanoa verrattuna toisten kansallisuuksien siirtolaisiin. Tämä on luokkavalistuksen tulosta.

Kaikki tämä voidaan katsoa monenkin mielestä vähäarvoiseksi tulokseksi, mutta inhimilliseltä ja luokkamme kasvatuksen kannalta katsottuna, niitä ei ole niinkään pieniksi arvioitava. Ne on pieniä tuloksia, joita päämääräämme pyrkiessä olemme toisten mukana saavuttaneet. Vallankumouksellinen siemen on kylvetty tuhansiin suomalaisiin, jotka tulevat avustamaan luokkamme vapautusta, menivätpä he minne tahansa . . .

Tämä historiikki järjestömme kautta tehdystä työstä, ei ole tarkotettu miksikään ylistysvirreksi. Ei! Se on vaan osa siitä työstä, minkä omasimme 1906, itsemme ja osatoveriemme henkisen ja taloudellisen aseman kohottamiseksi.

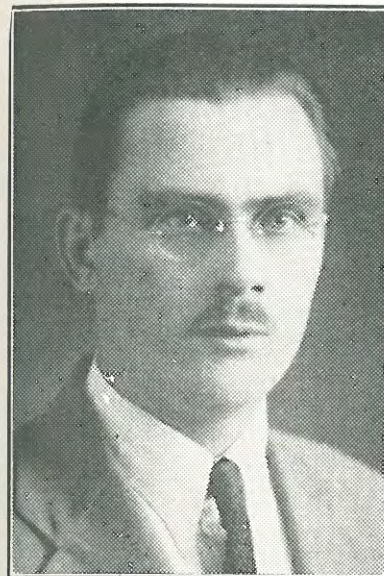
Kun katselen tätä 30 vuoden työn tulosta, jossa aktiivisesti olen aina ollut mukana, niin usein tulee mieleen, että paljon enemmän meidän olisi pitänyt saada aikaan . . . Meillä oli aika, että täysi-ikäisistä kansalaisistamme noin 65% oli suoranaisesti meidän vaikutuksemme alaisena. Sitten maailmansodan, kun kaikissa maissa alkoi puhdistus siitä mädännäisyydestä, johon johtavat sosialidemokraatit olivat johtaneet maailman vallankumouksellisen liikkeen, alkoivat sen vaikutukset myös tuntua meidänkin järjestössä ja kannattajissa. Ottaen huomioon monia muita tekijöitä, voimme pitää tehdyn työmme näiden uhrauksien arvoisena. Monien maiden toverit ovat uhranneet henkensä näiden asioiden puolesta.

Se tarve joka tunnettiin jo v. 1906, pitää paikkansa vielä tänäkin päivänä, mikäli on kysymyksessä siirtolaiset. Voimakkaana tuntuu työskentelyn ja avustuksemme tarve tässä maassa kasvaneihin lapsiimme näiden, vetääksemme heidät *vallankumoukselliseen toimintaan — taisteluun nälkää, sotaa ja fasismia vastaan.*

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN TOIMINTAAN VAIKUTTANEET TILANNEMUUTOKSET VUODEN 1917 JÄLKEEN

KIRJ. A. T. HILL

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN toiminta 25 vuoden ajalla on kulkenut monissa vaiheissa, mutta koskaan se ei ole keskeyttänyt työtään suomalaisten raatajajoukkojen järjestämisessä, liittämässä ja ohjaamisessa Canadian työväenliikkeen toimintaan edistyksen, parempien elinehtojen ja kansanvaltaisten vapauksien puolesta. Se on tukenut suomalaisten työläisten ja farmarien taisteluita, osallistunut niihin taisteluihin, avustanut ja rohkaissut Suomen työväen taisteluja ja ollut yhdysiteenä Canadian suomalaisten ja Suomen työtätekevien välillä.

Järjestön toiminnan aikaisemmista vaiheista tulevat toiset toverit kirjoittamaan. Itsekohdaltani katson sopivaksi käsitellä Järjestömme toimintaan vaikuttavia seikkoja sitten v. 1917, joka on monessa suhteessa historiallinen rajamerkki. V. 1917 jakaantuu maailma kahta yhteiskuntataloudellista järjestelmää edustaviin leireihin. Kapitalismin imperialistisen vaiheen kehitys johti imperialistisen maailmanrintaman hajoamiseen vuosisatoja riistetyn ja sorretun köyhälistön valtaannousteissa Venäjän tsaarin verihallinnon alaisella alueella. Venäjän vallankumouksen seurauksena tuli kuudennelle osalle maapalloa sosialistista talousjärjestelmää rakentava työväen valta ja jällellä olevassa osassa maailmaa jatkui yleinen kapitalismin rappeutuminen ja mätäneminen. Yhtäällä oli yhteiskunnallista edistystä eteenpäin kuljettava sosialistinen järjestelmä, joka kuitenkin ei kuole itsestään, mutta muutoksen toteuttajana täytyy olla ainoa yhteiskunnallisesti hyödyllinen ja välttämätön luokka, työväenluokka. Tältä pohjalta tilanteen muutokset on ymmärrettävä.

Canadan suomalaisten samoin kuin yleensä Canadan työväenliikkeen kääntymisessä luokkataistelukannalle suoritti historiallisesti tärkeää osaa Venäjän vallankumous v. 1917. Varsinkin suomalaisiin vaikutti sen lisäksi myöskin Suomen luokkasota, joka alkoi tammik. 27 p. 1918. Työväen pyrkimyksissä vallankumouksellisen mielialan kirkastumiselle antoi se voimakkaan sysäyksen sodanjälkeisessä kriisitilanteessa, joka vaikutti Canadassa aina vuoteen 1925.

Se ei ainoastaan tuonut Canadan sosialistipuolueeseen ja maassa oleviin marxilaisiin valistusryhmiin ja siirtolaistyöläisten järjestöihin keskustelua köyhälistön diktatuurista ja Venäjän bolshevikien käytännöllisestä esiintymisestä taistelussa sotaa vastaan, mutta se myöskin toi keskustelun imperialistisen sodan muuttamisesta luokkasodaksi. Tärkeimpänä on kuitenkin pidettävä sitä joukkoliikehtimisen aaltoa, minkä Canadan työväenliikkeessä sodan jälkeinen vallankumoustilanne ilmaisi käytännöllisissä joukkojen liikkeissä seuraavina vuosina, joista suurimpana on pidettävä Winnipegin suurlakkoa v. 1919.

Canadan ammattiunionistisessa liikkeessä ilmaisi tämä itsensä militanttisenä suuntana, joka pyrki teollisuusunionismiin ja itsenäisen luokkapolitiikan uumiin. OBU:n liikkeelle vuosina 1919 ja 1920 annettu kannatus länsi-Canadan ammattiunioniliikkeen taholta oli ilmaus tästä.

Suomalainen Järjestö oli ennen sotaa ja sodan ajalla osa Canadan Sosialidemokraattisesta puolueesta, mutta kun puolue sodan lopussa julistettiin laittomaksi hallitusmääräyksellä, niin lopetti puolue toimintansa. Suomalainen Järjestö joutui sen vuoksi itsenäisesti järjestämään toimintansa ja se samoin kuin sen ympärillä olevat suomalaiset siirtolaisjoukot etsivät yhteyttä Canadan edistysmielisten teollisuusunionistien kanssa samalla kun pyrkivät rakentamaan kiinteämmän yhteistoiminnan maan työväenliikkeen vallankumouksellisen siiven kanssa. Tässä mielessä liittyi Canadan Suomalainen Järjestö OBU:n propagandajärjestöksi v. 1919.

Mutta kun OBU:n liike ei saanut mukaansa ammattiunionistisen liikkeen enemmistöä, niin jäi se reformistien liikkeeksi ja rappeutui luokkasovinnon klikkikunnaksi, joka esiintyi pienenä hajottavana ryhmänä; kaksoisunionismi tuli työväenliikkeen kiroukseksi samoilla aloilla missä oli voimakkaampia ammattijärjestöjä olemassa. Alkuasteillaan antoi se kylläkin sysäyksen järjestymättömien järjestämiselle sellaisissa perusteollisuuksissa kuin puutavara- ja kaivosteollisuudet, mutta pian sen hajoitustoiminta näilläkin aloilla murskasi kaiken järjestyneisyyden.

Jo v. 1920 me puutavaratyöläisten teollisuusliitossa olevat vallankumoukselliset tuomitsimme ja hylkäsimme tämän hajotustielle kulkeutuneen johdon suunnan ja siinä ilmenevät anarko-syndikalistiset käsitteet.

Samana vuonna päätti Canadan Suomalainen Järjestö erota kannattamasta OBU:n liikettä. Järjestömme jäi taaskin itsenäiseksi, missä ominaisuudessa sen toiminta tähtäsi suomalaisten työläisten järjestämiseen

eri aloilla ja teollisuuksissa oleviin unioihin ja yleensä teollisuusunionismin puolesta agitatsioonityön harjoittamiseen. Pääasiallisesti Järjestön tehtäväksi tietenkin jäi valistus- ja kulttuuritoiminnan suorittaminen ja järjestäminen taisteluliikkeeseen parempien elinehtojen ja olojen puolesta vallankumouksellisen luokkatoiminnan kautta, sekä kannattaen ja tukien marxilais-leninististä vallankumouksellista poliittista toimintaa.

Kun Järjestömme sihteeriksi valinnan jälkeen astuin toimeeni, niin Järjestön tp. komitean kokouksessa tammikuun 30 p. v. 1921 määriteltiin Järjestön kanta — Vapaudessa julkaistun pöytäkirjan mukaan — seuraavasti:

“... Koska järjestömme on sosialistinen kasvatusjärjestö ja sellaisena tinkimättömästi marxilaisille luokkataisteluperiaatteille perustuvan kannan omatessaan on tunnustanut näitten periaatteiden kansainväliseksi edustajaksi Kommunistisen Kansainvälisen, katsoo järjestön tp. komitea velvollisuudekseen kehoittaa kaikkia järjestön osastoja kieltäytymään asiamiestensä kautta levittämästä oikeistolaisia sanomalehtiä ja julkaisuja, jotka taistelevat Kommunistista Kansainvälistä vastaan; pyrkien häväämään sen periaatteita ja provoseeraamaan sen toimintaa... Toimeenpaneva komitea käsittää, että tunnustaa teollisuusunionismi ‘OBU:n ohjelman ja menettelytapojen mukaan’ on vississä tilanteessa syntynyt yksipuolinen kanta ja sentähden onkin jo kehoitettu, että ‘pyrkikäämme kaikkialla työmaajärjestöissämme toimimaan luokkaunionismin periaatteiden edistämiseksi’ ja... taloudellisen ja valtiollisen liikkeen yhtenäisyyteen Kolmannen Internationalen periaatteellisella ja taktillisella pohjalla.”

Mutta obu:lainen hajoitustoiminta itsepintaisesti jäi rimpuilemaan eräissä keskuksissa, vaikkakin se sellaisenaan oli hyvin mitätön. Kuitenkin Canadan unionistisen liikkeen tulevien vuosien kehityksessä loi se pohjan n.s. canadalaisten unioiden muodostamiselle, joista monet hyväksyivät teollisuusunionismin periaatteessa, mutta käytännössä järjestyivät ammattiryhmien perusteella.

Canadan Kommunistipuolueen muodostuessa v. 1921 ryhdyttiin vallankumouksellisten aineksien taholta vastustamaan tätä hajottavaa kaksoisunionismia ja muodostettiin *Ammattiunionioiden Valistusliitto*, joka saavutti vuoteen 1925 mennessä ammattiunionioiden yhdistämisen hyväksymisen melkein kaikilla aloilla rivijoukkojen ratkaisevaan enemmistöön nähden.

Lakattuaan olemasta OBU:ta kannattavana propaganda-järjestönä kulki Järjestömme kulttuuritoiminta ennallaan, mutta poliittista valistus-toimintaa tehokkaammin edustaaksemme ja avustaaksemme vallankumouksellisen työväenpuolueen järjestämisessä muodostimme Canadan

Suomalaisen Sosialistijärjestön, joka liittyi virallisesti Canadian kommunistipuolueen johdolla muodostettuun julkisen toiminnan puolueeseen — Workers' Party of Canada — sen perustavassa konventionissa helmikuussa 1922. CSSJ:tö sulautui sen suomalaiseksi jaostoksi ja toimi siinä ominaisuudessa vuoteen 1924, jolloin tämä puolue sulautui viralliseen kommunistipuolueeseen, muuttuen seuraavana vuonna sosialidemokraattiselta osastopohjalta solupohjalle.

Näiden kehitysvaiheiden ohella kuitenkin koottiin Canadian Suomalaisen Järjestön kautta ympäri maan toimivat haalyhdistykset ja osastot yhtenäiseksi valistus- ja kulttuuritoiminnan liikkeeksi. Canadian Suomalaiselle Järjestölle hankittiin v. 1923 liittohallituksen lupakirja, siten helpottaen haalien y.m. omaisuuden omistuksen laillistuttamista. Canadian Suomalainen Järjestö täten muodostui laajaksi valistus- ja kulttuurijärjestöksi, joka antoi tukeaan ja käytännöllisesti työskenteli työläisten varsinaisten taistelujärjestöjen rakentamisen ja taistelutoiminnan avustamiseksi.

Canadian Suomalainen Järjestö ammattiunioissa olevien jäsentensä kautta oli yhdistettynä Ammattiunionien Valistusliittoon ja myöskin järjestönä avusti sitä rahallisesti ja yleisen agitatsioonityön kautta. Kun Ammattiunionien Valistusliiton taholta suorastaan järjestettiin perusteollisuusryhmiä teollisuusunionismin pohjalle ja yritettiin sitä tietä kiinnittää maan ammattiunioniliikkeen yleinen huomio ja voimat perusteollisuusjärjestämiseen, niin Järjestömme antoi suoranaista apuaan järjestämistyössä, varsinkin metsätyöläisten ja kaivostyöläisten keskuudessa. Canadian Puutavaratyöläisten Teollisuusunionin toiminnan ylläpitämiseksi ja järjestämistyön avustamiseksi koottiin varoja ja annettiin järjestämistä voimia. Tässä ymmärryksessä suoritettiin Järjestömme toimesta v. 1925 koko maata käsittävä varojen keräys. Tämän kirjoittajakin kiersi Järjestön puhujana ja järjestäjänä syksyllä v. 1925 ja talvella v. 1926 nimenomaisesti uudelleen järjestäen union osastot ja delikaatti-toiminnan kaikissa tärkeimmissä puutavarateollisuuskeskuksissa, jonka pohjalla sitten järjestettiin alueellisia järjestäjiä Ontariossa ja B. C:ssä.

Rinnan ammattiunionien valistusliikkeen kanssa kasvoi työväen keskuudessa vv. 1923—25 ajalla irtaantuminen vanhoista puolueista itsenäisen luokkapolitiikan pohjalla ja heräsi maan farmarijärjestöjen osallistuminen poliittiseen toimintaan, mikä yhdistyi Canadian työväenpuolueen (CLP:n) liikkeeksi, johon kommunistitkin osallistuivat ja pyrkivät ohjaamaan sitä selvälle luokkataistelun tielle.

Järjestömme osastot myöskin liittyivät CLP:n osastoina monissa keskuksissa ja aktiivisesti osallistuivat sen toimintaan.

Mutta kun Canadassa samoin kuin muissakin maissa tapahtui vv. 1925—28 välisellä ajalla osittainen ja tilapäinen kapitalistisen talouden vakiintuminen, nostatti se lopulta kaikki ennen maailman suursotaa ja

sen ajalla vallinneet luokkasovittelupolitiikan harhakäsitteet voimakkaana esiin. Vanhoista puolueista irtautumisen liike typertyi. Tästä johtui että luokkasovittelun politiikka vakiintui ammattiunionistisen liikkeen huippujohdon suunnaksi. Kun CLP:n olivat eräät reformistisen ammattijohdon ainekset tunkeutuneet, niin pyrkivät ne käyttämään puolueettakin luokkasovittelupolitiikan välineenä, keinotellakseen kaikkien työväen luokkatöimintojen ohjaamiseksi kapitalismin kannatuksen kanaaleihin.

Niinpä käyttivät he tätä CLP:n koneistoa alkaessaan hyökkäyksen kommunistien ja muiden luokkasovittelupolitiikkaa vastaan taistelevien militanttien eroittamiseksi ammattiunioniliikkeestä. Näin osittaisen ja tilapäisen kapitalismin vakiintumisen seurauksena joukkoihin juurrutettujen harhakäsityksien pohjalla onnistuivat ne hajoitustyössään. Samalla kun nämä käsitteet tunkeutuivat vallankumouksellisiin joukkojärjestöihin ja vieläpä kommunistipuolueeseenkin, niin uhkasi luokkasovittelupolitiikka tuhota kaiken luokkataistelukannalla olevan työväenliikkeen ja tehdä sen kykenemättömäksi kolmannen kauden, eli kapitalismin yleisen kriisin pohjalla kehittyvän talouspulan alkaessa esiintulevan taisteluvaiheen tehtäviin.

Vuoden 1924 edustajakokouksessa valittu tpk. ja edellisessä tpk:ssa toimineita tovereita. Seisomassa vasemmalta oikealle: Jussi Rajala, John Kahila, John Hill, Oskar Jokela, J. W. Ahlqvist ja Arvi Kivi. Istumassa: Jussi Latva, A. T. Hill, S. G. Neil ja Anna Gröndahl

Jo v. 1928 kesällä pidetty työväen maailmanpuolueen — Kominternin — VI kongressi julisti tilannearvion kapitalistisen järjestelmän tilapäisen vakiintumisen päättymisestä ja koko kapitalistista maailmaa uhkaavan syvän talouspulan lähenemisestä, jonka alkaminen tuli alkeisilmiöissä näkyviin seuraavan vuoden alussa Canadassakin. Kominternin tilannearvion pohjalla käytiin eri maiden vallankumouksellisten järjestöissä keskustelua ja yleensä oli ratkaisu tehtävä valmistautumisessa taisteluun kapitalistiluokan hyökkäystä vastaan.

Tästä seurauksena paljastui eri maiden vallankumouksellisessa liikkeessä vallankumouksellisilla fraaseilla ratsastavat sosialidemokraatit, eli luokkasovinnon politiikan edustajat, jotka asettivat oman teorian Kominternin tilannearviota vastaan. Kuten sanottu ilmeni näitä aineksia myöskin Canadian kommunistipuolueessa, ym. järjestöissä.

Luokkasovittelukanta nousi Canadian Suomalaisessa Järjestössä v. 1929 marraskuussa ilmieliekkiin. Parin edellisen vuoden ajalla oli päässyt vaikutusvaltaisiin aseisiin Vapauden toimituksessa sellaisia onnenonkijoita kuin olivat B. Tenhunen ja R. Pehkonen, jotka jo Suomessa olivat edustaneet samaa suuntaa. Me tunsimme heidät vain sen kautta että sanottiin heidän olleen Suomen työväenliikkeen mukana, mutta emme lähemmin tunteneet heidän katsomuksiaan. Vaikka olimme heittänyt Vapauden toimituksesta pois opportunististen sosdem katsomuksiensa vuoksi Onni Saaren talvella v. 1925, niin tuntemattomana otimme myöhemmin Tenhusen ja Pehkosen toimitukseen kokeneempien johdon alla työskentelemään. Tietysti luotimme, että heistä kehittyisi rehellisiä järjestötoimitsijoita. Me kyllä käsitimme ettei heillä ollut Canadian olojen tuntemusta, eivätkä he englannin kieltä taitamattomina kyenneet seuraamaan maan työväen pyrkimyksiä eikä tapahtumien muutoksia.

Mutta heiltä puuttui haluakin siihen, joka seikka selvisi liian myöhään. Tapahtumien aiheuttaessa toimitusvaihdoksia (tov. Vaaran jouduessa 6 kuukaudeksi vankeuteen v. 1929, y.m.), pääsivät Tenhunen ja Pehkonen hetkellisesti vaikuttavaksi Sudburyn ympäristössä, jossa oli muutenkin Järjestön osaston johdossa vanhoja sosdem. aatemaailman ja porvarillisten liikepyrkimyksien läpitunkemia aineksia. Tässä tilanteessa selvää luokkataistelukantaa edustavat myöskään eivät riittävän ajoissa selventäneet suhtautumistaan näihin liipattuihin opportunisteihin. Nämä opportunistit nimittäin kieltäytyivät ratkaisemasta suhtautumistaan tilanteen ja sen asettamien tehtävien pohjalla, mutta alkoivat vääristele- mään, että kommunistipuolueen pyrkimyksenä on hajottaa Canadian Suomalainen Järjestö. Tällä pohjalla he peittivät aluksi aatteellisen ja käytännöllisen opportunistisuutensa jäsenjoukkojen silmissä ja saivat huomattavan määrän alueen jäsenistöä ja Järjestön tp. komitean enemistön tukemaan hajoituspolitiikkaansa, onnistuivatpa sekoittamaan Järjestön jäsenistön mielipiteet eräissä pohjois-Ontarion osastoissakin.

Hajoittajain hyökkäyksen aljettua joutuivat Järjestömme luokkataistelukannalla säilyttämisen puolesta taistelevat yllätetyksi sen johdosta, että Järjestömme lehti "Vapaus" joutui näiden hajoittajain vääristely- ja hajoituspolitiikan välineeksi. Tästä johtui yhdysvaltalaisen suomalaisen lehtien levityksessä välitön yhteys niiden kanssa sen sijaan, että olisi entiseen tapaan toimittu Vapauden liikkeen kautta. Tämä oli virheellinen siinä suhteessa, että jos hajoittajain ote olisi pitemmälle onnistunut, olisi se heikentänyt Järjestön yhtenäisyyden ja luokkataistelukannan puolesta taistelevien työskentelyä.

Kommunistien kanta kuitenkin oli selvillä suurelle osalle jäsenistöä. He tiesivät, että se tähtäsi CSJ:n aatteellisesti suojelemiseen luokkataistelukannalla ja pyrkimyksenä oli Järjestömme kehittäminen yhä laajemmaksi valistus- ja kulttuurijärjestöksi, joka ohjaisi suomalaisia raatajajoukkoja käytännölliseen taisteluun Canadian työväen taistelujärjestöjen mukana, alkanutta kapitalistiluokan hyökkäystä vastaan.

Järjestön jäsenistön ratkaiseva enemmistö nopeasti ja tarmokkaasti nousikin puolustamaan Järjestön yhtenäisyyttä ja luokkataistelukannalla sen säilyttämistä ja tuomitsi hajoittajat Järjestön edustajakokouksen omaksuman suunnan ja päätöksiensä rikkojaksi, sekä sai tp. komiteankin havaitsemaan hajoittajain todelliset tarkoitukset. Tp. komitea sen jälkeen myöskin nopeasti korjasi virheellisen asenteen mihin oli sallinut itsensä johtaa. Tuloksena tästä oli ensimmäisenä tehtävänä Vapauden toimituksen uusiminen ja Tenhusen poistaminen.

Tenhusen periaatteellisen kannan sosdem. pohjayhteys selveni kun paljastui, että hän piti Suomeen yhteyttä sosdem. liepeillä olevien opportunistien ja vallankumouksellisen liikkeen luopurien kanssa. Tällöin myöskin selvisi, että nämä hajoittajat alunperin salaisesti vastustivat Kominternin 6:n kongressin tilannearviota, yhdistivät itsensä Yhdysvalloissa toimivaan opportunistiseen Lovestone-Halonen-Sulkanen ryhmään. Tämä ryhmä samoin kuin nämä canadalaiset hajoittajatkin väittivät, että Kominternin tilannearvio kapitalismin talouspulan kehittymisestä ja syventymisestä oli väärä ja varsinkin Canada ja Yhdysvallat olivat poikkeus. Tilanteeseen nähden eivät he olleet selvittäneet itselleen sitä, että imperialistisen kapitalismin yleismaailmallisen rappeutumisen ja mätänemisen kriisi oli nykyisen talouskriisin pohjana ja sellaisenaan mikään kapitalistinen maa ei voinut olla poikkeuksellisessa asemassa eikä pelastua kriisiltä. Mutta tilannearviota vastaan nouseminenkin johtui heihin nähden siitä, että he kieltäytyivät omaksumasta luokkataisteluun osallistumisen suuntaa, mikä tuli jo ilmi monta kertaa käytännöllisesti. Näin tulivat hajoittajat Tenhunen ja Pehkonen paljastetuksi aatteellisesti ja käytännöllisesti ja saivat Järjestömme jäsenistön kuin myöskin kaikkien luokkataistelukannalla olevien luokkatietoisten työläisten tuomion.

Järjestön johto ryhtyi sen jälkeen tarmokkaasti taisteluun kaikkia

oportunismiin ilmiötä vastaan, se on, selvältä luokkataistelun tieltä syrjäiteille hoiperteluja vastaan. Kesällä v. 1930 tp. komitean hyväksymä päätösponsi *taistelusta oportunistia vastaan* sai perusteellisen käsittelyn kaikkialla Järjestön osastoissa ja oli se samalla Järjestön 9:n edustajakokouksen valmistavaa keskustelua. Sen pohjalla Järjestömme 9:s edustajakokous, joka pidettiin kesällä v. 1931, muodostui historialliseksi ja käänteentekeväksi. Järjestön yhtenäisyys lujittui vallankumouksellisen luokkataistelulinjan pohjalla, joka myöskin merkitsi käännettä käytännölliseen luokkataisteluun osallistumisessa, jatkuvasti syventyvän kriisin eteen tuomassa kärjistyneen luokkataistelun vaiheessa.

Juuri tässä kapitalismin talouskriisin kehittymisen tilanteessa tarvittiin työväen taisteluvoimien kokoamista kapitalistiluokan hyökkäyksiä vastaan. Tämä taistelu voitiin käydä vain selvällä *luokka luokkaa vastaan* ohjelmalla, käytännöllisesti osallistumalla taisteluun, reformististen järjestöjen rivijoukkojen alhaalta päin yhdistämällä yhteisrintamaan konkreettisten vaatimuksien puolesta sekä järjestymättömien järjestämisellä tähän taisteluliikkeeseen.

Kun reformistiset ammattiuoniojohtajat kieltäytyivät järjestymättömien järjestämisestä ja jatkoivat vallankumouksellisten eroittamispolitiikkaa, niin jouduttiin Työväen Yhteyliiton (joka jatkoi ammattiuonioiden valistusliiton tehtävää) kautta järjestymättömien järjestämiseen perusteollisuuksissa. Täten koottiin työttömät taisteluun työn ja palkan, avustuksen ja työläisille maksuttoman työttömyys- ja yhteiskunnallisen vakuutuksen puolesta ja työssä olevat palkkojen alentamista ja yleensä olojen kurjistamista vastaan, samoin kuin pyrittiin kokoamaan farmarit taisteluun hätäavustuksen, tuotteilleen korkeampien markkinahintojen ja kulutustarpeiden hintojen alentamisen puolesta.

Ohjelmallinen ja taktillinen selvyys ja käytännölliseen taisteluun aktiivisen osallistumisen kautta joukkojen kokoaminen muodosti kommunistipuolueesta todellisen esteen suurpääoman hyökkäyksille ja fasistisille pyrkimyksille. Siitä seurasi hyökkäys kommunistipuoluetta vastaan rikoslain 98 pykälän nojalla, sen laittomaksi julistaminen ja johtajien telkeäminen Kingstonin kuritusvankilaan, tarkoituksella tuhota puolue ja sitä tietä halvaannuttaa koko vallankumouksellinen työväenliike.

Taantumuksen hyökkäys olisi voinut onnistua halvaannuttamaan vallankumouksellisen liikkeen, pirstomaan luokkataistelukannalla olevat järjestöt ja tekemään työväenliikkeen kyvyttömäksi vastarintaan, jos ei olisi suoritettu ratkaisevaa periaatteellista selventämistä v. 1929.

Juuri se seikka, että kommunistinen puolue ja työläisten joukkojärjestöt puhdistivat itsensä oportunisteista, oikeistolaisista harhasuunnitelmista ja trotskilais-vastavallankumouksellisista, teki mahdolliseksi taistelukannan ja joukkoja kokoavan taktiikan pohjalla voittaa taantumuksen punakauhukiihoituksen "kommunistisista salaliittolaisista, terroristeista",

OSI:n ensimmäisen edustajakokouksen edustajat, joka pidettiin Port Arthurissa maalisk. 19-23 päivinä 1914.

jne. Kyettiin siis yhteisrintaman rakentamisella luomaan joukkoliike ja voimistuttamaan taistelua jokapäiväisten tarpeiden ja vaatimusten sekä kansanvaltaisten oikeuksien puolustamisen pohjalla.

Viime vuosien ajalla tapahtuneen maailman tilanteen muutoksien mukana tapahtuneet muutokset Canadassa ovat avartaneet yhteisrintaman liikettä. Tällä hetkellä on kautta rintaman tapahtumassa ammattiunioniliikkeen ryhmien yhdistyminen jokaisessa teollisuudessa (AFL:n johtajat, jotka eroittivat kommunisteja ja militantteja, nyt joutuvat rivijoukkojen painostuksesta ottamaan vastaan tuhannet vallankumoukselliset unionistit) ja poliittisella areenalla luodaan laajan voimien keskittämisen ohjelmalla joukkorintamaa taantumusta vastaan — kansanrintamaa fasismia ja sotaa vastaan, parempien elinehtojen puolesta, kansan hyvinvoinnin takaamiseksi rikkaiden veroittamisella ja kriisin taakan siirtämiseksi rahaylimystön kannettavaksi.

CSJ:n XI edustajakokous lokakuussa 1935 omaksui tämän taistelun. Järjestömme nyt osallistuu tähän kansanrintaman rakentamiseen.

Tässä suhteessa tulisi tämä Järjestömme neljännesvuosisadan kunniakkaan taipaaleen muistovuosi pitää todellisena lähtökohtana yhä tarkokkaammalle toiminnalle, voidaksemme menestyksellisesti suorittaa tehtävämme suomalaisen työväen kokoojana ja yhdistäjänä raatajaväen yhtenäisiin taisteluihin taantumusta, fasismia ja sotaa vastaan.

—oO—

CANADAN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE

(Social Democratic Party of Canada)

KIRJ. J. W. AHLQVIST

LYHYT katsaus sen puolueen vaiheisiin, jota olimme luomassa ja jonka yhteydessä järjestömme aloitti toimintansa, lienee paikallaan tässä julkaisussa.

Kuten toisessa kirjoituksessa mainitsin, perustettiin Socialist Federation keväällä 1911, ja lännellä olleiden itsenäisten osastojen ja S. F. kesken käydyssä neuvottelussa, joka pidettiin Winnipegissä jouluk. 1911, hyväksyttiin puolueen nimeksi "Social Democratic Party of Canada".

Puolue edistyi ensimmäisenä vuotena huimaavasti. Selostus ensimmäiseltä 6 kk. 1912 osoittaa, että puolueen osastoja oli Ontariossa 61 ja jäsenmäärä 1,929; B. C. osastoja 21, jäsenmäärä 537; Alta. 8 osast., jäs. 117; Sask. 2 osast., jäs. 30; Man. 21 osast., jäs. 344; ja Que. 2 osast., jäs. 32. Vuotta myöhemmin oli Ont. 86 osast., jäs. 2,498; B. C. 32 osast., jäs. 753;

Sask. 9 osast., jäs. 75; Alta. 20 osast., jäs. 329; ja Que. 2 osast., jäs. 58 (jäsenmäärä on laskettu myytyjen veromerkkien perusteella, joten varsinainen jäsenmäärä oli paljon suurempi).

Vuosien 1913—14 pulakausi alkoi tuntua puolueessa. Tuli sitten maailmansota, joka lamaannutti engl.-kielisiä tovereita, joten jäsenmäärä alkoi laskemaan. Osastoja kuoli tai myöhemmin liittyivät eri maakuntien Työväenpuolueisiin (Labor Party), joten syksyllä 1918, meidän ja ukrainalaisten järjestön erotessa puolueesta hallinnollisen määräyksen johdosta, oli jäseniä arvelujen mukaan enää jälellä 500—700 välillä.

Puolueella ei ollut yhtään koko maata käsittävää edustajakokousta, vaikka sitä varten kannettiin monta kertaa ylimääräinen vero, vaan tuli se käytettyä aina muihin tarkoituksiin.

Maailmansodan aikana esiintyi puolue sotavastaisena puolueena, ollen sen toimitsijoita sen tähden vankeudessa. Puolueen sihteeri I. Bainbridge sai kaksi eri kertaa tuomion, ensikerralla 3 kk. ja toisella 9 kk.

Puolue kuului toiseen kansainväliseen, mutta sen sotasosialismin vuoksi erosi siitä. Kun maailmansodan aikana eri kansojen sosialisti-edustajat pitivät kansainvälisen kokouksen Zimmerwaldissa, niin hyväksyi puolue kaikki siellä tehdyt päätökset ja harjoitti propagandaansa näiden päätösten mukaan.

Maailmansodan päätyttyä, piti puolue edustajakokouksen tapaisen talvella 1919 Torontossa, jossa päätettiin lopettaa puolueen toiminta, sillä kun siitä oli erotettu kaikki ulkolaiset hallinnollisella määräyksellä, ei sillä ollut enää elinvoimaa. Myöskin muuttuneet kansainväliset suhteet, Kolmannen Kansainvälisen synty, Labor Partyn kasvaminen ja lehden menetys — kaikki nämä olivat vaikuttamassa tähän.

Meidän ja ukrainalainen järjestö, olivat hyvin tyytymättömät puolueen johtoon hallinnollisen vainon aikana, sillä emme saaneet johdon taholta mitään apua.

Puolueessa olon aikana tilitti järjestömme veroista y.m. tarpeista \$12,013.73.

PUOLUEEN LEHTI

Englantilaisella jäsenistöllä, jouduttuaan eroon S.P. of C., ei ollut omaa äänenkannattajaa. Toronton ja ympäristön toverit kustansivat joitakin numeroita, joissa oli selostuksia ja väitöksiä vastapuolueen kanssa.

Quebecin maakunnassa, Cowansville nimisessä kauppalassa, oli v. 1908 U. W. Cotton niminen lakimies ryhtynyt julkaisemaan sosialistista viikkolehteä. Liike tunnettiin "Cotton Co-Operative Publishing Co. Inc." nimellä. Lehden nimi oli "Cottons Weekly". Cotton tarjosi riittäisyyksien aikana lehtensä väliaikaisen tp. komitean käytettäväksi. Hän oli myös läsnä S. F:n perustavassa kokouksessa, jossa hyväksyttiin hänen lehtensä puolueen äänenkannattajaksi. Lehti oli tavallinen nelisivuinen lehti, jonka

tilaushinta oli hyvin pieni, maksaen 40c vuosi ja neljä yhdessä tilaten 25c vuosi. Tilaushinta korotettiin kuitenkin v. 1913 alussa 25c 40c viikolta, jos oli vähintään 4 tilaajaa yhdessä.

Puolueen perustamisvuoden päättyessä oli tilaajamäärä 13,500, kohoten tammik. 1 p. 1913 mennessä 31,500! Liikkeen suoranaiset tulot olivat 1911 päättyessä \$6,048.42 ja 1912 päättyessä \$10,644.81. Liikkeellä oli velkaa \$2,834.91 ja myydystä osakepääomasta \$1,137.50.

Tilipäätöksessään tov. Cotton sanoo: "... Jos Canadan sosialistit työskentelevät yhtä innostuneesti 1913 kuin v. 1912 aikana, niin me tulemme edistämään suuresti sosialistista liikettä Canadassa ja pyyhkäisemään liikkeellä olevat velat pois."

Näin ei kuitenkaan käynyt. Lehden tultua suoranaisesti puolueen lehdeksi, menettäen sen sensatsioonimaisuuden, mikä sillä oli aikaisemmin ollut, alkoi tilaajamäärä laskea ja sivutyöt vähentyä. Ilmotuksia ei sillä paljoa ollutkaan, ainoastaan \$707.23 tulot v. 1912. Maassa vallitsevalla pulakaudella oli suuri osansa alaspäin menoon.

Syksyllä 1913 oli puolueen toimeenp. komitea pakoitettu luovuttamaan lehdelle edustajakokouksen pitoa varten kerätyt rahat. Lisätulojen saamiseksi hyväksyttiin 50c ylimääräinen vero, jonka vastineeksi annettiin osakkeita. Suomalaisilta osastoilta tuli tätä veroa \$1,052.40 ja iltamien kautta \$93.50.

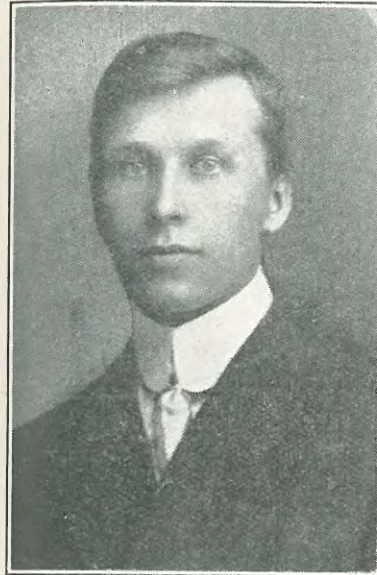
Liikkeen asema aina vaan huononi, jonka johdosta pidettiin yhtiökokouksen tapainen, jossa allekirjottanut oli edustamassa suomal. osastoja. Tässä kokouksessa tultiin lopputulokseen, että esitetään puolueen toimeenp. komitealle, että liike siirretään Torontoon, jonka se sitten hyväksyikin. Kerättiin varoja lehden muuttokustannuksiin ja niin tuotiin liikkeen koneisto y.m. "roska" Torontoon talvella 1915. Lehden nimeksi pantiin "Canadian Forward" ja tilaushinnaksi \$1 vuosi.

Lehden taloudellinen asema ei Torontossakaan parantunut, sillä menot lisääntyivät suuresti ja vanha velka painoi raskaasti. Seuraus oli, että olimme pakoitettuja laskemaan liikkeen vararikkotilaan 1916. Puolue osti vararikkopesästä koneiston puolella sen inventaarioarvosta ja ruvettiin uudelleen yrittämään. Emme kestäneet kuitenkaan lehden aiheuttamia kustannuksia, joten möimme sen edullisilla ehdoilla. Velan kuoledukseksi painoi painoliike lehteä kaksi kertaa kuukaudessa. Tämäkin liike meni sitten vararikkoon, joten lehti kuoli talvella 1919, samoihin aikoihin kuin puoluekin lopetettiin.

Näin loppui Social Democratic Party ja sen lehti. Näiden vuosien raivaustyö ei ollut kuitenkaan hukkaan mennyt — siemen on juurtunut ...

CJ. JÄRJESTÖN ENSIVUOSILTA

KIRJ. W. SÄILÄ

C. S. J on ollut toiminnassa 25 vuotta. Tämän ajan kuluessa on tapahtunut paljon mainitsemisen arvoista, joka tämän kirjoituksen yhteydessä ei suinkaan tule otettua huomioon, sillä allekirjoittaneen tehtävä on ainoastaan kertoa alkuvaiheista, joten yleinen historia jää toisten huoleksi.

Tultuani valituksi toimeenpanevaan komiteaan 1912 keväällä tuli tp. komitea melkein kokonaan uusituksi, ainoastaan yksi jäsen oli komiteassa järjestön perustamisajoilta. S. J:n ensimmäinen sihteeri J. F. Lahti erosi myöskin paikkakakunnalta pois muuttom tähden, joten allekirjoittanut valittiin sihteeriksi hänen tilalleen.

Vaikkapa olinkin nuorin tp. k:n jäsen, niin uskalsin ottaa tehtävän vastaan, samalla tietäen sen vastuunalaisuuden. Nuoruuden innostus ja luottamus toisiin tovereihin lisäsi uskallusta. Siihen aikaan ei sihteerin tehtävä tietysti ollut sellainen, mitä se on tänäpäivänä. Mutta se oli kyliksi suuri iltatyönä tehtäväksi, sillä siitä saadulla \$5.00 kuukausipalkalla ei kannattanut monia työpäiviä uhrata. Lukuisat yöt täytyi istua pikkutunneille saakka kirjeenvaihtotyössä. Veromerkitilaukset y.m. asiat piti saada aikanaan täytetyksi. Osastoja oli jo noin 40, joissa oli v. 1913 alussa jäseniä noin 2,300.

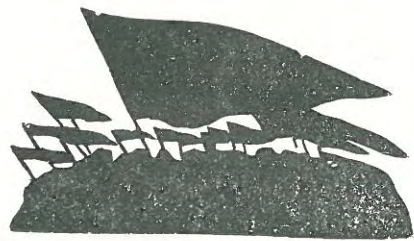
Puhujia oli siihen aikaan matkassa melkein aina ja toisinaan kaksin. Yleisäänestyksiä pantiin toimeen eri kysymyksistä hyvin usein. Nykyajan käytännöllisiä monistuskoneita ei ollut, joten työ kävi hitaasti.

Toiminta silloin, vaikka olikin alkuaskelilla, oli samalla innostavaa ja tulevaisuuteen luottavaa. Tehtävät täytettiin huolella ja uhrautuvaisuudella. Sosialidemokraattisena työväenliikkeenä se oli sen ajan hengen mukaista. Toisinaan väiteltiin tietysti menettelytavoista, mutta kokonaisuus oli verrattain ehjä.

Muistan ajat, jolloin esim. keski-Ontariossa ei ollut minkäänlaista osastotoimintaa, ainoastaan kirkot ja Copper Cliffin nuorisoseura. Vaan niin pian kuin S. J. perustettiin pantiin puhujat kiertämään ja osastoja perustettiin yksi toisensa jälkeen. V. 1913 alussa olikin jo suuria osastoja, joiden jäsenmäärä kohosi esim. Port Arthurissa 315; Torontossa 260; Fort Williamissa 256; Cobaltissa 148; Copper Cliffissä 134; Vancouverissa 124; Creightossa 88 j.n.e. Eikö nämä ole loistavia numeroita siihen aikaan?

Olosuhteet ovat luonnollisesti sen jälkeen paljon muuttuneet yhdestä ja toisesta syystä, mutta joka tapauksessa on tietoisuus sen jälkeen mennyt suurin askelin eteenpäin. Liike-elämän lamaannus ja siitä johtuva työttömyys ovat olleet suurimpina tekijöinä vaikuttamassa joukkojen liikehtimiseen kansainvälisessä mittakaavassa.

C. S. J. on osaltaan myöskin ollut mukana näissä liikehtimisissä. Se on kasvanut ja voimistunut rinnan näiden liikehtimisien kanssa. Mutta siitä huolimatta on Canadassa vielä tuhansia suomalaisia, joihin järjestölämme ei ole minkäänlaisia yhteyksiä ja jotka suurelta osalta ovat vielä kokonaan ulkopuolella järjestöme vaikutuspiirin. Meidän tulee työkennellä entistä tarmokkaammin heidän saattamiseksiin järjestöme ja yleisen työväenliikkeen yhteyteen.

SUOMEN TYÖVÄEN VALTAANNOUSU JA JÄLKITAPAHTUMIA TÄÄLLÄ

KIRJ. J. W. AHLQVIST

KUTEN jokainen käsittää, on Järjestömme pohjaltaan suomalainen ja vasta toisella tilalla canadalainen, suhteestamme tämän maan taloudelliseen ja poliittiseen työväenliikkeeseen. Asian näin ollen on luonnollista, että harrastuksemme kotimaamme työväenliikkeen vaiheisiin oli suuri.

Kun Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomi sai itsenäisyyden, niin sen aikuinen "Tokoin hallitus" nimitti helmik. 19 p. 1918 tov. Santeri Nuortevan Suomen edustajaksi Yhdysvaltoihin. Tämä "Tokoin hallitus" ei kuitenkaan voinut lähettää edustajalleen mitään varoja, joten Nuorteva aluksi joutui syömään omiaan ja tovereiden säästöjä. Yhdysvaltain Suomalainen Järjestö rupesi sitten häntä avustamaan. Meidän järjestöme puoleen käännettiin toukokuussa. Toimeenpaneva komitea siirsi asian järjestön edustajakokoukselle, joka kokoontui heinäkuussa. Tässä kokouksessa päätettiin ryhtyä keräämään avustusta "Suomen Tiedonanto-toimistolle", jolla nimellä se tunnettiin, sillä sisällissodan päätyttyä lakkasi tämän "Tokoin hallituksen" edustajan toimi. Sen sijaan ryhtyi Nuorteva tekemään tunnetuksi Suomen kohtaloa ja eritoten lahtareiden julmuuksia. Suuri oli se työ, minkä hän suoritti.

Kuten sanottu päätettiin tälle toimistolle ryhtyä keräämään varoja, tuottaen keräys \$983.10.

Järjestöme lakkautettiin hallinnollisella määräyksellä syysk. 25 p. 1918. Yrittäessämme järjestölle ja Vapaudelle uudelleen toimintalupaa, jouduimme lopulta turvaantumaan Nuortevan apuun. Toimeenpaneva komitea lähetti minut neuvottelemaan Nuortevan kanssa, jonka tuloksena oli, että menimme Ottawaan hallituserrojen luo.

Tämän matkan kertomiset ja näkemiset veisivät suuren tilan, joten se täytyy jättää. Matkan tulos kuitenkin oli, että järjestö sai luvan aloittaa toimintansa itsenäisenä järjestönä.

Saavuttuani Fitchburgiin, jossa Nuortevan koti oli (toimisto oli New Yorkissa), oli Nuorteva hyvin katkeralla mielellä, voipa sanoa toivoton. Omat ja toisilta saamansa varat olivat menneet. Yhdysvaltain järjestö oli luovuttanut hänelle useita tuhansia dollareita, jotka oli käytetty kaikkiin toimiston julistuksiin, vuokriin, palkkoihin, matkakuluihin y.m. Vuokra, työläisten palkat y.m. laskut oli maksamatta ja rahaa ei ollut,

JÄRJESTÖMME NÄYTTÄMÖ- JA KULTTUURITYÖ 25-VUOTISTAIPALEELLA

KIRJ. JUSSI LATVA

ILMEISTÄ ja merkille pantavaa on se, että suomalaisilla on yleensä suuri harrastus taiteeseen ja ennenkaikkea näyttämötaiteeseen, mikä on se ala, mitä suomalainen työväestö on mielenkiinnolla harrastanut kautta aikojen. Jo kotimaasta, noin 35 vuotta sitten, olisi allekirjoittaneellakin monta mielenkiintoista tapausta kerrottavissa siitä suuresta innostuksesta, mikä suomalaisen työväestön, niin nuoret kuin vanhemmankin väen, veti näyttämötyöhön. Aikana jolloin alkoi muodostua työväenyhdistyksiä, ryhdyttiin myöskin jossakin pirtin tai makasiinin nurkkaukseen tilapäisesti kyhättyllä näyttämöllä esittämään näytelmiä.

Niinpä täällä Canadassakin, järjestön perustamisesta asti, ovat eri osastot keskuudessaan muodostaneet näytelmäseuroja, jotka yhä kasvavalla innostuksella ovat esittäneet näytelmiä. Useissa osastoissa onkin näytelmien esitys ollut voimakkain muoto kulttuuritoiminnan kehittämisessä.

25 vuotta sitten oli alkaneilla näytelmäseuroilla suuret vaikeudet voitettavissa. Juuri äsken perustetuilla osastoilla ei ollut omaa huoneustoa ja ne huoneustot jotka vuokrahuoneina saatiin olivat poikkeuksetta epäkäytännöllisiä näytelmien esityksiin. Kaikkein vaikeinta oli se, että osastot, vallankin suurkaupungeissa, eivät edes saaneet vuokrattua kookouhuonetta, muuta kuin kertakerrallisella sopimuksella. Toronton osasto on yksi, joka on saanut kokea alkuvaikeuksissaan tämänlaista. Tästä huolimatta oli osastolla näytelmäseura, joka kulki valmistamansa kullissit seljässä aina sinne, mistä milloinkin oli onnistuttu vuokraamaan huoneus-

to. Tämänlainen toiminta oli varsin vaikeaa. Mutta harrastus kun oli suuri, niin suuremmatkin vaikeudet tuli voitettua.

Esitettävä aineisto oli myöskin vaikea saada tänne vieraalle maalle, sillä se oli kotimaasta hankittava. Se oli vielä silloin kokonaan kansallista, joskin jo senaikuisina näytelminä, toiset olivat hyvinkin realistisia ja vapaamielisiä aikaansa nähden. Tämänlaiset näytelmät löysivät paikkansa ensitilassa osastojemme näyttämöillä. Olivatpa ne sitten joko huvi- tai traagillisia esityksiä, joko puhtaasti kansallisia tai työväen elämää kuvaavia, joita alkuaikoina oli hyvin vähän. Laulu- ja huvinäytelmät, joko kotimaisia eli vieraista kielistä käännettyjä, löysivät aina ensitilan, sikäli kuin eri näyttämöillämme riitti väkeä ja voimaa niiden näyttämölle asettamiseen.

Esityksien taiteellinen taso riippui paljon siitä, miten kyvykkään ohjaajan eri seurat onnistuivat keskuudestaan saamaan. Ohjaus oli toiminnan alkuaikoina kokonaan seuran keskeistä ja vielä nytkin on järjestömme osastoissa useita sellaisia, joiden näyttämöillä ei ole palkalla toimivaa ohjaajaa ollut koskaan. Suuremmissa suomalaisasutuksissa heräsi kumminkin vaatimus vakituiseen näytelmäseuran ohjaajan hankkimiseen, sen kautta kohottaakseen esityksien taiteellista tasoa, kuin myöskin esityksien lukuisuutta. Suurimmillakaan paikkakunnilla ei voitu samaa näytelmää esittää useammin kuin korkeintaan kaksi kertaa ja olipa paljon sellaisia paikkakuntia, jotka jättivät näytelmän yhdelle esitykselle. Sen kautta muodostui näyttämön työ lakkaamattomaksi ensi-iltojen valmistelutyöksi, joka on raskasta ja ylivoimaista amatöörinäyttämölle.

Suurin suomalainen asutus järjestön alkuaikoina oli muodostunut Port Arthurin ympäristölle ja niin oli myöskin järjestön suurin ja voimakkain osasto silloin Port Arthurissa. Siellä oli osastolla ehkä ensimmäinen ja epäilemättä komein Työn Temppele. Se oli Port Arthurin näyttämönkin kohottanut valtavaan innostukseen. Ja niin alkoikin heidän keskuudessaan toimia järjestön ensimmäinen vakituinen näyttämön johtaja, toveri Feliks Hyrske, joka hyvänä näyttelijänä ja nuorena tarmokkaana proletaarina innokkaasti kohotti Port Arthurin näyttämön taiteellista tasoa. Siihen aikaan oli Arthurin näyttämö epäilemättä parhain koko mantereen suomalaisten keskuudessa. Tov. Hyrske myöskin osottautui ensiluokkaiseksi näyttämön johtajaksi, mistä johtui, ettei tov. Hyrskettä voitu montaa vuotta pitää Canadassa edistämässä näyttämötyötä, vaan siirtyi hän Yhdysvaltain suomalaisten suuremmille asutusseuduille.

Me emme voi unohtaa myöskään toveri Wille Airolaa, joka oli kaikkien rakastama ja yleisen suosion osakseen saanut toveri. Hän ei ollut näyttämötyönsä yksipuolinen, sillä hänen parhain lahjansa oli soitto ja laulu; hän oli soiton ja laulun lämmin ja utterta johtaja. Toveri Airola toimi myöskin Port Arthurin näyttämön, soiton ja laulun johtajana. Toronton näyttämön palveluksessa oli tov. Airola useampia vuosia, kaksikin

eri kertaa, nostattaen paikkakunnan väestössä innostusta, ei yksinomaan näyttämöllä, mutta myöskin laulun ja soiton harrastajien keskuudessa. Tov. Airola sai aikaan suuren innostuksen, saaden lapsetkin soiton kautta mukaan niin, että ensimmäinen suurin ja parhain lasten orkesteri on toiminut Torontossa tov. Airolan johdolla. Useimmissa muissakin järjestöme osastoissa on tov. Airola toiminut samoissa tehtävissä.

Kolmantena muistamme toveri Jussi Wirran, joka Copper Cliffin näyttämön palveluksessa toimien edisti, ei yksinomaan näyttämötyötä, mutta myöskin seuran, joka tunnettiin nuorisoseuran nimellä, jäsenistön poliittista tasoa niin suuresti, että koko seuran jäsenistö, lukuunottamatta kahta tai kolmea sielua, olivat myötätuntoisia ja valmiita liittymään Canadian suomalaisten muodostamaan järjestötoimintaan.

Toronton osaston näyttämöhenkilökuntaa tällä kertaa.

Tov. Wirta toimi myöskin useammassa järjestön osastoissa näyttämön johdossa.

Näiden jälkeen on kymmeniä eri tovereita ollut vakituisella palkalla järjestöme osastojen näyttämöiden palveluksessa. Toisia johtajistamme on kasvanut omilla näytelmäseuroissamme ja toisia on tullut Suomesta. Mutta päinvastoin on tapahtunut, sillä järjestöme osastoissa, niiden näytelmäseuroissa kasvaneita näyttelijöitä ja johtajia on siirtynyt kotimaahan, jossa toiset ovat johtajina ja toiset ansioituneina näyttelijöinä, vakituisissakin teattereissa.

Myöskin Neuvostoliittoon on siirtynyt useita johtajajakykijämme,

toimien siellä Neuvosto-Karjalassa ja Leningradin alueella, johtaen siellä näyttämötoimintaa.

Tämä 25-vuotisaika ei ole hukkaan kulutettu. Valtava on sen työn merkitys, minkä eri osastojemme näyttämöt ovat tehneet kulttuurisella alalla, kukin paikkakuntansa suomalaisen työväestön keskuudessa. Tuhannet ovat ne nuoret ja vanhemmatkin työläistoverit, joita eri osastojen näyttämöt ovat vetäneet uutteraan, väsymättömään työhön näyttämöesityksien valmistelussa. Mikä näyttelijäksi, mikä kuiskariksi, mikä kullissimieheksi, mikä puvustonhoitajaksi. Näin on kuljettu 25-vuotistaipale, minkä ajan työn tulokset nyt on nähtävänä.

Alussa on työ aina hankalaa, niinpä on ollut järjestömekin kulttuurityössä monia vaikeuksia. Mutta kasvettuaan vuosikymmenen, oli monet vaikeudet voitettu ja niinpä voimmekin tyytyväisyydellä sanoa, että monet isommat näyttämömme ovat esittäneet lukuisia näytelmiä yhtä huolellisesti valmistettuina kuin varsinaiset teatteriesitykset, lukuunottamatta sitä loisteliaisuutta, joilla teatterit esityksiään jalostavat suurissa näytelmissään. Mutta jos otamme näytelmän, mikä kuvaa työkansan jokapäiväistä elämää, niin on näyttämömme epäilemättä tuollaisissa esityksissä monesti paljon korkeammalla ja luonnollisemmalla tasolla. On huomattava, että näyttelijäjoukkomme on raskaan päivätyön rasittama työpäivän päätyttyä, käyden illat harjoituksissa ja sitten aamutunneille saakka syventyy esitettävänä olevaan osaansa. Mutta monessa tapauksessa, näinkin suurien vaikeuksien vallitessa on muodostunut näyttämö, mikä on esittänyt hyvällä menestyksellä monen monia näytelmiä. Yhä uudelleen ja uudelleen ovat ne astuneet tuleen kuluneiden 25 vuoden aikana, saamatta sentin pyöreätä palkakseen; vaan monesti sattuu, että katsomoon on saapunut joku sanakritikko ja pienen sanontavirheen johdosta saa näyttelijä irvistelyä osakseen, jos on sanonut esimerkiksi sanan "meidän" virheellisesti, joko "meidän", "meidän" tai "meidän", mitkä ovat kansankielen jokapäiväisiä muodostumia. Mutta tästä saattaa kehittyä viikkoja kestävä keskustelu, mikä jää ikäänkuin palkaksi paljon uhrautuneelle näyttämötoverille. Mutta heidän väsymättömyytensä ja luottamuksensa tulevaisuuteen kannustaa yhä uusiin ponnistuksiin. Heitä ei ole kuluneen 25-vuotistaipaleen ajalla lannistanut suuremmatkään kritikat, ei sanontavirheistä, sen paremmin kuin esitettävän näytelmän laadusta, sen sopimattomuudesta tai sopivaisuudesta työläiskatsomolle. Näyttämö on asettunut siihen varmaan uomaan, että sitä mukaa kuin katsomo kehittyy ja kasvaa, niin epäilemättä esityksetkin muuttuvat sen vaatimuksien mukaiseksi.

Kuluneet viimeiset viisitoista vuotta on näyttämömme jo voinut tarjota katsomolle lukuisia proletaaristen kirjailijoiden kirjoittamia näytelmiä, todellisia köyhälistön elämää kuvaavia näytelmiä ja myöskin *uuden proletaarisen taiteen* todellisissa luokkahengessä valmistettuja näytelmiä,

joita on luonut m.m. Neuvostoliiton kasvava proletaarinen kirjailijajoukko. Näillä esityksillä tekee näyttämöme työtä uuden suuren proletaarisen kulttuurin tunnetuksi tekemiseksi, siten lämmittäen ja mukaansa vetäen sekä samalla opettaen työläiskatsomoa.

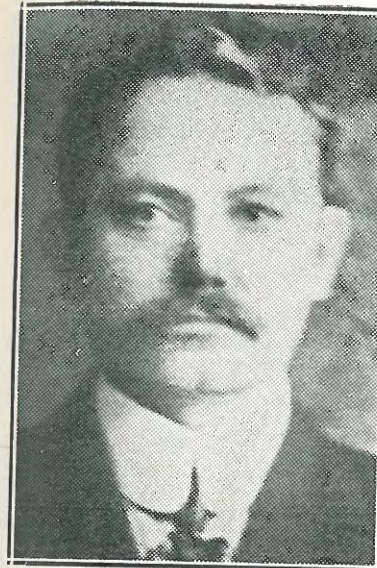
Lopuksi voimme sanoa, että suuri on ollut se työ, minkä uhraantuneet toverit ovat näyttämöillämme järjestömme kulttuurityössä suorittaneet kuluneen 25 vuoden aikana. Kymmeniksi tuhansiksi muodostuu se summa rahassa, minkä näyttämöme ovat koonneet esityksillään. Näin saaduilla varoilla on m.m. suomalaisen työväestön puolesta avustettu kokomaan varsinaista työväenliikettä, sen järjestäytymispyrkimyksiä, on oltu osallisena aineellisen avun annossa, lakko- y.m. joukkotaisteluissa. Myös kotimaan työväestön taisteluita ja tarpeita on järjestömme tukenut kymmenillä tuhansilla dollareilla. Oma yhteistoimintaamme on viety eteenpäin uusien suomalaisten työläisten vetämiseksi kulttuuritoimintamme yhteyteen. Tämä työ ei rajoitu yksinomaan näyttämötaiteen kehittämiseen, vaan ulottuu myöskin puhujien ja lausujien, kuin myöskin soiton ja laulun kehittämiseen, joiden edistämisen kautta proletaarista luokkakulttuuria voidaan yhä voimaperäisemmin keskuudessamme kohottaa.

Edellä sanotun perusteella rohkenen sanoa yhtenä järjestömme vanhimpana jäsenenä ja ikäänkuin koko järjestömme puolesta, että parhain sydämellinen, proletaarinen joukkokiitos seppelöiköön näiden paljon uhraantuneiden näyttämötoverien rinnat. Kokoontuessamme viettämään järjestömme 25-vuotisjuhlaa olkoon mielissämme varma tieto siitä, että se työ, jonka he ovat kuluneella 25-vuotistaipaleella suorittaneet, ei ole hukkaan tehtyä työtä. Se jatkuu elävänä voimana ja toimii aktiivisesti yhä kasvavan proletaarisen kulttuurin edistämistyössä ja vetää uusia joukkoja lakkaamatta järjestömme yhteyteen edistäen siten todellista suomalaisten raatajien yhteenliittämistyötä kautta laajan maan, proletaarisen kulttuurin vaikutuspiiriin ja sen kautta koko Canadian työväenluokan yhtenäisyyttä kohden.

SUOMEN SISÄLLISSODAN PAKOLAISET

KIRJ. J. W. AHLQVIST

JÄRJESTÖMME otti hyvin aktiivisesti osaa Suomen työväenliikkeen uudelleen rakentamiseen ja lieventäkseen sisällissodan seurauksia, sillä kolmen vuoden aikana keräsimme tähän tarkotukseen \$18,484.-72 — tästä on vielä poissa ne summat mitä naisten osastot keräsivät punaorpojen avustamiseksi — joten tahdon tässä kuvata erään niistä monista tapahtumista millä meidän "lahtarit" yrittivät toimintaamme häiritä.

Kuten muistetaan, joutui sisällissodan jälkeen pakenemaan Suomen rajojen ulkopuolelle tuhansia sisällissotaan sekä aktiivisesti puoluetoimintaan osaa ottaneita. Näin joutui

suuri määrä tovereistamme Neuvostoliittoon, Karjalaan, Ruotsiin, Norjaan ja joku määrä Tanskaankin.

Tukholmassa muodostettiin pakolaisille myötämielisten henkilöiden toimesta avustuskomitea, jonka puheenjohtajana oli Tukholman kaupungin pormestari Carl Lindhagen.

Toinen komitea muodostui varsinaisista pakolaisista, joka huolehti pakolaisten avustamisesta, toiminnan järjestämisestä pakolaisten kesken, sekä yhteyksien järjestämisestä kotimaassa olevien tovereiden kanssa, joten tästä muodostui huomattava maanalaisen toiminnan keskus. He julkaisivat hyvin toimitettua "Viesti"-nimistä lehteä. Pohjois-Ruotsissa toimitettiin myös "Revontulet" nimistä lehteä.

Tämän pakolaisten keskuskomitean sihteerialta A. Useniukselta saimme elok. 1919 kirjeen, jossa hän pyytää meitä järjestämään avustuseräyksen, selostaen kuinka huutavassa tarpeessa pakolaiset ovat, sekä miten varoja tarvittaisiin muuhunkin toimintaan. Toimeenpaneva komi-

tea käsitteli heti tämän pyynnön ja elok. 24 p. päätti lähettää osastoille vetoomuksen keräyksen toimeenpanosta, joka olisi jatkuvaa avustuksen antoa, joko viikottain, tai kuukausittain maksettavaa, päättyen vuoden loppuun. Tämä tuotti \$4,763.11.

Kuten ehkä sen aikuiset toverit muistavat, ei Canadasta saanut lähettää rahaa "vihollismaihin" ja Suomi laskettiin vihollismaaksi siitä asti kun saksalaiset kutsuttiin Suomeen. Kielto poistettiin vasta parin vuoden kuluttua.

Tilanteen tällä kannalla ollen, neuvottelimme Neuvostoliiton edustajan Ludvig O. A. Martensin ja Santeri Nuortevan kanssa, ja niin päätettiin rahat antaa heille, maksettavaksi Tukholmassa olevan Neuvostoliiton lähetystön kautta pakolaisten komitealle, josta on alkuperäinen kuitti tässä alempana nähtävänä.

RUSSIAN SOCIALIST FEDERAL
SOVIET REPUBLIC
BUREAU OF THE REPRESENTATIVE
IN THE UNITED STATES
OF AMERICA
DIPLOMATIC DEPARTMENT

IN REPLY PLEASE REFER TO FILE NO.

19
No.
ADDRESS:
WORLD'S TOWER BUILDING, 110 WEST 40TH ST.
NEW YORK

Olen vastaanottanut тов. J. Ahlquistilta neljän tuhannen kuudensadan viidenkymmenen dollarin suuruisen summan, toimitettavaksi Tukholmassa Ruossissa olevalle Suomen pakolaisten avustamiskomitealle josta tämä kuitti valiaikaisena todistuksena annetaan sillä ymmärryksellä että paluupostissa hankittaan nyt toimitetaan J. Ahlquistille kuitti tasta summasta edellämainitulta komitealta.
Washington, D.C. Tammikuun 27 p. 1920

S. Nuorteva,

Huhtik. 8 p. saimme ilmoituksen New Yorkissa olevan pakolaisten komitean edustajalta Anna Leppäseltä, että hän on saanut kirjeen Tukholmasta rahojen saapumisesta. Kirjeen tämä kohta on seuraava: "... Se Canadan S.S.J. lahjottama avustus tšekäläisten meikäläisten pakolaisten avustamiseksi tuli tänne viime helmikuulla. Santeri oli sen lähettänyt tänne konsulaatin välityksellä. Summa otettiin meille ja annettiin siitä konsulaattiin meidän kuitti. Mutta kun meillä oli tieto, että canadalaiset lahjottajatoverit tahtovat virallisen komitean puheenjohtaja, pormestari Lindhagenin allekirjottaman paperin siitä, että rahat ovat tulleet perille lahjoittajain aikomaan tarkoitukseen, niin hankittiin myös sellainen paperi, joka alkuperäisenä kappaleena seuraa tässä mukana.

"Pyydämme sinun lähettämään tuon Lindhagenin paperin asianomaisille canadalaisille, sekä mukana selityksen, että rahat on tulleet perille ja todella niiden huostaan, jotka ovat täällä pakolaisten avustamiseen pennejään pulittaneet ja yhä edelleen pakolaisten tarpeeseen pulittavat. Summan suuruus, jonka saimme, oli 20,079 Ruotsin kruunua."

Kuten Nuortevan antamasta kuitista näkyy, luovutettiin lähetystölle \$4,650.00. Loppusumma lähetettiin Tukholmaan myöhemmin.

Tämä keräys kiukutti meidän kotimaisia ja Canadassa olevia lahtari-sieluja siinä määrin, että keräyksemme annettiin ilmi Canadian hallitukselle, joka pani tutkimuksen toimeen.

Allekirjottanutta tuli hakemaan kaksi siviilipukuista poliisia, vaati minun tulemaan poliisitoimistoon. Täällä salapoliisiosaston johtaja Guthrie ja liittovaltion poliisilaitoksen edustaja Wallace, ottivat minut perinpohjaisen kuulustelun alaiseksi siitä, että olimme keränneet varoja "kapinallisille, joiden tarkoitus oli ja on, kumota Suomen laillinen hallitus". Näin on heille luotettavalta taholta ilmoitettu. Se on vastoin maan lakia.

Annettuani asiasta ne tiedot mitä katsoin tarpeelliseksi ja esitettyäni pankkikirjan todisteeksi, että rahat on jo lähetetty, ei he voineet tehdä mitään sen enempää, kuin saada minulta lupaus lähettää selostukseni Ottawaan.

Koska tämänkään keräyksen vaiheet eivät milloinkaan ole tulleet lahjottajien tietoon, niin liitän kopion Ottawaan lähetetystä selostuksesta kokonaisuudessa tähän, koska silläkin on historiallinen merkitys järjestömme toiminnasta ja suhteestamme sisällissodan seurauksiin.

TO THE COMMISSIONER,
Royal Canadian Mounted Police,
Ottawa, Ont.

27 Alcorn Ave.,
Feb. 19, 1920,
Toronto, Ont.

Dear Sir:—

I, the undersigned, was called by the Toronto Detective Inspector, Mr. Guthrie, to give information about the collection taken by the Finnish Organization. After I had given explanation of the nature of the fund and its purpose, I was requested to send to your Department a statement of the matter, which I promised to do.

I suppose you remember seeing in the newspapers that in Finland, 1918, the Government was taken over by the Trade Unionists and Socialists, in order to stop profiteering on food stuffs and other necessities of life. This action was taken by Labour, when thousands and thousands were at utmost starvation. This action was not approved of by the profiteers so they began to fight the Labour Government with force. They appealed to the German Kaiser for help, who sent to Finland 40,000 picked troops. The Labour Government and their troops were beaten and thousands took flight to Russia, Sweden, Norway and Denmark. Those who were unable to flee were made prisoners, of whom about 20,000 were executed, and about 12,000 were killed in prisons by starvation and unsanitary conditions, by the so-called White Government.

In Stockholm, 1918, a Committee was formed to help refugees, consisting of members of the Swedish Socialist Democratic Party, Trade Unionists, and prominent humanist individuals, among them the Mayor of Stockholm, acting as the Committee's Chairman. This Committee has done good work among the refugees with the money collected for this purpose.

In 1918—19, our members received letters from the refugees from Sweden and Norway, telling of the many miseries and hardships which they had gone through, and which still exist, appealing for help from us.

After careful consideration the Executive Committee of the Finnish Organization, of which I am secretary, decided on August 24, 1919, to send out lists to our Locals for voluntary contributions, for relief work among the Finnish refugees in Scandinavia. To date we have received \$4,748.11. (Time for collection to be closed, was Dec. 26, 1919.) We have sent to Stockholm to the Relief Committee on Jan. 26 \$4,650, through the American Finnish Export and Import Company, Inc., New York, to Mayor Lindhagen and the balance I think will be sent very soon.

As I have stated before, the money was collected for relief work, and was sent there for that purpose. In 1918, we collected over \$6,000 for relief work for Finland, which was sent there in Spring 1919.

When we decided to appeal to our members, we thought that we had the same privilege to help our Countrymen, as the Toronto "Star" for the Serbians, the "Globe" for the Armenians, or any other humane society which collects money for any other country. Finland has perhaps suffered by the War and German invasion, as much as any other country. We as workers naturally have sympathy for our suffering countrymen, and did not think we had done anything wrong in collecting money for their relief. We know that the report which you have received is from people who are antagonistic towards our work, and we are not surprised that you receive reports that try to misrepresent and put us on a black list.

The above is a short history of the reason for collecting the much questioned fund.

Yours respectfully,
J. W. AHLQVIST, Secretary,
Finnish Organization of Canada.

TAISTELU OIKEISTOVAARAA VASTAAN CANADAN SUOMALAISSA JÄRJESTÖS- SÄ JA CANADAN SUOMALAISEN SIIR- LAISVÄESTÖN YHTENÄISYYS

KIRJ. G. SUNDQVIST

VUOSINA 1930 ja 1931 käytiin Järjestössämme laajaa kamppailua oikeistovaaraa vastaan ja tämän taistelun yhteydessä jouduttiin Järjestötämme erottamaan joitakin pahimpia oikeistolaisia. Kun tilanteen muuttuessa nyt on noussut päiväjärjestykseen kaikkien työätekevien yhteisen taistelurintaman rakentaminen ja Järjestömme taholta on myöskin alettu kiinnittämään huomiota ja toimimaan yhteisrintaman aikaan saamiseksi Canadian suomalaisen siirtolaisväestön keskuudessa, niin heittävät vastustajamme meitä vastaan syytöksen, että olemme "kääntäneet kelkkaamme", että olisimme muka luopuneet

aikasemmin omaamastamme luokkataistelun kannasta. Ja koska osalla työläisistä ja joillakin Järjestömme jäsenilläkin on sellainen käsitys, että tämä oikeistovaaraa vastaan käyty taistelu Järjestössämme olisi ollut virheellinen, niin on syytä katsoa onko asia todella niin.

Työätekevien taisteluiden tulee aina pohjautua kulloinkin vallitsevaan konkreettiseen tilanteeseen ja järjestön, joka muodossa tai toisessa haluaa olla mukana ja edistää näitä taisteluita, tulee kyetä muuttamaan myöskin menettelytapojaan sikäli kuin muuttunut tilannekulloinkinvaatii.

Kolmannen sodanjälkeisen aikakauden saapuminen tapasi monet työläisten järjestöt, ei ainoastaan Canadassa vaan muissakin maissa, valmistautumattomina niihin uusiin olosuhteisiin ja uusiin tehtäviin jotka se asetti työätekevien suoritettavaksi. Ja monissa järjestöissä jouduttiin

käymään ankara sisäinen kamppailu niiden saattamiseksi alkaneen, ennenkuulumattoman laajan ja ankaran talouskriisin aiheuttaman kärjistyneen luokkien välisen taistelun vaatimuksia vastaaviksi järjestöiksi. Tässä suhteessa ei meidän järjestömme ollut missään poikkeusasemassa.

Päinvastoin. Vaikka CSJ. onkin aina lukeutunut Canadan työväenliikkeen vasemmistoon, vaikka sen riveistä on noussut monia uskollisia luokkataistelijoita ja vaikka Järjestömme onkin aina antanut aineellisen ja moraalisen kannatuksensa työläisten taisteluille, niin samalla kertaa Järjestö ei kuitenkaan järjestönä suoranaisesti osallistunut näihin taisteluihin. Ja tämä on juuri se mitä muuttunut tilanne kolmannen aikakauden saapuessa alkoi vaatimaan kaikilta luokkataisteluliikkeeseen lukeutuilta työläisten ja farmareitten järjestöiltä.

CSJ. on ollut ja on edelleenkin Canadan suomenkielisen siirtolaisväestön kansallinen kulttuuri- ja valistusjärjestö. Se rakentautuu suurelta osalta seuraelämän pohjalle ja kolmas aikakausi saavutti sen eristäytyneenä, ei ainoastaan maan varsinaisesta luokkataisteluliikkeestä, vaan myöskin suomenkielisen siirtolaisväestön laajoista perusjoukoista. Sen toiminnassa ilmeni sosialidemokratian peruja ja n.s. kapitalistisen "hyvän ajan" kuluessa oli sen riveihin tunkeutunut opportunistisia aineksia, jotka olivat mukana työväenliikkeessä vain nimellisesti ja mieluummin välttelivät luokkataistelua. Tilanteen muuttuessa tiukemmaksi kävi näiden aineiden taistelun välttäminen suoranaiseksi vastustamiseksi ja kun kärjistyvä luokkien välinen taistelu vaati jyrkkää käännettä Järjestön toiminnassa, niin nousivat nämä ainekset avonaiseen taisteluun käänteen suorittamista vastaan.

Järjestömme proletarisen jäsenistön suuri enemmistö kuitenkin omaksui terveen luokkataistelun kannan ja käsitti käänteen välttämättömyyden. Se nousi päättävään taisteluun näitä opportunistisia aineksia vastaan, pysyttääkseen järjestönsä sillä proletaraisella taistelun tiellä jota se oli koko aikasemman olemassaolonsa ajan kulkenut ja tehdäkseen sen kykeneväksi suorittamaan niitä lisääntyviä tehtäviä joita kiihtyvä luokkataistelu asetti kaikille työläisten ja vähävaraisten farmarien järjestöille.

Siitä kuin tämä oikeistolaisuutta vastaan käyty taistelu oli voimakkaammillaan on nyt kulunut 6 vuotta, joka on historiallisesti lyhyt aika, mutta silti riittävän pitkä osoittamaan, että tämä taistelu ei ainoastaan ollut oikeutettu vaan välttämätön. Tullakseen vakuutetuksi tästä tarvitsee vain katsoa missä ovat nyt ne oikeisto-opportunistisuuden huomattavimmat edustajat, jotka tämän taistelun yhteydessä jouduttiin erottamaan Järjestöstämme. Pintapuolisinkin silmäys työväenliikkeen kehitykseen Canadan suomalaisten keskuudessa kuluneiden vuosien aikana osoittaa, että tämä pikkujoukko, joka silloin alkoi vastustamaan muuttuneen tilanteen vaatimaa käänteen tekoa Järjestömme toiminnassa, on ajautunut yhä syvemmälle opportunistisuuden suohon. Työläisten harhaanjohtamiseksi

Torontossa kesäk. 6—10 päivään 1931 pidetyn edustajakokouksen edustajat.

he edelleenkin yrittävät esiintyä työväenliikkeen nimellä, mutta käytännöllisellä toiminnallaan palvelevat suurporvariston etuja työtätekevien pyrkimyksiä vastaan. He jarruttavat kaikin keinoin yhtenäisyyden aikaansaamista Canadian suomalaisen siirtolaisväestön keskuudessa, hyökkäävät jatkuvasti CSJ. ja yleensä kaikkia työläisten edistysmielisiä järjestöjä ja pyrkimyksiä vastaan. Varsinkin viimeaikoina on heidän äänitorvensa "Vapaa Sana" häärinyt erikoisen ahkerasti Suomen fasistiporvariston asioilla Neuvostoliittoa vastaan (jutut N.-Karjalan venäläistyttämisestä, tov. Gyllingin murhasta, huopatossuista jne.).

Voitaisiinko Järjestöstämme todellakaan kuvitella mitään sen alentavampaa kuin se, että se kulkisi tenhus-pekkoslaisen Vapaa Sanan ideologisessa vanavedessä? Tämä tosin on kaikkien mahdollisuuksien ulkopuolella, mutta se ei suinkaan tarkoita sitä, etteikö näiden oikeistolaisten johtajien pyrkimyksenä olisi ollut johtaa Järjestömme siihen samaan rämeikköön, jossa tapaamme heidät itsensä rämpimässä tänäpäivänä, jos Järjestömme jäsenistön valtava enemmistö ei olisi ajoissa tarttunut asiaan proletaarisilla kourillaan ja Kommunistisen puolueen johdolla asettanut sulkua heidän suunnitelmilleen.

Mutta vaikka taistelu oikeistolaisuutta vastaan onkin ollut välttämätöntä Järjestössämme ja on edelleenkin, niin se ei suinkaan tarkoita, etteikö tämän taistelun yhteydessä olisi tehty virheitäkin. Virheitä tehtiin ja huomattavin niistä oli se, että emme heti alussa osanneet panna riittävän suurta eroa näiden oikeistolaisten johtajien ja tavallisten rivijäsenten välille. Vaikka tämän taistelun yhteydessä pantiinkin toimeen laaja poliittinen keskustelu kaikissa Järjestömme osastoissa, niin siitä huolimatta emme läheskään aina riittävän perusteellisesti ja kärsivällisesti selostaneet kysymyksiä rivijäsenistölle, vaan erotimme näiden johtajien mukana järjestöstä myöskin jäseniä jotka epäilemättä olisimme voittaneet luokkataistelun puolelle, jos olisimme osanneet heihin suhtaantua oikealla tavalla. Näin emme onnistuneet täydellisesti eristämään näitä johtajia joukoista ja työläisjoukkojen keskuudessa vallinneesta nopeasta radikalisoitumisesta huolimatta emme onnistuneet poistamaan Järjestöstämme sitä eristäytyneisyyttä josta se oli kärsinyt jo aikasemmin, vaan kärsii se siitä edelleenkin. Ollen se yksi Järjestömme perusheikkouksia, kuten yhdestoista edustajakokous niin elävästi osoitti.

Tämä eristäytyminen ja karsinoituminen on läheisessä yhteydessä yhteisen taistelurintaman rakentamisen kanssa, sillä kyetäksemme rakentamaan yhtenäisyyden Canadian suomalaisten työläis- ja farmarijoukkojen ja kaikkien vähävaraisten kesken on meidän kertakaikkiaan voitettava nämä Järjestössämme ilmenevät heikkoudet. Mutta joka selittää tämän Järjestömme taistelun eristäytyneisyyden voittamiseksi ja yhtenäisyyden aikaansaamiseksi merkitsevän luokkataistelusta luopumista tai jotain yleistä suunnan muutosta Järjestömme taholta, niin hän joko tahallaan

tai tietämättään selittää kysymystä virheellisesti. Kysymys yhteisrintaman muodostamisesta ei suinkaan ole mikään eilispäivän keksintö tai joku uusi syötti työläisten kannatuksen kalastamiseksi, kuten joltakin taholta pyritään työläisille uskottamaan, vaan on Järjestömme taholta kiinnitetty huomiota tähän kysymykseen jo aikasemminkin.

"Työläisten taistelu taloudellisten vaatimusten puolesta ja taloudellista orjuuttamista vastaan on saanut kapitalistiluokan ja heidän valtionsa taholta aikaan yhä kiihtyvän ja fasistisoituvan terrorin myöskin poliittisella alalla. Työläisten poliittisten oikeuksien rajoittaminen ja kokonaan poistaminen kehittyi vinhaa vauhtia. Poliisiterrori ja muu poliittinen sorto kohdistuu varsinkin Canadian ulkomaalaisyntyisiin työläisiin, joita joukottain teljetään vankiloihin ja karkoitetaan maasta."

"Tällaisessa tilanteessa käy työläisten ja köyhien farmarien syvistä pohjajoukoista lähtevän, laajan, yhteisen taistelurintaman luominen kapitalismin raakaa taloudellista ja poliittista sortoa vastaan päivän polttavaksi tehtäväksi, jota myöskin Canadian Suomalaisen Järjestön ja koko Canadian suomenkielisen raatajaväen on osaltaan kaikin voimin suoritettava." (Yhdeksännen edustajakokouksen päätöslauselmasta kesäk. 1931.)

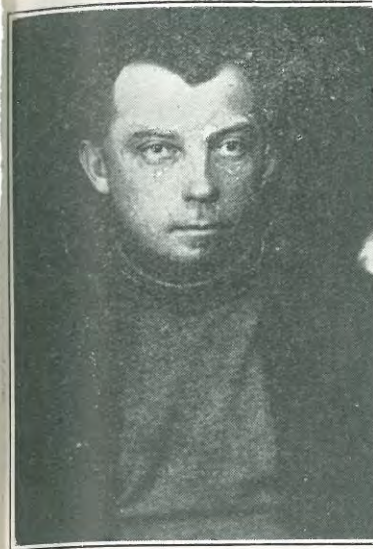
Tämä osoittaa, että jo silloin kun taistelu oikeistovaaraa vastaan oli voimakkaammillaan kiinnitettiin Järjestömme taholta samalla vakava huomio yhtenäisen taistelurintaman muodostamisen välttämättömyyteen. Joskaan työskentely yhteisrintaman muodostamiseksi ei vielä silloin saanut sitä kantavuutta joka sillä tällä kertaa on. Vasta viime kesänä pidetty Kolmannen Kansainvälisen VII maailman kongressi lopullisesti viitoitti kaikkien maiden työtätekeville tien yhtenäisyyteen, osoittaen konkreettisesti, että ainoastaan yhdistynein voimin kykenevät työläiset puolustautumaan kapitalistien jatkuvia hyökkäyksiä vastaan työtätekevien elintason edelleen polkemiseksi, estämään fasismin valtaannousun ja turvaamaan rauhan sekä valmistautumaan lopulliseen hyökkäykseen kapitalismin kukistamiseksi. Todeten samalla konkreettisten saavutusten perusteella, että tällaisen kaikkien työtätekevien, vähävaraisten ja riistettyjen kansankerrosten yhtenäisen taistelurintaman muodostaminen on mahdollista oikeita menettelytapoja seuraamalla, koska kaikkien näihin kansankerroksiin lukeutuvien taloudelliset ja poliittiset edut ovat samat, huolimatta siitä mitä kansallisuutta, puolueväriä tai uskonnollisuutta he lienevätkään.

Tämän jälkeen on yhteisrintamaliike voittanut nopeasti alaa. Kaikki edistysmieliset työläisten ja farmarien järjestöt sekä edistysmieliset yksilöt vanhoillisissakin järjestöissä ovat omaksuneet yhteisrintaman muodostamisen ja työskentelevät sen saavuttamiseksi. Niinpä CSJ:n taholtakin on

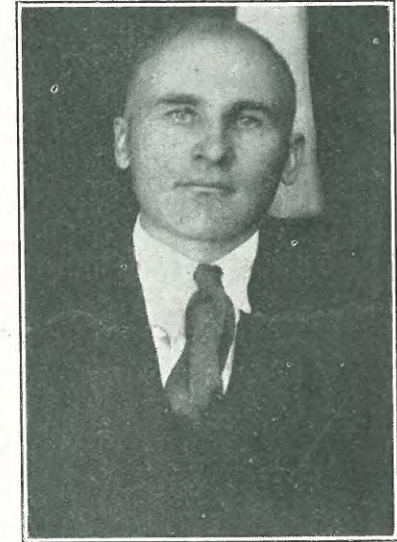
viimeaikoina kiinnitetty enemmän huomiota tälle kysymykselle. Viime syksynä pidetty Järjestömme yhdestoista edustajakokous kiinnitti päähuomiionsa juuri yhtenäisyyden aikaansaamiseen, sen hyväksymässä julistuksessa ja päätöslauselmassa kutsutaan koko Canadian suomalaista siirtolaisväestöä yhtenäiseen tiiviiseen taistelurintamaan siedettävämpien elin- ehtojen, kansanvaltaisten (puhe-, paino-, kokoontumis- ja järjestäytymis- ym.) oikeuksien ja rauhan puolesta.

Pyrkimys yhtenäisyyden aikaansaamiseksi voittaa alaa Canadian suomalaistenkin työläis- ja farmarijoukkojen keskuudessa. Mutta tällä pyrkimyksellä on myöskin jarruttajansa ja vastustajansa suomalaistenkin keskuudessa, kuten kaikilla muillakin edistysmielisillä virtauksilla, joiden tarkoituksena on kansan pohjakerrosten taloudellisen ja yhteiskunnallisen aseman parantaminen. Ja jos me pysähdymme katsomaan ketä ovat ne jotka nyt kiivaimmin vastustavat tätä yhtenäisyyttä, niin me huomaamme heidän olevan juuri niitä samoja yksilöitä jotka aikaisemmin olivat järjestössämme ja kynsin hampain vastustivat käänteen aikaansaamista Järjestömme toiminnassa. Juuri ne samat oikeisto-oppunistiset johtajat, jotka tulivat erotettua Järjestöstämme oikeistovaaraa vastaan käydyn taistelun yhteydessä ovat nyt kiivaimpia yhtenäisyyden vastustajia. Tämä osoittaa, että nämä ainekset eivät ole oppineet mitään näiden kuluneiden vuosien aikana, ei ainakaan mitään sellaista joka edistäisi työtekevien pyrkimyksiä. He osottautuivat työtekevien luokkataisteluliikkeen luopioiksi oikeistovaaraa vastaan käydyn taistelun aikana ja kaikki edistysmieliset työläiset ja farmarit tuomitsevat heidät sellaisina niin kauan kuin he vastustavat yhtenäisyyden aikaansaamista.

Mutta kaikesta jarrutuksesta ja vasta-agitatsioonista huolimatta selviää yhteisrintaman välttämättömyys yhä laajemmille työläis- ja farmarijoukoille. He näkevät entistä selvemmin yhteistoiminnassa ainoan keinon elinehtojensa turvaamiseksi ja ovat valmiit hyväksymään sen. CSJ:n tehtävänä on organisoida tämä yhtenäisyyden kaipuu Canadian suomalais-ten työläisten ja farmareitten keskuudessa eläväksi todellisuudeksi. Tässä tehtävässä on Järjestöllämme apunaan 25-vuotisella toimintatapaleellaan saavuttamansa monipuoliset kokemukset ja luokkataistelun asialle uskollinen proletaarinen jäsenistömme tulee epäilemättä ennen pitkää löytämään oikeat toimintamuodot tämän yhtenäisyyden toteuttamiseksi.

ABRAHAM RAHIKAINEN

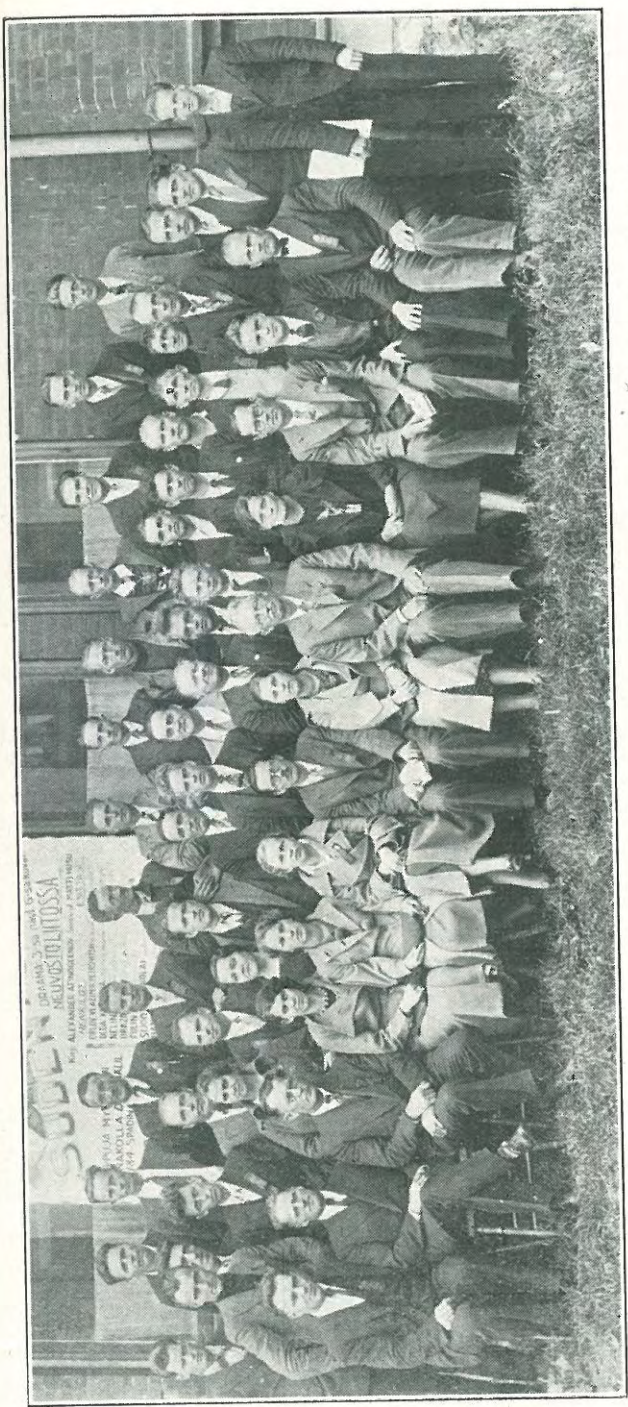

JOHN NIISILA

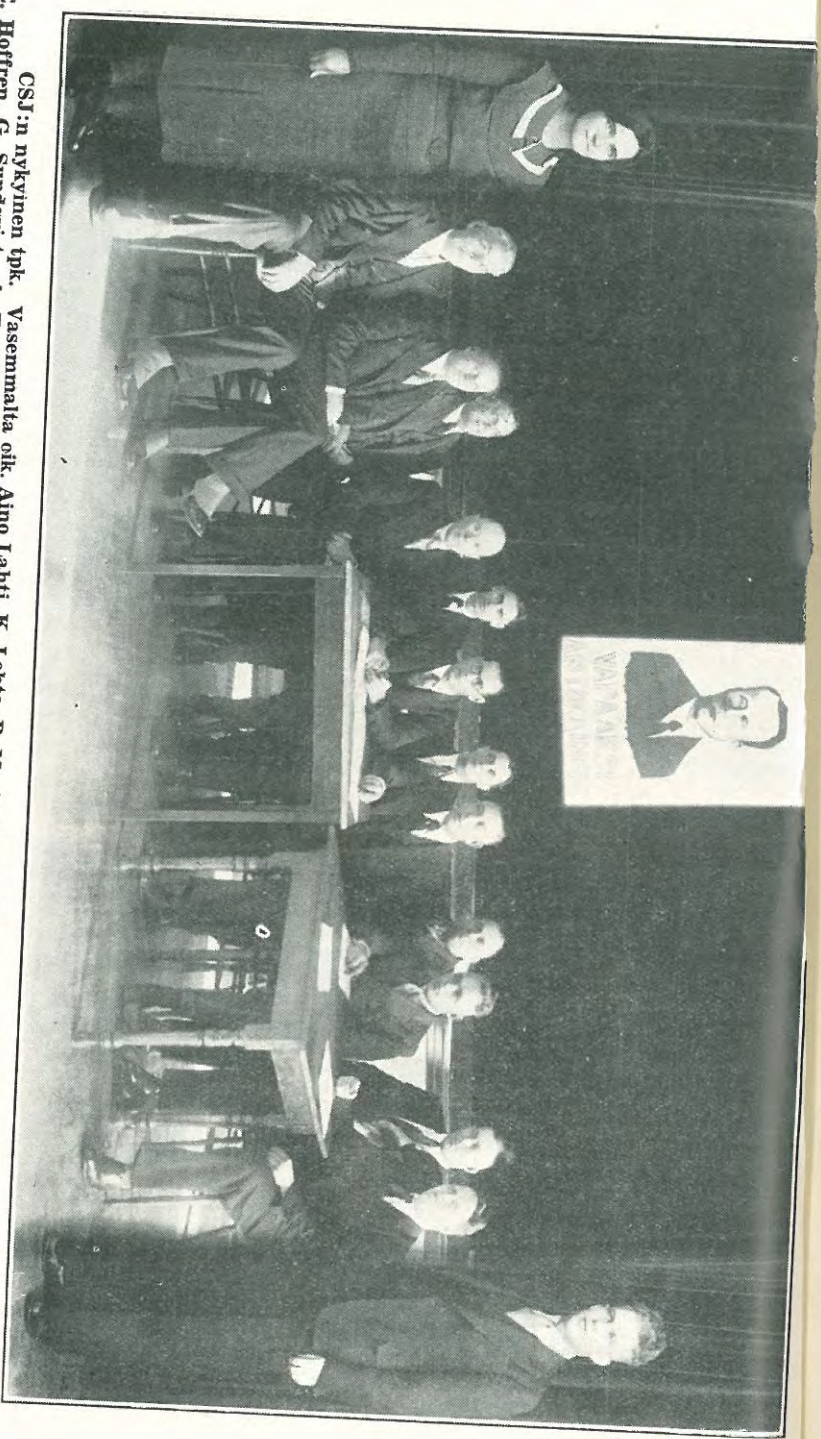
Rouynin osaston aktiivisia jäseniä, jotka ovat nyt suorittamassa heille tuomittua 2 vuoden kuritushuonerangaistusta St. Vincent du Paul kuritushuoneella Montrealissa, osallistumisensa takia Norandan kaivostyöläisten lakkotaisteluun.

Kurssilaiset ohjaajineen, etelä-Ontarion alueen opintokursseilla syksyllä 1932.

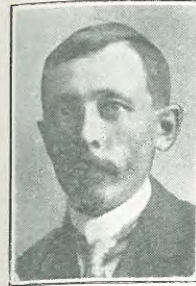
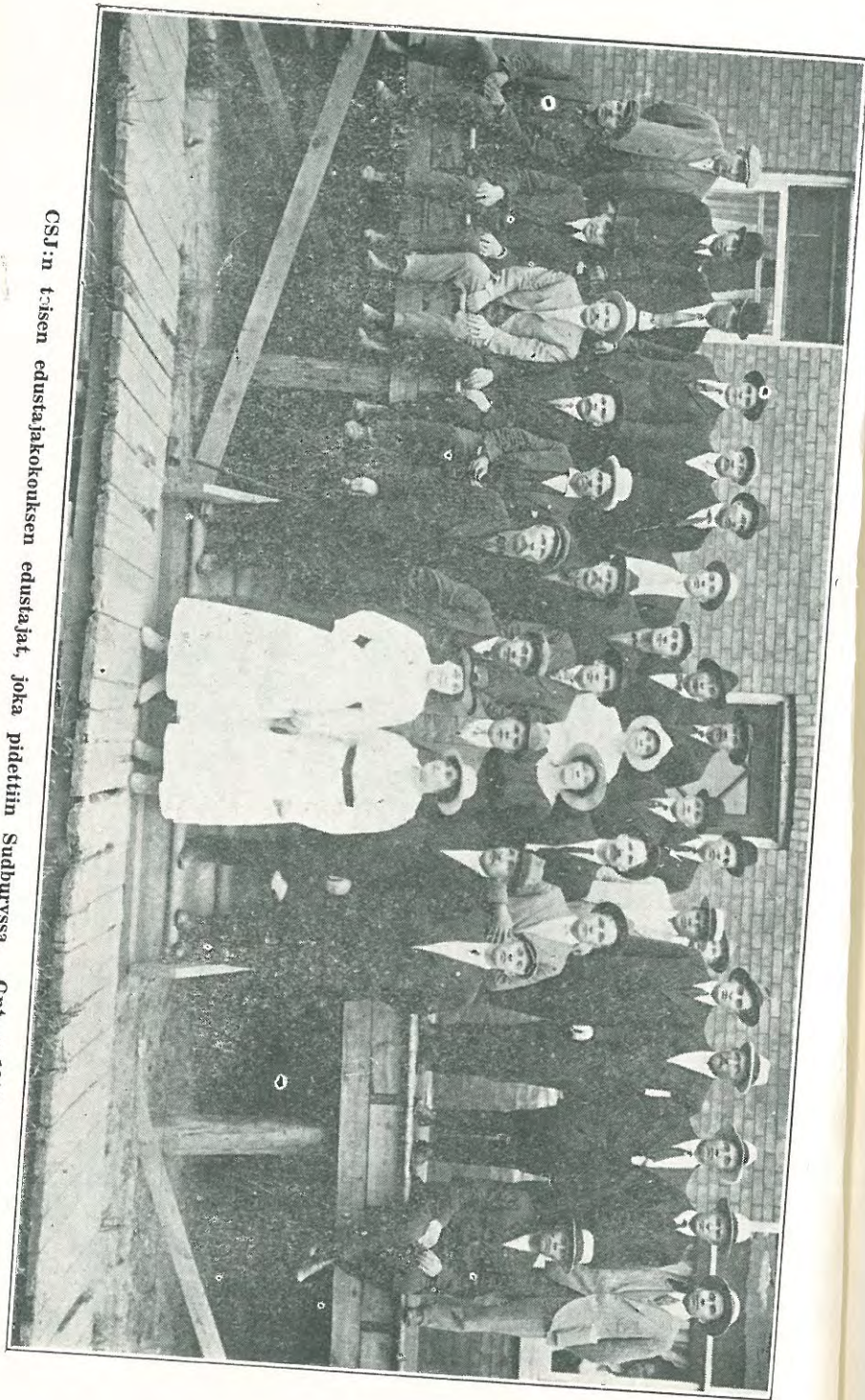

Toron'ossa syyskuun 28 päivästä lokak. 3 päivään 1935 pidetyn edustajakokouksen edustajat

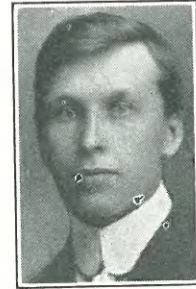

OSJ:n nykyinen tpk. Vasemmalla oik. Aino Lahti, K. Lehto, P. Wirtanen, A. Toivanen (knuoli jouluk. 28 p. 1935), E. Pirttinen, E. Hoffren, G. Sundqvist, A. Tervola, K. Salmi, P. Pirkkanen, W. Eklund, L. Mäkelä, L. Tekala ja P. Siren.

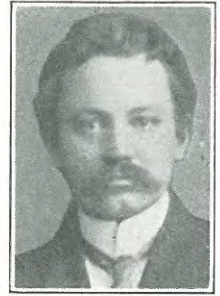
CSJ:n 14:n edustajakokouksen edustajat, joka pidettiin Sudburyssa, Ont., v. 1918.

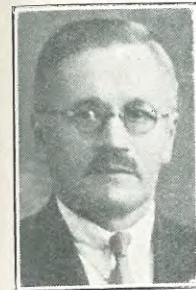
J. F. LAHTI
CSJ:n ensimmäinen
sihteeri, syyskuusta
1911 kesäk. loppuun
1912.

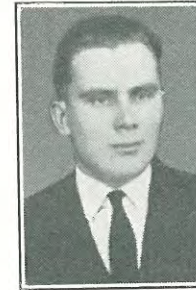
W. SALLA
Järj. sihteeri heinä-
kuusta 1912, saman
vuoden loppuun.

J. W. AHLQVIST
Järj. sihteeri v. 1913
alusta helmik. lop-
puun 1920.

P. KATAINEN
Järj. sihteeri maalis-
kuusta 1920 tammi-
kuun loppuun 1921.

A. T. HILL
Järj. sihteeri helmi-
kuusta 1921 touko-
kuuhun 1924 ja huh-
tikuusta 1926 huhti-
kuun loppuun 1929.

S. G. NEIL
Järj. sihteeri touko-
kuusta 1924 touko-
kuuhun 1925.

ALF. HAUTAMÄKI
Järj. sihteeri touko-
kuulta 1925 maalisk.
loppuun 1926.

JOHN WIRTA
Järj. sihteeri touko-
kuulta 1929 loka-
kuulle 1930.

G. SUNDQVICT
Järj. nykyinen sih-
teeri, lokak. 1930.

Osa Tn. Liiton Beaver Laken osaston jäsenistä.

Työläisnaisten Liiton jäseniä Port Arthurissa 10 vuotta sitten.

Long Laken osaston johtokunta v. 1936.

Albertan aluetoimikunta. Sseisomassa vasem. oik.: Chas. Raunio ja Matt Porttiin. Istumassa: C. F. Anderson, M. J. Harju ja Chas. Klind.

Toronton osaston kuoro ja soittokunta.

Toronton osaston johtokunta v. 1935

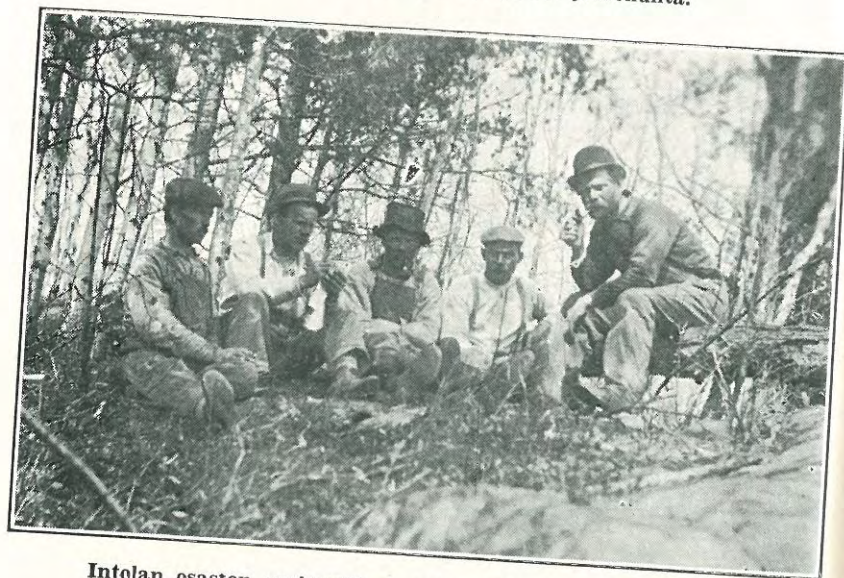
Länsi-Ont. Aluecimikunta. Vasem. oik. seisomassa: B. Berglund ja E. Salin. Istumassa: Hilda Hillman, A. Luoto, O. Selkämaa ja S. Kivipelto.

Port Arthurin osaston lapsiorkesteri ja ohjaaja G. Wikström.

Vancouverin osaston nykyinen johtokunta.

Intolan osaston ensimmäinen johtokunta, maaliskuulla 1912.

Nelalun osaston perustavia jäseniä, toukokuulla 1908.

Beaver Laken osaston nykyinen johtokunta.

Toronton kansainvälisen sosialistisen sunnuntaikoulun oppilaita ja opettajia talvella 1914—15, joukossa monta suomalaisten lasta.

Etelä-Ont. Alueoimikunta. Seisomassa vasemm. oik.: Y. Tamminen, K. Kujanpää, F. Piirto ja N. Ranta. Istumassa: Elsa Simenen, P. Mertanen ja Lauri Lahtinen.

Työläisnaisten Liiton jäseniä Sointulassa, B. C.

Järjestönuoria South Porcupinessä tänäpäivänä.

Lapin osaston järjestönuoria tänään.

Alppilan osaston järjestönuoria tänään.

Pioneerien vappukulkue Sointulassa 1932.

Tämän päivän järjestönuoria
Rouynissa.

Pioneereja Windsorissa 1930.

Kesän nautintoja, sukellusteline
Timminsin osaston juhlakentällä.

Työläisnaisten Liiton Kaministiquian
osaston jäseniä ja varhaisnuorisoa.

Nucrisoliittolaisia Coteau Hillissä, Sask.

CSJ:n Pchjois-Ontarion aluejuhlilla,
Timminsin osaston kentällä.

Sault Ste. Marien osaston johtokunta
v. 1936.

Pioneereja ohjajineen Montrealissa.
1932.

Meadow Portage, Man., osaston haa-
lille kesäkuulla 1935 työtä tai avus-
tusta vaatimaan kokoontuneita työ-
läisiä ja farmareita.

Voimistelijoita Webster's Cornersissa, B.C.

South Porcupinen suomalaiset työ-
läiset asemalla hyvästelemässä Neu-
vosto-Karjalaan meneviä tovereitaan
v. 1933.

Työläisten osuuskauppa Kirkland Lakella.

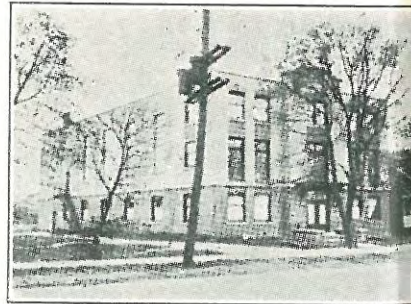
Lakossa olevia metsätyöläisiä kesällä 1933, taustalla Nipigon osaston haali.

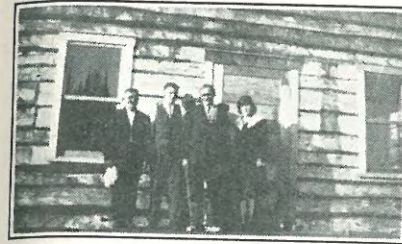
Kämppä, jossa CSJ:n Rouynin osasto perustettiin v. 1927. Edustalla toverit Martha ja Jaakko Rutanen, jotka ovat sen jälkeen siirtyneet Neuvosto-Karjalaan.

Ebyn osaston perustavan kokouksen osanottajat 1-5-35.

Toronton osaston kokoushuoneisto, Don haali.

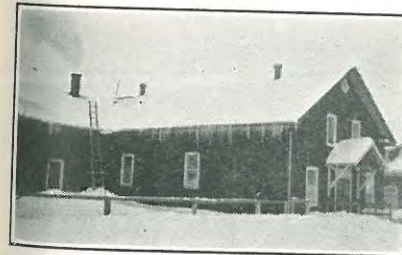
Pyne Townshipin osaston ensimmäinen johtokunta v. 1929 lokakuussa.

Rosegroven osaston jäsenistöä kokoushuoneensa edustalla.

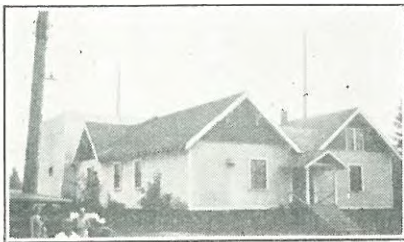
Vancouverin osaston kokoushuoneisto, Clinton haali.

South Porcupinen osaston kokous- ja toimintahuoneusto talviasussaan.

Beaver Laken osaston toimintahuoneusto.

Webster's Cornersin osaston haali.

Thorhild'n, Alta., osaston kokoushuone ja osa jäsenistöä.

Long Laken osaston haali.

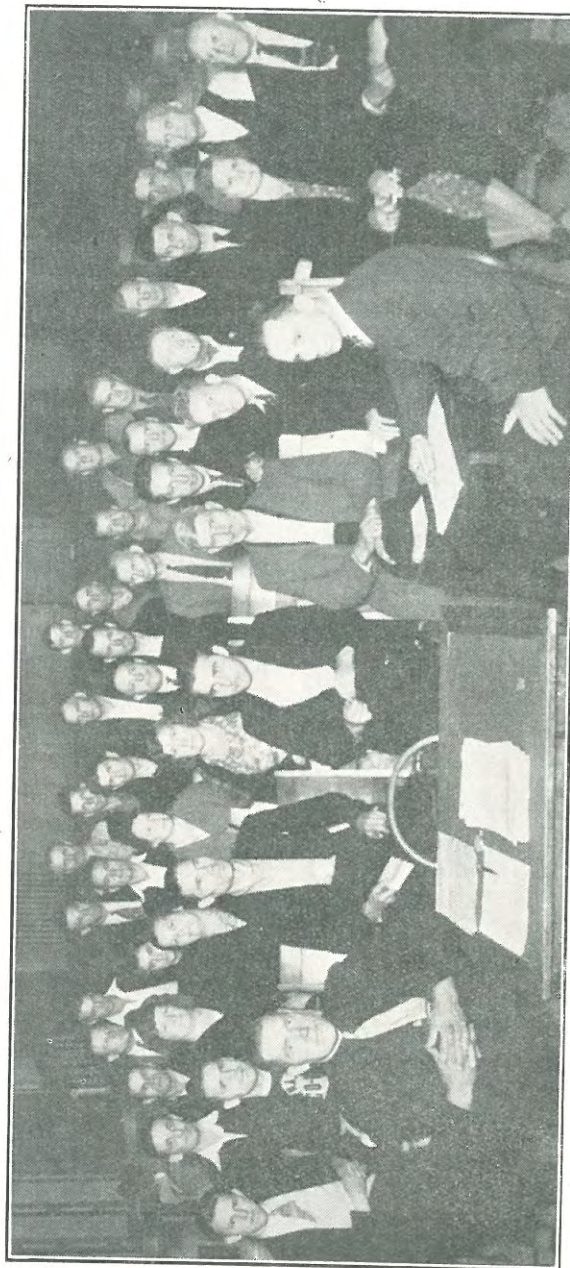
Cennaught Station osaston nykyinen haali.

Osa Lapin osaston jäsenistä kokoushuoneensa edustalla.

Kamin'stiquian osaston kokous- ja toimintahuoneisto.

Länsi-Ontarion alueen edustajakokous Port Arthurissa elck. 28 ja 29 p:nä 1935.

CANADAN SUOMALAINEN JÄRJESTÖ PUUTAVARATYÖLÄISTEN JÄRJESTÖÄ RAKENTAMASSA

KIRJ. K. SALO

TUNTEMUKSENI Canadian Suomalaiseen Järjestöön nähden rajoittuu viimeiseen kahdentoista vuoden aikaan, jonka ajan olen ollut Canadassa ja siis tilaisuudessa seurata sen toimintaa.

Saavuttuani vuoden 1923 lopulla Canadaan ja löydettyäni työpaikan Ontariossa, Algomalinjan metsäkämpillä, jouduin heti tekemään sen havainnon, että metsä- ja yleisesti puutavaratyöläiset itä-Canadassa olivat melkein kokonaan järjestymättömiä. Algoman kämpillä ja Sault Ste. Mariessa, joka oli ja on edelleenkin Algoman alueen metsätyöläisten keskuspaikka, puhuttiin työläisten keskuudessa joku vuosi

sitten olleista voimakkaista järjestöistä, IWW:stä ja OBU:sta, joista käytännöllisesti katsoen ei ollut kuin muisto jälellä. Mitään järjestämistyötä ei kämpillä tehty minkään union toimesta, eikä sitä tehty myöskään Sault Ste. Mariessa, mikäli taloudellinen järjestäytyminen on kysymyksessä.

Keväällä 1924 siirryin pohjois-Ontarion paperipuukämpille. Näillä kämpillä työskennellessäni tapasin ensikerran puutavaratyöläisten järjestäjiä. Sault Ste. Mariessa pidetty, puutavaratyöläisten järjestämiskysymykseen kiinnostuneiden Suomalaisen Järjestön jäsenten ja itse järjestön myötävaikutuksella ja aloitteesta pidetty konferenssi, joka tunnetaan Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton nykyisen toimintakauden ensimmäisenä edustajakokouksena, oli tehnyt alustavat suunnitelmat puutavaratyöläisten järjestämiseksi taistelujärjestöön. Olikin jo välttämättömä lähtöä rakentamaan puutavaratyöläisten järjestöä uudelleen, sen

jälkeen, kun se oli OBU:n hajaannuksessa tuhoontunut. Yleinen hyökäys työpalkkoja vastaan oli alkanut. Palkat olivat pudonneet jo lähes puolella siitä, mitä ne olivat kaksi kolme vuotta sitten. Työläiset, varsinkin Suomesta luokkasodan jälkeen tulleet, vaikka kaipasivatkin järjestöä ja järjestynyttä toimintaa, eivät löytäneet jyrkästi karsinoituneessa ja poliittisen toiminnan tuomitsevassa IWW:ssä kaipaamansa järjestön vastinetta.

Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton rakentaminen pantiin alulle suomalaisen taholta itä-Canadassa. Mutta vaikka suomalaiset muodostivatkin huomattavan osan, varsinkin Ontarion metsäkämpillä työskentelevistä työläisistä ja vaikka suurella joukolla olikin enemmän tai vähemmän kokemusta järjestötoiminnasta Suomessa, oli kuitenkin välttämätöntä järjestämistyön menestykselle saada tukea ja ohjausta joltakin jo olemassa olevalta ja laajemman kokemuksen ja vaikutuksen omaavalta järjestöltä. Sellainen järjestö oli Canadian Suomalainen Järjestö.

Liityin vuonna 1924 Suomalaiseen Järjestöön pohjois-Ontariossa. Tällöin tulin ensikerran omakohtaisesti toteamaan, että Suomalainen Järjestö oli pannut koko järjestökoneistonsa työskentelemään edistääkseen puutavaratyöläisten järjestämistä. Osastoille annettiin keskuksen taholta ohjeet niinkutsuttujen toiminnankomiteoiden perustamisesta sellaisista osaston jäsenistä, jotka ovat metsätyöläisiä tai ainakin tuntevat mainittua työalaa ja määriteltiin, että näiden komiteain tehtävänä tulee olemaan puutavaratyöläisten järjestäminen, yksityisten jäsenten hankkiminen ja osastojen perustaminen.

Näitä toiminnan komiteoita perustettiin useimmilla paikkakunnilla ainakin pohjois-Ontariossa ja monissa tapauksissa, kuten siinäkin missä olin mukana, muodostui noista komiteoista paikallisten unioniosastojen perustus. Suomalaisen Järjestön järjestäjät toimivat samalla unionijärjestäjinä ja antoivat kaikella tavalla apuaan unionin rakentamisessa. Järjestömme lehti Vapaus teki agitatsioonityötä järjestämistyön edistämiseksi. Vaikka järjestämistyö ei edistynyt ilman vastuksia, vaikka järjestömme jäsenistö ei aina ymmärtänyt oikein sille asetettua tehtävää puutavaratyöläisten järjestämisessä, niin on kuitenkin sanottava, että alusta asti järjestömme kokonaisuudessaan otti oikean asenteen ja näytteli ratkaisevaa osaa unionin rakentamisessa.

Mitä osaa Suomalainen Järjestö on myöhemmin näytellyt Canadian Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton edelleen voimistuttamisessa ja sen johtamien lukuisten taistelujen avustamisessa, ei voi tarpeeksi laajasti ja yksityiskohtaisesti tällaisen kirjoituksen puitteissa selostaa ja siksi tyydyn tuomaan esiin vain muutamia esimerkkejä.

V. 1926 kevättalvella pohjois-Ontariossa käydylle metsätyöläisten lakolle — joka lakko oli ensimmäinen ja myöskin menestyksellinen taistelu, mitä on käyty Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton johdolla, antoi järjes-

tömme tehokasta tukea, hankkimalla järjestäjiä ja organisoimalla järjestön osastot varojenkeräyskampanjaan.

Vieläkin selvemmin tuli Suomalaisen Järjestön avun ja tuen merkitys näkyviin 1926 syksyllä käydyssä Thunder Bayn metsätyöläisten lakossa ja sen valmisteluissa. Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton jäsenenä ja järjestäjinä ollen toimivat Suomalaisen Järjestön jäsenet kiertävinä lakon järjestäjinä, järjestömme osastojen antaessa kaikin muodoin tehokasta ja arvokasta apua. Tällä tavoin valmistuttua puhkesi lakko voimakkaana, mutta samalla laajaa kannatusta kysyvänä. Osallistuihan lakkoon noin 2,500 työläistä ja myöhemmin lakon kestäessä eri paikkakunnilta laahatut rikkurilaumat lisäsivät ruokittavien määrää.

Erikoisen arvokkaan työn suoritti Suomalainen Järjestö, sen osastot ja jäsenistö tämän lakon aikana. Järjestömme lehti Vapaus lahjoitti 500 dollaria, osastot ja yksityiset jäsenet hankkivat tuhansissa dollareissa laskettavan summan aineellisia varoja, sekä suorittivat yhdessä lehtemme Vapauden kanssa laajaa agitatsionia lakon hyväksi.

Myöhempi järjestömme historia, mikäli Puutavaratyöläisten Teollisuusliitto, puutavaratyöläiset ja heidän taistelunsa ovat kysymyksessä, on edellämainittujen toistamista. Kuitenkaan en saata olla muutamalla sanalla mainitsemasta kokemuksistani siltä ajalta, jolloin toimin Canadian Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton sihteerinä.

Kun jouduin ottamaan tuon edellämainitun sihteerin tehtävän vastaan 1932 keväällä, vallitsi tilanne, jolloin metsätyöt olivat melkein kokonaan pysähdyksissä. Melkein poikkeuksetta olivat union jäsenet kykenemättömiä maksamaan jäsenmaksujaan ja union täytyi etsiä ansiokoineja säilyttääkseen järjestökoneistonsa sitä uhkaavalta hajaannukselta. Tällaiseksi toiminnaksi omaksuttiin välillisesti valistuksellinen toiminta ja union suomenkielisen lehden "Metsätyöläisen" levittäminen y.m. Nämä toiminnan muodot olivat myöskin pääasiallisimpina union varojen hankintakeinoina.

Ellei Suomalainen Järjestö olisi suhtaantunut niin toverillisesti ja avuliaasti kaikkiin kamppailuihimme ja toimintaamme yleisesti, olisi vaikeudet olleet paljon suuremmat. Nyt olivat kuitenkin SJ:n osastojen haalit union käytettävässä, SJ. osastot ja Vapauden asiamiesverkosto toimivat "Metsätyöläisen" levittäjinä ja kaikin tavoin ojensivat SJ. osastot auttavan kätensä. Kun sitten metsätöiden jossakin määrin vilkastuttua, alkoi union voimakas nousukausi, voi SJ. ja sen jäsenistö ilolla todeta, että se oli ollut tehokkaalla tavalla mukana, ei vain perustamassa uniota, mutta auttamassa sitä selviytymään sitä kohdanneista vaikeuksista.

Samalla tavoin, kun edelläkerrottujenkin taistelujen aikana, on SJ. ollut mukana auttamassa viimeaikaisten metsätyöläisten katkerien taistelujen voittoon saattamista, joista kuitenkin useat on väkivaltaisain keinoin murrettu. Paremmiin kuin koskaan ennen on Vapaus, joka ansaitsisi

oman lukunsa, palvellut metsätyöläisten asiaa, tehnyt heidän taistelujaan ja järjestöään tunnetuksi, mobilisoinut laajoja joukkoja taistelevien metsämiesten tueksi ja myöskin pyrkinyt osoittamaan tietä, Kominternin viitoittaman suunnan mukaisesti, kaikkien puutavaratyöläisten ja samoin kaikkien alojen työläisten yhtenäisyyteen, joka nyt, fasismin ja sodan läheisesti uhatessa, on tärkeämpi kuin milloinkaan ennen.

Suomalainen Järjestö, jolla on kaunis ja arvokas historia takanaan työläisten taloudellisten taistelujärjestöjen rakentamisessa, erikoisestikin juuri Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton rakentamisessa, tulee olemaan kaikin voiminensa mukana työtätekevien joukkojen yhtenäisen rintaman rakentamisessa kansojen kulttuurillisia saavutuksia, demokraattisia oikeuksia ja koko olemassaoloa uhkaavaa raakalaisuutta, fasismia ja sotaa vastaan. Se tulee puolestaan poistamaan kaikki esteet, mitkä ovat työtätekevien etujen puolustamista varten muodostettavan yhtenäisyyden saavuttamisen tiellä.

—oOo—

VUOSIEN VARRELTA

KIRJ. G. SUNDQVIST

CSJ. ja työtätekevien taistelurintaman muodostuminen

25 VUOTTA on historiallisesti varsin lyhyt aika, mutta siitä huolimatta on CSJ:llä tällä toimintakaudellaan takanaan jo monta eri vaihetta. Sillä on ollut suoranaiset järjestölliset yhteydet kaikkien niiden työläisten poliittisten puolueiden kanssa, jotka tällä ajalla ovat vaikuttaneet työläisten ja köyhien farmarien liikehtimisiin ja jotka ovat kiinteitä askeleita siinä kehityksessä joka on johtanut työtätekevien luokkavoimien nykyiseen järjestelyyn Canadassa. Ja nämä yhteydet näiden eri puolueiden ja järjestömme välillä eivät suinkaan rajoitu yksinomaan aineelliseen kannatukseen järjestömme taholta näille puolueille. Päinvastoin CSJ. ja sen osastot eri puolilla maata ovat olleet huomattavia tekijöitä suoranaisesti näiden puolueiden muodostamisessa.

Edellä on jo kerrottu järjestömme muodostumisen tapahtuneen samanaikaisesti yhtenäisen sosialidemokraattisen puolueen muodostumisen kanssa ja että ne osastot jotka muodostivat alkuun CSJ:n olivat myöskin huomattavia tekijöitä tämän puolueen muodostamisessa. Ja jo ennen yhtenäisen järjestön muodostumista suomalaisten keskuuteen olivat suomalaiset osastot huomattavia tekijöitä Canadian Sosialistipuolueessa ja Sosialistisessa liitossa (Socialist Federation).

Osotukseksi siitä, millä tavalla tätä puolueen rakentamista järjestöme alkuaikoina suoritettiin, voisi osastojemme senaikaisista pöytäkirjoista ja muista asiapapereista saada monia kuvaavia tapauksia, jotka tänäpäivänä voivat näyttää huvittaviltakin. Ja koska ne ovat tavallaan mielenkiintoisia, niin esitämme tässä pari kohtaa Toronton Suomalaisen Seuran pöytäkirjasta vuodelta 1905, siis 6 vuotta ennen järjestöme muodostamista. Mutta ennen kuin nämä lainaukset voidaan käsittää, on tässä mainittava, että Toronton Suomalainen Seura (nykyisen osaston varsinainen edeltäjä) perustettiin syyskuulla 1902 ja vähän myöhemmin perustettiin Toronton suomalaisten keskuuteen raittiusseura Taimi. Nämä kaksi järjestöä yhtyivät kesäkuussa 1905 ja näiden järjestöjen ensimmäisen yhteisen kokouksen pöytäkirjassa kesäk. 4 p. 1905, on seuraava kohta:

“Seurain yhtymis välipuheen mukaan tulee Liitosta yhtyä 15 jäsentä Canadian Sosialistipuolueeseen, ollakseen Liitto näiden kautta yhteydessä mainitun puolueen kanssa.

“Ryhdyttiin valitsemaan näitä edustajia suljetun vaalin kautta. Vaalin tulosta ei ehditty saada lasketuksi tässä kokouksessa, vaan annettiin äänten laskiakomitean, joka tarkotusta varten valittiin, julkaista tulos seuraavassa kokouksessa. Komiteaan kuuluvat Syrjälä, Ahlqvist ja” (sitä kuka tämä “ja” on, ei ole merkitty).

Kaksi viikkoa myöhemmin pidetyn kokouksen pöytäkirjassa on sitten seuraava kohta:

“Puheenjohtaja luki edellisessä kokouksessa toimitetun vaalin tulokset Sosialistipuolueeseen ja oli se seuraava”: “Herrat”... (seuraa 12 nimeä ja) “Neidit”... (seuraa 3 nimeä).

Näin oli toimitus suoritettu ja puolue oli saanut 15 jäsentä lisää. Puolueen jäsenien hyväksyminen ei tapahdu aivan näissä puitteissa tällä kertaa. Mutta aikansa kutakin. Ja vähän myöhemmältä ajalta voisimme samoista lähteistä vetää esiin useita poliittisesti kaukonäköisiä ajatuksia, varsinkin Sosialistipuolueen ohjelman johdosta käytyjen keskustelujen yhteydessä. Vaikka Canadian suomalaisten työläisten poliittinen kouluutus, sikäli kuin heillä sitä oli, rajottui suurimmalta osalta niihin kokemuksiin mitä olivat saaneet Suomen sosialidemokraattiselta puolueelta, niin tekivät he jo noihin aikoihin useita käytännöllisiä muutosehdotuksia Sosialistipuolueen ohjelmaan. Nämä ehdotukset eivät luonnollisesti voineet olla niin konkreettisia määritelmiä kuin mitä tapaamme tänäpäivänä esim. kommunististen puolueiden ohjelmissa. Mutta nämä ehdotukset osoittavat näiden järjestöme perustajien jo silloin käsittäneen, että työätekevien poliittisen puolueen tulee olla elävä, toimiva orgaani ja osallistua

kaikkiin työätekevien taisteluihin, saadakseen laajojen työläisjoukkojen kannatuksen.

SP. kuitenkin hylkäsi nämä käytännöllisen toiminnan ehdotukset ja erotti niitä vaatineet osastot puolueesta ja tapausten kulku osottaa, että SP., huolimatta vallankumouksellisesta ohjelmastaan, jonka suojelemiseksi se erotti riveistään kaikki “välillisten parannusten” kannattajat, jonkun ajan kuluttua hupeni olemattomiin, vaikka se aikanaan suorittikin melko voimakasta herätystyötä työläisten keskuudessa.

Kun sitten myöhemmin, helmikuulla 1922, Canadian Kommunistista puoluetta alettiin laajentamaan joukkopuolueeksi, alussa Työläispuolueen (Workers Partyn) nimellä, niin oli järjestöme mukana myöskin tämän muodostamisessa ja yhdessä muiden kielijärjestöjen kanssa muodosti tämän puolueen varsinaisen perustan. Sen jälkeen on CKP. organisoitu toiselle pohjalle, proletariaatin vallankumoukselliselle puolueelle välttämättömälle työmaayksikköjen pohjalle. Kielijärjestöt, sellaisina kuin ne aikasemmin toimivat, ovat käyneet tarpeettomiksi. Puolue on laajentunut ja varsinkin sitä vastaan v. 1931 hallituksen taholta toimeenpannun hyökkäyksen jälkeen myöskin canadalaistunut, joten varsinaiset maan syntyiset työläiset esittävät nyt johtavaa osaa sen toiminnassa.

Mutta kulkiessaan kaikkien näiden vaiheiden läpi on järjestöme osaltaan edistänyt proletariaatin johtavan puolueen muodostumista, samalla kun se on itse lujittunut organisatoorisesti. Taistelussa niitä sivuvirtauksia vastaan, joita työväenliikkeen riveissä on tällä aikaa ilmennyt — iww:lais-obu:lainen syndikalistinen virtaus ja sosdem. oikeisto-oppportunismi ym. — on järjestöme jäsenistö myöskin kouluuntunut teoreettisesti kykeneväksi jatkamaan järjestön toimintaa niissä uusissa muodoissa, jotka muuttunut tilanne tekee välttämättömäksi ja laajentamaan sitä edelleen koko Canadian suomalaista siirtolaisväestöä käsittäväksi laajaksi kansalliseksi valistus- ja kulttuurijärjestöksi.

Canadian Suomalaisen Järjestön (laillistetun) muodostaminen

Huolimatta siitä, että järjestöme onkin aikoinaan ollut suoranaissessa yhteydessä eri puolueiden kanssa, osastot toimien suoranaissina puolueen osastoina, niin on järjestöme pääasiallisin toimiala jatkuvasti ollut kulttuuri- ja valistustyö. Koska tällainen toiminta vaatii säännöllisesti toistuvia erilaisia harjoituksia, jotka monien kokousten ym. ohella tekevät jatkuvan huoneuston käytön välttämättömäksi osastoille; niin alkoivat osastot jo aikaseen rakentamaan itselleen omia toimintahuoneustoja (haaleja). Ja tässä yhteydessä nousi itsestään eteen kysymys siitä, miten nämä haalit registreerataan, koska poliittiset puolueet eivät ole oikeutettuja omistamaan kiinteää omaisuutta?

Alkuaikoina tässä turvaannuttiin n.s. luottamusmiehiin (trustees), s.o. että osaston omaisuus registreerattiin joidenkin (kolmen tai useam-

man) paikkakunnalla hyvin tunnetun osaston jäsenen nimiin. Tällainen menettely ei kuitenkaan tyydyttänyt jäsenistöä yleensä. Jäsenistö tunsi, että yhteisen omaisuuden yksilöiden nimeen registeröiminen on jotain sellaista, johon olisi turvaannuttava ainoastaan poikkeustapauksissa ja olisi päästävä siihen, että omaisuus, joka käytännössä tunnustetaan yhteiseksi, olisi myöskin virallisesti yhteistä.

Tämä johti paikallisten laillistettujen järjestöjen muodostamiseen, joka osaksi korvasi kysymyksessä olevan puutteen, mutta aiheutti niiden muodostaminen monia hankaluuksia ja aineellisia kuluja, eikä vielä turvannut osastojen omaisuuksia järjestölle kokonaisuudessaan. Siksi heräsikin jo aikaseen kysymys yhden keskitetyn järjestön laillistuttamisesta, jonka nimeen ilman suurempia hankaluuksia ja kustannuksia voitaisiin registeröidä kaikkien osastojen haalit ja muu kiinteä omaisuus.

Sellaisen laillistetun järjestön muodostaminen, joka keskittäisi kaikki osastojen omaisuudet järjestön omaisuudeksi sellaisessa muodossa, että niiden omistusoikeutta ei voitaisi siirtää ilman järjestön keskusorganien päätöstä ja samalla kertaa jättäisi osastot täydellisesti itsenäisiksi, s.o. että osastot ovat täydellisesti vastuussa kaikista tekemistään sitoumuksista ja yleensä ovat "isäntiä talossaan", ei kuitenkaan ollut niin yksinkertainen tehtävä. Sen muodostamista vaikeuttivat myöskin eri maakuntien erilaiset asetukset kiinteimistöjen registeröintiä koskevissa kysymyksissä. Tällainen järjestömuoto kuitenkin löydettiin ja vuoden 1923 edustajakokouksessa lopullisesti päätettiin muodostaa Canadian Suomalainen Järjestö, laillistettu. Järjestö laillistutettiin liittovaltion yhtiölain alaisena, saaden hallituksen lupakirjan lokakuun 24 päivä 1923.

Vaikka tällaisen järjestön tarve oli yleinen ja sitä oli kaivattu osastojen taholta, niin siitä huolimatta ilmeni sitä kohtaan joillakin paikkakunnilla jonkinlaista epäluuloisuutta järjestön alkuaikoina, johtuen siitä, että ei lähemmin tunnettu sen rakennetta ja merkitystä. Tämä väärinkäsitys kuitenkin pian voitettiin ja harvoja poikkeuksia lukuunottamatta ovat kaikkien osastojen haalit ja muut kiinteät omaisuudet jo vuosia olleet registreerattuna CSJ:n paikallisosastoille.

Niin kauan kuin kommunistipuolueen kielijärjestöt olivat toiminnassa rajottui CSJ:n toiminta suurimmaksi osaksi vain omaisuuksien huoltoon. Kunnes syyskuulla 1925 pidetyssä kompuolueen konventionissa puolueen organisatorinen rakenne muutettiin toisille perusteille ja puolueen yhteydessä toimineiden kielijärjestöjen toiminta tarpeettomana lakautettiin. Tämä antoi CSJ:lle uusia tehtäviä ja lokakuun 21 päivästä 1925 alkaen on CSJ nykyisessä muodossaan toiminut Canadian suomalaisen siirtolaisväestön kansallisen valistus- ja kulttuurijärjestönä, saaden vuosien varrella yhä enemmän varsinaisen joukkojärjestön luonteen.

Näytelmävaraston muodostaminen

Koska kulttuuritoiminta ja ennenkaikkea juuri näytelmien esittäminen on aina muodostanut huomattavan osan järjestömme osastojen toiminnasta, niin nousi osastoissa jo aikaseen vakavana esiin kysymys siitä, mistä saadaan esitettäväksi sopivia näytelmiä ja muuta ohjelmistoa. Alussa tyydyttivät osastot tätä tarvetta hankkimalla itselleen näytelmiä osaksi Suomesta ja Yhdysvalloista sekä sellaisilta yksityisiltä henkilöiltä, joilta niitä oli saatavissa. Näin karttuikin joillekin suuremmille osastoille vuosien varrella itselleen huomattavat varastot näytelmiä. Myöskin lainailivat osastot näytelmiä toisilta osastoilta ja myöhemmin, kun Yhdysvaltain ST. Järjestö muodosti Näytelmäliiton, käyttivät osastomme yleisesti tämän liiton ja joidenkin muiden Yhdysvalloissa toimivien näytelmien välittäjien vuokraamia näytelmiä.

Mutta pitkien matkojen ja rajan aiheuttamien tulli- ym. vaikeuksien takia ei nämä kyenneet tyydyttämään osastojemme näytelmien tarvetta. Siksi heräsikin jo aikaseen kysymys oman keskitetyn näytelmien välittämisen järjestämisestä. Aluksi tätä keskitettyä toimintaa koetettiin toteuttaa siten, että registeröitiin kaikki osastojen näytelmät ja registeröinnin tulokset tiedotettiin kaikille osastoille. Näin tulivat kaikki osastot tietoisiksi siitä mitä näytelmiä kullakin osastolla oli ja voivat siis helpommin kääntyä jotakin näytelmää tarvitessaan juuri sen osaston puoleen jolla se oli. Mutta tämäkin menettely osottautui puutteelliseksi ja hankalaksi, eikä kyennyt tyydyttämään lisääntyvää näytelmien kysyntää. Ajatus oman keskitetyn vuokraamon muodostamisesta sai yhä enemmän kannatusta. Mutta miten päästä siinä alkuun ja mihin se sijoitetaan, siitä ilmeni eriäviä mielipiteitä. Vielä huhtikuussa 1924 pidetyssä järjestön edustajakokouksessa ehdotettiin näytelmien vuokraamon perustamista Vapauden yhteyteen. Tämä ajatus ei kuitenkaan saanut suurempaa kannatusta, eikä niinollen tullut päätökseksi. Eikä tässä edustajakokouksessa vielä tehty mitään muutakaan sitovaa päätöstä kysymyksen suhteen. Velvotettiin tosin tpk. hankkimaan näytelmiä ja välittämään niitä osastoille.

Vasta kesäkuulla 1927 pidetyssä edustajakokouksessa päätettiin lopullisesti perustaa näytelmävarasto nykyisessä muodossaan Järjestön keskkukseen. Tämä edustajakokous päätöksellään velvoitti kaikki osastot luovuttamaan kaikki omistamansa näytelmät tpk:lle, keskitetyn varaston pohjaksi, josta sitä voidaan lähteä edelleen laajentamaan. Tässä yhteydessä voisi mainita, että useimmat sen jälkeen pidetyt edustajakokoukset ovat joutuneet uusimaan tämän päätöksen, joka osottaa, että kaikki osastot eivät ole pitäneet kiirettä sen päätöksen toteuttamisen kanssa. Suuri enemmistö osastoista kuitenkin noudatti päätöstä heti ja näin saatiin huomattava määrä näytelmiä. Voitiin alkaa välittämään näytelmiä osastoille.

Mutta tämä näin saatu varasto oli vielä äärettömän puutteellinen. Kerääntyneitä näytelmiä ei läheskään kaikkia voitu käyttää. Jo siitäkin

syystä, että monilla osastoilla oli samoja näytelmiä. Varasto ei siis ollut läheskään niin monipuolinen kuin kirjojen lukumäärä olisi edellyttänyt ja sen lisäksi oli niissä paljon käyttökunnottomia sisältönsä puolesta jo saataessa. Ja kun sitten kolmisen vuotta myöhemmin jouduttiin suorittamaan vähän perusteellisempaa tarkistusta tässä varastossa, niin osotautui niissä vielä silloinkin olevan suuri määrä kokonaan kelvottomia esitettäväksi työväen näyttämöltä, joten ne jouduttiin poistamaan varastosta. Toiselta puolen on todettava näissä osastojen yhteiseen varastoon lahjoittamissa näytelmissä olleen koko joukon klassillisia näytelmiä, joiden arvo tulee säilymään edelleenkin.

Sen jälkeen on tätä varastoa täydennetty hankkimalla työläiskynäilijäin tuotteita Suomesta, Neuvostoliitosta, Yhdysvalloista ja myöskin kotoisilta työläiskynäilijöiltä. Näin on saatu kokoon näytelmävarasto, joka tosin vieläkin on puutteellinen, mutta silti paljon tarkotustaan vastaavampi kuin mitä se oli alkuun lähdetessä, niin varastossa olevien näytelmien lukumäärään kuin myöskin niiden sisältöön nähden. V:n 1936 alussa oli varastossa yhteensä 252 eri näytelmää, joista 130 n.s. kokoillan näytelmiä ja loput pienempiä. Vuoden 1935 aikana vuokrattiin varastosta yhteensä yli 500 näytelmää, joista palautettiin esittämättä jonkun verran toista sataa. Joten varastosta vuokrattuja näytelmiä esitettiin vuoden 1935 aikana lähemmäs neljäsataa. Lähemmäs neljänsadan näytelmän esittäminen on sentään jonkinlainen saavutus osastojemme suorittamassa valistus- ja kulttuurityössä, ottaen huomioon ne huoneusto- y.m. vaikeudet, joista monien osastojemme toiminta kärsii. Ja esitettyjen näytelmien lukumäärä ei suinkaan rajoitu tähän, sillä osastomme usein vieläkin joutuvat hankkimaan näytelmiä Yhdysvaltain toverijärjestöltä ja joskus yksityisiltäkin.

Sananen näytelmäkirjailijoiistamme

Vaikka olemmekin kuluneina vuosina saaneet huomattavan määrän näytelmiä Neuvostoliitosta, varsinkin Neuvosto-Karjalasta ja Yhdysvalloista ja vähän aikasemmin myöskin Suomesta, niin on käsitettävää, että näytelmävarastomme ja yleensä ohjelmistomme lisääntyminen, samaten kuin sen taiteellinen ja agitatsioonillinen tasokin, riippuu ensikädessä siitä missä määrin kykenemme kehittämään kynäilijöitä järjestömme riveistä. Vaikka meillä ei tässäkään suhteessa ole mitään erikoisia neroja, joihin voisimme viitata, niin toiselta puolen on kuitenkin todettava järjestömme toiminnan yhteydessä kuluneina vuosina kehittyneen useita tovereita, jotka ovat tuotteillaan rikastuttaneet ohjelmistoamme ja joiden kirjoittamista näytelmistä monet ansaitsevat tunnustusta, niin taiteellisen kokoonpanonsa kuin agitatsioonillisen sisältönsäkin puolesta.

Tässä yhteydessä on meidän mainittava Aku Päiviö jo aikasemmalta ajalta, jonka taisteluhenkeä uhkuvat ja innostavat runot ovat laajalti

tunnettuja kaikkialla missä suomalaisia asustaa. Hän on kirjoittanut myöskin useampia laulunäytelmiä, kuten "Ajan Laulu", "Vapaassa maassa" y.m. Tähän aikasempaan luokkaan lukeutuu myöskin John Wirta, jonka näytelmätuotteista on mainittava "Punaset kahleet" y.m. Alf. Hautamäen aikasemmista tuotteista on mainittava "Verijuhlat" ja "Punanänen kasakka" ja myöhemmistä "Erämaiden orjat" y.m. Jack Kosken "Vainotut" ja "Viimeinen rikos ja viimeinen ryöväys" y.m. ovat laajalti tunnettuja näytelmiä.

Nuoremista kynäilijöistämme on mainittava ennenkaikkea Paul I.aakso, jonka kirjottamista näytelmistä "Punatähden puolesta" ja "Risti-aallokossa", sekä monet muut, ovat saaneet osakseen laajan tunnustuksen. Tuotteliain kynäilijöistämme lienee Magnus Raeus, joka lukuisten runojen ja muiden pienempien tuotteiden ohella on kirjoittanut koko joukon suurempiakin näytelmiä, kuten "Sinistä ja punaista verta", "Kun Härkälässä opiskeltiin", "Yhteisrintama", "Kun lehtiä levitettiin" ja monia muita. Tauno Merilän kirjottama "Santalalahden kalastajat" ja Tyko Virtasen "Kameleontti" y.m. on myöskin mainittavia. Näiden lisäksi on meillä koko joukko tovereita jotka ovat kirjoittaneet näytelmän tai pari ja pienempiä näytelmiä useampiakin. Mutta kaikkien luetteleminen kävisi liian pitkäksi.

Näiden, monasti vaatimattomien ja vähemmän tunnettujen toverien työlle emme läheskään aina tule antaneeksi sitä arvoa joka sille kuuluu. He joutuvat työskentelemään raskaissa, puutteellisissa olosuhteissa ja monasti raskaan päivätyön ja monien kokousten rasittamina aamuyöstä luomaan tuotteensa. Heillä ei ole työstään suuren aineellisen korvauksen toiveita. Mutta sitä enemmän kannustaa heitä siihen työväenluokan yhteinen päämäärä. Heidän tuotteensa eivät ainoastaan rikastuta ohjelmistoamme, vaan agitatsioonillaan ne myöskin jouduttavat köyhälistön voittoa ja luovat pohjaa uudelle proletariseen taiteelle ja kulttuurille, joka pääsee täysiin oikeuksiinsa Canadassakin vasta sitten kun voittoisa työväenluokka lakaisee taiteestakin kaiken porvarillisen kuonan.

Työvoiman siirtyminen Canadasta Neuvosto-Karjalaan

Kun Neuvostoliiton työtätekevät lopullisesti selviytyivät voittajina sisäisistä ja ulkoapäin hyökkäävistä vihollisista ja voivat käydä käsiksi varsinaiseen uuden yhteiskunnan rakennustyöhön, niin havaitsivat he pian, että maassa ei ollut läheskään riittävästi ammattitaitoista työvoimaa. Ja koska sitä oli kaikissa kapitalistisissa maissa enemmän kuin riittävästi, niin alkoi neuvostohallitus hankkimaan ammattitaitoisia työläisiä muista maista. Näin alkoi Canadastakin siirtymään työläisiä Neuvostoliittoon jo niin aikaisin kuin vuosina 1922 ja 23. Alussa oli tämä siirtyminen kuitenkin vähäistä, rajoittuen joihinkin kymmeneen, jotka menivät eri osiin Neuvostoliittoon, joko maanviljelyskommuuneihin tai sitten eri rakennus- tai muiden työsuuskuntien ja ryhmien mukana.

Mutta jo vuonna 1930 alkoi tämä työvoiman siirtyminen saada enemmän joukkoluonteita. Syyspuolella kesää mainittuna vuonna lähti Port Arthurista ensimmäinen organisoitu ryhmä Canadian suomalaisia metsätyöläisiä Neuvosto-Karjalaan. Neuvosto-Karjalan hallintoelimien taholta vähän myöhemmin käännyttiin takäläisten järjestöorganien puoleen toivomuksella, että olisimme apuna järjestelyissä vähintään tuhannen Canadian suomalaisen metsätyöläisen siirtymiselle N.-Karjalaan, osallistuakseen siellä metsäteollisuuden kohottamiseen soveltamalla käytäntöön niitä edistyneempiä työmenetelmiä, mitä ovat Canadian metsissä oppineet. Kun CSJ. ryhtyi järjestökoneistonsa avulla edistämään tätä työvoiman siirtymistä niin muodostui se huomattavan laajaksi vuosina 1931, 32 ja 33. Metsätyöläisten ohella siirtyi näinä vuosina Canadasta Neuvosto-Karjalaan myöskin huomattava määrä rakennustyöläisiä, automekaniikkoja, kalastajia, maanviljelystyöläisiä jne. Näinä vuosina Canadassa jatkuvasti laajentunut työttömyys kannusti tätä siirtymistä osaltaan. Kaikkiaan siirtyi Canadasta Neuvosto-Karjalaan tällä ajalla hyvän matkaa kolmatta tuhatta henkeä.

Ottaen huomioon, että joitakin harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, kaikki aikuiset näistä siirtyneistä olivat CSJ:n jäseniä; on selvää, että tällainen joukkosiirtyminen ei voinut olla vaikuttamatta Järjestömme toimintaan. Esimerkkinä siitä miten tämä siirtyminen vaikutti osastojen toimintaan lainaamme tähän South Porcupinen toverien lausunnon mainitusta kysymyksestä:

“Suurempana vaikeutena osastomme poliittisessa ja kulttuurillisessa elämässä on ollut suuren jäsenjoukon siirtyminen Neuvosto-Karjalaan. Sillä onhan ymmärrettävää, että niiden 39 osastomme aktiivisen mies- ja naisjäsenen paikkaa, jotka siirtyivät melkein yhtäaikaan, on ollut vaikea täyttää. Ja suoraan sanoen se ei ole vielääkään täytetty. Mutta toiselta puolen osastomme saa olla ylpeä siitä, että se on voinut omilla jäsenillään edistää työtekevien valtion rakentamista. Ja ylpeilemme silläkin, että yhtään osastomme jäsentä ei ole tullut takaisin, vaan ovat kaikki olleet uskollisia sille yhteiselle asiallemme, jota koko järjestömme pyrkii edistämään.”

Näin sanovat South Porcupinen toverit ja kuitenkin meillä on osastoja, joissa tämän joukkosiirtymisen aiheuttamaa tilannetta ei ole vielä kyetty voittamaan läheskään siinä määrässä kuin South Porcupinen toverit ovat sen voittaneet. Me emme myöskään voi koko järjestöä käsittävässä mittakaavassa sanoa, kuten South Porcupinen toverit tekevät, että “yhtään jäsentämme ei ole tullut takaisin”. Sillä sellaisia osastoja on vain harvoja, joskin takaisin palanneiden lukumäärä on suhteellisesti pieni Neuvosto-Karjalaan siirtyneiden kokonaismäärään verrattuna. Mut-

ta toiselta puolen voimme yhdessä South Porcupinen toverien kanssa koko järjestöä käsittävässä mittakaavassa tuntea tyydytystä siitä, että nämä Neuvosto-Karjalaan siirtyneet toverit eivät siirtyessään suinkaan ole poistuneet luokkataistelurintamalta. Päinvastoin. Heidän osallistumisensa Neuvosto-Karjalan rakennustyöhön on jouduttanut sosialistisen yhteiskunnan lujittumista kotimaamme Suomen rajalla ja suomalaisina tämä on meille erikoismerkityksestä.

Osastojen omaisuudet

“Kyllä sitä joukolla saadaan toimeksi”, lausui eräs järjestömme perustavista jäsenistä, toveri, joka on ollut mukana järjestöämme rakentamassa aina vuodesta 1902, jatkaen, että “vanhassa pienessä merimieskirstussa se oli tämänkin osaston omaisuus alkuaikoina, jota vetelimme kelkalla paikasta toiseen, mistä sille kulloinkin satuimme paikan löytämään. Nyt on osastolla sentään yhtä ja toista olemistakin.”

Ja samalla tavalla ne ovat alkaneet toimintansa kaikki muutkin järjestömme osastot. Tänäpäivänä on 50 osastolla omat toimintahuoneustot ja toisilla sen lisäksi kesäleiripaikat tai juhla- ja kiinteää omaisuutta, joiden yhteinen rahallinen arvo on noin \$185,000.00; kaluston ja muun irtaimen omaisuuden arvo ollen noin \$40,000.00 ja velat \$65,000.00. Jättäen siis osastojen puhtaaksi omaisuudeksi noin \$160,000.00. Tähän on lisättävä järjestön yhteisesti omistama Vapauden rakennus sekä painoy.m. koneisto, joiden arvo on \$50,000.00.

Järjestömme sanomalehdistö ja “Order-in-Council”

Järjestömme jäsenistö käsitti jo aikaseen oman sanomalehden välttämättömyyden, jota osottaa se, että heillä oli sanomalehti jo ennen keskitetyn järjestön muodostumista. Port Arthurin ja Fort Williamin toverit alkoivat julkaisemaan Työkansa-nimistä sanomalehteä jo kesällä 1907. Lehti ilmestyi aluksi kaksi kertaa viikossa ja laajennettiin v. 1912 päivälehdiksi. Tähän aikaan ei Canadassa kuitenkaan vielä ollut riittävää kannatusjoukkoa suomenkieliselle työväenlehdelle. Varsinkin sen jälkeen kun lehti laajennettiin päivälehdiksi osottautui sen kustantaminen ylivoimaiseksi tehtäväksi silloiselle kannatusjoukolle. Päivälehden julkaiseminen aiheutti jatkuvaa tappiota. Ja kun sitten tuli maailmansodan edellä ja sen alkuaikoina vallinnut laaja työttömyys, niin joutui lehti vararikkoon kesäkuussa 1915, lehteä tukeneiden työläisjoukkojen erittäin aukeasta avustuksesta ja sitkeistä ponnisteluista huolimatta.

Työkansan vararikkoutuminen aiheutti huomattavan suuren aineellisen tappion suoranaisesti järjestölle sekä osastoille ja lukuisille järjestön jäsenille ja lehden kannattajille yleensä. Järjestö maksoi sen jälkeen useita vuosia näitä yksityisten toverilainoja, kunnes järjestön edustajakokous myöhemmin päätti lakkauttaa niiden maksamisen, sen jälkeen kun niistä oli jo maksettu enemmän kuin puolet.

Nämä Työkansan aiheuttamat tappiot saivat aikaan sen, että tämän jälkeen suhtaanuttiin äärimmäisen varovaisesti kaikkiin uusiin yrityksiin oman sanomalehden perustamiseksi. Vasta sitten kun Canadian hallitus v. 1917 kielsi kaikilta Yhdysvaltain puolella ilmestyviltä suomenkielisiltä työväen sanomalehdiltä pääsyn Canadaan, suostui jäsenistö antamaan tpk:lle luvan alkaa julkaisemaan omaa sanomalehteä. Kysymyksen suhteen ryhdyttiin heti toimenpiteisiin ja vihdoin monien vaikeuksien jälkeen saatiin hallitukselta ilmestymislupa Vapaus-lehdelle, lokakuun 20 päivä 1917, sodanaikaisten sensuurirajotusten alaisena. Ja niin alkoi Vapaus-lehti ilmestymään marraskuun 6 päivä 1917, kaksi kertaa viikossa.

Vapaus-lehden ilmestyminen sai osakseen heti alussa laajojen työläisjoukkojen hyväksymisen. Sen kannatus- ja tilaajamäärä lisääntyi jatkuvasti, kunnes sen ilmestyminen lakkautettiin viranomaisten taholta hallinnollisella määräyksellä (Order-in-Council) syyskuun 30 päivä 1918, koskien tämä määräys kaikkia "vihollismaiden" kielillä julkaistuja lehtiä ja kirjallisuutta. Jo viisi päivää aikasemmin, syysk. 25 p., oli hallitus samanlaisella määräyksellä lakkauttanut kaikki työläisten vallankumouksellisten puolueiden toiminnan ja "vihollismaiden" kansalaisilta ja niiden kielillä tapahtuvan kaiken järjestötoiminnan, olipa se sitten mitä laatua tahansa, koskien tämä myöskin CSJ:n toimintaa. Vallinnutta yleistä sota-hysteriaa hyväkseen käyttäen riisti porvaristo näin työläisiltä heidän sanomalehtensä ja järjestäytymisoikeutensa.

Näitä hallinnollisia määräyksiä seurasi villi vaino viranomaisten taholta työväenliikkeen toimivia jäseniä vastaan kautta koko maan; kotitarkastuksia toimitettiin, takavarikoitiin kirjallisuutta, työläisiä vangittiin ja tuomittiin maksamaan huimaavan korkeita sakkoja ja joissakin tapauksissa karkotettiin maasta. Tässä yhteydessä vangittiin myöskin Vapauden johtokunta kokonaan ja CSJ:n silloinen sihteeri toveri J. W. Ahlqvist. Heitä vastaan nostettiin kokonainen sarja syytöksiä ja asetettiin korkeat takaukset päästäkseen vapaaksi oikeudenkäynnin ajaksi. Useampien oikeuskuulustelujen jälkeen syytökset heitä vastaan kuitenkin kuivuivat vähin ja he pääsivät pienellä sakolla.

Heti järjestön ja Vapaus-lehden lakkauttamisen jälkeen muodostui järjestön tpk. luottamusmiehistöksi (trustees), jossa toimivat kaikki muut tpk:n jäsenet paitsi kaksi, jotka jäivät sivuun lakkauttamismääräystä seuranneiden vainotoimenpiteiden aikana. Tämä poikkeustilanteessa toimiva organi alkoi heti suunnittelemaan keinoja järjestötoiminnan uudelleen alkamiseksi ja kun vallinnut sotakiihko jonkun verran hälveni, niin ryhtyi se vastaaviin toimenpiteisiin. Lähetettiin kirjelmia hallitukselle ja lähetystöjä hallituksen puheille, vaatimaan järjestölle toimintaoikeuksia. Näiden toimenpiteiden tuloksena saatiin järjestölle uudestaan toimilupa joulukuussa 1918, ehdolla, että tämä uusi järjestö tulee toimimaan täysin itsenäisenä, että sillä ei ole mitään yhteyksiä poliittisten puolueiden ja

varsinkaan sosdem. puolueen kanssa, jolle oli palautettu toimilupa jo aikasemmin. Näin alkoi uusi vaihe järjestömme toiminnassa jouluk. 14 päivä 1918, toimien järjestö itsenäisenä valistusjärjestönä helmikuuhun 1922, jolloin järjestö liittyi silloin perustettuun Workers Partyyn.

Mutta taistelua ilmestymisluvan saamiseksi Vapaudelle oli jatkettava edelleen. Järjestettiin protestikampanjoita, lähetettiin kirjelmia ja lähetystöjä. Kaiken tämän painostuksen tuloksena suostui hallitus vihdoin seuraavana keväänä myöntämään ilmestymisluvan Vapaudelle.

Ja niin alkoi Vapaus ilmestymään uudelleen huhtikuun 23 päivä 1919, alussa kaksi kertaa viikossa, kuten ennen lakkauttamistakin. Pian tämän jälkeen alettiin suunnittelemaan lehden laajentamista. Mutta näihin laajennustoimenpiteisiin suhtaanuttiin nyt hyvin varovasti ja toteutettiin niitä vähän kerrallaan. Useampien laajennusten jälkeen alkoi Vapaus ilmestymään päivälehtenä toukokuun 7 päivä 1928 ja on Vapaus sen jälkeen jatkuvasti ilmestynyt päivälehtenä saaden osakseen yhä laajempien työläis- ja farmarijoukkojen kannatuksen.

Rauhassa ei Vapaus kuitenkaan ole saanut olla tätäkään aikaa. Yksityisten porvariensa taholta on sitä vastaan nostettu lukuisia kunnianloukkajuttuja ja on sitä ahdisteltu viranomaisten taholtakin. Joulukuussa 1928 asetettiin Vapauden silloinen vastaava toimittaja toveri Arvo Vaara syytteeseen "kapinallisesta herjauksesta" erään Vapaudessa julkaistun kirjoituksen johdosta. Helmik. 19 päivä 1929 tuomittiin hänelle tämän syytöksen perusteella 6 kuukautta vankeutta ja 1,000 dollaria sakkoa. Huhti- ja toukokuun vaihteessa 1932 toimeenpannun militanttien työläisten nuottauksen yhteydessä tunkeutuivat viranomaisten käskyläiset myöskin Vapauden toimitukseen toukok. 4 p. 1932, pannen siellä toimeen perinpohjaisen nuuskinnan ja pidättäen Vapauden toimittajat Arvo Vaaran ja Martin Parkerin. Yhdessä monien muiden tässä nuottauksessa pidätettyjen työläisten kanssa joutuivat nämä toverit virumaan Halifaxin karkotusvankilassa yli 10 kuukautta, jonka jälkeen heidät lopullisesti karkotettiin maasta yhdessä toveri J. Stohlbergin kanssa, joka pidätettiin samanaikaisesti, ollen he tällä kertaa Neuvostoliitossa.

Kaikkien näiden hyökkäysten yhteydessä ovat Canadian suomenkieliset työläiset ja farmarit laajoin joukoin rientäneet tukemaan Vapautta ja puolustamaan sitä, niin viranomaisten kuin yksityisten porvariensa hyökkäyksiltä. Vapaus on tullut yhä enemmän joukkojen lehdeksi.

Viime syksynä pidetty järjestön XI edustajakokous päätti, että Vapauden liikkeen tulee alkaa julkaisemaan myöskin suomenkielistä kaunokirjallista viikkolehteä. Tämän vuoden alusta alkoikin sitten ilmestymään Liikki, jonka ilmestymistä tervehdittiin ilolla laajojen joukkojen keskuudessa ja on se nuoresta iästään huolimatta saanut jo laajan lukija- ja kannattajajoukon itselleen Canadian suomalaisen siirtolaisväestön keskuudessa.

Tämän lisäksi on Vapauden toimesta jo useita vuosia säännöllisesti julkaistu syys- ja kevätjulkaisua, ilmestyen "Taistelun Viiri" syksyllä, lokakuun vallankumouksen vuosipäivän aikaan ja "Työn Vappu" keväällä.

Nämä edellämainitut lehdet ja julkaisut muodostavat hyvin huomattavan osan siitä asevarastosta jonka avulla CSJ. harjoittaa luokkaherätystä sekä valistus- ja kulttuurityötään Canadian suomalaisten keskuudessa.

—oOo—

MUUTTUNUT TILANNE JA JÄRJESTÖME EDESSÄ OLEVAT TEHTÄVÄT

KIRJ. A. T. HILL

Tov. A. T. Hill liittyi Canadian Sosialidemokraattisen Puolueen Suomalaisen Järjestön Fort Frances'n osastoon v. 1913. V. 1917 alkupuolella toimi hän "Amerikan Työmies"-lehden ilmoitus- ja kirjallisuusasiamiehenä Port Arthurissa, kunnes sen Canadaan tulo kiellettiin. V. 1920 toimi hän Vapauden liikkeen kiertävänä asiamiehenä ollessaan Canadian Puutavaratyöläisten Teollisuusunionin järjestäjänä Port Arthurin piirissä.

Hänet valittiin Canadian Suomalaisen Järjestön sihteeriksi v. 1920 lopulla ja toimi siinä tehtävässään toukok. 11 p:ään 1924. Hän tuli Järjestön sihteeriksi uudelleen huhtik. 1 p. 1926 ja oli tehtävässään huhtik. loppuun 1929. Sitten vv. 1930 ja 1931 oli hän Järjestön keskuksessa työskentelevänä Vapauden toimittajana. Kommun. stipuolueen poliittisen komitean jäsenenä tuomittuna rikoslain 98:n pykälän nojalla hän yhdessä Tim Buckin ja toisten kommunistipuolueen johtajien kanssa palveli 2½ vuotta Kingstonin kuritusvankilassa 5 vuoden tuomiosta. Vankilasta vapautumisensa jälkeen valittiin hänet Vapauden päätoimittajaksi.

—*—

TAKTIikka on se osa luokkataisteluopeista, mitä täytyy muuttaa aina tilanteen muutoksien mukaisesti. Tämä on marxilais-leniniläinen käytännön laki luokkataisteluliikkeessä. Proletaarisen vallankumouksen voiton perspektiivit ovat selvät. Kommunistisen Internationalen VII kongressin päättäjäispuheessaan Dimitrov lausui seuraavaa:

"Me tietoisesti poistimme niin selostuksista kuin myös kongressin päätöksistä *jylisevät fraasit* vallankumouksellisista perspektiiveistä. Mutta emme tehneet sitä siksi, että meillä olisi perusteet vähemmän optimistisesti kuin aikaisemmin arvioida vallankumouksellisen kehityksen tempoja, vaan siksi, että me haluamme pelastaa puolueemme kaikenlaisilta viehättymisiltä bolshevistisen aktiivisuuden vaihtamiseen vallankumouksellisiin fraaseihin tahi hyödyttömiin väittelyihin perspektiivin arvioinnista. Käyden päättävää taistelua kaikkea vaistovaraisuuden varaan jättäytymistä vastaan, me otam-

me huomioon vallankumouksen kehitysprosessin ei niinkuin seuraajat vaan niinkuin tähän prosessiin aktiivisesti osallistujat.

"Vallankumouksellisena puolueena, täyttäen liikkeen kaikissa vaiheissa vallankumouksen etuja vastaavat tehtävät, jotka ovat vis-sin vaiheen konkreettisten ehtojen mukaiset, selvästi ottaen huomioon laajojen työtätekevien joukkojen poliittisen tason, me kaikista parhaiten joudutamme välttämättömien subjektiivisten edellytysten luomista *proletaarisen vallankumouksen voitolle*.

"Asiat on otettava sellaisena kuin ne ovat" — puhui Marx, "se on — puolustettava vallankumouksen etuja muuttuneita olosuhteita vastaavalla tasolla." Tämä on asian ydin. Tätä me emme saa milloinkaan unohtaa!"

Määräävät tekijät uudessa orientauksessa voidaan kapitalismin yleisen kriisin pohjalla jatkuvan talouspulan puitteissa tapahtuneissa olosuhteiden ja tilanteen muutoksissa määritellä seuraavasti:

On tapahtunut lopullinen ja kiistämätön sosialismin voitto Neuvostoliitossa, mikä lujittaa kaikkien maiden työväen luokkaliikettä ja vaikuttaa työläisten elämään ja toimintaan. Tämä antaa joukoille voiman ja rohkeuden tunteen.

Neuvostoliitto seisoo johtavana maailman edistyksen voimien tukilinoituksena fasismia ja sota vastaan, rauhan ja kansanvaltaisten oikeuksien puolesta ja kansallisten ja kulttuurillisten vapauksien kehityksen edustajana.

Talouspula kapitalistisessa maailmassa — erikoisluontoisena lamaanuskautena — merkitsee sitä, että kapitalismi ei voi vakiinnuttaa taloutaan eikä voi löytää ulospääsyä eli oikeammin ei kykene voittamaan taloutensa luhistumista. Se heikentää porvaristoa niin ettei se kykene hallitsemaan vanhoilla parlamentarismen ja demokratian keinoilla, mutta se siirtyy sisäisessä politiikassaan terroristiseen hallintoon — fasismiin. Sen ulkopoliittikan suuntana täytyy olla sota, kuten tov. Stalin jo osoitti aikaisemmin. Se tie johtaa raakalaisuuteen.

Saksassa fasismien hyökkäys keskitti fasistidiktatuurin ja alkoi uusi imperialistinen sota fasistisen Italian johdolla sekä kasvaa uuden imperialistisen maailman sodan vaara ja hyökkäys Neuvostoliittoa vastaan.

Kapitalistisen järjestelmän poliittinen kriisi ilmeni ratkaisevimpana Itävallan ja Espanjan työläisten aseellisessa taistelussa fasismia vastaan, mikä esti porvariston lujittamasta fasistidiktatuuriaan, samanaikaisesti kun kehittyi voimakas fasismivastainen rintama Ranska:sa, mikä jatkuvasti taistellen ehkäisee fasistien valtaan nousun ja Europan sodan. Nytemmin Ranskan ja Espanjan fasismivastaisen kansanrintaman voitot merkitsevät yleisen hyökkäyksen alkamista fasismia vastaan.

Laajat työtätekevien joukot kaikissa maissa alkavat yhä selvemmin käsittää nämä seikat ja tapahtuu nopea tietoisuuden kristalloituminen

siitä, että oman olemassaolonsa suojelemiseksi on välttämätöntä vastustaa kapitalismia ja torjua ja murskata fasismi, taistella sotaa vastaan ja rauhan puolesta.

Aikaisemmin työväenluokkaan vaikutti ja johti sen toimintaa sosialidemokratia ja yleensä reformistit luokkasovinnon tielle, johon yhdistettiin "pienemmän pahan" teoria, mikä merkitsi yhteistoimintaa kapitalistiluokan kanssa työväenluokan vallankumouksellisen liikkeen tuhoamiseksi. On selvää, että tällainen asenne teki mahdottomaksi työväenluokalle taistelun omien etujensa puolesta. Reformistinen suunta on nyt todistetavasti epäonnistunut ja vararikkoutunut.

Järjestynyt työväenluokka maailman mitassa on hyljännyt luokkasovittelupolitiikan. Tämä tapahtuu kaikissa maissa, mutta mitä tärkein kehitys on tapahtunut Ranskassa, missä yhtenäisen kansanrintama on toiminut kaksi vuotta. Lyhyesti sanoen, työväenluokka on omaksunut tietoisien radikalisoitumisen tien.

Kaikki nämä muutokset merkitsevät sitä, että työväenluokka kehittyy asemassaan ratkaisevaksi vaikuttamaan oman maansa ja maailman tapahtumiin, ja valmistautuu voittoisaan vallankumoukselliseen ratkaisuun.

Ei voida siis kieltää, että kaikki edellytykset ovat olemassa työväenliikkeen repeämän yhdistämiseksi kansainvälisesti, meidän maassamme ja jokaisessa maassa, missä sosdem. petos v. 1914 ja jälkeen aiheutti repeämän ja on vaikuttanut työväenliikkeeseen.

Yhteisrintamatoiminnan opetukset Ranskassa ja Espanjassa ovat ratkaisevasti osoittaneet maailman proletariaatille, että on löydetty oikea rengas tämän yhdistämisprosessin toteuttamiseksi niin, että voidaan yhteisrintaman taistelun johtaa korkeammalle tasolle — proletariaatin järjestölliseen yhtenäisyyteen, sulattamalla sen yhden joukkopuolueen ympärille, joka takaa voiton taistelussa fasismia vastaan ja neuvostovallan puolesta.

Tämä kommunistisen ohjelman strategia proletariaatin enemmistön voittamiseksi ja ohjaamiseksi voittoisaan vallankumoukselliseen muutokseen tarkoittaa sitä, että vallankumoukselliset eivät kulje ainoastaan joukkojen kanssa, mutta *johtavat joukkovieran nopeasti kehittyviä liikkeitä ja muutoksia.*

Näin pohjistuu uusi toiminnan suunta Canadassa samoin kuin muissakin maissa. Joukot, jotka ovat olleet reformistisen johdon alaisena (ammattiunioissa, farmarien järjestöissä, CCF:ssä jne.) valmentuvat taistelukannalle ja painostavat yhteisrintamaa voidakseen toteuttaa taistelusuuntaa, aktiivisesti toimiakseen omien tarpeiden puolesta ja lujittaakseen luokkarintamaansa.

Meidän on osoitettava näille joukoille kuinka tulee käytännössä vastustaa ja torjua fasismi ja taistella sotaa vastaan, siirtämällä kriisin taakka

rikkaiden harteille voidakseen olla paremmassa asenteessa puolustamaan demokraattisten oikeuksiensa ja vapauksiensa säilyttämistä ja laajentamista, sekä että taistellakseen sotaa vastaan tulee puolustaa rauhaa.

Tämä politiikka tarkoittaa sitä, että taistelun kautta estetään eikä ainoastaan vastusteta kapitalistiluokan hyökkäyksiä raatajajoukkoja vastaan ja ehkäistään fasismien nousu.

Tämä tarkoittaa sitä ettei ainoastaan suoriteta propagandaa imperiaalistisen porvariston suunnitelmia ja Neuvostoliittoon hyökkäysvarusteluja vastaan, mutta aktiivisesti estetään jokainen yritys.

Tämä tarkoittaa johdon antamista työväenluokalle, joka menettää luottamuksensa kapitalismiin ja sen puolueisiin. Se merkitsee sitä, että samanaikaisesti kun fasistiset demagogit pyrkivät vetoamaan menneisyyden traditsioihin, tulee meidän paljastaa heidät ja osoittaa menneisyyden *taistelutraditsionit.*

Tämä tarkoittaa joukkoliikentimisen virtauksiin aktiivista osallistumista, johtuen raatajakerroksia reformistiselta porvariston seuraamisesta tieltä taistelun tielle jokaisella rintamalla.

Mitä tämä konkreettisesti esitettynä edellyttää?

Taantumuksen voimien keskittyminen tapahtuu Canadassa tällä hetkellä hallinnollisen valtakoneiston kautta yli koko maata käsittävässä mittakaavassa ja siihen yhdistyy eri alueilla ja eri paikkakunnilla suurten pankki- ja teollisuuspääoman voimien kontrolli valtuustojen ja kaikkien hallintoelimien kautta yleiseen väkivallan koneistoon. Työtätekevän kansan oikeuksia riistetään, taakkaa lisätään ja kautta rintaman keskittyy pieni miljoneerien luokka uuteen hyökkäykseen työtätekevien kansankerroksien elintason edelleen alentamiseksi. Terrori kiihtyy, fasistista terrorihallintaa aseenaan käyttäen pyrkii porvaristo tukahduttamaan työväenliikkeen.

Samanaikaisesti toimivat fasistijärjestöt kiihotusvimmassa, demagogisesti luvaten taivaan maan päälle, sekä suorittavat kaikkialla punakauhun lietsomista, shovinistista kiihotusta, jne.

Näitä voimia vastaan työtätekevien enemmistön voittaminen täytyy tapahtua niin avaralla ohjelmalla, että se tekee mahdolliseksi proletariaatin ja sen liittolaisten yhdistämisen. Meidän on käsitettävä, että edustamme kansan suuren enemmistön etuja. Meidän on esitettävä kysymykset siten, että voidaan yhdistää kaikki edistykselliset voimat taantumuksen keskeisimpiä voimia vastaan.

Esimerkkinä konkreettisesta kansanrintaman ohjelmasta voidaan mainita seuraavaa:

Quebecissa kansankerroksien vapauttamiseksi suurpääoman kahleista, veroista, jne. on muodostumassa kansanrintama, herättämällä sata vuotta sitten kapinallisuutta johtaneen Papineau'n haudastaan ja käyttäen sotakiikhoilijoita vastaan viime maailman sodan aikaisia Canadan-ranska-

laisten taistelutraditsioneja. Lähtökohtana ollen raatajaväestön hetken tarpeiden luomat vaatimukset.

Sudburyn alueella muodostuu kansanrintama biljoonayhtiö Incon feodaalisen diktatuurin murskaamiseksi ja miljoonien verotulojen saamiseksi alueen väestön käytettäväksi ohjelmalla, mikä yhdistää Sudburyn ympäristössä komppanian hallitsevat kauppalat ja kaupungit ja takaa väestölle kansanvaltaiset oikeudet. Tämä on laajennetun Sudburyn eli *Suur-Sudburyn muodostamisen ohjelma*, jossa Sudburyn kaupungin hallintoalueeseen tulevat kaikki tärkeimmät ulkomaalaisten sijoittajain INCO:n kautta kontroleeraamat alueet, rikkaudet ja laitokset. Näin saadaan ne paikallisen väestön veroituksen alaiseksi. Tämä kansanrintaman voima taantumusta vastaan vuorostaan luo edellytykset avoimelle kaivostyöläisten union toiminnalle ja taistelulle parempien työolojen ja korkeampien palkkojen puolesta.

Pohjois-Ontariossa on samanlaiset kaivosparoonien voimat, joita vastaan koko väestö on koottava ratkaisevaan taisteluun.

Länsi-Ontariossa on puutavaraparonien valta, jota vastaan työläiset, farmarit ja keskiluokka on koottava taisteluun.

Vain täten voivat eri alueiden, kaupunkien, kauppaloitten ja farmikylien väestökerrokset pakoittaa rikkaat maksamaan kahmimistaan miljoonavoitoista yleisen elintason kohottamiseksi ja hyvinvoinnin parantamiseksi, sekä täten voivat joukot taistella fasismia ja sotaa vastaan. Täten CCF:n ja Kommunistipuolueen yhteisrintama laajentuu järjestymättömien järjestämiseksi, sekä näiden kaikkien järjestöjen ja yhteisille pyrkimyksille kohoavain kansanliikkeiden pohjalle muodostuu Farmer-Laborpuolue todelliseksi kansanrintamaksi.

Koska tällaisen kansanrintaman joukkopuolueen — Farmer-Laborpuolueen — perusjärjestöinä täytyy olla teollisuustyöläisten unionit ja muut järjestöt sekä farmarien järjestöt, niin tulee ratkaisevaksi tehtäväksi näiden järjestöjen tarmokas rakentaminen. Järjestömmen jäsenten tehtävänä on kaikilla aloilla liittyä työväen unioniin ja työskennellä järjestymättömien järjestämiseksi sekä ammattiunioniliikkeen yhtenäistämiseksi.

Canadassa muodostuu keskeisin ja voimakkain ammatillisesti järjestyneiden liike Amerikan Työväenliittoon (AFL:n) kuuluvista järjestöistä Canadian Ammattijärjestön kautta. Sen ympärille kaikkien teollisuus- ja ammattijärjestöjen yhdistäminen ja ammattiunioniliikkeen yhtenäistytminen täytyy tapahtua. Canadalaisista unionista muodostunut Yleiscanadalainen työväenliitto ei ole saanut määrävää asemaa missään teollisuudessa ja sellaisenaan on sen voimat yhdistettävä AFL:n unionien kanssa. Samoin on yhdistettävä Canadian katoililaisten unionien voimat Quebecin maakunnassa.

Työväen Yhteysliitto (vallankumouksellisten unionien keskusjärjestö) yhdistää tärkeissä perusteellisuuksissa, kuten puutavara-, kaivos-,

kutoma-, vaatetus- ja automobiiliteollisuuksissa voimakkaimmat järjestöt, mutta se on jatkuvasti taistellut Canadian ammattiunioniliikkeen yhtenäisyyden puolesta ja sellaisenaan johtaa nyt siihen kuuluvien unionien suoranaisella AFL:n unioniin liittämällä käytännöllisesti ammattiunioniliikkeen järjestöllistä yhtenäistytymistä, pitäen tunnuksena jokaiselle teollisuudelle yhden unionin muodostamista. Tämä yhdistyy kiinteästi Yhdysvaltain puolella viiden voimakkaimman teollisuuden unionijärjestöjen taholta muodostetun teollisuusunionistisen järjestämiskomitean toimintaan kaikkien ammattiunionien kokoamiseksi yhtenäiseen ja tehokkaaseen työskentelyyn järjestymättömien järjestämiseksi joukkotuotantoteollisuuksissa, eli samoissa perusteellisuuksissa kuin Työväen Yhteysliitto on aikaisemmin työskennellyt ja yrittänyt saada Canadian ammattijärjestöä työskentelemään.

Edellä selostettu tilanteen ja joukkonäkökantojen muuttuminen on kuitenkin aiheuttanut ratkaisevan muutoksen yleensä ammattiunioniliikkeen jäsenistössä ja vaikuttanut johtaviin kerroksiin siinä määrin, että nyt on mahdollista saada Canadian ammattijärjestö ja sen kautta koko unionistinen liike työskentelemään järjestymättömien järjestämiseksi kunhan vain saadaan vallankumoukselliset ainekset väsymättömästi ja peräänantamattomasti toimimaan tämän hyväksi.

Tämä unionistinen järjestäminen ja ammattiunioniliikkeen yhtenäistytttäminen luo todellisen joukkoperustan voimakkaan kansanrintaman rakentamiselle teollisuustyöläisten keskuudessa. Samoin myös farmarijärjestöjen yhdistäminen ja farmarien taistelujärjestöjen rakentaminen luo pohjan köyhän ja keskivarakkaan farmariväestön keskuudessa kansanrintaman rakentamiselle teollisuusköyhälistön liittolaisena yhteistä vihollista, kapitalistista orjuutusta ja riistoa vastaan.

Canadian Suomalaisen Järjestön tulevaisuuden toimintaan nähden viitoitti lokakuussa 1935 pidetty edustajakokous tämän suunnan. Järjestömmen osallistuu tähän kansanrintaman rakentamiseen. Järjestömmen Montrealin osasto on liittynyt siellä muodostuneeseen yhteisrintamaan, se on osastona edustajainsa kautta kansanrintamassa. Myöskin ovat muilla paikkakunnilla Järjestömmen osastot osallistuneet näin muodostuneissa yhteisrintamaliikkeissä, vaikkapa ne eivät olekaan kaikkialla muodostuneet niin voimakkaiksi kuin Montrealissa.

Tämä käytännöllisesti viitoittaa tietä Järjestömmen jäsenistölle. Mutta että Järjestömmen osastot voisivat tositeolla palvella kansanrintaman liikkeessä, tulee jäsenistömmen omasta puolestaan rakentaa käytännöllinen yhtenäisyys suomalaisten keskuudessa olevien eri mielipiteitä omaavien ryhmien kanssa. Tässä yhteisrintamassa ei saa asettaa uskonnollisia tai poliittisia mielipiteitä esteeksi yhteistoiminnalle. Yhteisrintama on luotava suomalaisten ryhmien kesken ja yhdistettävä kaikki voimat edistykseen puolesta, välttämättömien tarpeiden puolesta — taantumusta vastaan.

Yhteisrintamalle ei aseteta muita ehtoja kuin taistelu pääoman hirmultaista hyökkäystä vastaan, fasismia ja sotaa vastaan.

Suomalaisilta työläisiltä ja vähävaraiselta väestöltä puuttuu tällä kertaa vain lujaa yhtenäisyyttä. Kaikkia vastassa on yhteinen vihollinen, kaikkia orjuuttaa sama peto, kaikki näkevät että sotaa lietsova fasismi on torjuttava ja kansanvaltaiset oikeudet on suojeltava taistellaksemme parempien elinehtojen ja olojen puolesta. Sen vuoksi yhtenäisyyden kaipaus on kaikkien rinnassa, ryhmäkuntaisuus tuntuu rikolliselta ja pahalta, varsinkin tällä hetkellä kun näemme laajan kansanrintaman muodostuvan maan varsinaisen väestön keskuudessa, kun tiedämme Neuvostoliitossa sosialismin ratkaisevasti voittaneen, kun Euroopassa kansanrintama sulattaa ryhmärepeämät ja työväenluokka saavuttaa yhtenäisyyden järjestöllisesti yhden proletariaatin puolueen kautta ja siten valmistautuu antamaan viimeisen iskun kapitalistisen järjestelmän fasistisille taantumuksen ja sodan voimille.

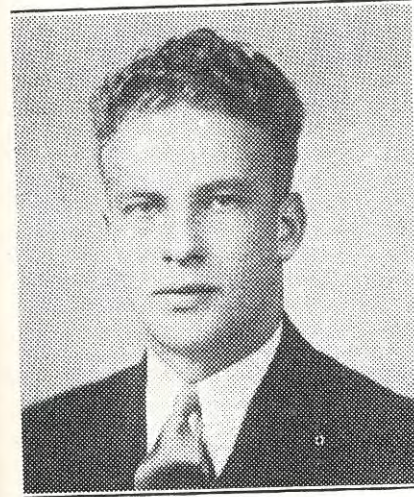
Suurille suomalaisille siirtolaisjoukoille alkaa tulla täysin selväksi, että laaja edistyksen voimien kansanrintama taantumusta vastaan merkitsee yleensä käännettä kaikkien lakkotaistelujen ja liikehtimisien menestykselliseen käymiseen.

Tämä muuttunut tilanne, yhdestoista hetki vallankumouksellisten voimien kokoontuessa joukkorynnäkköön kapitalismin linnoituksia vastaan ja neuvostovallan puolesta, kutsuu suomalaista raatajaväestöä yhteisrintamaan. Canadan Suomalainen Järjestö 25-vuotisen toiminnan kunniakkaan taipaleen juhlimisen hetkellä kutsuu suomalaista siirtolaisväestöä yhteisrintaman voittoisalle tielle. CSJ:stö kutsuu riveihinsä valistus- ja kulttuuritoimintaan, suomalaisten yhdistämiseen jokapäiväisten lähimpien tarpeiden pohjalla. CSJ:stö kutsuu suomalaisia yhdistymään Jaakko Ilkan ja Suomen luokkasodan taistelutraditionien puolesta. Canadan Suomalainen Järjestö kutsuu suomalaisia seuraamaan Neuvostoliiton ja Neuvosto-Karjalan toveriemme tietä sosialismin voittoon, riistosta ja sorrosta vapaaseen elämään. Järjestömme kautta yhdistäkäämme rivimme ja varmentakaamme toimintaamme Canadan ja Suomen työväenluokan historialliseen taisteluun pienen rahavallan kansalta ryöstämien rikkauksien ja yhteiskunnallisten tuotantovälineiden takaisin antamiseksi, taisteluun edistyksen puolesta, onnellisen elämän puolesta, joka saavutetaan sosialismin kautta.

SUOMALAISEN JÄRJESTÖN NUORISO- KLUPIT VOIMAKKAAKSI NUORISO- LIIKKEEKSI

KIRJ. PAUL SIREN

KOHTA tulee kuluneeksi kaksi vuotta siitä kun S. J:n toimeenpaneva komitea otti nuorisoklupien perustamiskysymyksen esille laajennetun toimeenpanevan komitean istunnossa kesäkuulla 1934.

Tuo istunto muodostui lähtökohdaksi laajan nuorisoliikkeen rakentamiseksi Canadassa. Voimme sanoa, että järjestömme otti kysymyksen, ei ainoastaan oikealta kannalta, vaan myöskin alkoi toteuttamaan sitä käytännössä. Erikoisesti viime lokakuun edustajakokouksen jälkeen on meidän nuorisoklupimme menneet eteenpäin entistä nopeammassa tempossa.

Jo kesällä 1934 lähetti Suomalainen Järjestö edustajan Pariisiin Spartakiaadeihin. Edustajan lähetyskamppailuun osallistui nuoria voimiamme, joista voimme mainita Fort Williamin Nuorisoklupin, joka oli silloin ensimmäistä kesää toiminnassa ja joka lahjoitti kymmenen dollaria edustajan matkakuluihin.

Heti Pariisista saavuttuaan ryhtyi Sam Sulo silloisen väliaikaisen kansallisen komitean sihteeriksi ja toimi aina klupien ensimmäiseen kansalliseen konferenssiin asti, joka pidettiin viime lokakuun 4 ja 5 päivä.

Nämä muodostuivat ensiaskeleiksi meidän klupiemme toiminnassa.

KANSALLINEN KONFERENSSI

Konferenssi muodostui lähtökohdaksi meidän klupiemme rakentamiseksi Canadan suomalaisen nuorison laajaksi joukkoliikkeeksi. Konferenssi pystyi edustuksen pohjalla luomaan sellaisen pohjan meidän nuo-

Edustajat Canadian suomalaissyntyisen nuorison ensimmäiseen neuvottelukokoukseen Torontossa lokak. 4 ja 5 p:nä 1935.

risojärjestölle, että se vastaa niitä pyrkimyksiä joita nykyinen nuoriso harrastaa.

Konferenssi osoitti kuinka valistus-, kulttuuri- sekä urheilutoiminnan kautta voidaan rakentaa voimakas nuorisointama. Jos koskaan, niin juuri nyt tällä hetkellä on mitä tärkeintä lujittaa sekä rakentaa nuorisointamaa, aikana, jolloin omistava luokka käyttää kaikki keinot, koulut, radiot, elokuvat tai mitä hyvänsä, pidättääkseen nuorison liikehtimästä heidän jokapäiväisten elinvaatimuksiensa puolesta.

Konferenssi loi pohjan kaikkien suomalaissyntyisten nuorten yhdistyneelle toiminnalle. Se osoitti että ainoastaan yhdessä toimimalla voimme me säilyttää ne oikeudet, jotka me ja meidän esi-isämme ovat taisteluiden kautta voittaneet. Ainoastaan liittämällä yhteen voimamme, voimme me taistella edistysmielisten pyrkimyksiemme puolesta.

KOKEMUKSET OVAT OIPIKSI

Nuorisoklupeilla on mitä suurimmat mahdollisuudet tulevaisuuteen nähden. Sen todistaa jo ne klupit, jotka tällä kertaa ovat toiminnassa. Ajan lyhyden takia ei vielä ole voitu perustaa klupeja läheskään kaikille paikkakunnille, minne niitä voidaan perustaa ja missä niitä kaivataan.

Nykyiset klupimme, olkoot ne sitten Torontossa, Sudburyssa, Timminsissä, Port Arthurissa tai muualla, ovat osoituksia nuorison vilkkaasta toiminta- ja taisteluhaluista. Viimeinen jäsenryntäys, joskaan se ei tuottanut aivan siltä odotettuja tuloksia, niin todisti se kuitenkin, että me voimme vetää sadat, ehkäpä tuhannet suomalaissyntyiset nuoret mukaam-

me. Esimerkiksi Toronton klupi pystyi ryntäyksessä vetämään mukaan 26 uutta jäsentä, täten enemmän kuin kaksinkertaistuttaen jäsenmääränsä. Tällä hetkellä voimme todeta klupien jäsenmäärän olevan yli 200, verrattuna 150 viime lokakuulla. Kahdeksan klupia toimii säännöllisesti.

Thunder Bayn piirissä olemme menneet eteenpäin mitä varmemmin askelin. Sen sijaan, että viime kesänä siellä oli vasta kaksi klupia on siellä tällä hetkellä neljä ja voimme sanoa varmuudella, että tulevana kesänä saadaan useampia klupia perustettua näiden lisäksi.

Kokemattomuus on ollut meidän suurin ja vaarallisin vastustajamme. Se ilmenee ei ainoastaan klupeissa ja niiden nuorissa voimissaan, vaan myöskin jokaisessa klupiemme elimesä. Kuitenkaan tämä ei ole voittamaton este. Me poistamme sen jokapäiväisellä työllämme. Me poistamme sen rakentamalla uusia klupeja ja vetämällä uusia voimia entisten lisäksi. Kokemuksien pohjalla muokkaamme varman pohjan nuorisojärjestöllemme.

Yksi kaikkein huomattavin saavutus on se, että me olemme toimittaneet omaa "Youth Sectionia" (Nuoriso-osastoa) Vapaudessa, kerran viikossa. Olemme voineet rakentaa äänenkannattajastamme sellaisen sivun joka vastaa niitä pyrkimyksiä jotka ilmenee nuorisossa yleensä. Olemme onnistuneet saamaan sen jokseenkin meidän klupiemme itse toimittamaksi

CSJ:n Nuorisoklupien kansallinen keskuskomitea. Seisomassa vasemmalta oikealle: Irene Fulford, Veikko Hyppönen, Edith Jarvis, Eric Rosti, Beatrice Jarvis, Aili Putila. Istum.: Paul Siren, Tuovi Toivanen ja Lauri Latva.

lehdeksi, laajaksi valistusvälineeksi niin klupiemme jäsenistölle kuin vielä meidän riviemme ulkopuolella olevillekin nuorille.

Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että sitä ei tulisi parantaa. Meidän vakaumuksemme on, että me tulemme parantamaan sen sisällön, me tulemme laajentamaan sitä, toisin sanoen tulemme rakentamaan sivustamme koko Canadian suomalaisen nuorison omaksuman lehden.

Vakiintuminen toiminnassamme on tullut yhä paremmaksi. Sen sijaan että noin vuosi sitten meidän klupiemme toiminta usein pohjaantui vain väliaikaiselle innostukselle, on se nyt vakiintunutta ja säännöllisempää.

Tämän seikan todistaa se, että jokaisella paikkakunnalla missä klupit toimii on huomattavissa heidän tanssejaan, heidän harjoituksiaan, heidän ohjelmailtamiaan ja huviretkiään.

Nuo seikat näyttävät monen mielestä ehkä pieniltä, varsin vähämerkityksellisiltä seikoilta. Kuitenkin ne ovat juuri niitä muotoja, jotka antavat toiminnalle mielenkiintoa nuorison taholta.

S. J. Nuorisoklupit tulevat yhdessä muun kielisen nuorison kanssa taistelemaan onnellisemman tulevaisuuden puolesta nykyiselle sukupolvelle.

—oOo—

SIHTEERINÄ OLLESSANI

KIRJ. ALF. HAUTAMÄKI

JOKAINEN meistä, muodossa tahi toisessa, on jonakin ajanjaksona omannut jonkun verran taipumuksia niinsanottuun "ultravallankumouksellisuuteen". Se ei ole johtunut malttamattomuudesta sen enempää kuin yltiöpäisyydestäkään, vaan jos rehellisesti tunnustamme, on se ollut seurauksena vallankumouksellisen tietomäärän vajavaisuudesta sekä luokkataistelumenetelmien hatarasta tuntemuksesta.

Nykyisinkin löytyy toverijoukossamme useita, jotka aliarvioivat Suomalaisen Järjestön merkityksen canadalaisessa työväenliikkeessä. Pitävät sitä vain toisella, jopa kolmannellakin tilalla olevana merkitykseensä nähden. Löytyy sellaisiakin, joiden mielestä on kerrassaan turhaa, ajan sekä varojen tuhlausta, pitää pystyssä Suomalaista Järjestöä. Nämä toverit nähtävästikin unohtavat olevat ja vallitsevat olot ja näissä oloiloissa

vaikuttavat tekijät sekä syyt. Tekijät ja syyt, joiden voittamisessa tarvitaan mitä erilaisempia keinoja ja menettelytapoja.

Suomalaisen Järjestön toiminnalle ominaiset menettelytavat, sekä järjestön laaja vaikutusvalta Canadian suomalais-asutuksissa, ovat olleet hyvänä apuna vaikuttavien ja suurtenkin asioiden eteenpäin viennissä. Ne eivät olleet ainoastaan vaikuttavana apuna, mutta myöskin voimakaina alkutekijöinäkin, näiden kahdenkymmenenviiden toimintavuoden aikana.

Ollessani Canadian Suomalaisen Järjestön väliaikaisena ja lopulta vakituksena sihteerinä, osallistui järjestömme suorastaan alkuunpanevana tekijänä yhteen Canadian työväenliikkeen rakennustyön huomattavaan tekoon. Suomalaisen Järjestön varoilla, järjestötoimitsijoiden avustuksella ja Canadian Suomalaisen Järjestön toimeenpanevan komitean myötävaikutuksella, sekä koko Suomalaisen Järjestön jäsenistön moraalisisella sekä aineellisella avustuksella, herätettiin henkiin ja uudelleen järjestettiin Canadian Puutavaratyöläisten Teollisuusliitto. Tämän taistelukuntosen ja yhden tärkeimmän teollisuusalan taloudellisen järjestön kunnias toiminnan historia jo sellaisenaan toteaa, kuinka suuren työn järjestömme on tämän asian yhteydessä suorittanut.

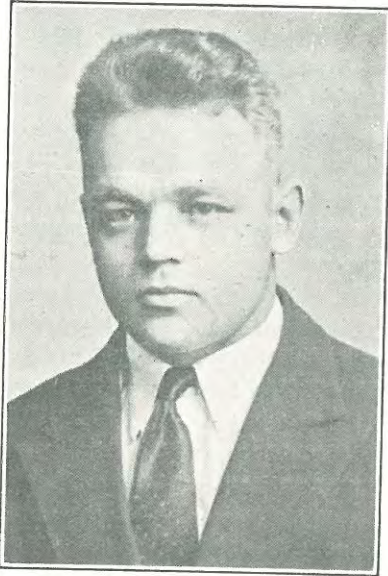
Yksistään tähän, Puutavaratyöläisten Teollisuusliiton uudelleen järjestämiseen ja sen monilukuisten sekä kunniaikkaiden taisteluiden tukemiseen osallistuminen toteaa horjumattomasti kaikille, sekä erittäinkin järjestötoimintamme arvon aliarvioimiseen itsensä vikapäiksi tehneille tovereillemme, kuinka väärän ja harhaanjohtavan käsitteikannan he ovat omaksuneet itsellensä.

Tämä, kieltämättömästi suurimerkityksellinen teko, on omiaan vaikuttamaan kaikille Canadian suomalaisille työläistovereille, kuinka arvaamattoman suurimerkityksellinen Canadian Suomalainen Järjestö todellakin on.

TIE YHTENÄISYYTEEN POHJOIS- ONTARION ALUEELLA

KIRJ. WM. EKLUND

JOS missään, niin Pohjois-Ontarion alueella on kysymys työväen yhtenäisyydestä asia jota ilman työtätekevä väestö ei voi saada parannuksia taloudellisiin eikä yhteiskunnallisiin oloihinsa. Turmiolliset ryhmäriidat ja lahkolaismainen karsinoituminen "omaan virheettömään joukkoonsa" on kyllin kauan hajoittanut alueemme järjestäytyneiden suomalaistenkin raatajien rivejä. Tänä päivänä on laajojen pohjajoukkojen vaatimus voimakkaampi kuin koskaan aikaisemmin yhtenäisyyden puolesta.

Ollakseen näkemättä tätä, pitää olla ehdottomasti sokea. Vapauden levityksryntäys, joka käytiin "yhtenäisyyden puolesta" tunnuksen alla, sai mitä lämpimämmän vastaanoton joukkojen keskuudessa. Kun Pyne Townshipin raatajat, järjestömme osasto ja IWW:n kannatusrengas järjestivät yhteiset "joulujuhlat", niin ne saivat koko paikkakunnan suomalaisväestön kannatuksen osakseen. Enemminkin. Pyne Townshipin raatajien kokemus yhteisrintamatoiminnasta on osoittanut, että niin voidaan parhaiten edistää yhteisiä pyrkimyksiä parempien palkkojen ja muiden vaatimusten puolesta. Yhteisrintamaläikehtimisistä ovat selviytyneet voittajina kaikki ne järjestöt, jotka ovat niihin osallistuneet ja niiden järjestöjen kautta koko paikkakunnan työtätekevä väestö.

Työläiset asettavat kysymyksen yhtenäisyydestä selvemmin kuin milloinkaan ennen. Mitä merkitsee järjestäytyneen työväestön yhteiset voimat työttömien armeijan ja sanoinkuvaamattoman puutteen alaisina elävien uudisasukasten taistelujen tukemiseksi? Mitä rohkeutta ja innos-

tusta kaivostyöläiset saisivat järjestäytymispyrkimyksilleen, jos jo järjestäytyneet työläiset yhteisesti tukisivat heidän taistelujaan parempien terveys- ja turvallisuusvälineiden puolesta? Tarvitseeko meidän nähdä, että työläisten rakentamat osuuskaupat, haalit, y.m. lyödään maahan fasistisen terrorin avulla ja että luokkamme parhaimmisto — nuoriso — viedään tappotantereelle joidenkin raharuhtinaiden rikastuttamiseksi? Pitääkö meidän kulttuurillisten voimiemme olla hajoitettuna ja siten työntää veljiämme ja sisariamme porvarillisen järjestelmän mätäpesiin vain sen tähden, että meillä on ryhmäriitoja? Onko välttämätöntä, että esimerkiksi Timminsin pikkukotien omistajat joutuvat maksamaan korkeita veroja silloin kun rikkaat ja mahtavat kaivoskomppaniat eivät maksa taloistaan veroa ollenkaan?

On tullut aika jolloin puhutaan asioista kiertelemättä ja tartutaan pelkäämättömästi kysymyksiin sellaisenaan kuin ne ovat. Olemmehan tulleet vakuutetuiksi siitä, minkälaisia tuloksia voidaan ryhmäriidoilla saada. Ei liioin ole tarpeellista, että meidän järjestömme ja muut laitoksemme hävitetään kuten Saksassa ja vasta sitten ryhtyisimme etsimään keinoja ja menettelymuotoja yhteisten etujemme puolustamiseksi. Vielä on mahdollisuus järjestää avonaisia ja laajoja joukkokokouksia, joissa näistä kysymyksistä voidaan keskustella sekä laatia yhteisten sopimusten perusteella — jäsenjoukkojen demokraattisilla päätöksillä — yhtenäiset toimintasuunnitelmat kulloinkin kysymyksessä olevan asian edistämiseksi.

Ei ole pienintäkään epäilystä siitä, etteikö tällaisia yhteisrintamasopimuksia voida saada aikaan. Karsina-aidat eri ryhmittymien välillä eivät todellisuudessa kuitenkaan ole niin korkeat, että ylipääsy olisi voittamatonta. Päinvastoin niitä aitoja on mielivaltaisesti koetettu maalata

Timminsin osaston näytelmäseura v. 1935.

Timminsin osaston jäseniä ja Järjestönuoria tammikuulla 1936

paljon suuremmiksi mitä ne todellisuudessa ovat. Yhteiskunnallisten ja uskonnollisten mielipiteiden eroavaisuudesta huolimatta on meidän edes-
sämme samanlainen elämän kovuus ja samat vaarat. Kysymys työtä-
tekevien ja keskivarakkaiden taloudellisten etujen puolustamisesta, rau-
han ja kansan demokraattisten oikeuksien säilyttämisestä on meille kai-
kille yhtä tärkeä ja polttava asia. Näiden kysymysten edistämiseksi voi-
daan rakentaa yhteisrintama suomalaisten keskuudessa toimivien eri jär-
jestöjen välillä ja yhdistää nämä voimat maan varsinaisen edistysmielisen
väestöennemistön liikehtimisiin. Tällä pohjalla liittoutuneet eri järjestö-
osastot ja seurakunnat voivat järjestää teollisuustyöläisten ja pikkufarma-
rien sekä edistysmielisen keskiluokan osat taisteluun taantumuksellisia
suurpääoman hyökkäyksiä vastaan. Sellaiset yhteisrintamaliikehtimiset
luovat pysyvän pohjan yhtenäiselle kansanrintamalle joka ainoastaan ky-
kenee ehkäisemään rikolliset sotasuunnitelmat ja fasismin nousun, sekä
siirtämään jo kuusi vuotta kestäneen talouskriisin teollisuusporhojen ja
pankkiirien maksettavaksi, jonne se todellisuudessa kuuluu.

Järjestömme 25-vuotisjuhlien yhteydessä on erikoisen tervehdittä-
vää se, että kysymys yhtenäisyydestä ja yhteisrintaman rakentamisesta
on omaksuttu jokaista järjestömme jäsentä koskeväksi tehtäväksi. Mikäli
Pohjois-Ontarion alue on kysymyksessä niin voimme suureksi iloksemme

tiedottaa, että yhtenäisyyden puolesta taistelevat voimat kasvavat jokai-
sella paikkakunnalla. Ei yksinomaan siten, että järjestömme osastot eri
paikkakunnilla ovat huomattavasti lisänneet jäsenmääräänsä ja laajenta-
neet toimintaansa, joka sellaisenaan on korvaamattomasta merkityksestä
yhteisrintaman rakentamisessa. Mutta samalla kertaa on havaittavissa
voimakasta yhtenäisyyden pyrkimystä toisten työväenjärjestöjen ja eri
seurakuntien jäsenistön ja kannattajapiirin keskuudessa. Me tervehdim-
me heidän jokaista edesottamistaan yhtenäisyyden saavuttamiseksi, huoli-
matta siitä kuinka pientä se ensi aluksi onkaan. Omalta osaltamme me
tulemme poistamaan kaikki ne esteet jotka vaikeuttavat yhtenäisyyden
saavuttamista. Ilman pienintäkään epäilystä me tulemme kohdistamaan
koko järjestömme voimat yhteisrintaman muodostamiseksi työtätekevän
kansan etujen puolesta Pohjois-Ontarion alueella.

J. MALO ja R. TOSSAVAINEN
puhujia toimintamme alkua ajoilta

HUOMIOITA JÄRJESTÖMME TOIMIN- NASTA B.C:n ALUEELLA

KIRJ. LAURI RANTALA

VUOSIA taaksepäin oli järjestöme toiminta huomattavasti rajoitetumpaa nykyiseen toimintaamme verraten. Toiminnalla oli kaava jonka mukaan sitä tinkimättömästi vietiin eteenpäin. Näitä kaavoja ja muotoja säilytettiin tarkasti ja koettiin soveltua jokaiseen mahdolliseen paikkaan järjestöme toiminnassa. Pidettiin tiukasti kiinni jokaisesta muodosta ja useassakin tapauksessa ne muodot asettuivat itseämme vastaan. Varsinkin silloin kun oli kysymyksessä järjestöme jäsenmäärän kohottaminen, käytiin läpi määrätty kyselyt ennen kuin voitiin antaa hyväksyminen. Nämä tällaiset seikat ovat johtuneet varsin

luonnollisista syistä, siitä varovaisuudesta, jolla on tarkoitettu suojata järjestöme eheyttä ja sen taistelulinjaa. Ne taistelut mitä järjestöme sisällä on käyty, sen suunnan hajoittajia ja harhaanjohtajia vastaan, ovat johtaneet asettamaan ehkä liiankin tiukat vaatimukset järjestöme pyrkijöitä vastaan.

Aikaisempi toimintammekin rajoittui enempi haalimme sisälle, säännölliset kokoukset ja tehtävät suoritettiin omassa piirissämme. Kaikenlaiset ryntäykset ja kamppailut otettiin vastaan säännöllisinä tehtävinä ja suoritettiin myöskin sen saman piirin keskuudessa ja esimerkiksi lehteämme ei ajateltukaan mennä kauppaamaan toisinajattelevalle työläiselle ja niin ollen kaikkein tärkein, joukkojen taisteluun vetäminen jäi aina huomioimatta.

Toiminta jatkui sitä samaa latua eteenpäin kunnes tämä kuusi vuotta kestänyt pulakausi astui eteemme. Me emme uskoneet vaikka Komintern

jo kaksi vuotta ennen meitä varoitti valmistumaan siltä varalta. Me emme uskoneet ennen kuin se oli meitä vastassa entisiä pulakausia paljon ankarimpana. Pulakaudesta johtuneet puutteet ja kärsimykset asettivat eteemme kysymyksiä, jotka vaativat laajojen joukkojen päätöksiä ja ratkaisua. Järjestöme taholta lähdettiin toteuttamaan Kominternin asettamaa suuntaa, joka sai osakseen joukkojen täyden kannatuksen. Siitä on todistuksena se, että järjestöme alkoi liittyä uusia ja uusia jäseniä. Kuitenkin nämä muutokset tapahtuivat niin nopeaan, että toiminnan järjestely järjestöme sisällä ei laajentunut vastaavassa määrässä. Ne vanhat opitut tavat astuivat useimmissa tapauksissa eteemme ja takerruttiin liian lujasti kiinni pikkuseikkoihin ja toiminnan monipuolistuttaminen ja laajentaminen joukkotyöksi tuli syrjäytettyä. Tehtävien yliarvioiminen on jäsenistön keskuudessa ollut sangen kiusallisena haittana. Toverit aliarvioivat omat kykynsä tehtäviin nähden ja kieltäytyivät niiden suorittamisesta ja sen seurauksena valppaamat toverit tulevat liikakuormitettua. Useinkin on kokouksissa syntynyt varsin kiusallisia tilanteita juuri näiden syiden perusteella, silloin kun on henkilöiden valinta johonkin tärkeämpään tehtävään.

Nämä seikat kylläkin ovat olleet selvästi näkyvissä ja niiden korjaamiseksi on tehty päätöksiä, vaan useimmassa tapauksessa ne ovat jääneet päätöksinä pöytäkirjaan ja toteuttaminen on jäänyt siihen, että siitä on saatu hyvä päätös. Meillä on ollut useampia samankaltaisia kysymyksiä joihin me olemme takertuneet viettäen lujasti. Vaan samalla kertaa, vaikka onkin ollut tämän kaltaisia virheitä ja vaikeuksia, on järjestöme ollut suuresta merkityksestä luokkataistelulle. Meidän järjestöme jäsenmäärä on korkeampi mitä se oli pulakauden alkaessa, vaikka järjestöme jäseniä B. C:n alueelta on siirtynyt Neuvosto-Karjalaan lähes kaksisataa. Myöskin on järjestöme kautta huomattava määrä jäseniä liittynyt erilaisiin järjestöihin ja unioihin. Järjestöme ansioksi voi lukea ne eri järjestöt ja liitot, joiden suomenkielisiä osastoja on alueellamme ja joiden jäsenmäärä kohoaa useimpiin satoihin.

Canadan Suomalainen Järjestö on viimeisinä vuosina alkanut entistä tiukemmin painostamaan yhtenäisyyden rakentamista, vaikka siihen ei aina olekaan löydetty sopivia ja käytännöllisiä muotoja, jotka olisivat sopineet tilanteisiin ja ympäristöön, koska olemme seisoneet liian jyrkästi omalla kannallamme, mikä on vaikuttanut ulospäin sangen haitallisesti.

Näitä virheitä on nyt lähdetty päättävästi korjaamaan. Järjestöme 11:sta edustajakokous otti ne vakavalta kannalta ja kävi laajaa itsekritiikkiä tapahtuneisiin virheisiin nähden ja loi uuden suunnan ja uusia muotoja tulevalle toiminnalle. Jäsenistö alueellamme tervehti ilolla yhdenmutoista edustajakokouksen päätöksiä, sillä oltiin päästy hyvä askel eteenpäin työväen yhtenäisyyttä kohden. Nyt kun järjestöme täyttää tänä vuonna 25 vuotta, niin lähtekäämme seuraavalle 25 vuoden taipa-

leelle uusin työtavoin ja uudella innostuksella. Tehkäämme järjestöämme laaja joukkojen järjestö. Alkakaamme edustajakokouksen asettamasta tehtävästä, mikä on järjestömme jäsenmäärän kohottaminen viiteen tuhanteen. Ottakaamme tehtäväksemme, ei ainoastaan sen täyttämisen, vaan sen ylittämisen!

—oOo—

MATKAMUISTELMA

KIRJ. ALF. HAUTAMÄKI

LÄHES puoli toistakymmentä vuotta sitten kiertelin Suomalaisen Järjestön puhujana ja järjestäjänä Canadan suomalaisautuksia. Paikasta toiseen kulkiessani jouduin Red Deer alueelle. Asutus on vankkaa ja muutamain seuduin kokonaan suomalaista ja senmukaisesti myöskin suomalaisluontoista. Siellä, kuten kaikkialla, olivat kansalaisemme jakautuneet useihin eri ryhmiin, uskonnollisten kuin myöskin poliittisten mielipiteitensä mukaisesti. Suuri osa oli silloin sellaista, joka ei koskaan ollut työväenliikkeestä ja jos olikin, niin oli se tapahtunut noin vain sivumennen.

Puhe- ja kokoustilaisuuksia oli järjestetty useammaksi päiväksi ja illaksi. Eräs tilaisuus alkoi päivällä, siinä kahden tietämässä. Puheen aiheena oli historian materialistinen maailmankäsitys. Benalton osaston talo oli täynnä paikkakunnan raatajafarmareita. Koetin parhaani mukaan selostella kysymystä niin hellävaraisesti kuin suinkin. Esipuheeksi selostelin luonnon ja ihmiskunnan historian alkuvaiheita, huomauttaen samalla, että väliajan jälkeen, toisessa puhejaksossa, käsittelen erilaatuisten mielipiteitten kehittymistä, siihen luettuna poliittiset sekä uskonnolliset mielipiteet.

Tämän selostuksen aikana oli kuulijakunnan keskuudesta kohonnut seisomaan kunnioitusta herättävän näköinen vanhus. Todellinen kuva aavikoiden asukkaasta. Kaikki mitä hänessä kuvastuikin, kertoi vuosikymmenien ankarasta ottelusta puutteita sekä aavikon rajuja luonnonvoimia vastaan. Katseeni kiintyi ahavoituneisiin raesäiden ruoskimiin kasvoihin, joissa välkehti rauhallinen, itsetietoinen ilme; ja silmiin, joissa liekehti selittämättömän voimakas elämisen innostus. Tämä aavikoiden tyypillinen raatajavanhus, kummallisine ristiriitoinen, toi mieleeni vanhan ja keskiajan maailmanparantajat. Ihmetellen, melkein kunnioituksetta pysähdyn ja jäin kuuntelemaan, mitä hänellä oli sanomista.

“Kuulkaas puhuja”, alkoi hän hieman pyytelevällä äänellä. “Pyytäisin, että toista osaa puheestanne ette alkaisi ennen kuin kello neljän ajoissa. Haluaisin niin mielelläni kuulla loppuosan puheestanne, mutta

minun on nyt lähdettävä pois, enkä ehdi takaisin ennenkuin siinä neljän seutuviissa. Pitää mennä siunaamaan eräs vainaja ja samalla olisi kastettava yksi lapsi”, jatkoi hän yksikantaisesti.

Jokainen arvaa minkä vaikutuksen tuollainen pyyntö, noin valmistamatta tullen synnyttää. Olin sanatoim.

Tilanteen kuitenkin pelasti eräs paikkakuntalainen.

“Mikä siinä on. Onhan tässä aikaa! Kun puhuja lopettaa tämän ensimmäisen osan, niin juodaan kahvit ja voidaanhan me sitte keskustella yhdestä ja toisesta asiasta, siksi kuin ehdit takaisin”, selitteli eräs paikkakuntalainen tuttavallisesti, kuulijakunnan yhtyessä ajatukseen hyväksyvällä hyminällä.

Väliajalla kuulin, että vanhus on paikkakunnan laestadiolaisen lahkokunnan saarnamies ja että useampia hänen seurakuntalaisistaan oli kuulijakunnassa. Paikkakunnalla oli kuulemma toinenkin laestadiolainen ryhmäkunta; nämä nimittivät itseään “oikean” ja “uudemman suunnan heränneiksi”. Heikäläisiä ei kokoustilaisuudessa ollut ja mikäli kuulin, heidän seurakuntansa saarnamiestä epäiltiin parhaillaan heinien ja lautosten varkaudesta. Tämä kuitenkin on sivuasias. Pääasia on se, että muutama minuuttia ennen neljää saapui vanhus ja niin aloimme puhepuhepuheiden. Puheen jälkeen ei seurannut erikoista keskustelua, oli vain muutamia kyselyjä. Kokouksen loputtua asteli vanhus luokseni esittäen, että sopivan tilaisuuden sattuessa poikkeaisin hänen luokseen. Olin hartaasti toivonut pääseväni lähempään tuttavuuteen tämän kummallisen ja mielenkiintoisen vanhuksen kanssa. Siksi suostuinkin tarjoukseen ilomielin.

Erään järjestömme jäsenen kanssa menimme vanhuksen asunnolle, missä hän eleli vaatimatonta leskimies-elämäänsä, nuorimman poikansa kanssa. Tavanmukaista tulokahvia juodessamme tottui silmä huoneen hämäryyteen. Huomiotani kiinnitti seinänaulakoissa hyvässä järjestyksessä riippuvat sanomalehdet. “Vapaus”, “Työmies”, “Uusi Kotimaa” ja jokunen porvarilehti olivat siellä rinnakkain. Näitä katsellessani unohdin täydelleen, että olin “pappilassa”. Keskustelu kierteli yleismaailmallisissa työväen kysymyksissä. Harvoin olin tavannut läheisessä toveripiirissä näin aikaansa seuraavaa miestä kuin tämä vanhus oli.

“Uskon Jumalaan sekä kuolemattomaan sieluun, mutta samalla kerta olen myöskin vakuutettu siitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus totuuden hakuun omia teitään kulkien, sekä omia menetelmiään käyttäen”, rupatteli vanhus kahvia hörppiessään. “Olen elämäni varrella tavannut hyviä ihmisiä jumalankieltäjien joukossa ja huonoja ihmisiä niisanottujen uskovaisten keskuudessa. En ole koskaan epäillyt etteikö kirkosta luopuneiden sydämissä elä voimakas totuuden kaipuu ja lämmin lähimmäisen rakkaus, aivan samaten kuin tosi-uskovaistenkin keskuudessa ja siksi olenkin tottunut kunnioittamaan kaikkien ihmisten mielipiteitä. Mitä taas työväenliikkeeseen tulee, niin voin sanoa, että eläessäni suurimman

osan elämäni aavikoiden uudisviljelijänä, olen tullut näkemään että köyhän ja rikkaan välillä on täyttymätön kuilu ja että köyhällä on aina oikeus puolustaa omia etujaan ja tapella sortoa sekä vääryyttä vastaan." Näin rupatteli ukko lennokkaasti, omalla ja tasaisella puhesävyllään.

Istuessani hänen vieressään, talvisessa iltahämässä, tuntui kuin olisin vanhuksen hillityssä äänessä kuullut menneiden aikojen vapaustaistelijoitten vakuuttavat äänet, kehoittaessaan, raamatun lauseisiin nojaten, sorrettua ja orjuutettua työläisrahvasta nousemaan taisteluun ylpeää ylimysluokkaa ja mahtavaa kirkkovaltaa vastaan.

Usesti olen sen jälkeen käynyt Red Deerin alueella, mutta aina vain on tuntunut kuin sieltä olisi jotain jäänyt pois. Vanhus on kuollut, mennyt pois, ja hänen mukanaan myöskin nuo rohkeat ja vapaat uskonnolliset ajatukset. Ajatukset, mitkä henkivät menneiden aikojen vapaussankareitten varmaa uskoa uudesta, paremmasta ja kahleettomasta aikakaudesta, minkä ajatuksen puolesta he uhmasivat polttorovioita, mestauskirvestä sekä yläluokan raakaa raivoa.

—oOo—

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN PORT ARTHURIN OSASTON NÄÖYTTÄMÖ

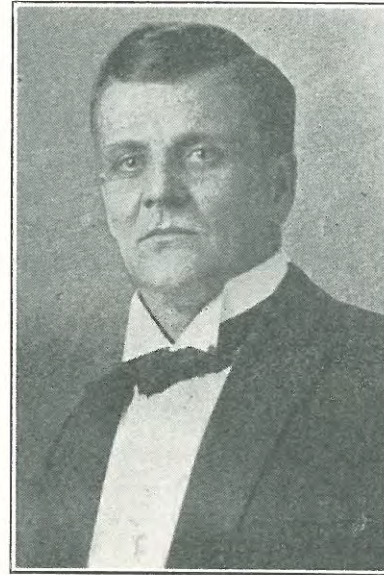
KIRJ. A. KARI

ALLEKIRJOTTANUT taitaa olla ainoa, joka on ollut mukana mainitun näyttämön alkuajoilta saakka.

Yli 30-vuotisella taipaleella on ollut nousua sekä laskua. Moni on sen toiminnasta sanansa sanonut ja tuomionsa lausunut. Monet penikka- tautia sairastavat nousukkaat ovat koko toiminnan tuominneet alimmaiseen kattilaan, millä ei vallankumouksellisessa työssä ole mitään arvoa.

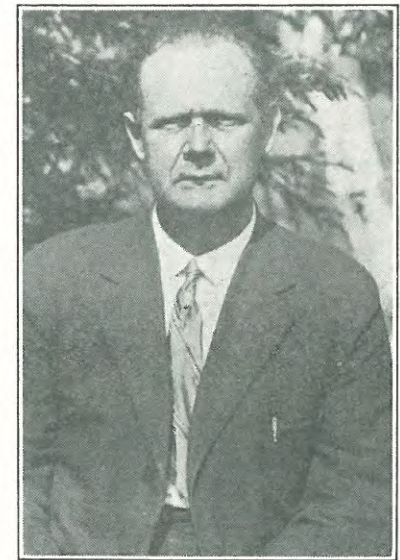
Asia ei todellisuudessa kuitenkaan ole niin. Näyttämöiden kautta on työläisten näköpiiri kieltämättä avartunut selvästi näkemään ne luokkavastakohtat, mitkä ovat kahden luokan välillä. — Ja ovatpa ne koonneet sievoisia summia varoja osastojen kassoihin, joilla varoilla on edelleen voitu tehdä agitatsioonityötä.

Ei ole myöskään aliarvioitava taiteellista tasoa, minkä näyttämömme aika-ajoittain ovat saavuttaneet. Nostan hattua niille kymmenille ja sadoille näyttelijätovereille, jotka ovat yönsä valvoneet Port Arthurin osaston näyttämöllä harjoituksissa ja esityksen jälkeen nielleet tuomitsevan arvostelun. Te kaikki, missä lienettekin, olette kantaneet arvokkaan korren yhteiseen luokkataistelukekoon.

FELIX HYRSKE

Yksi ansioituneimpia osastojemme näyttämötoiminnan ohjaajia.

VILLE AIROLA

Hyvin tunnettu ja yleisesti suosittu musiikki- ja näyttämötyöntekijä jo järjestömme alkuajoilta.

Osaston näyttämö on alkanut toimintansa v. 1903. Se on toiminut aina sillä nimellä, mikä on ollut osastolla. Silloiseen näyttämöön liittyi muutamia sellaisia tovereita, jotka jo Suomessa olivat olleet mukana seuranäyttämöillä. Suurin osa henkilökunnasta eivät olleet näyttämöä nähneetkään. Pienestä alotettiin. Esitettiin yksinäytöksisiä kappaleita, varsin alkuperäisten välineiden avulla. Sikäli kuin varmistuttiin hommassa, uskallettiin suurempaa.

Ensimmäinen koko illan näytelmä oli "Tukkijoella" (syksykesällä 1904). Mainittu esitys oli vähällä hajottaa näyttämön henkilökunnan. Näyttämön kokouksessa tuli väkää pääsymaksuista. Toiset esittivät ovirahaksi 25c ja toiset 15c. Äänestyksessä voitti 25c esitys. Vastapuolue oli varma, että saadaan esittää tyhjille seinille, kun on niin kallis oviraha. Esitysiltaanä oli "Torpan" katsomo viimeistä nurkkaa myöten täynnä ihmisiä ja loput portailla.

Kun näimme että ihmisten mielenkiinto isompiin kappaleisiin on hyvä, kohdistettiin työskentely siihen suuntaan. Ohjelmistoon otettiin "Murtuneita", "Viimeinen ponnistus" ja useampia Minna Canthin kappaleita. Jopa uskallettiin yrittää niinkin suurta kuin Schillerin "Rosvot".

Näyttämö toimi ilman palkatonta johtajaa 1905 kevääseen. Ruokahuu kasvaa syödessä, sanotaan, niinpä meidänkin vaatimuksemme. Yleisö alkoi tahtomaan parempaa — samoin näyttelijät. Osasto alkoi suun-

nittelemaan palkallisen johtajan hankkimista näyttämölle, onnistuen saamaan nyt manalle menneen kaikkien suosiman Aiolan Willen.

Toveri Airola oli se mies, joka on antanut ensimmäistä perusteellista ohjausta näyttämöllemme. Varmana musiikkimiehenä otti hän ohjelmistoon joukon laulukappaleita. Ne taas menivät ihmisiin kun terva lapikkaaseen. Toveri Airola toimi näyttämön johtajana 1907 loppupuolelle, mutta mieheen tuli silloin suomalaisten keskuudessa muotiin tullut farmikuume. Siitä ei muutoin hänkään selvinnyt kuin muuttamalla maalle. Kun farmauskuume alkoi jäähtymään muutti hän maalta Fort Williamin osaston näyttämölle.

Noin toista vuotta vietiin näyttämötyötä eteenpäin ilman vakituista johtoa. Ajan oloon se kuitenkin tuli liian hankalaksi, joten taas hankittiin palkallinen johtaja. Toimeen tuli eräs A. Lindgren. Hän toimi johtajana vuodesta 1909 vuoden 1910 puoliväliin. Tov. Lindgrenin aikana ei näyttämön taiteellinen taso paljoakaan noussut, sillä hän oli itsekin monessa suhteessa johdon tarpeessa.

Kun 1910 muutettiin uuteen huoneustoon, "Työn Temppeleihin", niin lisääntyivät osaston menot, joten osasto alkoi vaatimaan näyttämöltäkin suurempia aineellisia tuloja. Muuta keinoa ei löydetty kuin ilmoitettiin johtajan paikka haettavaksi. Hakemuksia tulikin muistaakseni toistakymmentä, m.m. Felix Hysrke haki paikkaa. Todistukset ja suositukset hänellä oli parhaat, mutta palkkavaatimus jäsenistön mielestä oli liian suuri. Hysrkeen valinta olisi tainnut mennä myttyyn, mutta eräs sen aikainen osaston jäsen lupautui maksamaan \$10.00 omistaan jokaiselta kuu-kaudelta, jos näyttämö aiheuttaa tappiota. Tov. Hysrke tuli valituksi ja

Port Arthurin osaston näytelmäseura 25 vuotta sitten.

Port Arthurin osaston ensimmäinen soittokunta v. 1905.

heti tuliaisnäytännössä "Pirun Kirkko" osottautui olevan tehtävänsä tasolla.

Toveri Hysrke toimi johtajana muistaakseni vähän yli 4 vuotta. Sillä ajalla kohosi näyttämömme taiteellinen taso niin huomattavasti, että kun 1912 kävimme vierailemassa Duluthissa, keskipiirin kesäjuhliissa, esittäen juhlanäytäntönä "Setä Tuomon tupa", niin tov. Laukki, arvostelussa Työmieheessä, asetti näyttämömme koko mantereen ensimmäiseksi.

Toveri Hysrkeen johdon aikana joutui näyttämön henkilökunta tekemään kovaa työtä. Järjestelmällisesti oli kolmenlaatuisia näytelmiä harjoituksen alla; pieniä näytelmiä muun ohjelman lisäksi; koko illan näytelmiä, ja n.s. loistonäytelmiä. Viimeksimainituissa sai monta kertaa hikoilla suuttumukseen asti.

Mutta hyvät oli tuloksetkin. Esitykset sujuivat kuin ammattilaisilta ja kun Hysrke muutti Fitchburgin Saimaseuran näyttämölle, niin oli meille leipoutunut useampia sellaisia näyttelijöitä, jotka menivät johtajiksi eri osastojen näyttämöille.

Hysrkeen aikana oli näyttämö kieltämättä parhaassa kunnossa. Samaa taiteellista tasoaan se ei ole saavuttanut. Syitä siihen on monellaisia, joista jokainen vaatisi erikoisen selostuksen. Pääpaino annettiin työssä luonnollisesti esityksen luonnollisuuteen, mutta paljon huomiota sai myöskin näytelmien valinta. Etupäässä koetettiin saada meikäläisille näyttämöille aatteellisesti sopivia kappaleita.

Näyttämömme suomennutti useampia venäjänkielisiä kappaleita yksinomaan omaa tarvettaan varten. Ne tulivat maksamaan useampia kym-

meniä dollareita kukin. Useimmat niistä ovat kuitenkin levinneet yli mantereen. Silloin käyttivät toiset näyttämöt sitä tapaa, että kun ne vuokrasivat käsikirjotuksen, niin samalla ne kopioivat sen itselleen.

Kun osaston näyttämö potkittiin pois Tempelin näyttämöltä, niin jäi pakkoluovuttajien käytettäväksi noin \$2,000 arvoinen näytelmävarasto.

Hyrskkeen jälkeen on näyttämön johdossa ollut useampia henkilöitä, mikä lyhemmän mikä pitemmän ajan, mutta enimmänsä osan ajasta on näyttämö toiminut ilman johtajaa. Henkilökunta on myöskin ollut muuttelevalta. Siihen on suurimmaksi osaksi ollut tekijänä taloudelliset syyt.

Olisi mielenkiintoista muistella ja kertoa siitäkin ajasta kun näyttämömmä harhaili kodittomana, näytellen siellä, mistä sai huoneen vuokrata. Mutta siltikään se ei ollut toimeksi. Oman lukunsa vaatisi myös se kun muutettiin "pikkuhaalille" (nykyinen osaston talo). Erikoisesti se aika kun nykyinen talo isonnettiin. Silloin oli tarkoitus ruveta toden teolla kohottamaan niin näyttämön taiteellista tasoa kuin myöskin musikaalista työtä.

Näyttämön johtoon kiinnitettiin nyt kolmannen kerran vanha veteraani, Wille Airola. — Mutta tuonen viikatemies näytti viljan kalliimman ennenkuin talo saatiin täydellisesti kuntoon. Willen muiston kunniaksi myöskin piste tämän kirjotuksen loppuun.

—oOo—

PIIRTEITÄ SOINTULASTA JA OSASTON TOIMINNASTA SIELLÄ

KIRJ. E. H.

TUSKIN suuresti erehtyy jos arvioi jokaisen sisimmässään tunteneen Kalevan Kansan hajottua, joutuneensa tuulessa peräsimettä ajelehtivaan alukseen. Asumamme saari ei tosin ajelehtinut, mutta sen kylkiä kuitenkin kauttaaltaan huuhteli valtameren laineet, toisinaan rajuimmin, toisinaan lievemmin. Ne ihmiset, jotka oli tänne asettuneet, olivat eläneet ennen niin perin toisenlaisissa oloissa. Ne oli enimmäkseen teollisuustyöläisiä, teollisuuskeskuksista ja Suomen maakunnista, perehtymättömiä uuden ympäristön olosuhteisiin ja elämismahdollisuuksiin, joten ei ole ihmettelmistä jos ylempänä mainittu ajatus olisi pyrkinytkin koteutumaan ajatuksiin. Olihan Kalevan Kansa kuitenkin ollut jonkunlainen kiinnekehta jäsentensä taloudellisessa ja valistuksellisessa suhteessa, vaikkakin se ei kumpaisessakaan näissä läheskään kaikkia tyydyttänyt. Ja

vielä tänäpäivänäkin on toistaiseksi tietämätöntä, mikä yhteinen ohjelma kelpaisi kaikille suomalaisille ja pystyisi ne koossa pitämään.

* * *

Oli helmikuun ilta v. 1906...

Istuimme kolmisin Pulteney Pointin majakan vierashuoneessa. A. B. Mäkelä oli saman vuoden alussa saanut siinä majakanhoitajan viran. Ilmapiiiri oli sinä iltana täynnä tuulta ja vettä. Majakan valotorni ulvoi äkäsemmillä puuskilla kuin paras sumusireeni. Tuon tuostakin oli jonkun meistä käytävä tornin huipussa pyyhkimässä ikkunat kuiviksi, jotka väkisin pakkasi hiekeen ja himmentämään siten valon, huolimatta ilmanvaihtoaukon aukiolosta.

Edellinen vuosi oli ollut tapahtumista rikas vuosi. Oma yrityksemme oli likvidoitu melkein yhtä perinpohjin kuin Suomen nelisäätyinen eduskunta. Venäjän aseet Manchurian kentillä oli kärsineet musertavan tappion. Sosialidemokratia teki tuloaan Amerikan ja Canadan suomalaisten keskuuteen kiinteämmässä muodossa. Sen ensimmäisiä julistajia oli lääket. toht. Tanner ja Martti Hendrickson. Edellisen toimesta ilmestyi v. 1901 muutama numero Amerikan Työmiestä New Yorkissa ja samana vuotena teki hän puhujamatkan keskivaltioihin asti.

Luonnonvoimaisesta pakosta johtui ajatusten vaihto tähän liikkeeseen ja niihin mahdollisuuksiin, jotka se avasi Suomen työläisille suku-

Toveri A. B. Mäkelän hautaus Sointulassa maalisk. alkupäivinä 1932. Taustalla näkyy CSJ:n osaston haali, oikealla voimisteluseuran haali ja vasemmalla koulu.

puoleen katsomatta, yleisen yhtäläisen äänioikeuden ja yksikamarisen eduskunnan kautta. Kaapro johti keskustelua hillitysti, vieraanvaraiseen tapaan, jota hän aina käytti yksityisissä tilaisuuksissa samoin kuin vierailuilla ollessaan. Hän ei koskaan näissä tilanteissa loistanut johtopäätöksillä. Ne hän jätti toisten tehtäväksi. Hän joko hyväksyi ne tahi jollain vakuuttavalla syyllä antoi keskustelulle sellaisen suunnan, että oikean tahi sellaiselta näyttävän johtopäätöksen teko oli jokaisella yksinkertaisin asia. Niinpä meidän aamupuoleen kestäneestä keskustelusta jäi sosialidemokraattisen eduskuntaedustuksen merkityksestä luokkayhteiskunnassa jällelle ainoastaan takapajuisempien joukkojen valistuksellinen arvo ja mahdolliset pikkuparannukset, työläisten ja puutteenalaisten pieneläjäin oloissa ja toimeentulossa, mitkä ei missään tapauksessa järkyty valtuokan asemaa ja etuja. Eduskuntaenemmistö on sillä vastassaan saman luokan vallassaolevat voimakainot, kiväärit ja kuularuiskut.

Myöhempi aika on sen näyttänyt toteen.

Saman vuoden lopussa siirtyi Mäkelä Raivaajan toimitukseen Fitchburgissa, Mass.

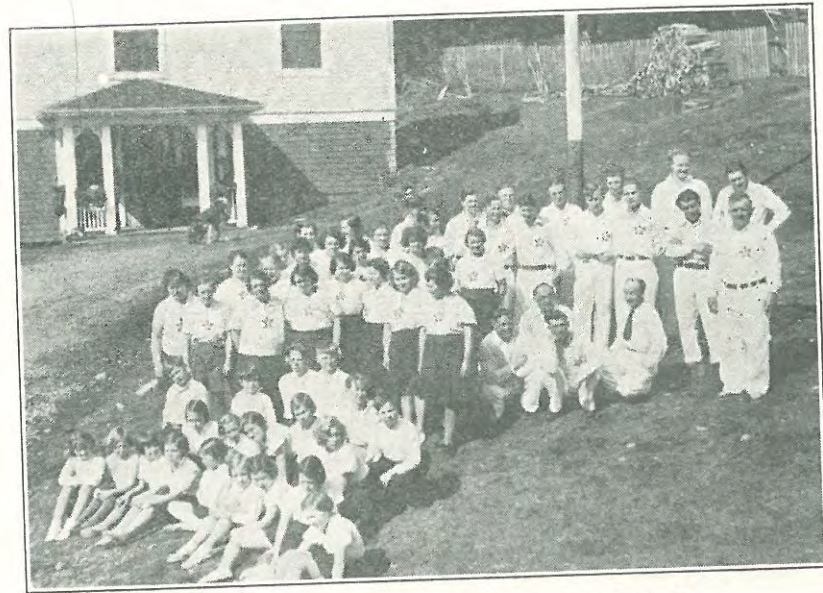
* * *

Seuraavana vuonna helmikuussa kokoonnuttiin rakennukseen, jonka kuva on tämän kirjoituksen puitteissa ja joka oli saatu pelastetuksi saarelle jääneitten yhteisvoimin yhdyssiteeksi kokouksia y.m. tilaisuuksia varten. Tilaisuudessa perustettiin tänne yhdistys sosialidemokraattisella ohjelmalla, johon heti alussa liittyi 37 jäsentä, joista 3 naista. Myöhemmin se hyväksyttiin paikallisosastona Canadian sd. puolueeseen. Enemmän kuin vuoden harhailun jälkeen näytti kokouksessa vallinnut ihmisten sisäinen lämpö siltä kuin viimeinkin olisi kova maa jalkojen alla.

Naisten pienilukuinen liittyminen osastoon johtui alussa pessimistisyydestä, jonka Kalevan Kansan hajoaminen löi heidän taloudellisiin ihanteisiinsa, vaikka Suomen tapahtumain olisi pitänyt sitä innostaa. Tosin monelta meni aika tarkoin kodin ja lasten hoitoon. Myöskään luokkataistelukäsitteet eivät olleet silloin vielä sillä tasolla kuin myöhemmin, eikä naispuolista varttuneempaa nuorisoa saarella ollut kuin yhden käden sormilla laskettavaksi.

Siitä huolimatta osasto käy tarmokkaasti kiinni valistukselliseen puoleen. Siinä on sillä apuna työläisten lehdet, joita oli perustettu m.m. "Toveri" lännelle Astoriaan ja "Raivaaja" itään. K. K:n kirjasto, jossa alunperin lienee ollut korkeintaan sata nidettä, järjestetään ja aloittaa kirjain lainauksen ja edelleen laajentumisen ja on siinä tätä kirjoittaessa suomalaisia niteitä likimain pari tuhatta. Englanninkieliset niteet lähentelee tuhatta. Laajentumisestaan se saa etupäässä kiittää Sointulan osuuskappaa. Ei ole verkkorenkään lahjoittama perintökään vähäpätöinen. Ottakoon sen jäsenet tästä maininnasta kukin osansa.

Englanninkielinen alkeiskoulu alkaa toimintansa, kohoten lopulta 8-

Sointulan v.- ja u.-seura osaston haalin edustalla.

luokkaiseksi. Viime vuosina se on neljällä luokalla Elementary-koulun nimellä laajentunut 12-luokkaiseksi. Se kouluutus, joka K. K:n aikana voitiin lapsille antaa, tapahtui suomenkielellä.

Taloudelliseksi kiinnikkeeksi perustui osuuskappu niissä puitteissa, joissa sen aikaiset Canadian armolliset lait ja asetukset sen salli. Myöhemmin on kauppa noudattanut niitä parannuksia, joita "kansanvaltaistuminen" on tässä maassa sillä alalla, lainsäädännössä saanut aikaan. Siitä on esimerkkinä tuon tuostakin tapahtuneet sääntöjen muutokset.

Alkuaikoina oli saarelaisten pääelinkeinona metsätyöt, joita ympäristön tukkikämpät tarjosi kohtuullisilla palkoilla, maksettuna normaali-dollareissa. Siinä sivussa oli kuukauden kestävä lohikalastus, sekalainen maanviljely — keittiökasvit, kanat, maito y.m., satunnaiset työt — kuten rakennus- ja kaivantotyöt j.n.e.

* * *

Mutta nykyisin on pääelinkeinoksi muuttunut kalastus. Kun kysyntä ala-arvoisemmille lohilajeille on noussut, on kalastusaikakin pidennyt viideksi kuukaudeksi ja jos pohjakalastus otetaan lukuun, on se paria kuukautta vaille pyöreä vuosi. Pohjakalastus on toistaiseksi vielä, samoin kuin vuoden ympäriinsä uistelu, paikkakunnalle pienemmästä merkityksestä, samoin kuin turkiselukkain pyynti. Mutta kuitenkin: "lisänä rikka rokassa, hämähäkki taikinassa". Metsätyöt on nyt muuttuneet satunnaisiksi. Työvoiman kysyntä on vähentynyt korkealle kehittyneen tek-

niikan ja kapitalistisen pakkotyön kiihdyttämisen vaikutuksesta. Palkat on huikeasti laskeneet siitä huolimatta vaikka ne maksetaan inflatio-dollareilla.

Tämä nykyhetken vähemmän miellyttävä kuvaus taantumuksesta johtaa meitä muistelemaan sen alkusyytä, maailman sotaa.

* * *

Canadan yhdyttyä siihen englantilaisena itsehallinnollisena alusmaana oli luonnollinen seuraus: maan joutuminen erikoiseen suojelustilaan sota-ajaksi. Sointulassa samoin kuin muuallakin Canadassa ilmeni se sosialistisen toiminnan lakkauttamisena ja kirjallisuuden takavarikointina sekä niiden sanomalehtien kieltona, jotka vähänkin haiskahtivat sota-vastaiselta tahi sitä arvostelevalta. Se viranomaisen joka tarkasti Sointulan kirjastoa, sattui olemaan ihmisellinen, pyytään ainoastaan nähdä jos sellaista kirjallisuutta on. Kaapro, joka paikallisena rauhantuomarina oli tarkastajan mukana, etsi kirjahyllyiltä engl.-kielisen raamatun ja ojensi sen tarkastajalle, joka siihen vilkaistuaan virkkoi "all right" ja lähti pois.

Vancouver-saaren Sointulan vastapäiselle Broughton Straitin kaupungin kohdalle, kyhäsivät maan puolustusjoukot rantapatterin. Tämä rannikkovaruste oli etulinja siinä puolustusketjussa jonka piti varjella Vancouverin kaupunkia, sen isänmaallisuudesta ja sotavoitollista täyte-läisiä kunnan porvareita, heidän hienon hienoja rouviaan ja tyttäriään yöllisissä teekutsuissa ja niitä seuranneessa raskaassa aamupäiväunessa niiltä yllätyksiltä, joilla se pieni saksalainen risteilijäeskaaderi uhkasi, mikä liittolaisten kauhuna risteili eteläisellä valtamerellä kaapatun kauppalaivoja, keventäen lastia ja upottaen laivat. Kyseessä olevalla vartiopaikalla on vieläkin nähtävänä kuusen kanto rannalla vesirajassa, johon tämän suojeluskunnan ainoa mainittavampi ase, konekivääri oli sijoitettu. Salmen sanottiin siltä kohtaa olleen miinoitetun rannasta rantaan.

Sointulassa oli siihen aikaan parhaassa kanuunanruuaksi kelpaavassa iässä olevaa nuorisoa. Muutamat heistä oli saaren rajojen ulkopuolellakin maineessa tarkka-ampujina. Rintamalla oli snaipparit (sala-ampujat) yhtä ylistettyjä ja mainittuja sanomalehdissä kuin lentäjät ja ylistyksestä päätellen molemmat vaaroille alttiimpia kuin toiset aselajit, joten niistä saattoi olla puute. Kaikesta päätellen näytti siltä, että Sointulan sankarit olivat joutuneet sotasantarmien tähtäimeen. Hallituksen ainoa risteilijä, tehtyään tuloksettoman matkan saksalaisen eskaaderin etsinnässä, joutui nyt, apunaan poliisilaitoksen moottoriveneet, "huntauilemaan" sotapakolaisia kanuunoilla, kuularuiskuilla ja kivääreillä aseistettuna. Monta kertaa oli risteilijä ankkuroitu Kotilahdella ja kiväärimiehet metsässä saalista vainoamassa. Mutta saaren sisä metsä on niin tiheän kiusapensaikon verhoama, että se pian ottaa sisun pois parhaaltakin urholta.

* * *

Kerran kuitenkin onnistuivat suunnittelemaan yllätyksen. Oli ilta. Ohjelman suoritus oli loppunut ja parhaillaan tanssittiin kun aseilla varustettu joukkue piiritti haalin edustan ja ulko-ovet. Piirittäjien joukossa sattui sentään olemaan joku levollisempi luonne, joka hillitsi niitä, jotka suoraa päätä tahtoivat tunkeutua tanssijoita häiritsemään, kehoittaen odottamaan kunnes tanssi taukoo. Tanssi yltyi ja soittajain tempo yleni. Kun se vihdoinkin taukosi ja asemiehet ryntäsi sisään, ei salissa ollut muita kuin nuoria tyttöjä, alaikäisiä lapsia ja vanhempaa väkeä, kumpaakin sukupuolta.

Haalin perällä, ei ollenkaan piilossa, on ovi joka johtaa suoraan tiheään näreikköön, mikä vielä silloin päättyi sankkaan korpeen ja sakeaan kiusapensakkoon, joka sysimustana syysyönä oli vieläkin synkempää.

Asemiehet näyttivät siltä kuin olisivat joutuneet hämilleen kun ei löytäneet niitä joita etsivät, yrittäen tanssilla hälventää hämillä oloaan, ikäänkuin "ilema aikojaa voa ois tulleet sitä kahtomaa".

Se oli sen ajan henki. Osa työläisnuorisosta omaksui samat menetelytavat kuin sotamiljoneerit ja niiden pojat. Mutta aika on ollut ja mennyt ja nyt on toinen aika. Sotateknikka on kehittynyt siihen suuntaan, että rintaman takaa uhkaa suurempi vaara kuin rintaman edessä. Tehkään tästä jokainen omat johtopäätöksensä.

* * *

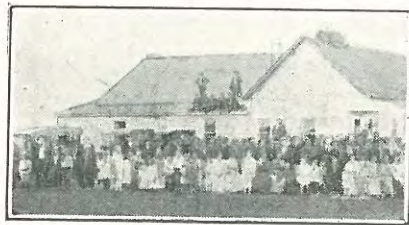
Se lyhyt hengähdysaika maailmansodan jälkeen, joka oli vähän vapaampaa, sen käytti taantumus kaikissa imperialistisissa maissa kootakseen voimansa yhteen rynnäkköön, tarkoituksella alistaa maailman kokonaan diktatuurin alaiseksi, johon verraten ennen sotaa vallinnut diktatuuri oli lempeää kuin kesäinen tuuli. Ja ainoastaan pieni osa näiden maiden työväestöä käsitti sen historiallisen merkityksen minkä Venäjän bolshevikien Lokakuun Vallankumous viitoitti toistenkin maiden työläisille. Eivätkä vielä kukaan tahdo sitä käsittää, vaikka fasismi ja sitä seuraava uuden maailman sodan puhkeaminen on kynnyksellä.

Sinä hengähdysaikana Sointulan järjestötoimintaan kiintynyt väestö ryhmittyi uudelleen, valiten yleistetyn kohteen toiminnalleen liittymällä osastona Workers-puolueeseen ja sen jälestä S. J:n yleistettyä maata käsitteväksi, liitettiin myös siihen. Meillä ei ole oikeus puhua koko saaren, eikä kaikkien sointulalaistenkaan nimessä, vaan ainoastaan niiden, jotka kuuluu osastoon tahi sen alaosastoihin, että toiminta siitä asti kuin järjestötoiminta alkoi, on aina ja erittäinkin nykyisin, ollut taantumustaista, vaikkakin menettelytavoista sen vastustamiseksi on voinut olla erimielisiä.

Fyysilliselle kulttuurille on nuorisoa aina antanut sille kuuluvan huomion, vaikkakin se on viime vuosiin asti kärsinyt johtajien puutteesta. Vuoden 1930 huhtikuun alkupäivistä on se järjestynyt "The Sports &

Athletic Society of Sointula" nimisenä osastona W. S. A. of C. järjestöön. Vilkkaimmillaan oli urheilu ja voimistelu vuoden 1934 varrella. Silloin valtasi innostus vanhat ja nuoret, naiset ja lapset. Voimisteluseuran yhteyteen on nykyisin perustettu varhaisnuorisosasto. Sen toimintaohjelmaan kuuluu voimistelu ja urheilu, käsitöiden ohjaus tytöille ja ilmaliuosasto pojille sekä pallopelejä molemmille. Sisäurheilusta on koripallo ollut enin innostavaa silloin kuin on ollut kykenevä ohjaaja. Kuten S. J:n osasto, samoin voimisteluseurakin alaosaosastoineen kuuluu maata käsittävään Sota- ja fasismivastaiseen järjestöön. Myöskin englanninkielinen "Dramatic Club" on toiminut jo parisen vuotta.

Eristetty asemamme ja sen rajoittamat poikkeukselliset olosuhteet asettavat toiminnalle vissejä rajoituksia, joten se pääpiirteissään on ollut ja edelleenkin on, siihen ympäristöön kohdistuvaa, johon kosketuksemme ulottuu, jos emme mainitse avustuksia. Työmaataisteluihin ja lakkoihin on osasto osallistunut niiden jäsentensä kautta, jotka kuuluvat ammattialansa unioihin.

S. J:n Lake Coteau haali
nykyisessä asussaan

OIKAISU PAINOVIRHEESEEN

Kirjoituksessa "Canadan Suomalaisen Järjestön toimintaan vaikuttaneet tilannemuutokset vuoden 1917 jälkeen", on sivulla 51 tullut paha painovirhe neljännessä rivissä alhaalta ylös sillä sanojen "... *socialistinen järjestelmä*" jälkeen on jäänyt pois: *ja toisaalla oli kuoleva ja lahoava kapitalistinen järjestelmä*.

Kokonaisuudessaan pitäisi lauseen kuulua: *Yhtäällä oli yhteiskunnallista edistystä eteenpäin kuljettava socialistinen järjestelmä ja toisaalla oli kuoleva ja lahoava kapitalistinen järjestelmä, joka kuitenkin ei kuole itsestään, mutta muutoksen toteuttajana täytyy olla ainoa yhteiskunnallisesti hyödyllinen ja välttämätön luokka, työväenluokka.*

CS. JÄRJESTÖ JA URHEILU

KIRJ. JAMES TURNER

Muiden kansallisten järjestöjen kanssa käsikädessä on Canadan Suomalainen Järjestö ollut koko canadalaisen vasemmistotyöväenliikkeen alkuunsaattaja. Kaikin voimin ja keinoin on se yrittänyt saada varsinaisen maan väestön ja englanninkieltä puhuvien joukkojen keskuuteen heräämään työväen luokkaliikkeen ymmärryksen, innon ja taistelutarmon. Nopeasti kasvava maatakasittävä liikehtiminen onkin tänäpäivänä siitä palkkiona.

Yksi ala johon Canadan Suomalainen Järjestö on alusta alkaen saanut melkein yksin kiinnittää huomionsa on urheilun ala. Suomalaiselle väestölle on kai luonteenomaista harrastaa urheilua ja tämä tosiasia onkin ollut heidän kannustajanaan. Sen johdosta ovatkin he jo vuosina 1902—1903 lähteneet luomaan pohjaa urheilutoiminnalle, esimerkiksi Torontossa, aikana jolloin porvariurheilujärjestötkin ovat olleet vielä ihan lapsenkengissä. Vuosikausiin ei tämä toimintamuoto herättänyt muiden kansallisuuksien huomiota, koska he silloin vielä eivät ymmärtäneet sen tärkeyttä. Mutta Canadan Suomalainen Järjestö jatkoi työtänsä — pohjan luomista todelliselle maatakasittävälle vasemmistourheiluliikkeelle.

Noin vuoden 1927 vaiheissa, alkoi herätä innostus muidenkin kansallisuuksien keskuudessa. Siitä seurauksena oli Canadan Työväen Urheiluliiton perustaminen. On varmaa, että ilman Canadan Suomalaisen Järjestön ja Canadan suomalaisten luomaa pohjaa ei vielä vuosiin olisi tällainen maatakasittävä järjestö syntynyt.

Urheilun yhteiskunnallinen merkitys tämän päivän oloissa on tullut yhä tärkeämmäksi ja monipuolisemmaksi. Sadattuhannet proletaarinuoret, porvarillisten urheilujärjestöjen jäsenet, ovat alttiit fasistisille, sotilaallisille ja kiihkoisänmaallisille vaikuttimille. Heidät on voitettava rauhan, vapauden ja edistyksen puolelle — kaikkien työtätekevien ja edistysmielisten yhteisrintamaan. Tälle työlle ovat Canadan suomalaiset luoneet pohjan, ja tulevat he edelleenkin jatkamaan työtään. Eräs toinen, vieläkin läheisempi Canadan Suomalaisen Järjestön huolto-lapsi, Nuorison Klupijärjestö, tulee yhä voimakkaammin kehittämään omassa ja maan väestön keskuudessa urheilutoimintaa.

Paljon on saavutettu. Tulevaisuus tulee osoittamaan nämä saavutukset vieläkin suurmerkityksellisemmiksi. Sillä mikä on sen tärkeämpää kuin nuorison voittaminen? Nuorison voittaessamme me voitamme tulevaisuuden.

KYMMENVUOTISEN TOIMINNAN TAKAA MONTREALISSA

KIRJ. KÖYHÄ BOLLSHEVIKI

JÄRJESTÖMME täyttäessä 25 vuotta juhlii yksi järjestöketjumme renkaista — SJ. Montrealin osasto — samalla 10-vuotista olemassaoloaan. Tämän vuoden alkupäivinä tuli nimittäin kuluneeksi 10 vuotta osastomme perustamisesta. Ja lieneepä mielenkiintoista näin Järjestömme ”riemujuhlan” aikana esitellä tovereille kuinka on ottanut lapsenaskeleensa Montrealin osasto ja mitenkä siitä on vähitellen kasvanut, kehittynyt ja voimistunut, voimakkaasti pyrkien ”aikuisten” joukkoon, vaikka onkin vasta hiukan toisella kymmenellä ikänsä puolesta.

Mutta antakaamme puheenvuoro osastomme perustavalle jäsenelle ja ensimmäiselle jäsenkirjurille tov. J. Halttuselle, joka on yksi niistä harvoista osastomme perustavista jäsenistä jotka vieläkin ovat kiinteästi mukana toiminnassa. Tov. Halttunen kertoo:

”Niin, olihan siitä osaston perustamisesta puhetta jo ennenkin, mutta vasta 1926 tuli tuumasta tosi.

”Se tapahtui siten, että Montrealissa silloin asustavia suomalaisia kutsuttiin joukko-’kahvikekkereihin’, jotka oli järjestetty erääseen suomalaiseen perheeseen. Niissä kekkereissä he sitten keskustelivat osaston perustamismahdollisuuksista ja kova oli tarve osaston perään, sillä olivat-han useimmat meistä olleet mukana työväen toiminnassa jo Suomessa. Ja niin asia vain kehittyi, että tuon kahvikekkerin perästä pidettiin osaston perustava kokous, muistaakseni tammikuussa 1926. Perustava kokous pidettiin talossa 202 Colborne St., jossa siihen aikaan oli suomalainen ’ruuminkihaussi’.

”Eihän meitä tosin suomalaisia Montrealissa montaa ollutkaan — kaupungissa asui suomalaisia vain kahdessa talossa, Verdunissa asui ukko-Salmela ja Haikaran pappa Pt. St. Charlesissa — joten 12 jäsentä, jotka liittyivät osastoon perustamishetkellä, voitiin pitää jo hyvänä saavutuksena. Jäsenistön muodosti 4 yksinäistä ja 4 pariskuntaa — 12 henkilöä.

”Sattui sitä alussa huvittaviakin kommelluksia”, jatkaa tov. Halttunen muistelmiaan, ”niinkuin niissä jäsenkirjojen kirjoittamisessakin. Minulle, joka valittiin jäsenkirjuriksi, selitettiin, että täällä ’kaanaassa’ on sellainen ’staili’, että pariskunnat ovat osastossa samalla maksulla. No mitä siitä, ajattelin, olkoot vain. Ja niin sitten kirjoittaa sujautin

pariskuntien nimet myös vain samaan korttiin — tietysti miehen nimen ensin, sillä onhan mies vaimon pää jne.

”Niin sitä vain päästiin kuin päästiinkin alkuun, vaikka vastustajat — niitäkin nimittäin oli Montrealissa muutamia — sanoivatkin, että älkää te pojat ruvetko huhkimaan täällä vieraalla maalla, ei siitä mitään tule.

”Tietysti heti osaston perustamisen jälkeen nousi kysymys, että missä aletaan pitää iltamia ja muita tilaisuuksia. Mielestämme ei se ollut toimintaa eikä mitään jos ei myös järjestetä iltamia, niinkuin oli ollut tapa vanhassa maassa. Ja tätä tarkoitusta varten osasto vuokrasi Mullinskadulla olevaa huoneustoa. Paikka sijaitsi Pt. St. Charlesissa, siis ei aivan hyvällä paikalla, kuten Montrealin nykyiset suomalaiset tietävät. Mutta kun siellä asui yksi osastomme aktiivisimmista jäsenistä, nyt jo kuollut pappa-Haikara, niin pidimme aivan luonnollisena, että iltamahuoneusto piti myös olla sielläpäin. Hyvin järjestämämme iltamat onnistuivatkin, väkeä aina ollen tupa täynnä.”

”Joo, ja siellä ’mullikka-striitillä’ sitä jo olin minäkin mukana”, tarttui puheeseen meille kaikille tunnettu runoilija Magnus Raeus, joka myös oli joukossa, joka ”muisteli mennehiä” Montrealin osaston toiminnasta.

”Ja tuimaa toimintaa olikin”, jatkaa Raeus. ”Kaupungissa kun niihin aikoihin sattui olemaan myös suomalainen musiikkimies, tov. C. Sundholm, niin yks’ kaks’ pantiin pystyyn laulukuoro. Lauloimme ’Mustalaiseks’ olen syntynyt’ ja Sundholm kovasti varoitteli, ettei laulaessa saa venytellä ’muustalaiseks’ ooleeen syyntynyt’. Mutta tosiaankin, olimmehan kuin kiertäviä mustalaisia itsekkin, joita elämä oli viskonut aina toiselle puolelle maailmaa. Tietysti lauloimme myös työväenlauluja.

”Suomalaisten yksi perisynti sanotaan olevan näyttelyminen”, jatkaa tov. Raeus, ”joten ei se ihme ole että meillekin sellainen halu heräsi. Mutta ei ollut näyttämöä! ’Hätä keinon keksii’, ajattelimme ja keksihän se tässäkin tapauksessa. Vedimme yksinkertaisesti rautalangan yli koko salin. Ostamastamme halvasta läpinäkyvästä karttuunista ripustimme ’esiripun’ rautalangan päälle. Niin oli ’näyttämö’ valmis. Ensimmäinen kappale, jonka näyttelimme, niin, sekin oli ’omasta takaa’, sillä se oli minun kirjoittamani, oli nimeltään Sortaja julma. Kovin tykkäsi yleisö ensimmäisestä näytelmäesityksestä.

”Erikoisuutena ’näyttämöstämme’ voin vielä mainita, että oven virkaa joutui näyttämöllä toimittamaan — toiletin ovi. ’Näyttämö’ nimittäin jouduttiin muodostamaan salin etu-, eikä takaosaan, kuten näyttämöt tavallisesti ovat. Etupuolella salia oli myös toiletti ja kun ei seinällä ollut muuta ovea — eikä kuliiseistakaan paljon tietoa — niin näyttelijät siis joutivat menemään toilettiin ’lavalta’ poistuessaan. Ei sinne sentään tarvinnut jäädä istua kököttämään, sillä toiletista johti vielä toinenkin ovi, josta pääsi ’takafondin puolelle’”, kertoo Raeus veitikka silmässä.

Mutta entä jäsenistön kasvu, kysäsen tov. Halttuselta.

“Jaa, syksyllä samana vuonna alkoi kaupunkiin saapua suomalaisia Almasta (St. Joseph de Alma, Que.), jossa olivat olleet voimallituksen rakennustöissä. Suuri osa heistä liittyi jäseniksi, joten jäsenmäärä kohosi nopeasti. Jäsenmäärän kohotessa ja suomalaisasutuksen suuretessa osoitautui toimipaikkamme liian pieneksi, joten ruvettiin katselemaan uutta toimintahuoneustoa. Suurempia tilaisuuksia ja iltamia varten aloimme vuokrata Stanley-kadulla olevaa Stanley-haalia ja Ontario-kadulla olevaa Auditorium-haalia. Näyttelimme jo silloin sellaisiakin suuria kappaleita kuin ‘Kansan nainen’, ‘Kellojen soudessa’ jne.

“Ja olen minä kirjoittanut SJ. jäsenkortin sellaisellekin kuuluisuudelle kuin Bruno Tenhuselle, vaikka en silloin luullutkaan sitä niin auttamattomalle miehelle kirjoittaneeni”, lausuu Halttunen.

* * *

Osaston voimistuessa ja suomalaisasutuksen suurentuessa nousi osastomme jäsenistön keskuudessa kysymys Vapauden sivuliikkeen tänne saamisesta. Ruveettiin hommiin, joitten tuloksena paikkakunnalle saapui tov. John Stahlberg asiaa lopullisesti järjestelmään. Häntä ennen kävi Vapauden silloinen liikkeenhoitaja Kannasto ja hänen toimestaan kai Stahlberg lähetettiin. Tov. Stahlberg vuokrasi Vapauden sivuliikettä varten erään “ruuminkihaussin” St. Antoine-kadulta. Paikka oli osaston jäsenistön mielestä sopiva, sillä yläkertaan voitiin sijoittaa osaston haali. Eihän sekään mikään hyvä haali ollut, olihan vain kokoonkyhätty vanhoista asuntohuoneista, niitä yhdistelemällä, mutta yleisöä haalilla vain rupesi olemaan että seinät pullisteli.

Taas tuli tilanahtaus.

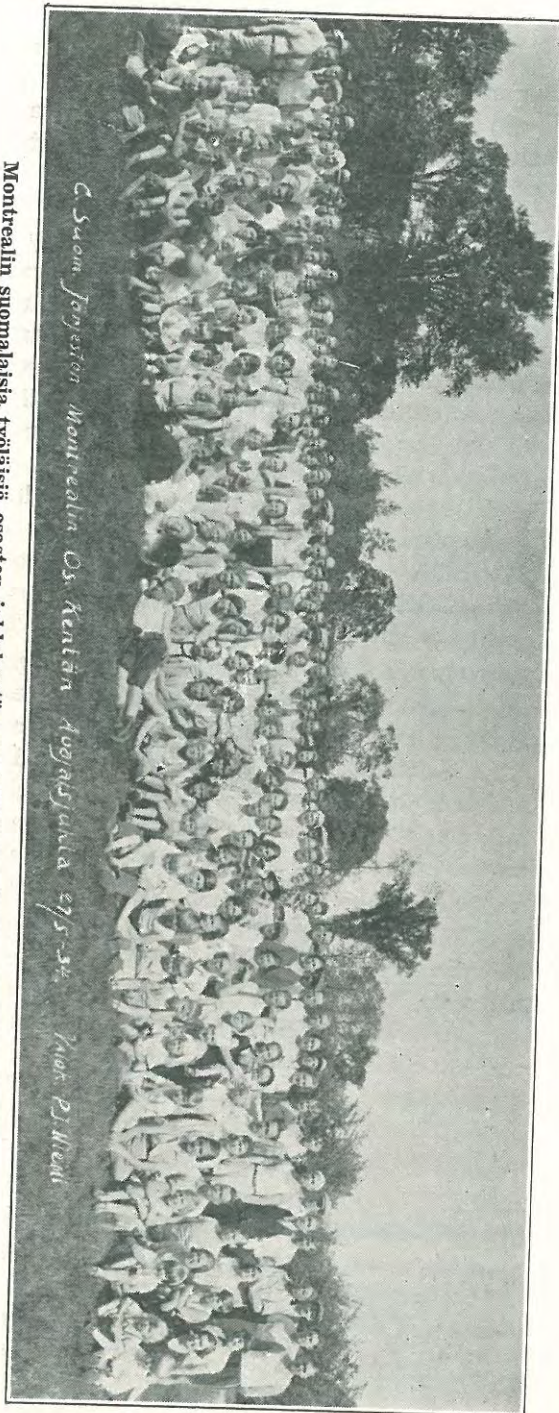
Se oli v. 1929, kun osasto vuokrasi haalin, jossa se toimii vieläkin. Haali sijaitsee 1445 Notre Dame W.

* * *

Tämän yhteydessä ansaitsee mainita kahdesta järjestöstä, joitten syntyyn SJ. Montrealin osasto on vaikuttanut ratkaisevasti, nimittäin naisosaston ja urheiluseura Jousen.

Ensimmäisen urheiluseuran perustamisesta kertoo tov. Halttunen seuraavaa:

“Kun toiminta saatiin alkuun ja innostuneita oltiin, niin heräsi keskuudessamme kysymys urheiluseurankin perustamisesta. Ja perustettiin. Yritys tuli sen nimeksi. Jäseniä saatiin koko joukko. Mutta kun oli jonkun ajan toimittu ja kaupungissa olevat suomalaiset lähtivät töihin toisille paikkakunnille, niin huomasimme — olin nimittäin seuran virkailijana myös — että meitä ei seurassa ollut kuin neljä virkailijaa ja — potkupallo. Ja niin jäi Yrityksemme vain — yritykseksi. Siitä sai kuitenkin myöhemmin alkunsa osastomme urheilujaosto, josta taas on kehittynyt nykyinen TUL:n seura Jousi.”

C. Suomen Jousien Montrealin Osaston Keskustusta 27.5.29. Matti P. Hiltunen
 Montrealin suomalaisia työläisiä osaston juhlahenkentän avajaisiläisyydessä
 toukokuunlla 1934.

Heti alusta alkaen ruvettiin myös kehittämään naisten itsenäistä toimintaa osastomme sivussa. Tämä olikin luonnollista, sillä osaston jäsenemmistö oli naisia. Osastossa toimi ensin naisjaosto, josta muodostui myöhemmin naisosasto. Naisosasto on toiminnassa vieläkin.

* * *

Varsinainen "buumi" osastollamme oli vuosina 1930—31, jolloin eräissäkin kokouksessa hyväksyttiin osastoon toistasataa jäsentä. Olipa osastomme jäsenmäärä silloin jo viidennellä sadalla, jos ei liene siitä ylikin huipannut. Mutta sitten loppui siirtolaisuus, kriisi puristi ankarasti ja kaupungissa asustavat suomalaiset joutuivat suurin joukoin muuttamaan mikä minnekin. Osastomme jäsenmäärä alkoi laskea, ollen se tällä hetkellä vakiintunut siihen kahden ja puolensadan korville.

Koko olemassaolonsa aikana on osastomme — kulttuurisen ja sivistystyön ohella — aktiivisesti osallistunut kamppailuihin, joita Canadian työväenluokka on käynyt asemansa parantamiseksi. Lukemattomat ovat ne kamppailut, lakkotaistelut ym., joihin osastomme jäsenistö on innolla ja antaumuksella osallistunut joko aktiivisesti tai aineellista tukea antaen.

Erikoishuomion ansaitsee osaston jäsenistön työ työväen sanomalehdistön hyväksi. Osastomme on useasti ollut etumaisimpien joukossa Vaupauden levitysryntäyksissä, samoin englanninkielisen toverilehden Worke-
rin ryntäyksessä osuutensa reilusti ylittäen.

Parhaillaan työskentelee osasto voimakkaasti yhteisrintaman hyväksi, ymmärtäen, että vain voimakkaan kansanrintaman avulla voidaan parantaa elinehtojamme, samoin kuin torjua tänä päivänä uhkaava fasismin ja sodan vaara.

* * *

Mennyttä toimintaa tarkastellessamme voimme olla tyytyväisiä tuloksiin. Joskaan emme ole suoriutuneet kaikista tehtävistämme loistavasti — loistokohtiakin on toiminnassamme — niin olemme kuitenkin suorittaneet suurenmoisen työn siinä, että olemme vakiinnuttaneet osastomme, että toimintamme kulkee varmoja latuja, S.J. Montrealin osasto tullen paikallisille suomalaisille välttämättömyydeksi, jota ilman he eivät voi tulla toimeen, koska he sen kautta yhdistyvät yleis-canadalaiseen luokkataisteluliikkeeseen.

Tehdessämme kunniaa Järjestöllemme sen juhliessa 25-vuotista olemassaoloaan me Montrealin suomalaiset samalla teemme kunniaa sen 10-vuotiaalle "baby-lle", S.J. Montrealin osastolle, joka nuoruudestaan huolimatta on kestänyt tuulet ja tuiskut, joka tänä päivänä astuu varmoin askelin kohti tulevaisuutta — koko työväenluokan tulevaisuutta.

TALVI ON KAUNIS

Kirj. ALF. HAUTAMÄKI

*TALVI on kaunis, niin sanotaan,
kun valkovaippaansa verhoopi maan.
Revontulten tanssille vauhtia antaa
ja vellovat lainehet unehen kantaa.
Korpien kuuset ja honkien latvat
sädesäihkyjen kruunulla koristaa,
ja erämaamökkien ikkunarähjät
jääkide kukkasin somistaa.*

*Talvi on kaunis, niin sanotaan;
mutta hirveä myöskin ankaruudessaan.
Se on kaunistu niille kell' on lämpöset tuvat,
leikkien aikaa, kun on leikkihin luvat.
Luo poskille ruusut ja silmihin säikkeen,
huulille siroopi tulipuna väikkeen.
Vaan kelle ei villaa ja verhoa riitä,
armotta ruoskii ja repii se niitä.
Ei varvasta siedä, mi kengästä vilkkaa,
ei armosta tiedä, vaan paljasta nilkkaa
hampahin puree ja selkähän lyö
jos ei peittona turkki ja villanen vyö.*

*Kun on vällyjen alla ja valjakko eessä,
hylllyväpatjoilla istuen reessä,
pakkanen paukkaa
ja valjakko laukkaa,
hauskuuden määrää ei mitata voi!
Anturaraudat säkeitä soittaa,
koirakin kilvaten laukata koittaa,
kellot ja tiukuset helskyen soi!
Ken talvien iloa kieltää voi?*

*Talvi on kaunistu, aina ja yhä;
mutta vain niille, kell' on pyhä.*

*Talvi on kaunistu, niin sanotaan;
vaan jos leipää ei edes palaakaan,
ja liesi on musta,
rinnassa tuska,*

*lapsoset vilussa värjöttää.
Vuokraaja julma kun ovella on,
uhaten talvien pakkasehen.
Isä murtuen pöytähän nojautuu,
ruokaa pyytää pikkunen suu;
silloin on talvella hampaat ja sarvet,
eikä konsaan poistu sen raateluarvet.*

*Talvi on kaunis, niin sanotaan,
se ei totta, pait' talvi tää Neuvostomaan.
Siellä kun saapuu talvi ja jäät,
ja räystäskynttelit kyynelikkäät;
kas silloin on lasten ja nuorison aikaa!
Joka mäki, joka lammikko huudoista raikaa,
sukset ne suihkaa, luistimet välkkyy,
naurun kikatus helminä helkkyy!
Siellä on leikkihin aika ja lupa!*

*Neuvostoliitolle kultaa on lapset,
myös hellivän hoivan saa harmajahapset.
Puhuu huomisen kieltä lapset ja kehto
ja vanhuus on koetun elämän ehto.
Siellä karkelot käy kuni lintujen lento,
vanha on matkas ja lapsonen hento.
Siellä on lämmintä, siellä on ruokaa,
elämän toivehet runsaina vuotaa.*

*Ei ole ihme jos niin on laita,
kun miljoonat kädet kuokkivi maita,
traktorit hyrrää ja koneriiket lyö,
yötä ja päivää käynniss' on työ,
eikä rüistäjä rüistä, ei rikkahat vie,
ja viimeinen ryöstäjä haudassa lie.
Miehet ja naiset yhdellä lailla
tuottajajoukkona rynnistää,
jäämeren rannoilla, etelän mailla
yhä uusia arvoja synnyttää.
Talvi on kaunis, niin sanotaan,
mutta silloin vasta kun Canadaan
Neuvostoliittojen pohja on lyöty
ja raatajarahvaan työnteon hyöty
tuottajaluokalle lankeaa.*

URHEILU JA CANADAN SUOMALAINEN JÄRJESTÖ

KIRJ. H. SULA

URHEILU on yksi niistä valistus- ja kulttuurityön aloista, mikä on kuulunut Canadian Suomalaisen Järjestön toimintapiiriin. Jo varhain, ennen järjestön perustamista, oli urheilulla jalansija Canadian suomalaisten työläisten toiminnassa. Ellemme ole varsin väärässä, niin oli Toronton Suomalaisen Seuran yhteydessä voimistelu- ja urheiluseura toimimassa jo vuonna 1907.

Urheilutoiminta oli kuitenkin enemmän tai vähemmän tilapäistä ja vailla järjestettyä ja keskitettyä johtoa. Näin oli asiointi aina siihen saakka kunnes maailmansodan jälkeen Suomesta rupesi virtaamaan Canadaan tuhansittain uusia siirtolaisia, joiden joukossa oli lukuisia aktiivisia ja huomattaviakin urheilijoita. Heidän matkassaan tuli myös niitä kuuluisia "penkkiurheilijoita", jotka ovat osottautuneet varsin tärkeiksi työväen urheiluliikkeen toiminnassa.

Ensimmäinen järjestetyn urheilutoiminnan aloite tehtiin keski-Ontariossa, missä kesäk. 15 p:nä, 1924, Beaver Lakella pidetyssä voimistelu- ja urheiluseurojen edustajien neuvottelussa päätettiin perustaa "Keski-Ontarion voimistelu- ja urheiluseurojen yhteistyöjärjestö" kuten allekirjottaneen keksimä varsin pitkä nimi kuului. Väliaikaseen komiteaan valittiin H. Sula, joka toimi järjestön sihteerinä, kunnes se laajennettiin Canadian suomalaisten työläisten urheiluliitoksi, Väinö Kallio Long Lakelta ja Kalle Honka Creightosta. Kun keskuskomitea järjestettiin myöhemmin seurojen valitsemien edustajien perusteella, niin toimi sen puheenjohtajana J. Seppälä. Niku Piispanen oli yhtenä, vieläkin aktiivisenä urheilijana toimivana ja ahkerana keskuskomitean jäsenenä.

LIITTO PERUSTETAAN

Yhteistyöjärjestö ei saanut kauan toimia keski-Ontarion puitteissaan. Sillä seuraavana talvena, maalisk. 22 p:nä Creightossa pidetyssä edustajakokouksessa päätettiin järjestön nimi muuttaa Canadian Suomalaisen Työläisten Urheiluliitoksi. Yhtenä aloitteen tekijänä on tässä suhteessa mainittava Port Arthurin Isku, minkä jäsenet halusivat päästä mukaan. Samallaisia toivomuksia tuli muualtakin. Allekirjottanut toimi liiton sihteerinä vuoteen 1927 saakka.

Beaver Laken v.- ja u.-seura Jehu.

Naisvoimistelijoita Port Arthurissa 24 vuotta sitten.

Liiton suhteisiin nähden päätettiin jättää Punaseen urheiluinternationalaleen "liittyminen toistaiseksi, kunnes saadaan perustetuksi kaikkia Canadian työläisiä käsittävä liitto." Tämä osoittaa, että meidän mielisämme välähteli silloin Canadian Työväen Urheiluliitto, mikä sitten myöhemmin perustettiin, liittomme yhtyessä siihen suomalaisena jaostona sekä lopulta sulautuen siihen täydelleen.

Että CSJ on urheiluunkin nähden ollut osallisena kaikkia canadalaisia työläisiä käsittävän urheiluliiton perustamisajatuksessa, käy selville SJ:n vuonna 1925 pidetyn edustajakokouksen päätöksestä, missä: "Kokous lausuu toivomuksensa, että puolueen toimeenpaneva komitea muodostaisi asiaa tuntevista henkilöistä komitean, jonka tehtävänä olisi suunnitelman laatiminen, saattaakseen urheilua harrastavat ryhmät muodostamaan koko Canadaa käsittävän liiton", mikä sitten toteutettiin SJ:n ja CSTU:n suosiollisella avustuksella.

Canadian Suomalainen Järjestö on siten henkisen kulttuuriharrastuksen lisäksi ollut osallisena toiminnassa fyysisen kulttuurinkin alalla, mitä työtä edelleen jatkavat järjestömmen osastojen yhteydessä toimivat lukuisat voimistelu- ja urheiluseurat.

KIVITIE JÄRVEN POIKKI

KIRJ. S. G. NEIL

YKSI Canadian karuimmista kolkista. Suuren järven kapean kohdan yli johtava, noin viisi kilometriä pitkä, puinen rautatiesilta on "heikko kohta", joka hidastuttaa ja vaarantaa liikennettä. Sillan yli kulkiessa täytyy junien hiljentää vauhtinsa muutamaan kilometriin tunnissa. Siltikin natisee ja notkuu se arveluttavasti vaununpyörien alla. Etenkin "maalikon" silmissä näyttää tämä varsin vaaranenteiseltä. Järven pohjamuta ja vesi pehmittävät sillan "jalokoina" olevia puupylväitä ja kaikki ilmat ja tuulet sen yläosaa. Pitkäikäinen ei tämä puusilta voi olla.

Kun järvi ei ole kovin syvä, voidaan sen yli rakentaa luja sillansijainen kuljettamalla ja kaatamalla murskattua kalliokiveä järveen, niin paljo että kivikasa kohoaa riittävään korkeuteen vedenpinnan yläpuolelle — ratapenkereeksi, jonka harjalle mahtuvat kahdet raiteet rinnakkain... Niinpä kymmenet miesparit lyövät vuorimaiseen saarikallioon syviä reikiä puristetun ilman voimalla käyvillä isoilla porakoneilla. Toinen miesjoukko lataa reiät dynamiitilla. Satoja reikiä käsittävillä panoksilla irro-

tetaan kiveä kalliosta tuhansin tonnein kerrallaan. Höyrylapioiden ja osaksi miesvoimin lastataan kivi pienikokoisiin avovaunuihin, joissa se keskenkasvuisilla rautatievetureilla viedään järvenkaatopaikalle... Kalliomäki siirtyy järven yli johtavaksi tieksi — kauankestäväksi merkiksi tekniikan vallanneen, vaaroja väistämättömän ja vaikeudet voittavan työnjättiläisen hiellään ja verellään luonnonesteiden yli saavuttamasta valtavasta voitosta!

Tunteja kymmenen päivässä talven pakkasissa ja pyryissä, kaksitoista kesän helteissä ja sateissa koettelee, karkaisee ja runtelee kivimiehiä. Semminkin kun työnvauhtia kiihdytetään "koirien" kiro sanoilla sekä venyvillä lupauksilla lisäpalkasta. Eräänä pilvisenä talvipäivänä surmaa ennenaikaisesti lauennut panos toistakymmentä lataajaa — kiitos äärimäisen työnkiihdytyksen! Kahdestakymmenestä kolmeenkymmeneen senttiin tunnilta maksaa urakoitsija-yhtiö työpalkkaa. Sadat työläiset ja heidän perheensä, joita myös on työmaalla, asuvat tervapahvilla päällystetyissä parakeissa ja hökkeleissä. Ei ole vesijohtoja, likaviemäreistä puhumattakaan. Ei ole edes kirkkoa, mutta ei myöskään koulua, eikä muita valistus- tai huvipaikkoja. Harvoille työläisistä tulee sanomalehtiäkään. Jotkut lyövät korttia iltapuhtein ja sunnuntaisin, ellei ole työhön ajettu; toiset ottavat pöhnän joskus, kun on käyty kaupungista väkijuomaa... Ei ole oikeastaan mitään, mikä "eksyttäisi" työväen mieltä pääasiasta — raatamisesta, jotta työ pian valmistuisi ja tulisi yhtiölle mahdollisimman halvaksi: voittoa tuottavaksi.

Ollen näin täydellisesti työnteettäjien voitonhimon armoilla, raatavat työläiset niin kauan kuin säästyvät vaikeilta loukkaantumisilta tai kunkin ruumiinvoimat kestää. Harvat näkevät tämän, itseasiassa lyhytaikaisen — viisivuotisen työn valmistumista. Muutamien kuukausien korkeintaan vuoden parin päästä he ovat pakotetut palaamaan teollisuuden vara-armeijaan, jota muiden tekijäin ohella erikoisesti paisuttaa väkevä siirtolaisvirta. Tästä vara-armeijasta johtaa yksien tie enimmäkseen laajenevain metsä-, kaivanto- ja rakennusteollisuuksien tilapäis- ja sesonkityömaille, toisien korpiin ja kivikkoihin, hallituksen tarjoamille "vapaille maille".

* * *

Kuvaus on vuodelta 1911, jona perustettiin Canadian Suomalainen Järjestö, jonka 25-vuotispäiviä nyt vietetään. Samana vuonna, sivumennen sanoen, jouduin minä, silloin vielä nuori poikanen, ensikerran kosketukseen järjestömme kanssa, sen tukeman "Työkansa"-lehden kautta, jonka asiamiehenä isäni — kiitos sen, että hän vähäisenkin tietonsa luokka-asemastaan ja sen asettamista vaatimuksista puki tekoihin... samalla kunnia hänen muistolleen, koska hän nyt jo kuuluu edesmenneihin — levitti työväen sanomalehtiä ja kirjallisuutta työmaan suomea puhuvain työläisten keskuuteen.

Yleispiirteiltään melko tyypillinen on edellä oleva kuvaus niistä olosuhteista, joissa suuri osa Canadian työväenluokasta ja, kokonaislukumäärään katsoen, suhteellisesti paljoa suurempi osa suomalaisista siirtolaistyöläisistä on työskennellyt ja elänyt — niin ja jotka olosuhteet, useissa suhteissa vielä sietämättömämpinä, ovat heidän osanaan tänäänkin.

Proletarisoituvat näissä oloissa "vanhoista maista" siirtyvät talonpoikaisaineokset y.m., joskin siirtolaismielialat ja harhakuvat "mahdollisuuksista" uudessa maassa, kohoamisesta uudisasukkaasta "itsenäiseksi" maanviljelijäksi ja lapiomiehestä hyvinvoivaksi liikemieheksi j.n.e., hidas-tuttivat tätä prosessia, jopa vaaransivat osalta entisenkin proletaarisuuden säilymistä. Näihin oloihin se pohjaa työläisten luokkatiedon herääminen, tyytymättömyys ja pyrkimys riiston hillitsemiseen ja olojen parantamiseen yhteenliittymisen ja joukkotaistelun avulla. Ja tälle niinkutsutulle ammattiyhdistysasteelle kouluuttaa proletaarit itse kapitalistinen joukkotuotantomuoto — vaikka vallanpitäjämme ja heidän lakeijansa näkevätkin jokaisessa työlakossa, työttömäin y.m. joukkoliikehtimisessä vain "valtiopetosta" ja "salaliittoilua".

Eivätkä tässä koulussa yhteenliittymisen ja taistelun ensi läksyä voi olla oppimatta maataviljeleväin ja muiden kansan työtätekevien kerros-tenkaan suuret joukot.

Tosin vasta proletariaatin etujen ja pyrkimysten tieteellinen ilmaisu: marxilais-leniniläisyys, yhdistettynä joukkojen taistelukokemukseen ja työväenluokan vallankumouksellisen puolueen johtoon, voi opettaa seuraavat läksyt — viitottaa ja avata tien parempaan elämään.

TOVERILLINEN TERVEHDYKSEMME

Canadian Suomalaiselle Järjestölle, sen jäsenistölle ja Canadian suomalaiselle siirtolaisväestölle yleensä

JÄRJESTÖMME 25-VUOSIPÄIVÄNÄ

CSJ:n Meadow Portagen Osasto
F. Y.-liiton Naisten ja Nuorten Osasto

THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVE TRADING CO., LTD.

Port Arthurin ja ympäristötyöläisten ja farmarien omistama osuusliike

INTERNATIONAL osuusliike perustettiin Port Arthurin ja ympäristön työläisten ja farmarien toimesta vuonna 1925.

Liike sijaitsi ensin Bay-kadulla vuokrahuoneustossa, mutta vuonna 1926 osti liike oman rakennuksen Algoma-kadun 176, eteläpuolella Bay-katua, jossa se on toiminut siitä alkaen ja toimii edelleenkin.

Yllämainitussa rakennuksessa sijaitsee liikkeen päämyymälä, leipomo-tuotteiden osasto ja liikkeen konttori.

Toimintakautenaan on liike laajentanut toimintaansa Fort Williamiin ja ympäristön farmiseuduille, ollen sillä nyt yhteensä 9 myymälää ja jakelupaikkaa sekä leipomo. Liikkeen palveluksessa on nykyään noin 40 henkilöä. Liikkeellä on neljä omaa toimintahuoneustoa. Viisi myymälää ja leipomo toimivat vuokrahuoneustoissa.

Liike välittää suuressa mittakaavassa farmituotteita, etenkin kananmunia. Joten se on suuresta merkityksestä ympäristön farmareille, samoin kuin kaikille pieneläjille, joiden edun tämä liike on ottanut etusijalle toiminnassaan.

International osuusliike on saavuttanut suurten työläis- ja farmarijoukkojen jakamattoman kannatuksen, jota osoittaa liikkeen suuri laajentuminen koko Port Arthurin ympäristöä käsittäväksi. Tämä liike on aina asettunut puolustamaan ja auttamaan työläisten taisteluita, kuten lakkojen aikana y.m. kysymyksissä, missä tarvitaan toisten järjestöjen kannatusta ja tukea.

Kaikkeen tähän katsoen tuleekin työläisten ryhmittyä entistä tiiviimmin International osuusliikkeen ympärille. Rakentaa siitä entistä laajempi ja vakavaraisempi työläisten ja farmarien yhteinen, täysin tyydyttävä osuusliike, joka pystyy hankkimaan teille ensiluokkaiset tarvikkeet ja välittämään tuotteenne markkinoille kohtuullisilla, mahdollisimman tyydyttävillä hinnoilla. Kaikki voittovarot tulevat teidän omaksi hyödyksenne.

Liittykää jäseneksi International osuusliikkeeseen, sillä tavoin edistätte omaanne ja koko työväenluokan hyötyä.

Osuustoimintaterveisin

*The International Co-Operative Trading Co. Ltd:n
Valistuskomitea.*

International Co-Operative Trading Co. Ltd. Port Arthurin työläisten osuusliikkeen henkilökunta v. 1936.

Osa Tarme osuusruokalan henkilökunnasta Port Arthurissa.

CANADAN SUOMALAINEN JÄRJESTÖ JOHTAA

KIRJ. H. SULA

VAPAUDUTTUAAN Canadaan saavuttuaan Suomen porvariston ja tsarismen sorrosta ja riistosta, ryhtyivät tänne varhaisempina aikoina saapuneet suomenkieliset raatajat yhteistoimintaan, perustaen järjestöjään niihin keskuksiin, joihin suomalaiset raatajat asettuivat asumaan ja työskentelemään.

Heitä johti siihen kaksi tärkeätä seikkaa.

Yhtäällä vallitsi heidän keskuudessaan kansallisen kulttuurin ja seuraelämän kaipuu.

Toisaalla he havaitsivat täällä "lännen kulturalassakin" olevan edessänsä sen saman kapitalistisen riiston ja sorron, mistä edes jossain määrin vapautuakseen he olivat siirtyneet pois kotimaastaan.

Niin syntyivät ensimmäiset raittius- ja nuorisoseurat.

Niiden kintereillä seurasivat järjestöt, jotka omaksuivat joko enemmän tai vähemmän selvän sosialistisen kannan — luokkataisteluohjelman.

Nämä järjestöt liitettiin Canadian työläisten silloisiin puolueisiin, siirtyen niiden kehityksen mukana toisesta toiseen — aina edistysmielimpään ja taistelevimpaan puolueeseen.

Canadian Suomalainen Järjestö on tämän kaiken työn ja kehityksen tulos.

Sen historia osoittaa, että vallankumouksellinen työväenliike ei ole kansallisen kulttuurin ja valistuksen vihollinen, vaan sen harras ystävä.

Sen nykyinen asema osoittaa, että Canadian Suomalainen Järjestö on johtava ja valtavasti suurin suomenkielisen raatajarahvaan valistus- ja kulttuurijärjestö Canadassa, millä on, vallankumouksellisen kansain-

välisen työväenliikkeen taisteluohjelmaa ja menettelytapoja seuraten, valitseva asema valistus- ja kulttuurityön vainiolla.

Me voimme ylpeydellä viitata niihin suuriin tuloksiin, joita olemme saavuttaneet niiden 25 vuoden kuluessa, mitkä järjestömme on toiminut.

Huolimatta Suomen hallituksen edustajien, kaikenlaatuisten konsulien, pippien ja pappien, sekä selvän vallankumouksellisen luokkataistelu- liikkeen hajottajien ja luopurien turmiollisesta ja hajottavasta työstä, me olemme onnistuneet työssämme.

Me voimme ylpeydellä viitata seuraaviin tuloksiin työssämme:

Noin 75 järjestömme osastoa on parhaillaan toiminnassa, enemmän kuin koskaan ennen.

Kaikilla niillä on toimintahuoneusto — suomenkielisen raatajarahvaan yhteinen valistusahjo ja seuraelämän kehto.

Noin 50 osastolla on tämä talo täydellisesti omassa hallinnassaan.

Satoja näytelmiä esitetään joka vuosi.

Tuhansia puheita pidetään joka vuosi.

Kirjastoissa on tuhansia teoksia ja lisää hankitaan alituisesti.

Vapaus — ainoa suomenkielinen päivälehti Canadassa — tuo tietoa ja valoa tuhansiin koteihin, kaupungeissa ja metsien korvissa, johtaan taisteluun ja toimintaan sorrettujen ja riistettyjen etujen ja oikeuksien puolesta — kapitalismia vastaan ja sosialismin puolesta.

Me voisimme viitata lukuisiin muihinkin tärkeisiin saavutuksiin, mutta rajoitumme toteamaan, että järjestömme on, köyhälistön vallankumouksellisen taisteluliikkeen periaatteita noudattaen, osallistunut Canadian köyhälistön taisteluihin ja tukenut niitä kaikin käytettävissään olevin keinoin.

Kaikki tämä osoittaa, että Canadian Suomalainen Järjestö johtaa tämän maan suomenkielisen raatajarahvaan keskuudessa.

Mutta me emme saa siitä huolimatta tyytyväisinä lyödä rintoihimme ja ryhtyä laakereilla lepäämään.

Sillä omaksumamme tehtävät, Canadian suomenkielisen väestön valistus- ja tietoisuustason kohottaminen, sen järjestäminen taisteluun kapitalismia vastaan ja sosialismin puolesta, vaativat meitä jatkamaan väsymättömästi tätä alituisesti jatkuvaa työtä ja taistelua siksi kunnes olemme voittaneet ja saatamme jättää työmme jatkamisen sosialistisen yhteiskunnan elimien haltuun.

Canadian Suomalaisen Järjestön lippu on johtanut tähän mennessä Canadian suomalaisen väestön keskuudessa.

Tämä johtaja-asema velvottaa entistään enemmän.

Siis kaikkialla ja kaikin, entistään voimakkaampaan työhön ja taisteluun Canadian suomalaisen raatajarahvaan keskuudessa.

**Taistelutervehdys
maailman
raatajille!**

*Rakentakaamme voimakas
kansanrintama nälkää, nou-
sevaa fasismia ja sotaa
vastaan!*

25-vuotistervehdyksen

LÄHETTÄÄ

TORONTON OSASTO NO. 1

KAIKILLE

SUOMALAISEN JÄRJESTÖN JÄSENILLE JA
OSASTOILLE CANADASSA

Canadan Suomalainen Järjestö on työläisten kulttuurillisen tason kohottaja!

Fasismi on kaiken kulttuurin kuolema! Sota tuo kurjuutta miljoonille!

*LüTTYKÄÄ Canadan Suomalaisen Järjestön
jäseniksi ja kohottakaa kulttuurillista
tasoanne!*

YHTENÄ OSANA CANADAN SUOMALAISESTA
JÄRJESTÖSTÄ LAUSUMME

TULISEN TAISTELU- TERVEHDYKSEN

Tälle Järjestölle ja kaikille sen osastoille, sen vaiherikkaan kaksikymmenviisivuotisen toimintataipaleen johdosta.

Toivomme edelleenkin järkähtämätöntä toimintatarmaa ja entistä laajempaa jäsenjoukkoa järjestöömme, taistelemaan yhteisrintamassa kaikkien työläisten kanssa, sotaa ja fasismia vastaan, työväenluokan oikeuksien puolesta.

CSJ:n Port Arthurin Osasto No. 2

JOHTOKUNTA VALISTUSKOMITEA OMPELUKERHO
NÄYTTÄMÖ HUVITOIMIKUNTA NUORISOKLUPI

*Lausumme tuliset onnittelumme 25-vuotiaalle
Canadan Suomalaiselle Järjestölle*

Toivomme edelleenkin lujaa innostusta järjestömmen rakentamisessa ja lujittamisessa.

TARMO OSUUSRUOKALA

316 Bay St., Port Arthur, Ont.

JOHTOKUNTA PALVELUSKUNTA VALISTUSKOMITEA
Alma Kinnunen, Toini Närvänen, Aino Salmijärvi, Nick Rajala,
Kaino Korpi, Bertha Lehto, Julia Kukkula, Helen Alanen, Shirley
Sippola, Martha Pajamäki, Laura Miettinen, Nettie Pothalo, Hilma
Paavola, John Yick.

TERVEHDYS

*Canadan Suomalaiselle Järjestölle 25-vuotisen
toimintansa johdosta*

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN
EBYN OSASTO

L.W.I.U. OF CANADA EBYN OSASTO

*Yhdymme onnittelemaan 25-vuotiasta Canadian
Suomalaista Järjestöä ja niitä historiallisia
saavutuksia jotka ovat poislähtemättö-
mästi juurtuneet tuhansien suomen-
kieltä puhuvien työläisten mieliin*

International Co-Operative Ltd.

ON 9-VUOTISELLA TOIMINTA-AJALLAAN KEHITTY-
NYT VOIMAKKAIMMAKSI OSUUSTOIMINTALIIK-
KEEKSI THUNDER BAYN PIIRISSÄ

Ensimmäisiä alkuaskeleita ottaessamme olemme saaneet CSJ:n
innokkaiden toverien yhtenäisen voiman osuustoimintaliikkeem-
me rakennustyöhön. Laajat jäsenjoukot ovat antaneet jatkuvan
moraalisen ja taloudellisen tuen, joka on vakuuttavasti vienyt
liikettämme eteenpäin ja laskenut sen aatteelliselle toiminnalle
työväestön etuja vastaavan ohjelman.

*Säilyköön veljellinen yhteisymmärrys
edelleenkin välillämme!*

Tulinen Taistelutervehdyksemme

*25-vuotiaalle järjestöllemme, sen laajoille jäsenjoukoille ja
voitokkaalle työlle.*

Canadian Suomalaisen Järjestön Tarmolan Osasto

FARMARIEN YHTEYSLIITON OSASTO

JÄRJESTÖNUORET

**Ukrainian Labor ja Farmer Temple Associationin toimeenpaneva
komitea ja saman järjestön naisten jaoston keskuskomitea
lähettävät**

Solidaariset Tervehdyksensä

CANADAN SUOMALAISELLE JÄRJESTÖLLE

*Ukrainalaisten Työläisten ja farmarien
järjestön ja sen naisjaoston keskuskomiteat.*

Parhain onnitelumme C. S. Järjestölle täyttäessään 25 vuotta

Järjestömme luokkakulttuurillisella johdolla on Canadian suo-
malainen raatajaväestö lähestynyt luokattoman yhteiskunnan
aamunkoittoa.

CSJ:n LAPIN OSASTO

JACQUESIN RYHMÄ—JÄRJESTÖNUORET

*Canadian Suomalaisen Järjestön Rouynin Osasto
tervehtii*

25-vuotista Canadian Suomalaista Järjestöä

joka on saavuttanut miehuusijän sitkeiden taisteluiden kautta.

**JOHTOKUNTA — VALISTUSKOMITEA — LASTEN KLUPI
KÄSITYÖKERHO — HUVI- JA NÄYTTÄMÖKOMITEA
KOLLEKTIIVINEN NÄYTTÄMÖ JA ORKESTERI**

TULISET ONNITTELUNSA

CSJ:n 25-VUOTISEN TOIMINTATAIPALEEN JOHDOSTA

lausuu

THE INTERNATIONAL TRADING CO. LTD. PALVELUSKUNTA

Toivomme SJ:lle entistä menestyksellisempää toimintatarmoa, että se pystyisi liittämään riveihinsä kaikki Canadian suomalaiset työtätekevät ainekset.

E. Puittinen
M. Pesonen
T. Mantere
A. K. Lassila
B. Berglund
U. Ranta
J. Maciura
W. Knox
E. Hillman
K. Korhonen
W. Henrickson
T. Järvi
H. Frii

H. Kieri
G. Lappalainen
S. Taivainen
F. Parnega
P. Yewchyn
E. Hostikka
S. Aalto
M. Salmi
T. Kärkkäinen
H. Myntti
M. Niemi
R. Marttunen
H. Heino

A. Forsberg
O. Koskitalo
T. Niemi
P. Airola
M. Shymkin
A. Mackie
A. Heikkinen
E. Roukkula
W. Heino
H. Niemi
E. Silen
H. Olson

Veljelliset Vallankumoukselliset Taisteluterveiset

25-VUOTIAALLE SUOMALAISELLE JÄRJESTÖLLE JA SEN
ERI OSASTOILLE YLI KOKO CANADAN

Luokaamme luja yhteisrintama kaikkien työläisten kesken!

CSJ:n Fort Williamin Osasto

Etelä-Ontarion Aluetoimikunnan Tervehdys

Kohottakaamme Canadian suomalaisten kulttuurillista toimintaa!
Yhteisrintamassa kaikkien maiden vähävaraisten ja sorrettujen, sekä oikeutta ja rauhaa rakastavien kanssa, taistelkaamme parempien elinolojen, rauhan ja demokraattisten oikeuksien puolesta!

CSJ Etelä-Ontarion Aluetoimikunta

Proletaarinen Taistelutervehdys

Canadian Suomalaiselle Järjestölle sen 25-vuotis-
päivän johdosta.

*Canadian Suomalaisen Järjestön
Connaughtin Osasto*

*Hulmukoon edelleen Canadian Suomalaisen
Järjestön kohottama taistelippu!*

CSJ:n Pyne Townshipin Osasto

KAIKKIEN TYÖLÄISTEN YHTEISRINTAMAN
RAKENTAMISEN PUOLESTA RIISTÄJIÄMME
VASTAAN!

Solidaarisin tervehdyksin 25 vuotta vanhalle Järjestöllemme

*CSJ:n SAULT STE. MARIEN OSASTO
TYÖLÄISNAISTEN LIITTO*

Vallankumouksellinen Tervehdys

25-vuotiaalle Canadian Suomalaiselle Järjestölle
ja koko maailman raatajille

CSJ Colleymountin Osasto

Proletaarinen Taistelutervehdys

Canadan Suomalaiselle Järjestölle 25-vuotisen toimintansa johdosta

Onnittelemme CSJ niistä saavutuksista mitä se on aikaan saanut Canadan suomalaisen raatajaväestön valistamistyössä. — Toivomme edelleenkin jatkuvaa taistelutarmoa kaikissa eteen tulevissa taisteluissa työväenluokan hyväksi.

V.- JA U.-SEURA YRITYS
Toronto, Ont.

**VALLANKUMOUKSELLINEN
TAISTELUTERVEHDYS**

25-vuotiaalle Canadan Suomalaiselle Järjestölle ja sen toiminnalle.

CSJ:n Kaministiquian Osasto

ONNITTELEMME

CANADAN SUOMALAISTA JÄRJESTÖÄ

siitä suurmerkityksellisestä työstä jota se on tehnyt 25-vuotis-
taipaleellaan Canadan suomalaisen työväestön elin- ja kulttuurisen
tason kohottajana.

CSJ:n Beaver Laken Osasto

CSJ:n Webster's Cornersin Osasto

lähettää

**Proletaarisen Luokkataistelu-
Tervehdyksensä**

CANADAN SUOMALAISELLE JÄRJESTÖLLE 25-
VUOTISPAIVÄNÄÄN

TULISEN

**Taistelu-
Tervehdyksen**

MAAILMAN TYÖLÄISILLE

LÄHETTÄÄ

**Canadan Suomalaisen Järjestön
Sointulan Osasto**

ja

Can. Työläisnaisten Liiton Sointulan Os.

johon lämmöllä yhtyy

Kalastajien Järjestö Sointulasta

sekä nuoruuden innolla vielä

Sointulan Voimistelu- ja Urheiluseura

TOVERILLINEN
Tervehdyksemme

CANADAN SUOMALAISELLE TYÖVÄESTÖLLE

JA

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN
JÄSENISTÖLLE

JÄRJESTÖNNE 25-VUOTISPÄIVÄNÄ

Jewish Labor League

TORONTO, ONT.

Tervehdämme 25-vuotiasta!

Eteenpäin kulttuurillisen joukkotyön rintamalla; eteenpäin suomalaisten ja koko maailman työtätekevien joukkojen yhtenäisyyden rakentamisen tiellä!

CANADAN SUOMALAISEN JÄRJESTÖN
KESKI-ONTARION ALUEKOMITEA.

THE KAMF

*Juutalaisten työläisten sanomalehti lähettää
vallankumouksellisen tervehdyksensä
Canadan Suomalaisille Työläisille*

386 SPADINA AVENUE

TORONTO, ONT.

25-vuotistervehdyksemme

TUNNUS OLKOON

Muodostamalla kaikkien työtätekevien rintaman voimme torjua hallitsevan luokan hyökkäykset työväenluokkaa vastaan!

Jokainen suomalainen työläinen, liity C. S. J:n jäseneksi ja edistä omalta kohdaltasi sen työtä parempien elinmahdollisuuksien puolesta työväenluokalle.

**Canadan Suomalaisen Järjestön
Sudburyn Osasto No. 16**

Consumers Co-Operative Ass.

Webster's Corners, B. C.

LÄHETTÄÄ

PROLETAARISEN LUOKKATAISTELUTERVEHDYKSEN

25 vuotta täyttäneelle Canadian
Suomalaiselle Järjestölle

Kaikille ostajillemme ja kannattajille sekä
koko työväenluokalle

HENKILÖKUNTA
JOHTOKUNTA

Canadian Työväen Puolustusliiton Thunder Bayn piiri tervehtii

Canadian Suomalaista Järjestöä 25-vuospäivänään

Toivomme teille parhainta menestystä suomalaisten työläisten järjestämisessä taloudellisten ja yhteiskunnallisten parannusten puolesta. — Canadian Työväen Puolustusliitto on kaikkien sorrettujen ja vainottujen oikeuksien puolustaja. C.T.P.-liitto on teidän järjestönne! Kannattakaa sitä! — Halutessanne lähempiä tietoja voitte kirjoittaa osoitteella:

R. COTTER, Box 411, Port Arthur, Ont.

Järjestömme 25-vuotispäivänä

Laajentakaamme edelleen Järjestömme vaikutusvaltaa kaikkia Canadian suomalaisia työläisiä käsittävässä mittakaavassa, pitäen päämääränä luokkavalituksen tehostamista, siksi kunnes työtätekevä luokka yhtenä kokonaisuutena, ratkaisevan taistelun kautta, saavuttaa lopullisen VAPAUTENSA.

Canadian Suomalaisen Järjestön
Timminsin Osasto

Tulinen Vallankumoustervehdys

25-vuotiaalle Canadian Suomalaiselle Järjestölle

Eläköön todellinen työväenluokan demokratia ihmiskunnan enemmistölle ja tinkimätön proletariaatin diktatuuri raharuhtinasluokkaa vastaan. — Eläköön koko maailman vallankumous!

CSJ:n Lake Coteaun Osasto

Taistelu- Tervehdyksemme

Canadan Suomalaiselle
Järjestölle

sen

täyttäessä 25-vuotta

Me haluamme lausua vilpittömät kiitokset monivuotiselle lehtemme perustajalle ja huoltajalle, Canadan Suomalaiselle Järjestölle ja sen jäsenille.

Toivomme tarmokasta taisteluintoa
Canadan Suomalaiselle Järjestölle
ja sen jäsenille.

Vapaus Publishing Company Limited
P.O. Box 69, - Sudbury, Ont.

Proletaarinen Tervehdyksemme

Canadan Suomalaiselle Järjestölle 25-vuotisen toimintansa johdosta Canadan suomalaisen siirtolaisväestön elinehtojen ja kulttuurillisen tasoa kohottamiseksi.

CSJ:n SPRUCEDALEN OSASTO

L.W.I.U. OF CANADA SPRUCEDALEN OSASTO

URHEILUSEURA DYNAMO

Workers' Co-Operative of New Ontario Limited

Tervehdimme Canadan Suomalaista Järjestöä,
suomalaisten työläisten taistelujen järjestä-
jää, sen täyttäessä 25 vuotta

TERVEHDYS 25-VUOTIAALLE

Toivomme edelleenkin menestystä Canadan suomalaisen siirtolaisväestön järjestäjänä ja kasvattajana.

C. S. J:n BURRITTIN OSASTO

FARMARIEN YHTEYSLIITON BURRITTIN OSASTO

V.- JA U.-SEURA KÖNTYS

F. Y.-LIITON NAISOSASTO

METSÄTYÖLÄISTEN UNIO-OSASTO

TERVEHDIMME

CANADAN SUOMALAISTA JÄRJESTÖÄ 25:nä
VUOSIPÄIVÄNÄÄN

Toivoen jatkuvaa menestystä toiminnallemme.

*Saksalaisten Työläisten ja Farmarien Liiton
Keskuskomitea*

Tulinen Taistelutervehdys

*Canadan suomalaisen väestön laajimmalle järjestölle,
Canadan Suomalaiselle Järjestölle*

Sen 25-vuotisen suurmerkityksellisen toiminnan johdosta.

Canadan Työläisnaisten Liiton Timminsin Osasto

Proletaarinen Tervehdys 25-vuotiaalle

CANADAN SUOMALAISELLE JÄRJESTÖLLE

Jatkukoon entistä voimakkaampana työsi Canadan suomalais-
ten raatajien yhdistämiseksi!

*V.- ja U.-seura Sudburyn Kisa
Tn. L:n Sudburyn Osasto*

Yhteistoiminnallinen Onnittelumme

Canadan Suomalaiselle Järjestölle sen täyttäessä 25 vuotta. Järjestö, ollen tienraivaaja Canadan suomenkieltä puhuvien työläisten keskuudessa, on kunnialla suoriutunut tehtävästään ensimmäisen neljännesvuosisata'sella taipaleella.

TYÖLÄISTEN OSUUSRUOKALA

Kirkland Lake, Ontario

RINNASSAMME SYTTYI KUMMA AATE.
ETTÄ NOSTAA KORVESSAKIN YLÖS PUNAVAATE
MEITÄ HORJUUTTAA EI SAANUT OPPI VÄÄRÄ.
ROHKEASTI EESPÄIN, SE OMPI MEIDÄN MÄÄRÄ.

Canadan Suomalaisen Järjestön Long Laken Osasto

ja

Työläisnaisten Liiton Long Laken Osasto

tervehtii 25-vuotista järjestöään ja toivoo tulista ja
horjumatonta taisteluintoa alkavalle toiselle
neljännesvuosisadalle.

Canadan Työväen Yhteysliiton keskuskomitea lähettää

LÄMPIMÄN TERVEHDYKSENSÄ

Canadan Suomalaiselle Järjestölle tämän 25-vuotis-
juhlijulkaisun kautta.

Koko historiallisen olemassaolonsa ajan on Työväen Yhteysliitto saanut Canadan Suomalaisen Järjestön jakamattoman kannatuksen. Pyrkieessämme laajentamaan "Unity"-julkaisun levikkiä maaliskuun ryntäyksen yhteydessä me luotamme täydellisesti siihen, että ne laajat kokemukset, jotka CSJ on saavuttanut taisteluissa suomalaisten työläis- ja farmarijoukkojen taloudellisten ja kulttuurillisten etujen puolesta, tulevat osaltaan takaamaan ammatillisen liikkeen yhtenäisyyden puolesta taistelevan julkaisun säännöllisen ilmestymisen.

THOS. A. EWEN, Yleissihteeri.

